

SZEKSZÁRD MEGYEI
JOGÚ VÁROS
Integrált
Településfejlesztési
Stratégiájának
módosítása

1. kötet: Megalapozó Vizsgálat

Szekszárd Megyei Jogú Város Önkormányzatának 418/2022. (XI. 24.) sz.
határozatával elfogadva

Készítette:

EX ANTE Tanácsadó Iroda Kft.

Farkas László
TT 01-6199; Tkö 01-16873

Településtervező

Dr. Mérei András

Projektmenedzser, terület- és
településfejlesztő geográfus

Janza Frigyes

Közgazdász

Moldrich Dávid Gergő

Közgazdász

Megbízó:

Szekszárd Megyei Jogú Város
Önkormányzata
Cím: 7100 Szekszárd, Béla király tér 8.
Tel.: 06 (74) 504 100
E-mail: postmaster@szekszard.hu
Honlap: <https://szekszard.hu>

Dátum: 2022.11.24.

www.exante.hu

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Janza Frigyes'.

Janza Frigyes
ügyvezető

TARTALOMJEGYZÉK

BEVEZETÉS	8
A tervezés előzményei.....	8
A tervezés eljárása.....	8
1. HELYZETFELTÁRÓ MUNKARÉSZ	9
1.1. Településhálózati összefüggések, a település helye a településhálózatban, térségi kapcsolatok.....	9
1.2. A területfejlesztési dokumentumokkal (Országos Területfejlesztési Konceptióval és a területileg releváns megyei, valamint térségi területfejlesztési koncepciókkal és programokkal) való összefüggések vizsgálata	12
1.2.1. Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió (OFTK).....	12
4.1.1. Tolna megye pozicionálása a Nemzeti Fejlesztés 2030 dokumentumban	15
1.3 A területrendezési tervekkel való összefüggések vizsgálata.....	16
1.4 A szomszédos települések hatályos településszerkezeti terveinek - az adott település fejlesztését befolyásoló - vonatkozó megállapításai	29
1.5 Hatályos településfejlesztési döntések bemutatása	33
1.5.1 A hatályos fejlesztési koncepció, integrált településfejlesztési stratégia vonatkozó megállapításai	33
1.5.2 Hatályos településfejlesztési szerződések	34
1.6 A település településrendezési tervi előzményeinek vizsgálata	35
1.6.1 A hatályban lévő településrendezési eszközök.....	35
1.6.2 A hatályos településszerkezeti terv megállapításai, megvalósult elemek.....	35
1.7 A település társadalma.....	38
1.7.1 Demográfia, népesség, nemzetiségi összetétel, képzettség, foglalkoztatottság, jövedelmi viszonyok, életminőség.....	38
1.7.2 Térbeli-társadalmi rétegződés, konfliktusok, érdekviszonyok	49
1.7.3 Települési identitást erősítő tényezők.....	52
1.8 A település humán infrastruktúrája.....	56
1.8.1 Humán közszolgáltatások (oktatás, egészségügy stb.).....	56
1.8.2 Esélyegyenlőség biztosítása	69
1.9 A település gazdasága	70
1.9.1 A település gazdasági súlya, szerepköre	70
1.9.2 A település főbb gazdasági ágazatai, jellemzői.....	71
1.9.3 A gazdasági szervezetek jellemzői, fontosabb beruházásai, települést érintő fejlesztési elképzelései	77
1.9.4 A gazdasági versenyképességet befolyásoló tényezők (elérhetőség, munkaerő képzettsége, K+F stb.)..	78
1.9.5. Ingatlanpiaci viszonyok (kereslet-kínálat)	81
1.10 Az önkormányzat gazdálkodása, a településfejlesztés eszköz- és intézményrendszere	

1.10.1.	Az önkormányzat településfejlesztési tevékenysége, intézményrendszere	86
1.10.2.	Gazdaságfejlesztési tevékenység	88
1.10.3.	Foglalkoztatáspolitikai	90
1.10.4.	Lakás és helyiséggazdálkodás	91
1.11	Településüzemeltetési szolgáltatások, okos város települési szolgáltatások.....	92
1.12	Zöldfelületi rendszer vizsgálata	102
1.13	Közlekedés	105
1.14	Közművesítés	116
1.15	Környezetvédelem (és településüzemeltetés)	131
1.16	Városi klíma	133
2.	HELYZETELEMZŐ MUNKARÉSZ	137
2.1.	A vizsgált tényezők elemzése, egymásra gyakorolt hatásuk összevetése.....	137
2.1.1	Társadalom, humáninfrastruktúra.....	137
2.1.2	Gazdaság.....	140
2.1.3	Közlekedés, közművesítés	142
2.1.4	Zöldfelületi rendszer	143
2.1.5	Környezetvédelem.....	144
3.	HELYZETÉRTÉKELŐ MUNKARÉSZ.....	146
3.1.	A helyzetelemzés eredményeinek értékelése.....	146
3.1.1.	A település és környezetének fejlesztését befolyásoló külső és belső tényezők összefoglaló értékelése 146	
	SWOT Társadalom, Humáninfrastruktúra	146
	SWOT Gazdaság.....	147
	SWOT Zöldfelületi rendszer	148
	SWOT Közlekedés, közművesítés	149
3.1.2.	A településfejlesztés és -rendezés kapcsolata	150
3.2.	Probléma-és értéktérkép.....	151
3.3.	Eltérő jellemzőkkel rendelkező településrészek	153
3.3.1.	Településrészek kijelölése, pontos lehatárolása, lehatárolás indoklása, térképi ábrázolása, a lehatárolt településrészek rövid bemutatása	153
3.3.2.	Szegregált és szegregációval veszélyeztetett területek lehatárolása, térképi ábrázolása és helyzetelemzése	158
1.	MELLÉKLET: SZEKSZÁRD MEGYEI JOGÚ VÁROS KÖZGYŰLÉSÉNEK 789/2021. (XII. 17.) SZ. HATÁROZATA SZEKSZÁRD VÁROS INTEGRÁLT TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI STRATÉGIÁJÁNAK FELÜLVIZSGÁLATÁRÓL	162
2.	MELLÉKLET: FŐÉPÍTÉSI NYILATKOZAT A MEGALAPOZÓ VIZSGÁLAT MÓDOSÍTÁSÁHOZ	164

3. MELLÉKLET: KÉRDŐÍVES FELMÉRÉSEK DOKUMENTÁLÁSA.....	167
Lakossági kérdőíves mintavétel	167
Lakossági kérdőív	178
Intézményi kérdőíves mintavétel	185
Intézményi kérdőív	193

ÁBRAJEGYZÉK

1. ábra: Tolna megye.....	9
2. ábra:Városhálózat.....	12
3. ábra: Az Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció célrendszere	14
4. ábra: Tolna megye.....	15
5. ábra: Az integrált településfejlesztési stratégia célrendszere.....	33
6. ábra: Az integrált településfejlesztési stratégia célhierarchiája	34
7. ábra: Szekszárd népességdinamikája 2000-2020. év között.....	38
8. ábra: Nemek szerinti eloszlás 2000-2020. év között.....	39
9. ábra: Nemek közötti arány 2000-2020. év között.....	39
10. ábra: Élveszületések és halálozások száma 2000-2020. év között.....	40
11. ábra: Vándorlási egyenleg 2000-2020. év között.....	41
12. ábra: Tolna megye korfája 2020-ban, illetve Szekszárd korfája 2011-ben.....	42
13. ábra: Legmagasabb iskolai végzettség a 2011-es népszámlálási adatok alapján	44
14. ábra: Foglalkoztatási ráta 2010, 2020, 2021 években.....	45
15. ábra: Nyilvántartott álláskeresők az állandó lakossághoz viszonyítva Szekszárdon 2020-ban	45
16. ábra: Nyilvántartott álláskeresők aránya az állandó lakossághoz viszonyítva Szekszárdon 2020-ban	46
17. ábra: Álláskeresők száma életkor szerinti eloszlásban 2020-ban Szekszárdon.....	47
18. ábra: Foglalkoztatottak száma a napi ingázás aránya szerint a 2011-es népszámlálási adatok szerint.....	48
19. ábra: A helyben dolgozók, napiingázók és külföldön tartózkodók arányának összehasonlítása a 2011-es népszámlálási adatok alapján	49
20. ábra: Egy lakosra jutó összes nettó jövedelem 2010-2019 között.....	50
21. ábra: Egy óvodai férőhelyre jutó óvodások száma 2010-2019 között.....	57
22. ábra: Általános iskolai feladatellátási helyek átlagos létszáma 2010-2019 között.....	58

23.	ábra: Középiskolák száma Szekszárdon 2006-2015 között.....	59
24.	ábra: Nappali tagozatos egyetemi és főiskolai szintű képzésben résztvevő hallgatók száma a felsőfokú oktatási intézményekben (fő) Szekszárdon 2010-2019.években.....	60
25.	ábra: Egy házi- és házi gyermekorvosra jutó lakosok száma 2010-2019 között	62
26.	ábra: Ezer lakosra jutó működő kórházi ágyak száma 2010-2019 között.....	62
27.	ábra: Ezer lakosra jutó működő kórházi ágyszám 2019. évben.....	63
28.	ábra: Az idősök nappali intézményeinek kapacitás kihasználtságának alakulása 2010-2019 között	65
29.	ábra: A szociális ellátórendszer intézményei Szekszárdon.....	66
30.	ábra: Szekszárd MJV önkormányzati kezelésében lévő tartós bentlakásos és átmeneti elhelyezést nyújtó intézmények kapacitás kihasználtsága (ezrelékben)	67
31.	ábra: Egy működő bölcsődei férőhelyre jutó bölcsődék száma 2010-2019 között	68
32.	ábra: Közművelődési intézmények Szekszárdon.....	68
33.	ábra: Regisztrált vállalkozások megoszlása jogi forma szerint 2000-2020 között.....	70
34.	ábra: Regisztrált vállalkozások méret szerinti megoszlása Szekszárdon 2014-2020 között	71
35.	ábra: A vállalkozások méret szerinti megoszlása 2020-ban Szekszárdon.....	72
36.	ábra: A regisztrált vállalkozások száma és aránya Szekszárdon 2020-ban.....	75
37.	ábra: Egy lakosra jutó jegyzett tőke (1000 Ft).....	77
38.	ábra: A szekszárdi Ipari Park helyszínrajza.....	79
39.	ábra: Átlagos lakóingatlan m ² -árak megyei bontásban	82
40.	ábra: Átlagos lakóingatlan m ² -árak járási bontásban.....	82
41.	ábra: Szekszárdi ingatlanok átlagos ára 2022 1. félév.....	83
42.	ábra: Az önkormányzat bevételei és kiadásai 2014-2020 között.....	84
43.	ábra: Az önkormányzat bevételei 2014-2020 között.....	84
44.	ábra: Az önkormányzat bevételei 2014-2020 között.....	85
45.	ábra: A legfontosabb önkormányzati kiadások 2014-2020 között.....	86
46.	ábra: A kormányhatározatok által meghatározott költségvetési források településenként	88
47.	ábra: Közfoglalkoztatottak átlagos létszáma Szekszárdon 2013-2021 között	90
48.	ábra: Lakásállomány alakulása Szekszárdon 2000-2020 között.....	91
49.	ábra: Szekszárd MJV intézményeinek IKT fejlesztése 2014-2020 évek közötti időszakban	96
50.	ábra: Internet-előfizetések száma Szekszárdon a 2020. évben	99
51.	ábra: Megvalósított üzleti IKT projektek földrajzi megoszlása megyénként.....	99

52.	ábra: Szekszárd MJV lakosságának informatikai eszközállománya.....	100
53.	ábra: Felszínborítás a Corine adatfelvétel alapján.....	104
54.	ábra: 2030-re javasolt gyorsforgalmi úthálózat (OTrT szerint)	106
55.	ábra: Közúthálózat megoszlása Tolna megyében.....	107
56.	ábra: Járműállomány (autóbusz) Szekszárd MJV-ban 2021. dec. 31-i állapot szerint.....	108
57.	ábra: Szekszárd város helyi autóbuszos tömegközlekedésének vonalhálózata.....	108
58.	ábra: Adatok Szekszárd város helyi tömegközlekedéséről, 2021	109
59.	ábra: Adatok Szekszárd város helyi tömegközlekedéséről, 2021	110
60.	ábra: Magyarország vasúthálózata	111
61.	ábra: Önkormányzati kerékpárút, közös gyalog- és kerékpárút hossza (km)	112
62.	ábra: Parkolózónák Szekszárd MJV-ban 2022. évben	113
63.	ábra: Közúti személygépjárművek száma Szekszárdon 2006-2020 között.....	114
64.	ábra: Száz lakosra jutó személygépkocsi száma	115
65.	ábra: Szekszárd víz-, szennyvíz-, csatorna- és távhőhálózati kiépítettsége Szekszárd MJV-ban 2021. évben.....	116
66.	ábra: Közütemi ivóvízvezeték-hálózatba bekapcsolt lakások aránya (%).....	117
67.	ábra: Közcsatornahálózatba bekapcsolt lakások aránya (%)	118
68.	ábra: Háztartásoknak szolgáltatott víz egy lakosra jutó mennyisége (1000 m3).....	119
69.	ábra: A közütemi szennyvízgyűjtő-hálózatban (közcsatornában) elvezetett.....	120
	összes szennyvíz mennyisége egy lakosra (m3)	120
70.	ábra: Egy lakosra jutó háztartások részére szolgáltatott villamosenergia mennyisége (1000 kWh) 122	
71.	ábra: A háztartási gázfogyasztókból a fűtési fogyasztók száma Szekszárdon (db)	123
72.	ábra: A távfűtéses lakások aránya Szekszárdon (%).....	124
73.	ábra: Szekszárd város hírközlési vonalainak száma 2000-2011.év között.....	128
74.	ábra: Legalább 30 Mbps sáv szélességre képes vezetékinternet-hozzáféréssel rendelkező lakosság száma Szekszárdon (fő)	129
75.	ábra: Szekszárd 2021. évben mért klimatikus adatai	133
76.	ábra: Az évi átlagos szélesebességek [m/s] és az uralkodó szélirányok Magyarországon 134	
77.	ábra: Szekszárd biológiailag aktív területeinek mérete (ha)	136
78.	ábra: Szekszárd városrészei	153

BEVEZETÉS

A megalapozó vizsgálat „a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről” szóló 314/2012. (XI.8.) kormányrendelet 3/A. § és 3/C. § értelmében szükséges tartalommal készül el, a tervezési terület kiterjedésének és adottságainak figyelembevételével, valamint az önkormányzattal kötött szerződés értelmében.

Jelen megalapozó vizsgálat Szekszárd Megyei Jogú Város Önkormányzatának a megbízásából készült. Az integrált településfejlesztési stratégia főépítési nyilatkozatának értelmében a dokumentum csak az aktualizált fejezeteket tartalmazza.

A tervezés előzményei

Szekszárd Megyei Jogú Város Önkormányzata a 2014-2020-as tervezési időszakra készített Integrált Településfejlesztési Stratégiát a 314/2012. (XI. 8.) Kormányrendelet szerint. Szekszárd Megyei Jogú Város Önkormányzata a 789/2021. (XII. 17.) sz. határozatában döntött az Integrált Településfejlesztési Stratégia felülvizsgálatáról. (1. sz. melléklet)

A tervezés eljárása

Szekszárd Megyei Jogú Város Önkormányzata az Integrált Településfejlesztési Stratégia felülvizsgálatát a 314/2012. (XI.8.) Korm. rendelet 28. § - 30. § alapján végezte el.

A tervezés szakaszai:

- Munkaközi tájékoztató szakasz (314/2012. (XI.8.) Korm. rendelet 29. § és 29/A. § szerint)
- Képviselőtestületi döntés az Integrált Településfejlesztési Stratégia elfogadásáról

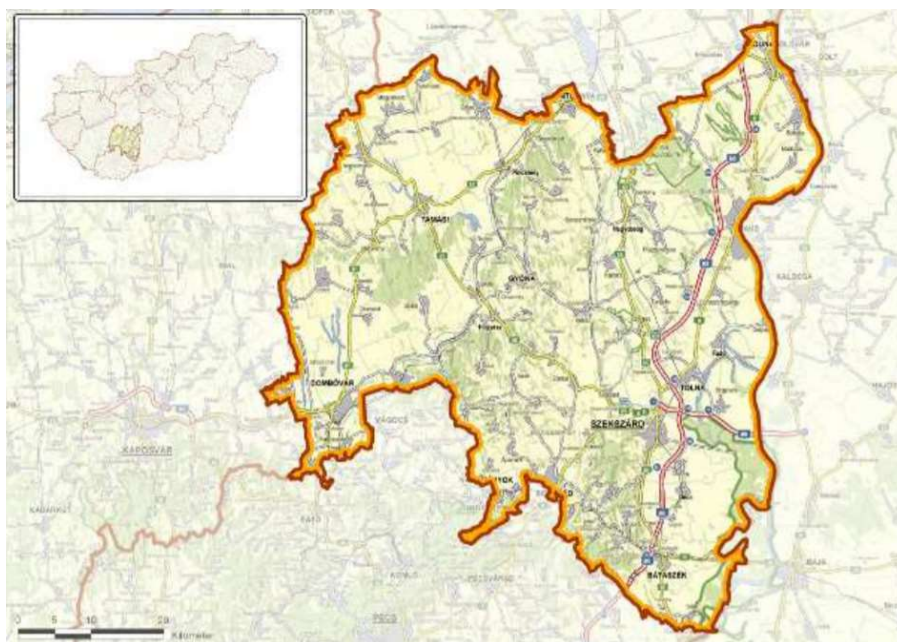
A partnerségi egyeztetés Szekszárd Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének a településfejlesztési, településrendezési és településképi feladataival összefüggő partnerségi egyeztetések szabályairól szóló 10/2017. (III. 6.) rendelete szerint történt.

1. HELYZETFELTÁRO MUNKARÉSZ

1.1. Településhálózati összefüggések, a település helye a településhálózatban, térségi kapcsolatok

Tolna megye jellemzően vidékies térség, Szekszárd mellett 10 kisváros¹ található a megye területén. A megye demográfiai szempontból nem egyközpontú, a többi város nagyságrendjében nem szakad el Szekszárdtól. Tolna megyében a járásszékhelyek lakosság száma a járás lakosságának arányában Bonyhádon 41%, Dombóváron 57%, Pakson 38%, Szekszárdon 54%, Tamásiban 21%, Tolnán 64%. Az ország területének 4%-a esik Tolna megyébe. Fontos kiemelni, hogy Tolna megye négy másik megyével szomszédos (Baranya, Bács-Kiskun, Fejér, Somogy), melyek közül háromnak van százezer főnél nagyobb lélekszámú megyeszékhelye (Kecskemét, Pécs, Székesfehérvár), amelyek vonzáskörzetei Tolna megye egyes részeire is kiterjednek, mint ahogy a tolnai megyeszékhelynél nagyobb közeli városok (Baja, Dunaújváros, Kaposvár) hatásai is. Hagyományosan a legerősebb kapcsolat a Dombóvár-Pécs/Kaposvár, a Szekszárd-Bonyhád-Pécs, Dunaföldvár-Dunaújváros, illetve a Tamási-Siófok tengelyen figyelhető meg, de Budapest elszívó hatása is erősen érvényesül főként a felsőoktatás és munkaerőpiac területén.

Szekszárd - Magyarország legkisebb megyeszékhelye - a Dél-dunántúli régió keleti határán fekszik, és a várossal azonos nevű járás központja, mely szomszédos a Dél-dunántúli régióban levő Paksi, Tamási, Bonyhádi és Mohácsi, valamint a Dél-Alföldi régióban található Kalocsai és Bajai járásokkal.

1. ábra: Tolna megye

FORRÁS: VÁTI

¹ Paks, Dombóvár, Tolna, Bonyhád, Simontornya, Gyöng, Nagymányok, Bátaszék, Tamási, Dunaföldvár

Tolna megye városhálózatának jellegzetessége a nagyváros hiánya: a megyeszékhelyen kívül még két, közel 20 ezer lakosú várossal (Dombóvár és Paks) rendelkezik. Paks, mint foglalkoztatási központ, Dombóvár pedig, mint vasúti közlekedési csomópont szárnyalják túl a megyeszékhely jelentőségét. A megye városai – Tamási és Gyöngyös kivételével – a megye peremén helyezkednek el, tehát a megye középső része város és központhiányos. Szekszárd fekvése a megyén belül excentrikus, de „potenciálisan magában hordozza a meghatározott területi rendszerből való külső kapcsolatteremtés és építés lehetőségeit. Szekszárd pozíciója mégsem tekinthető kedvezőtlennek Magyarország mai térszerkezetében, hiszen a város azon a nyomvonalon fekszik, mely a Duna jobb partján (évezredes római nyomvonalon haladva) fontos interregionális összeköttetést biztosít Budapest és a Kárpát-medence déli része között. A térségi és nemzetközi kapcsolatokban az észak-déli irányú vonalak erősek, a keresztirányú, kelet-nyugati tengely nem alakult ki.

A közúti közlekedésben elfoglalt helyzetére jellemző, hogy itt ágazik el a Pécset érintő, majd Horvátország felé tovább folytatódó nemzetközi útvonal, valamint a város mellett halad el az M6-os autópálya. A Szekszárdtól északra megépített Szent László híd köti össze a Dunántúlt az Alfölddel. Az M9 autópálya megépítése a megyeszékhelyet kiemelkedő fontosságú Észak-Dél, Kelet-Nyugati forgalmi csomóponttá teszi, mely várhatóan kedvező hatással lesz a város logisztikai funkciójának kialakításában.

A város elhelyezkedésének hátránya ugyanakkor, hogy ezen a fontos térszerkezeti vonalon nem épült ki nagykapacitású vasútvonal. Szekszárdot Budapesttel való gyorsvonati összeköttetése megoldott, de tangenciális irányban csak átszállással kapcsolódhat a személyforgalomba. A megye vasúti csomópontja Dombóvár, másodlagos fontosságú csomópontja Szekszárdtól délre, Bátaszéken alakult ki. A Dunának, mint vízi útnak még nincs meg a lehetséges jelentősége, ezért a Duna kínálta turisztikai lehetőségek jobb kiaknázása a térség kiemelt célja. A Szekszárdot érintő Sió csak időszakosan, és kisebb testű hajókkal hajózható, ezért szükséges lenne a Sió vízi szállításra alkalmassá tétele, valamint turisztikai célú hasznosítása is.

A megyeszékhelytől 7,6 km-re fekvő Ócsény településen található a megye egyetlen belföldi, légi közlekedésre alkalmas repülőtere, amelynek személyszállításra alkalmassá tételéhez jelentős infrastrukturális beruházás megvalósítására lenne szükség. A repülőtér turisztikai szempontú fejlesztése igényként és egyben lehetőségként jelentkezik a térségben.

Tolna megye és Szekszárd -a Kétkeréken munkába-kerékpárút megépítése ellenére- sem rendelkezik kiterjedt kerékpárút hálózattal, ugyanakkor igény merül fel egy teljes megyei kerékpárút hálózat kialakítására, mind a lakosság, mind a turizmus szempontjából. A megyei fejlesztési elképzelések között szerepel a Kölesd-Kistormás, az Ócsény-Szekszárd kerékpárút kialakítása, mivel a Szekszárdi rurális térségben (<120 Fő/km²) Szekszárd, mint megyeszékhely jelenti az urbánus központot.

A megye településszerkezete jellemzően kis- és középfalvas jellegű, ezért Szekszárd a városban élő és a környező agglomerációban élő lakosság számára gazdasági-, pénzügyi szolgáltatási-, szolgáltatási-, foglalkoztatási-, közoktatási-, közigazgatási-, közösségi-, humán szolgáltatási-, szociális- és kulturális-, igazságszolgáltatási centrum szerepkörét látja el, mint például a Szekszárdhoz közeli Ócsény, Decs, Kakasd, Sióagárd, Tolna, Möszt, Szálka, Várdomb, Szedres, Bogyiszló, Fácánkert, Zomba, Harc, Bata esetében. Tolna megye államigazgatási intézményrendszere, egészségügyi ellátórendszere (Tolna Megyei Balassa János Kórház) szintén Szekszárd központú. A megye egyetlen felsőoktatási intézménye a Pécsi Tudományegyetem Kultúratudományi, Pedagógusképző és vidékfejlesztési Kara, amely kiváló kapcsolatot épített ki a Pécsi Tudományegyetem társ Karaival, így Szekszárd és Pécs között tudásalapú kapcsolat jön létre.

A Szekszárdtól 37 km-re fekvő Pakson, az MVM Paksi Atomerőmű Zrt. a megye legnagyobb foglalkoztatója, és a köréje szerveződött beszállítói társaságok jelentős szerepet játszanak a munkaerő-piacon a megyeszékhely mellett. Szekszárd kiemelt gazdasági társaságai között tartják számon a Tolnatej Zrt., a nagyobb borászatok (pl. Eszterbauer Borászat)², az autóipari beszállítók, mint a CabTec Szekszárd Kábelkonfekció gyártó Kft., Prettl-Hungária Kábelgyártó Kft., és a BHG-ASZ Kft., a Jako Fémárugyár Kft., és a táska és a bőrdíszgáttal foglalkozó nagynevű Samsonite Hungária Kft.

A napi ingázás jellemzően Szekszárd-Paks, Szekszárd és a megyeszékhely környéki falvak, települések vonatkozásában jelentkezik a megyeszékhely ellátási körzetei és a funkcionális szerepköröknek volta miatt. Szekszárdon a naponta ingázó foglalkoztatottak száma az országos adatokhoz viszonyítva 0,17%-os arányt mutat, a szekszárdi járásban ugyanezt vizsgálva 0,60%-os az arány (Forrás: KSH A foglalkoztatottak a napi ingázás irányában 2011 évben³).

A szekszárdi borvidék (Alsónána, Bába, Bábászék, Decs, Harc, Medina, Mórág, Ócsény, Sióagárd, Szálka, Szekszárd, Zomba-Szentgál-szőlőhegy, Várdomb, Zomba), a Szekszárdhoz közeli Sárköz kulturális turizmusa (Sárpilis, Decs, Bába), a Gemenci erdőhöz kapcsolódó vadászturizmus erősíti a térség települései közötti kapcsolatot. Szekszárdon található a hazánkban egyedülálló, német nemzetiségi értékeket is közvetítő Magyarországi Német Színház, amely előadásaival a megyei és a szomszédos megyékben lévő német nemzetiségi oktatási intézmények diákjai számára is szervez előadásokat. A szintén német nemzetiségi értékekhez kötődő Mondschein Kórus Egyesület a Tolna megye falvaiból Szekszárdra beköltözött német származású lakosság hagyományait, népdalait népszerűsíti bel- és külföldön egyaránt. A Bartina Néptánc Együttes 300 táncosával Tolna megye és a Sárköz hagyományait népszerűsíti világszerte.

Szekszárdon 40 bejegyzett sportegyesület vonzza a településre a Szekszárd környéki fiatalokat, fiatal felnőtteket. Szekszárd városfejlesztési elképzelései harmonizálnak a várost körülölelő vidékies térség fejlesztéseivel. Szekszárd térségi partner-kapcsolatokat épít ki a szomszédos városokkal és kistérségekkel, elsősorban Tolna, Bonyhád, Dombóvár és Paks irányában.

Az országos jövőkép és az átfogó térségi és területi célok megvalósulása érdekében fontos szempont a fejlesztési pólusok és a városhálózati kapcsolatrendszer fejlesztése. Szekszárd MJV célja a jelenleginél intenzívebben kooperáló, kiegyensúlyozott városhálózat megteremtése, melyben a pólusok és a nagyobb - megyei jogú - városok, mint regionális alközpontok hálózatosan együttműködnek, mely együttműködés a nagyvárosok szerepének megerősítése szempontjából fontos. A Dél-Dunántúlon Pécs, mint fejlesztési pólus Szekszárddal és Kaposvárral, mint fejlesztési alközpontokkal működik együtt. Tolna megye a szomszédos megyékkel -különösen Baranya megyével- elmélyítette az együttműködést a területfejlesztés, természetmegóvás, tudomány, oktatás területén. A szomszédos megyéken és a nemzetközi szervezeteken túl számos, elsősorban kulturális és gazdasági jellegű kapcsolatot alakított ki Tolna megye Fehér/Alba megyével (Románia), Szecsuán tartománnyal (Kína), Main-Tauber, Bautzen (Németország), Stájerországgal (Ausztria), Aube megye (Franciaország) és Pozsega-Szlavónia megyével (Horvátország).

Szekszárd a Budapest és Szarajevó által meghatározott nemzetközi fejlesztési tengely vonalában fekszik. A Szekszárdi járás nem közvetlen határos Horvátországgal, de az Európai Unió külső határához közel fekszik, ezért az Európai Unió tagságunkkal felértékelődtek a határmenti kapcsolatok. A következő években, különösen Horvátország schengeni övezethez való

² Szekszárdra üzemméretileg a kis- és közepes pincészetek jellemzőek.

³ https://www.ksh.hu/nepszamlalas/tablak_ingazas

csatlakozását követően, Szekszárd MJV a határközeli fekvéséből adódó előnyöket - úgy, mint hídszerep, fejlesztési többletforrások, nemzetköziségből adódó lokális szinergiák, gazdasági-kereskedelmi lehetőségek - a megújulás erőforrásaként kamatoztatva tudja fejlődése motorjává formálni.

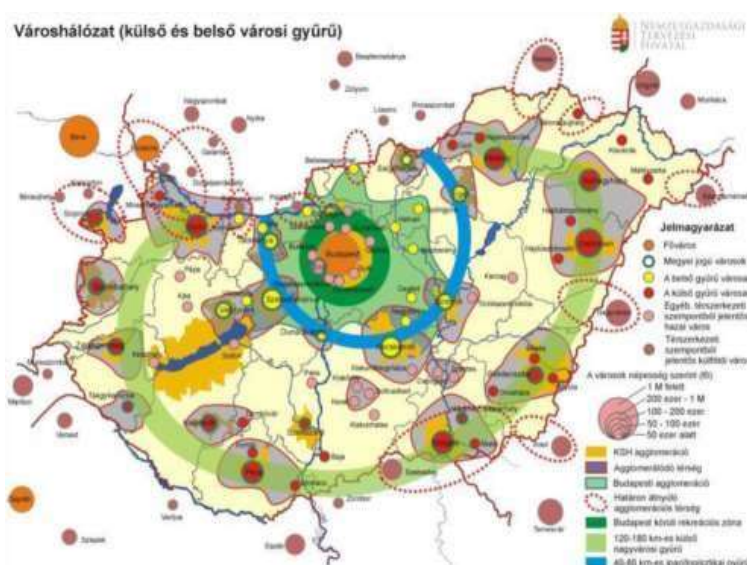
1.2. A területfejlesztési dokumentumokkal (Országos Területfejlesztési Konceptióval és a területileg releváns megyei, valamint térségi területfejlesztési koncepciókkal és programokkal) való összefüggések vizsgálata

Szekszárd városát az alábbi területfejlesztési dokumentumok érintik:

- Nemzeti Fejlesztés 2030 – Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió (továbbiakban: OFTK), ami a 1/2014. (I.3.) OGY határozat mellékleteként került elfogadásra;
- Tolna Megye Területfejlesztési Konceptiója - Helyzetfeltáró munkarészt 2012.november 30-án a 50/2012. (XI. 30.) számú közgyűlési határozattal elfogadva, mely megerősítésre került a 2/2021. (I. 25.) számú közgyűlési határozatával;
- Tolna Megye Területfejlesztési Konceptiója a 2021. szeptember 24-én a 45/2021.(IX. 24.) számú közgyűlési határozattal elfogadva;
Tolna Megye Területfejlesztési Programja a 2021. szeptember 24-én a 46/2021.(IX. 24.) számú közgyűlési határozattal elfogadva.

1.2.1. Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió (OFTK)

A 2014-2020 közötti európai uniós fejlesztési időszakra való felkészülés idején hazánkban alapvetően megváltoztak a terület- és településfejlesztés törvényi és szervezeti keretei. Az Országgyűlés 2014. január 3-án elfogadva a Nemzeti Fejlesztés 2030 – Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptióról szóló határozatot, új irányt szabott az ország, a térségek és a települések fejlesztéséhez.

2. ábra:Városhálózat

FORRÁS:OFTK

Szekszárd az országos városhálózatot bemutató ábrán a 120-180 km-es külső nagyvárosi gyűrű közelében helyezkedik el, a koncepció szerint a külső városgyűrű meghatározó gazdasági szerepkörrel rendelkező városai közé tartozik. Közvetlen városi vonzáskörzete kiegészül a Szekszárdi-Geresdi-dombság egyes településeivel, a Sárköz és kisebb részben a Völgység egyes területeivel, hatása a Duna mentén Pakstól Mohácsig érzékelhető.

A Nemzeti Fejlesztés 2030 koncepció a további tervezés során is figyelembe veendő horizontális szempontként határozta meg:

- a) a befogadást – a társadalmi felzárkózás támogatását,
- b) az esélyegyenlőség megteremtését, a nemzetiségi identitás erősítését,
- c) a fenntartható fejlődést – fenntartható növekedést,
- d) az értékmegőrzést és az intelligens növekedést.

A fejlesztési források felhasználásának a Nemzeti Fejlesztés 2030 koncepcióban rögzített alapelvei:

- a) nemzeti fejlesztési célok és prioritások érvényesítése,
- b) a közpénzfelhasználás közhasznú eredményezése,
- c) partnerség és közösségi részvétel,
- d) foglalkoztatáshoz való hozzájárulás,
- e) a természeti erőforrások mennyiségi és minőségi megőrzése, a környezet állapotának és értékeinek megőrzése, javítása,
- f) a megtermelt értékek hasznosulása a helyi közösség javára, kedvezményezettség,
- g) a területfejlesztési szempontból kedvezményezett, ezen belül a leghátrányosabb helyzetű kistérségek és települések fejlesztésére rendelkezésre álló forrásokat meghatározott támogatási szabályok alapján indokolt felhasználni,
- h) a területfejlesztési szempontból kedvezményezett, ezen belül a leghátrányosabb helyzetű kistérségekből és településekről benyújtott pályázatokat a pályázatok értékelése során a felzárkóztatás elősegítése érdekében indokolt előnyben részesíteni.

A nemzeti jövőkép elérése érdekében az országgyűlési határozat négy hosszú távú, 2030-ig szóló átfogó fejlesztési célt jelölt ki:

- a) értékteremtő, foglalkoztatást biztosító gazdasági fejlődés,
- b) népesedési fordulat, egészséges és megújuló társadalom,
- c) természeti erőforrásaink fenntartható használata, értékeink megőrzése és környezetünk védelme,
- d) térségi potenciálokra alapozott, fenntartható térszerkezet.

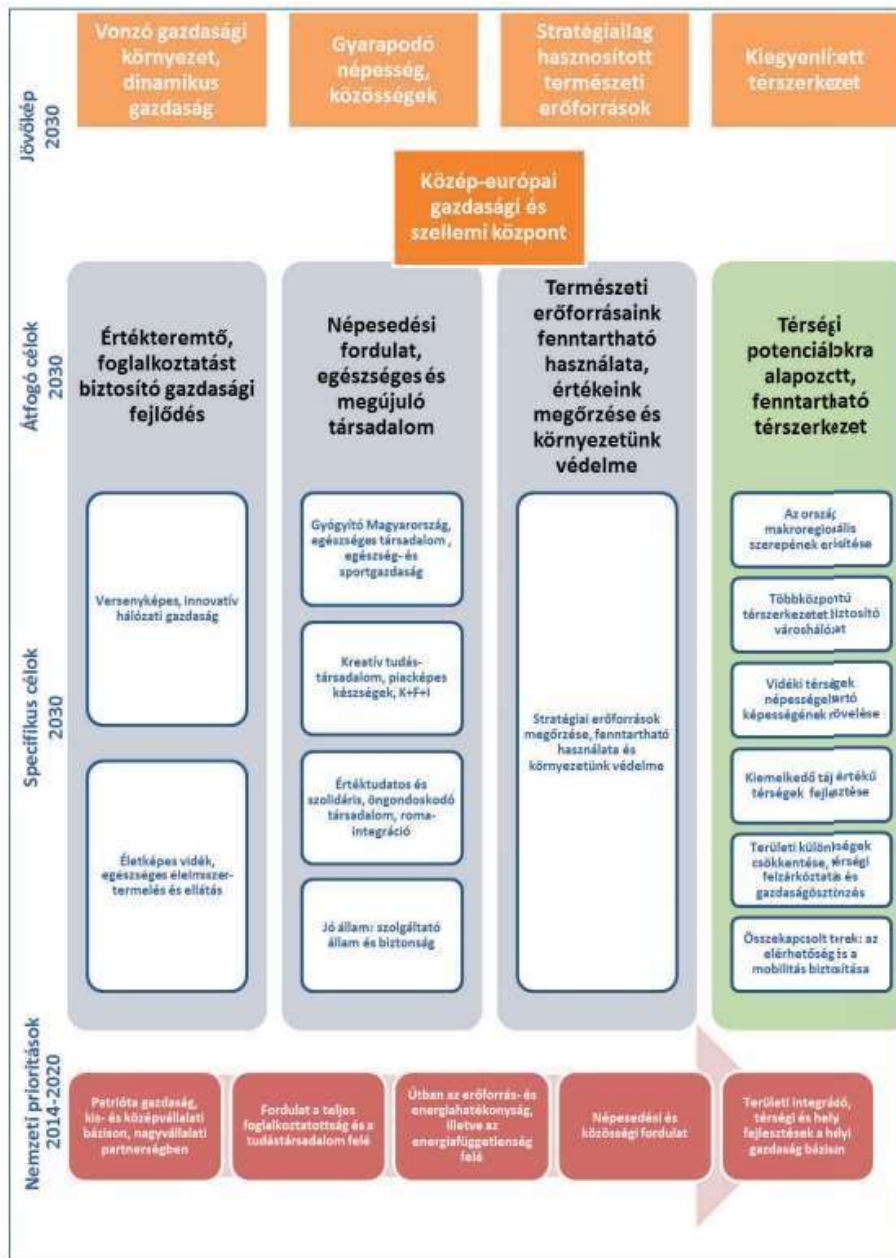
Az ország jövőképe és fejlesztési célrendszere a Nemzeti Fejlesztés 2030 koncepcióban.

Az átfogó, közép- és hosszú távú célok megvalósulása érdekében specifikus és területi célkitűzések kerültek meghatározásra: a célok a társadalom és a gazdaság egészének, valamint minden ágazatnak, térségi és helyi szereplőnek egyaránt szólnak, így Szekszárd MJV számára is láthatóvá teszik azokat a fejlesztési súlypontokat, amelyekre a középtávra fókuszált fejlesztési feladatok épülhetnek.

A szakpolitikában érvényesítendő specifikus célok:

- a) versenyképes, innovatív gazdaság,

- b) gyógyító Magyarország, egészséges társadalom, egészség- és sportgazdaság,
- c) életképes vidék, egészséges élelmiszertermelés és ellátás,
- d) kreatív tudástársadalom, piacképes készségek, K+F+I,
- e) értéktudatos és szolidáris öngondoskodó társadalom,
- f) jó állam, szolgáltató állam és biztonság,
- g) stratégiai erőforrások megőrzése, fenntartható használata, környezetünk védelme.

3. ábra: Az Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió célrendszere

FORRÁS: NEMZETI FEJLESZTÉS 2030 1/2014. (I. 3.) OGY HATÁROZAT

Tolna megye pozicionálása a Nemzeti Fejlesztés 2030 dokumentumban

4. ábra: Tolna megye

FORRÁS: NEMZETI FEJLESZTÉS 2030 1/2014. (I. 3.) OGY HATÁROZAT

4.1.1. Tolna megye pozicionálása a Nemzeti Fejlesztés 2030 dokumentumban

A Nemzeti Fejlesztés 2030 dokumentum Tolna megye térségét jellemzően vidékies térségként jellemezte. Szekszárd mellett 10 kisváros található a megye területén. A térség erőteljes agrárjellege meghatározza a települések arculatát. A mezőgazdasági termékek előállítása jelentős, és a megye jól képzett szakembergárdával rendelkezik, de az adottságokra épülő feldolgozóipar szinte teljesen hiányzik. Paks, mely az ország villamosenergia szükségletének 40%-át termeli, stratégiai szerepet játszik a megye gazdasági életében, termelése pozitív irányba téríti el a gazdasági mutatóit. Az egy főre jutó termelés és export a textiliparban, a bőrgyártásban és a feldolgozásban, az utóbbi években meghaladja az országos átlagot. Turisztikai vonzerőt a Duna, az erdők, a népművészet, a gyógy- és termálfürdők, a történelmi borvidékek jelentenek. Jelentős a német nemzetiségű lakosság aránya.

A Nemzeti Fejlesztés 2030 dokumentum Tolna megye fejlesztési irányainak a következőket jelöli meg:

- *„Innovatív környezeti és energetika lehetőségeinek megteremtése működő tudásbázisokkal, a Paksi Atomerőmű fejlesztéséhez kapcsolódó szak- és felsőoktatási képzés biztosítása.*
- *Piacképes, hagyományosan jelenlévő ipari ágazatok fejlesztése (élelmiszeripar, textil-és bőripar, fémfeldolgozás), mezőgazdasági termékek feldolgozása, piaci értékesítése, a biotermelés ösztönzése, az agrármarketing tevékenység fejlesztése*

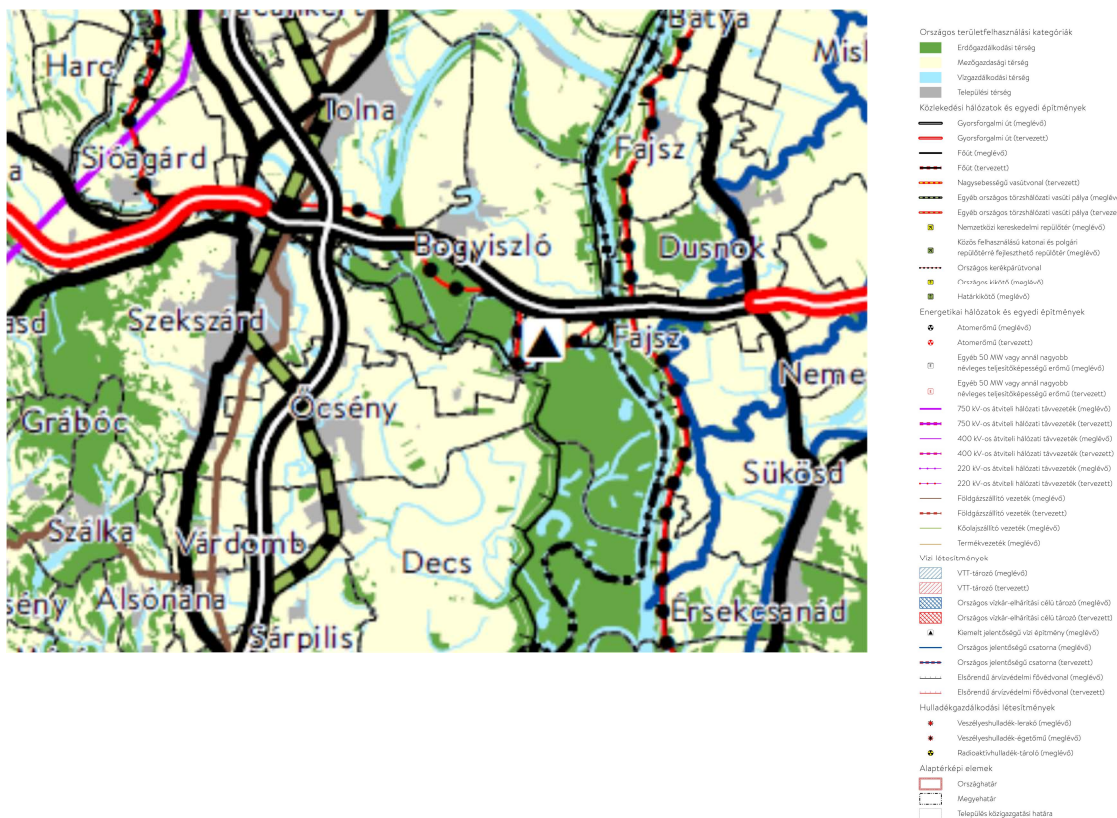
- Közúti és vasúti közlekedés infrastruktúra fejlesztése (M9 gyorsforgalmi út), a táji, környezeti szempontok figyelembevételével
 - termákvízkinccs egészség-turisztikai, energetikai és mezőgazdasági hasznosítása
 - A turizmus jelenlévő ágazatainak fejlesztése, tematikus összekapcsolása (termál és gyógyturizmus: Dombóvár, Hőgyész, Tamási, Tengelic, Bonyhád; vadászturizmus: Gemenc, Gyulaj; tájjellegű és kulturális turizmus: Sárköz, szekszárdi fesztiválok, vízi turizmus: Fadd-Dombori, a Sió-csatorna fejlesztése; horgászturizmus: Duna és horgásztavak; borturizmus: Szekszárdi borvidék, Tolnai borvidék).
 - Szekszárd, mint megyei fejlesztési pólus központi és idegenforgalmi funkcióinak megerősítése és a megye városainak képessé tétele az innováció befogadására.”
- Forrás: http://www.terport.hu/webfm_send/4616

1.3 A területrendezési tervekkel való összefüggések vizsgálata

Az OTRT, az **Ország Szerkezeti Tervét**, valamint az **Országos Övezeti Tervet** és az ezekre vonatkozó szabályokat foglalja magában.

Az ország területrendezési terve meghatározza az országos terület-felhasználás rendszerét, a települések térbeli rendjét, az országos műszaki infrastruktúra-hálózatok és egyedi építmények térbeli rendjét, és ezek összefüggéseit.

Az országos területrendezési terv térképi melléklete, szerkezeti terve Szekszárdra vonatkozóan:

Szekszárd elhelyezkedése az ország szerkezeti tervén

A település területének a települési térségen kívüli legnagyobb része a mezőgazdasági térség, kis része erdőgazdasági, illetve vízgazdálkodási térség.

Az OTrT szerkezeti tervlapja szerint Szekszárd területét érintő szerkezeti elemei a következők:

a) Gyorsforgalmi utak

- M6 autópálya (meglévő);
- M9 gyorsforgalmi út (meglévő és tervezett).

b) Országos főutak

- 6. sz. Budapest – Barcs országos főút;
- 56. sz. országos főút újabb nyomvonala (belterületen Szentmiklósi út, Pollack Mihály út, Tartsay Vilmos út, Bátaszéki út);
- 65. sz. Szekszárd – Siófok országos főút.

Meglévő földgázszállító vezetékek:

- 329: Szank - Soltvadkert - Kalocsa - Fadd – Szekszárd meglévő szénhidrogén szállító vezeték
- 163. 331a: Bába - Bátaszék - Várdomb - Szekszárd
- 164. 331-01:Várdomb
- 165. 331-02:Várdomb - Mőcsény - Bonyhád
- 166. 331-03:Szekszárd

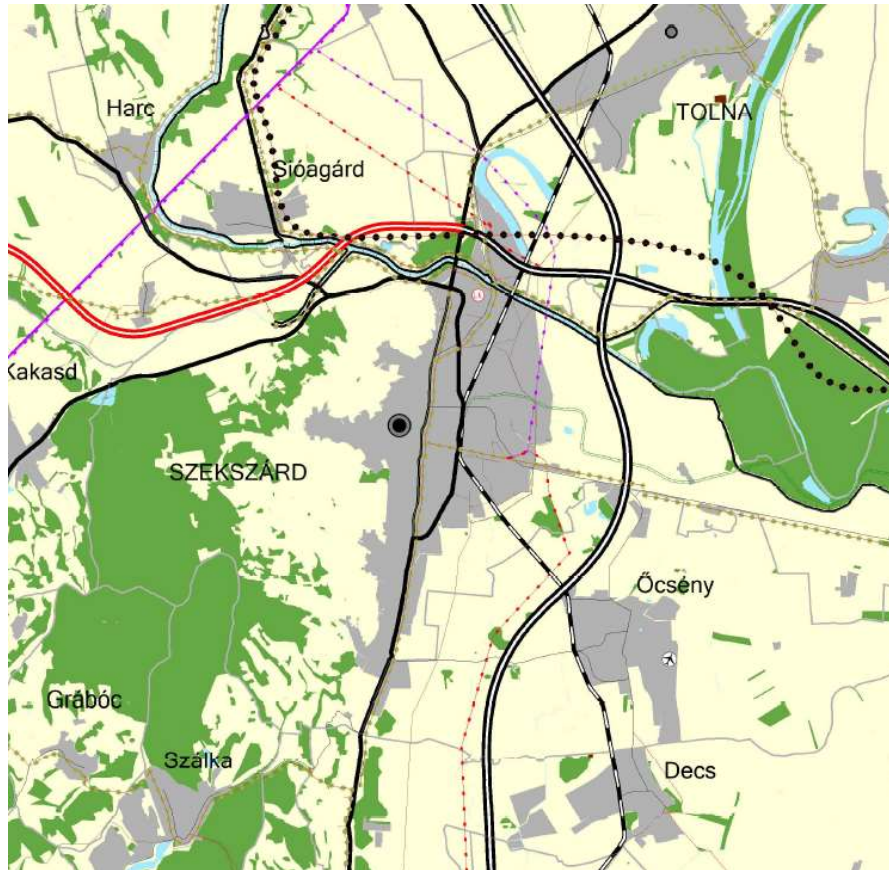
Országos kerékpárút hálózat törzshálózati elemei:

62. Sió-völgyi kerékpárútvonal: Fajsz - Szekszárd - Sióagárd - Kölesd - Sárszentlőrinc - Simontornya - (61. Közép-magyarországi kerékpárút Simontornya és Tolnanémedi közötti szakasza) - Szabadhídvég – Siófok (tervezett)

Egyéb országos törzshálózati vasúti pálya: a városban a MÁV 46 (Bátaszék-Sárbogárd) számú vasútvonala halad keresztül.

A TMTTrT. Tolna megye Területrendezési terve Tolna megye Övezeti Tervét és az ezekre vonatkozó szabályokat foglalja magában.

Tolna Megye Szerkezeti Terve Szekszárdra vonatkozóan:

TMTrT kivonata (2020)

FORRÁS: TMTrT : [HTTP://WWW.TOLNAMEGYE.HU/FOOLDAL/RENDEZESI-TERVEK/MEGYEI-RENDEZESI-TERV](http://www.tolnamegye.hu/fooldal/rendezesi-tervek/megyei-rendezesi-terv)

A TMTrT szerkezeti tervében feltüntetett hálózati elemek és egyedi építmények:

Országos mellékutak

- 5112 sz. Szekszárd – Dunaszentgyörgy út (belterületen Palánki út);
- 5113 Szekszárd – (Decs) – Várdomb út (belterületen Damjanich utca);
- 5114 sz. Szekszárd – Öcsény út;
- 51369 sz. Keselyúsi bekötő út
- OBI körforgalom – M6 autópálya – Öcsény között tervezett 5126 jelű új út Szekszárd délkeleti részén

A TMTrT - a készítésére vonatkozó tartalmi követelményeket rögzítő 218/2009. (X. 6.) Korm. rendelet előírásaival összhangban - térségi területfelhasználási kategóriákat alkalmaz.

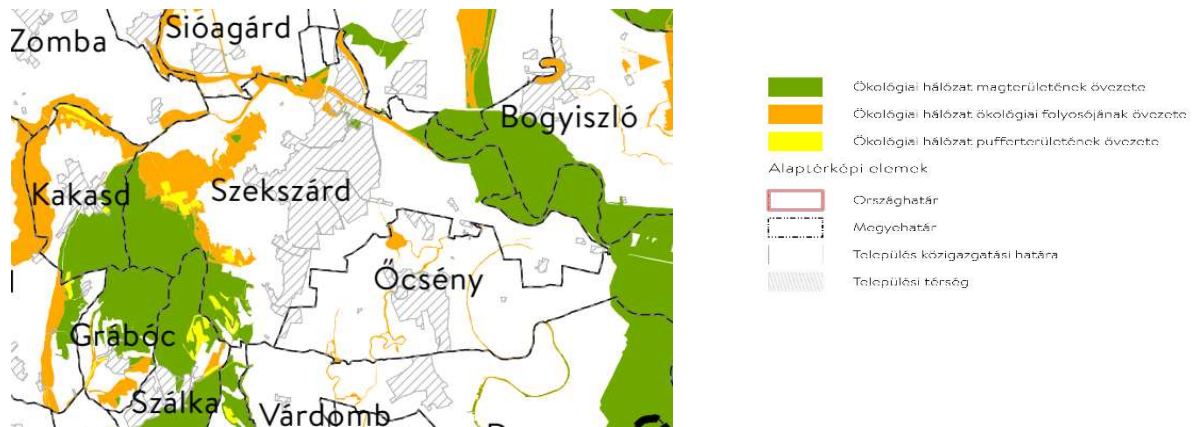
Országos Övezeti Terv tervlapjait az 2018. évi CXXXIX. törvény Magyarország és egyes kiemelt térségeinek területrendezési tervéről 3.sz. melléklet és a 9/2019. (VI.14.) MVM rendeletben tartalmazza, melynek szekszárdi érintettsége a következők:

A törvény térképei (hatályos: 2019.03.15-től)

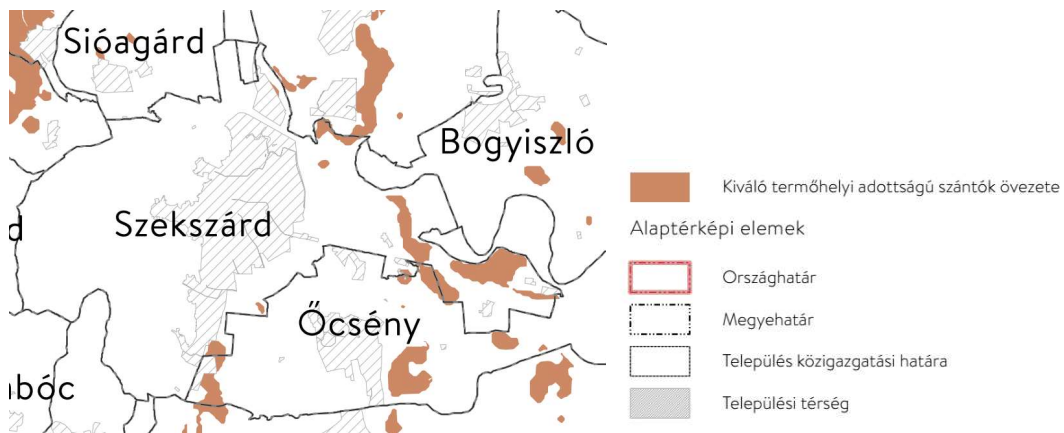
- 3/1. melléklet: Ökológiai hálózat magterületének övezete, az ökológiai folyosójának övezete és ökológiai hálózat puffertérületének övezet,- érintett
- 3/2.melléklet: kiváló termőhelyi adottságú szántók övezete, - érintett

- 3/3. melléklet: Erdők övezete,- érintett
- 3/4 melléklet világörökségi és világörökségi várományos területek övezete, - érintett
- 3/5 melléklet honvédelmi és katonai célú terület övezete. – érintett

3/1. melléklet az ökológiai hálózat magterületének övezete, az ökológiai hálózat ökológiai folyosójának övezete és az ökológiai hálózat puffterületének övezete.

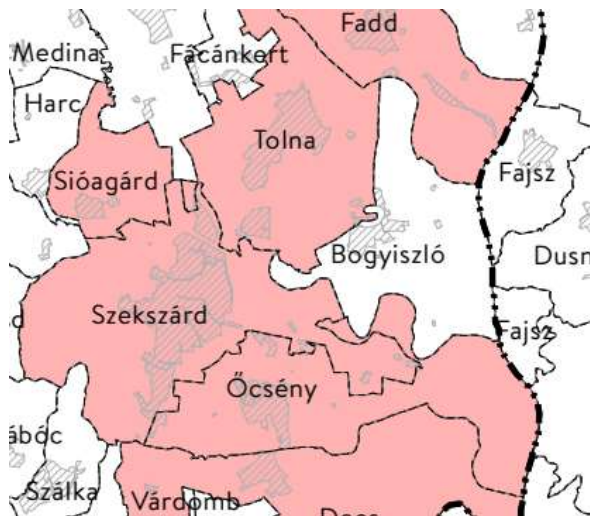
3/2. melléklet: kiváló termőhelyi adottságú szántók övezete:

3/3. melléklet: Erdők övezete

3/4. melléklet: Világörökségi és világörökségi várományos területek övezete

- Világörökségi területek által érintett települések
- Világörökségi várományos területek által érintett települések
- Világörökségi és világörökségi várományos területek által érintett települések

Alaptérképi elemek

- Országhatár
- Megyehatár
- Település közigazgatási határa
- Települési térség

3/5. melléklet: Honvédelmi és katonai célú terület övezete

- Honvédelmi és katonai célú terület övezete által érintett települések

Alaptérképi elemek

- Országhatár
- Megyehatár
- Település közigazgatási határa
- Települési térség

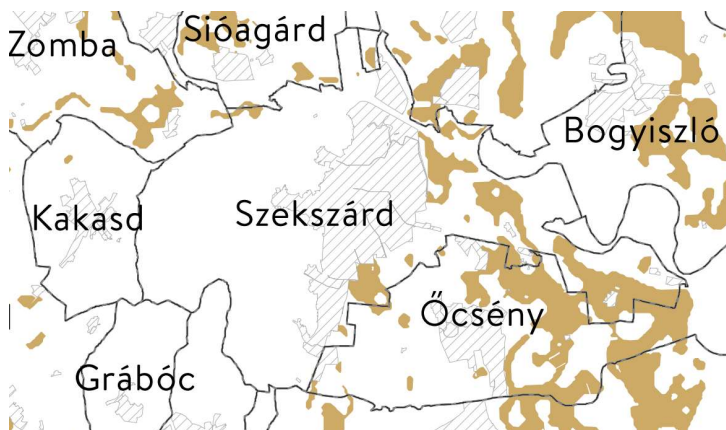
A jó termőhelyi adottságú szántók övezetének, az erdőtelepítésre javasolt terület övezetének, a tájképvédelmi terület övezetének, a vízminőség-védelmi terület övezetének, a rendszeresen

belvízjárta terület övezetének tervlapjait, valamint az ásványi nyersanyagvagyon övezete által érintett településeket és a földtani veszélyforrás terület övezete által érintett településeket a területrendezésért felelős miniszter rendelete tartalmazza.

A területrendezési tervek készítésének és alkalmazásának kiegészítő szabályozásáról szóló 9/2019. (VI.14.) MvM rendeletben (a továbbiakban: MvM) rögzített országos övezetek:

- Jó termőhelyi adottságú szántók övezete (MvM 1. melléklet) - érintett
- Erdőtelepítésre javasolt terület övezete (MvM 2. melléklet) - érintett
- Tájképvédelmi terület övezete (MvM 3. melléklet) - érintett
- vízminőség-védelmi terület övezete (MvM 4. melléklet) - érintett
- Nagyvízi meder övezete nem érinti Nagytád területét (MvM 5. melléklet) - érintett

Jó termőhelyi adottságú szántók övezete (MvM 1. melléklet)

 Jó termőhelyi adottságú szántók övezete

Alaptérképi elemek

 Országhatár

 Megyehatár

 Település közigazgatási határa

 Települési térség

Erdőtelepítésre javasolt terület övezete rendkívül kis mértékben érinti Szekszárd területét (MvM 2. melléklet)

 Erdőtelepítésre javasolt terület övezete

Alaptérképi elemek

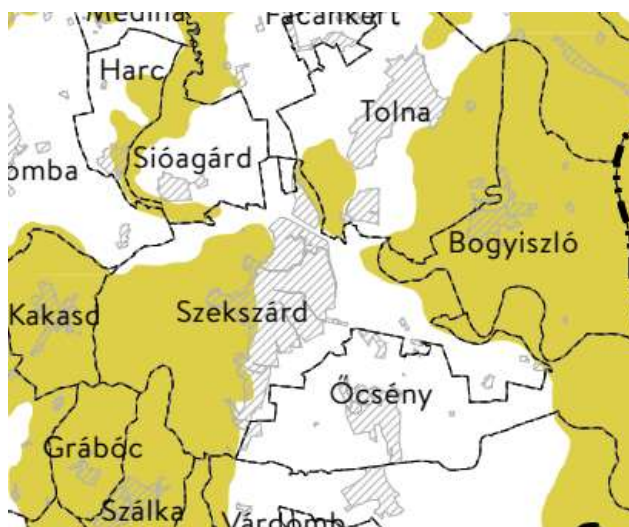
 Országhatár

 Megyehatár

 Település közigazgatási határa

 Települési térség

Tájvédelmi terület övezete (MvM 3. melléklet)

 Tájvédelmi terület övezete

Alaptérképi elemek

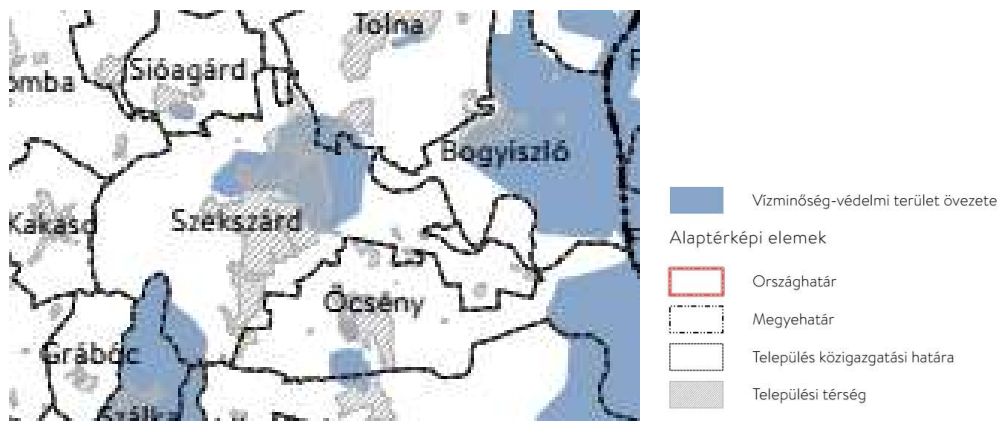
 Országhatár

 Megyehatár

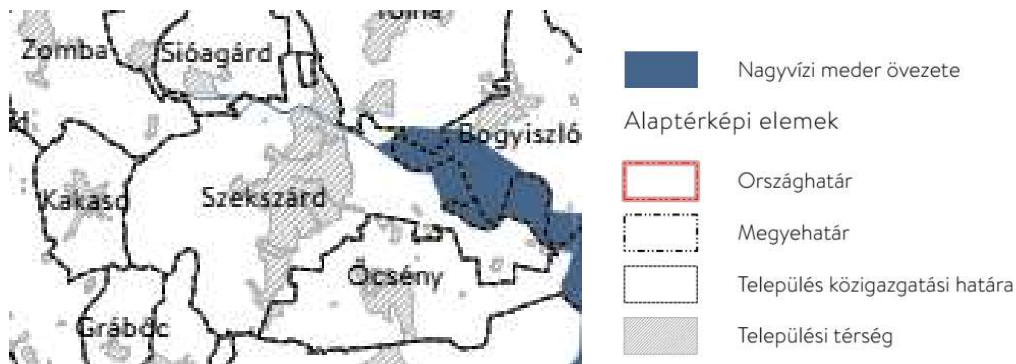
 Település közigazgatási határa

 Települési térség

Vízminőségvédelmi terület övezete (MvM 4. melléklet)

Nagyvízi meder övezete (MvM 5. melléklet)

Tolna Megye Közgyűlés elnökének 8/2020. (X.29.) önkormányzati rendelete⁴ alapján Tolna Megye Területrendezési Tervében az egyedileg meghatározott övezetek területi hatálya kiterjed a megye teljes közigazgatási területére így Szekszárdra is.

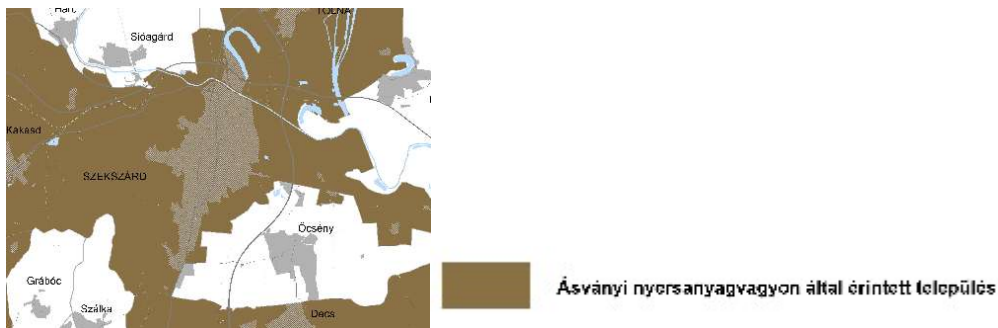
A megyei övezetekre vonatkozó előírásokat az MvM rendelet állapítja meg.

⁴ Tolna Megyei Önkormányzat Közgyűlésének 8/2020.(X.29.) önkormányzati rendelete Tolna megye területrendezési tervéről

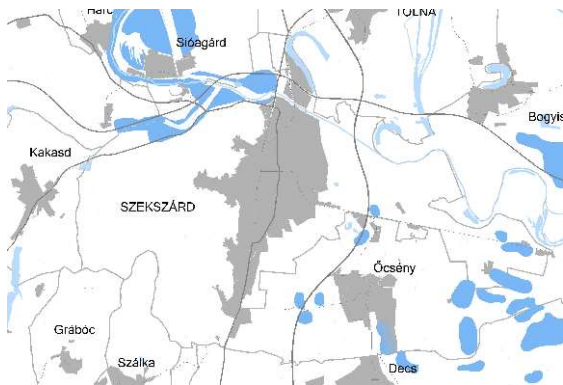
Tolna megye egyedileg meghatározott megyei övezetei és Szekszárd érintettsége:

- Ásványi nyersanyagvagyon övezete (TMTrT 9. melléklet) - érintett
- Rendszeresen belvízjárta terület övezete nem érinti Nagyatád területét (TMTrT 10. melléklet) - érintett
- Földtani veszélyforrás terület övezete nem érinti Nagyatád területét (TMTrT 11. melléklet) - érintett
- Egyedileg meghatározott megyei övezetek (TMTrT 12. melléklet) - érintett
 - Innovációs-technológiai fejlesztés támogatott célterületének övezete
 - Logisztikai fejlesztések célterületének övezete
 - Turisztikai fejlesztések célterületének övezete

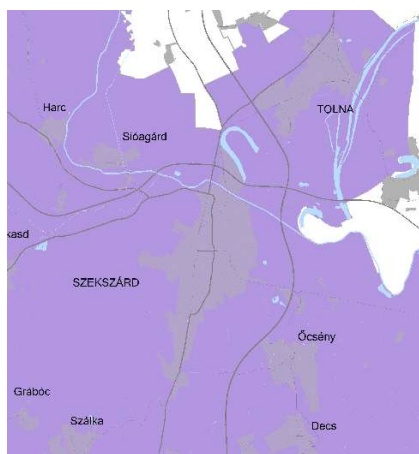
Ásványi nyersanyagvagyon övezete (3.9. melléklet)

Rendszeresen belvízjárta területek övezete (3.10. melléklet)

Földtani veszélyforrás terület övezete

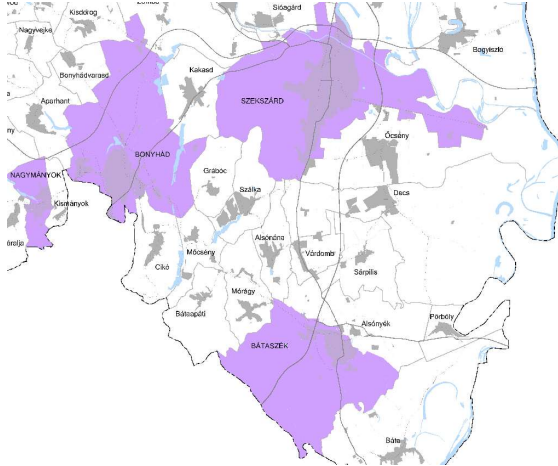

Földtani veszélyforrás terület övezete által érintett település

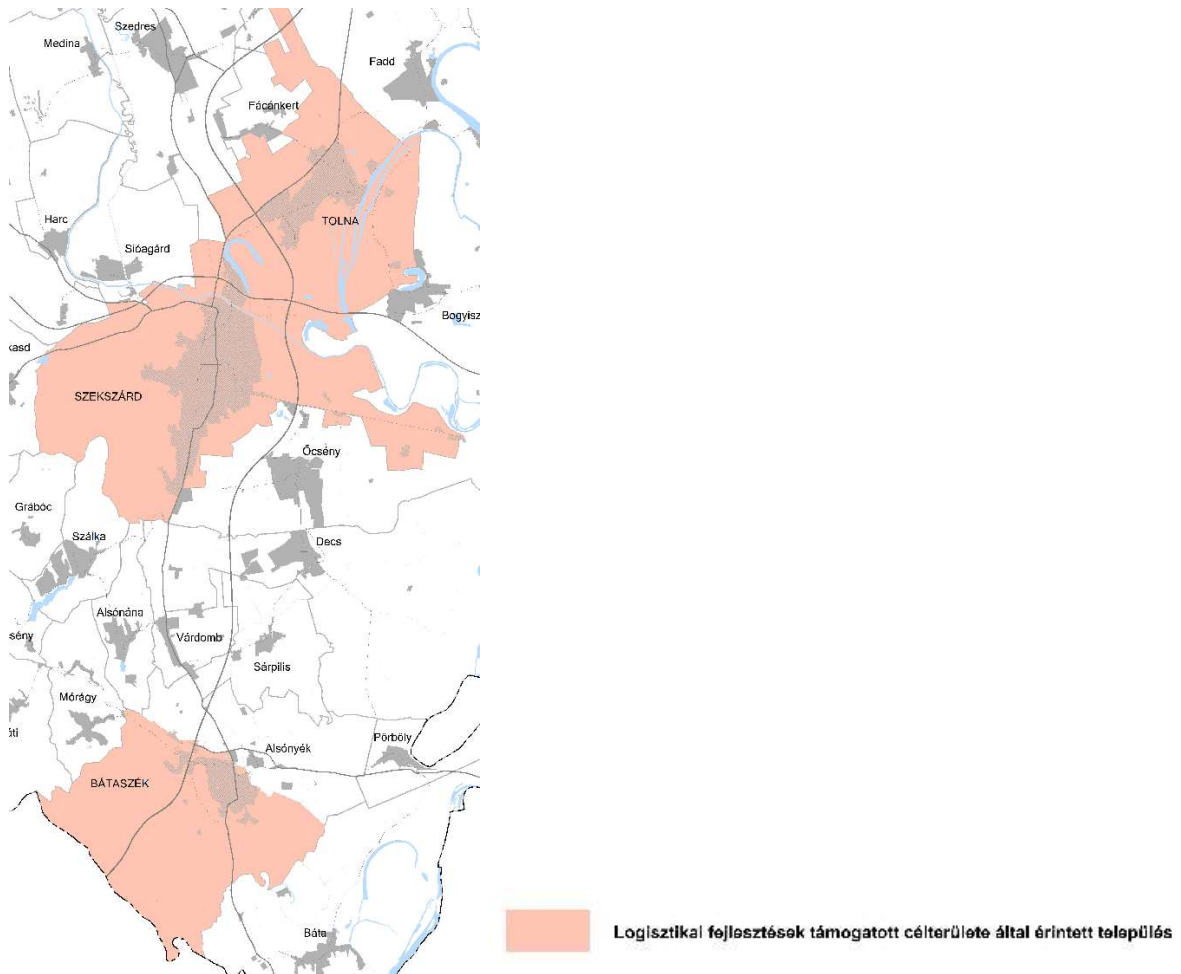
Egyedileg meghatározott megyei övezetek (3.12. melléklet).

Innovációs-technológiai fejlesztés támogatott célterületének övezete

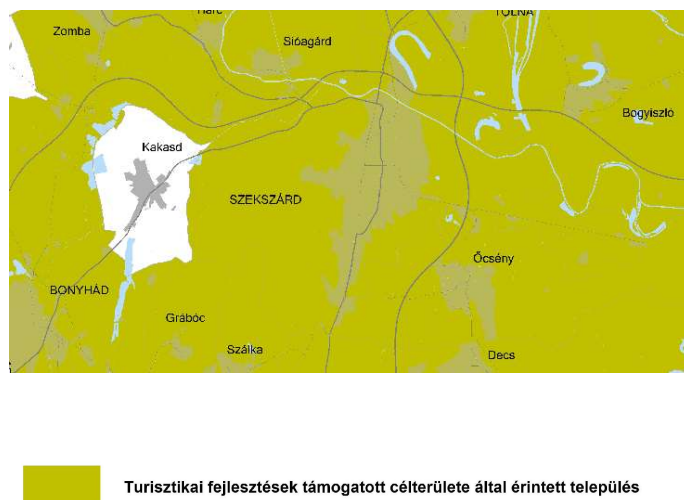

Innovációs-technológiai fejlesztés támogatott célterülete által érintett település

Logisztikai fejlesztések célterületének övezete

Turisztikai fejlesztések célterületének övezete

A fentiek közül - a természetföldrajzi adottságokon túl - a megyei rendezési terv szerint Szekszárd térségi jelentőségű logisztikai központ, turisztikai fejlesztések támogatott célterületének övezetébe és az innovációs-technológiai fejlesztés támogatott célterületének övezetébe tartozik.

1.4 A szomszédos települések hatályos településszerkezeti terveinek - az adott település fejlesztését befolyásoló - vonatkozó megállapításai

Bogyiszló

A településfejlesztési koncepció számolt az M6 és az M9 gyorsforgalmi utak megépítését követően a gyorsforgalmi utak és csomópontjainak gazdaságot vonzó hatásával. A községet érintő csomópontok környezetében ipari, kereskedelmi és szolgáltató funkciók megtelepedésére alkalmas fejlesztési területeket jelölt ki a szerkezeti terv, mely tervezett területfelhasználás konkurenciát jelent Szekszárd Város területén tervezett gazdasági fejlesztéseknek. Mérlegelni szükséges, hogy Szekszárd Város és a szomszédos település területén kijelölt fejlesztési területek összessége nem jelent-e a potenciális gazdasági fejlesztések számára túlméretezettséget, valamint mérlegelni szükséges, hogy az egyes településeknél a kijelölt gazdasági terület hol rendelkezik kedvezőbb fejlesztési lehetőségekkel és hol zavarja kevésbé a természeti és táji környezetet.

A község fejlesztése új lakóterületek kialakításával számol megfogalmazottan a Szekszárdról kiköltöző népesség fogadására. A község tervezett lakóterületi fejlesztése gyengíti Szekszárd népességmegtartó erejét, a két település a lakónépesség vonzásának kérdésében konkurensei egymásnak.

A község fejlesztési terveiben szerepel a Duna-menti regionális kerékpárút kialakítása, mely Szekszárd Város hatályos városfejlesztési programjával találkozik, ugyanakkor Szekszárd településszerkezeti terve nem jelöl kapcsolatot e tervezett kerékpárút nyomvonalhoz.

Bogyiszló község fejlesztési programjában szerepel bizonyos önkormányzati feladatok kistérségi szintű ellátásához szükséges fejlesztések végrehajtása. Az elérhető dokumentumok e feladatok pontosítását nem tartalmazták, így azok Szekszárd fejlesztési programjával nem összevethetők.

A településfejlesztési programnak eleme a Dunai kikötő megépítése, mely a térség, így Szekszárd Város gazdasági és idegenforgalmi fejlesztésére kedvező hatással bír.

Őcsény

Őcsény község fejlesztési programjában szerepel a repülőtér jelenlegi létesítményeinek fejlesztése, a repüléssel kapcsolatos programok, rendezvények szervezése. Az őcsényi repülőtér fejlesztésével Szekszárd fejlesztési programja is számol az idegenforgalom és a gazdaság igényeinek minél jobb kiszolgálása érdekében.

A fejlesztési tervekben és a szerkezeti terven szerepel az Országos Területrendezési Terv alapján Szekszárd és a Gemenci szabadidő központ kerékpárúttal való összekötése, melynek Szekszárd szerkezeti tervében hiányzik a kapcsolata.

A szerkezeti tervben a kerékpárút a Keselyűsi út (5113 számú út) mellett kerül kialakításra, ami Őcsény belterületétől 4 km-re halad.

Őcsény község fejlesztési programjában szerepel az 5113 számú közút Szekszárd –Várdomb közötti szakaszának rekonstrukciója.

Tervezett a Megyei Területrendezési Terv és a településszerkezeti terv alapján a község keleti tehermentesítő útjának (Szekszárd Keselyűsi út – Őcsény, repülőtér) kiépítése. A nyomvonal a sztráda Keselyűsi úti csomópontjához kapcsolódik, az Szekszárd közigazgatási területét nem érinti.

Önkormányzati fejlesztési elképzelések között szerepel Szekszárdot Őcsénnyel közvetlenül összekötő út kiépítése a vasút É-i oldalán, amely a jelenlegi ~ 5 km utat 2,5 km-re csökkentené. A tervezett nyomvonal Szekszárd településszerkezeti tervében nem szerepel.

A kisvasút kihasználtsága növelése érdekében, a vasút vonal észak-nyugati irányban Szekszárdig, dél-keleti irányban pedig Baja-Dunafürdőig történő kiépítése. Szekszárd településszerkezeti terve a kisvasút várossal történő kapcsolatát nem tartalmazza.

Decs

Decs és Szekszárd rövid szakaszon, kertes mezőgazdasági területekkel kapcsolódik egymáshoz, a város és község településszerkezeti tervei a meglévő természeti kapcsolódáshoz képest egyéb tervezett változtatást nem tartalmaznak. A község Szekszárddal kapcsolatos tervezett fejlesztései csak a településszerkezeti terv ismeretében került rögzítésre, településfejlesztési koncepció a vizsgálathoz nem állt rendelkezésre.

Az 5113. sz. Szekszárd - Várdomb összekötő út átkelési szakaszának új nyomvonalra helyezésével a lakóterületeit élhetőbbé és biztonságosabbá kívánja tenni.

Alsónána

Decshez hasonlóan Alsónána és Szekszárd rövid szakaszon, kertes mezőgazdasági területekkel kapcsolódik egymáshoz, a város és község településszerkezeti tervei a meglévő természeti kapcsolódáshoz képest egyéb tervezett változtatást nem tartalmaznak. A község Szekszárddal kapcsolatos tervezett fejlesztései csak a településszerkezeti terv ismeretében került rögzítésre, településfejlesztési koncepció a vizsgálathoz nem állt rendelkezésre.

Szálka

Alsónána és Szekszárd települések csatlakozása dombtető vonulatában, erdők és kertes mezőgazdasági területek mentén helyezkedik el, a települések között közvetlen közlekedési és egyéb funkcionális kapcsolat nincs és az a hatályos szerkezeti tervekben sem szerepel. A község Szekszárddal kapcsolatos tervezett fejlesztései csak a településszerkezeti terv ismeretében került rögzítésre, településfejlesztési koncepció a vizsgálathoz nem állt rendelkezésre.

Grábóc

Grábóc és Szekszárd települések kapcsolatát nagy kiterjedésű erdőterületek találkozása jelenti. A két település között új közlekedési, vagy területfelhasználási kapcsolat kialakítása nem szerepel.

Kakasd

A község és a város településszerkezeti terveinek kapcsolatában a 6-os főútvonal mentén tervezett kerékpárút szerepel új elemként, mely kerékpárút összeköttetés Szekszárd szerkezeti tervéből hiányzik. Egyéb tervezett új kapcsolat a két település között nincs. A község Szekszárdal kapcsolatos tervezett fejlesztései csak a településszerkezeti terv ismeretében kerül rögzítésre, településfejlesztési koncepció a vizsgálathoz nem állt rendelkezésre.

Zomba

Zomba és Szekszárd települések közös határán a Völgységi-patak helyezkedik el, melynek környezetében általános mezőgazdasági területek találhatók, a két település között közvetlen szerkezeti és funkcionális kapcsolat nincs. A község Szekszárdal kapcsolatos tervezett fejlesztéseinek vizsgálatához dokumentumok nem álltak rendelkezésre, a fenti megállapítás a települések kapcsolatának ismeretében került rögzítésre.

Sióagárd

A településfejlesztési koncepció számol az M6 és az M9 gyorsforgalmi utak megépítését követően a gyorsforgalmi utak és csomópontjainak gazdaságot vonzó hatásával. A községet érintő csomópont környezetében ipari, kereskedelmi és szolgáltató funkciók megtelepedésére alkalmas fejlesztési területet jelöl ki a szerkezeti terv. A tervezett fejlesztési terület kis mérete nem jelent konkurenciát Szekszárd fejlesztési területei számára. A sióagárdi fejlesztési program a térség településeinek együttműködését szorgalmazza a sikeres fejlesztések érdekében, kiemelt fontosságúnak tartva a tervezett regionális térségi kerékpárutak megépítésének fontosságát. A sióagárdi program rendkívül kihangsúlyozza a közös fejlesztések megvalósítását, annak érdekében, hogy a térség turisztikai potenciálja országos, regionális szinten is jobban érvényesüljön, versenyképesebb legyen, így a gazdasági fejlődés egyik alapja legyen.

Szedres

A község Szekszárdal határos területén nem tervez fejlesztéseket, a településfejlesztési koncepcióban Szekszárd vonatkozásában a város közelségére építve a település népességmegtartó erejének fejlesztését tűzte ki célul: „helyben történő foglalkoztatásra, valamint Szekszárd közelségére alapozva minőségi lakóterületek, zöldfelületi rendszerek, játszóterek kialakítása, amely segíti a családok letelepedését.”

Tolna

Tolna és Szekszárd településszerkezeti terve a 9-es és 6-os sztráda csomóponttól É-ra jelentős mértékű fejlesztési területet, logisztikai központot jelöl, mely területnek a szerkezeti tervben szereplő csomópontja a M6-os gyorsforgalmi út építése során nem készült el. A tervezett területfelhasználás konkurenciát jelent Szekszárd Város területén tervezett gazdasági

fejlesztéseknek. Mérlegelni szükséges, hogy Szekszárd Város és a szomszédos település területén kijelölt fejlesztési területek összessége nem jelent-e a potenciális gazdasági fejlesztések számára túlméretezettséget, valamint mérlegelni szükséges, hogy az egyes településeknél a kijelölt gazdasági terület hol rendelkezik kedvezőbb fejlesztési lehetőségekkel és hol zavarja kevésbé a természeti és táji környezetet.

Tolna településszerkezeti tervében a vasút Ny-i oldalán kerékpárút kialakítása tervezett Szekszárd irányába.

1.5 Hatályos településfejlesztési döntések bemutatása

1.5.1 A hatályos fejlesztési koncepció, integrált településfejlesztési stratégia vonatkozó megállapításai

Településfejlesztési Koncepció

A településfejlesztési koncepció a Viriditas Bt. tervezésében 2013 decemberében készült el. Azóta nem fogadott el a Közgyűlés új településfejlesztési koncepciót. A koncepció megállapításai a 2013-ban elkészült Megalapozó Vizsgálatban megtalálhatóak.

Integrált Településfejlesztési Stratégia

A korábbi IVS-t követő stratégiai szintű településfejlesztési eszköz a 314/2012. (XI. 8.) Kormányrendelet alapján készült a 2014-2020-as tervezési időszakra.

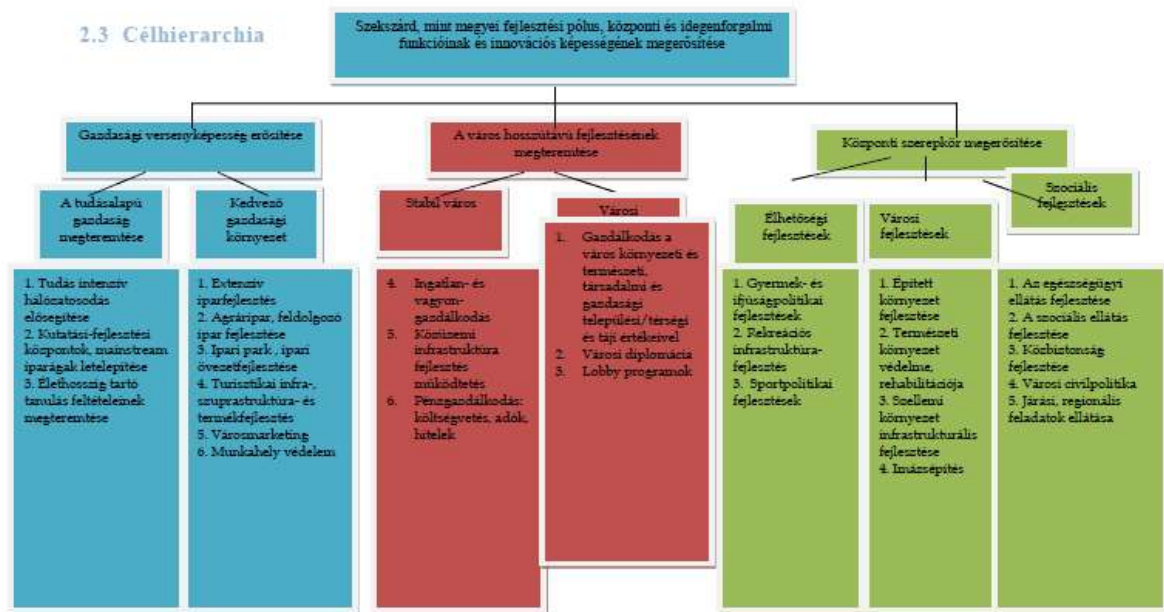
A stratégia célrendszere:

Jövőkép	Átfogó célok	Specifikus célok
Szekszárd MJV kulturális hagyományaira és gazdasági eredményeire építve olyan fejlesztési pólussá válik, amely az agrár és feldolgozó ipari innováció központja és vonzó turisztikai és kulturális célpont	Gazdasági versenyképesség erősítése	A tudásalapú gazdaság megteremtése
		Kedvező gazdasági környezet kialakítása
	A város hosszú távú fejlesztéseinek megteremtése	Stabil város
		Városi értékgazdálkodás
	Központi szerepkör megerősítése	Élhetőségi fejlesztések
		Városi fejlesztések
		Szociális fejlesztések

5. ábra: Az integrált településfejlesztési stratégia célrendszere

FORRÁS: SZEKSZÁRD ITS, 2018

A stratégia célhierarchiája:

6. ábra: Az integrált településfejlesztési stratégia célhierarchiája

FORRÁS: SZEKSZÁRD ITS, 2018

1.5.2 Hatályos településfejlesztési szerződések

Nincs folyamatban lévő településfejlesztési és településrendezési szerződés.

1.6 A település településrendezési tervi előzményeinek vizsgálata

1.6.1 A hatályban lévő településrendezési eszközök

Településrendezési Terv

Szekszárdi Önkormányzat többször módosított 8/2004.(III.1.) rendelete állapította meg Szekszárd Város Helyi Építési Szabályzatát és a szabályozási tervet. A településrendezési terv korábbi megállapításai a 2013-ban elkészült Megalapozó Vizsgálatban megtalálhatóak.

1.6.2 A hatályos településszerkezeti terv megállapításai, megvalósult elemek

A településszerkezeti terv az Aedis Kft. és a Pécsi Építész Kör Kft. közös tervezésében Szekszárd MJV Közgyűlésének 36/2004. (IV. 26.) sz. határozatával került elfogadásra. A terv megállapításai a 2013-ban elkészült Megalapozó Vizsgálat szerint az alábbiakban foglalhatók össze:

Általános elemek

A 10 évvel ezelőtt jóváhagyott településszerkezeti terv településrendezési programjában megfogalmazza, hogy a közlekedési pozíció javulása, az M9-es és M6-os gyorsforgalmi utak megépítése, valamint az ország UNIO-s csatlakozása a gazdaságfejlesztés szempontjából új elvárásokat, kihívásokat és versenyfeltételeket fogalmaz meg, melyek megvalósításában különösen a közlekedési struktúra révén Szekszárd jó pozíciókkal rendelkezik. A gazdaságfejlesztést a településrendezés programja előtérbe helyezi.

A dokumentum prognosztizálja a lakónépesség kismértékű csökkenését, így lakóterületek vonatkozásában a mennyiségi helyett a minőségi jegyekre helyezi a hangsúlyt. A programban szerepel a minőségi lakó funkció domboldalakra, borvidék területére történő kiterjesztése, a városközpont forgalmi tehermentesítése az 56.sz. út elkerülő szakaszának megépítésével, valamint a gyalogos belváros kialakítása.

A program megfogalmazza a városszerkezet D-i irányú továbbterjesztését, a Szilfa városrész létrehozásával, a várostengely tehermentesítésével, valamint a D-i városrészben alközpont, kereskedelmi-szolgáltató központ kialakítását.

Közlekedési struktúra fejlesztése

Gyorsforgalmi utak

A hatályos településszerkezeti terv készítése óta megvalósult az M6-os gyorsforgalmi út és az M9-es gyorsforgalmi út 6-os főúttól K-re lévő szakasza az új Duna-híddal. A gyorsforgalmi úthálózat nagyarányú fejlesztésével egyidejűleg elkészültek azok csomópontjai a városhoz bekötő meglévő úthálózathoz. A város az M6-os gyorsforgalmi útról É-ről elérhető a 138 km-nél a 6-os számú főúton keresztül, a 142 km-nél az M9-es és 6-os úton keresztül. A városközpont fő megközelítési iránya a 14 -es km-től a Keselyűsi úton keresztül közelíthető meg, míg délről a 151 km-től az Őcsényi úton keresztül a Szőlőhegy városrész déli részébe érkezünk. A gyorsforgalmi útcsatlakozások a város megközelítésével egyidejűleg biztosítják a település É-i, K-i és D-i részén elhelyezkedő gazdasági területek gyorsforgalmi kapcsolatát, csökkentve a gazdasági területekkel kapcsolatos teher szállítás városon átvezető forgalomterhelését.

Országos főútvonalak

A várost elkerülő gyorsforgalmi úthálózat mellett megvalósult az 56-os út városközpontot elkerülő nyomvonalának a teljes kiépítése északon csatlakozva a 6-os főforgalmi úthoz, délen pedig az Alisca úti új körforgalmi csomóponthoz. Az elkerülő út megépítésével biztosítottá vált a gazdasági területek forgalmának városközpontot elkerülő É-D irányú felfűzése, ugyanakkor nem tudott megvalósulni az 56-os főút belvárosi szakaszával kapcsolatos tervezett forgalomcsillapítás.

Az 56-os főút belvárosi szakasza és az említett elkerülő út az É-D irányú közlekedést megosztva bonyolítja le, melyek közül az 56-os út belvárosi szakasza elsősorban a tőle Ny-ra lévő lakóterületek, völgyek forgalmát gyűjti össze, az elkerülő út pedig a gazdasági területekét. A település úthálózati struktúrája és domborzati adottsága, a közlekedési lehetőségeket Ny-ról behatároló domboldalak és keresztvölgyek elhelyezkedése nem teszi lehetővé Ny-ról elkerülő út kialakítását. Az 56-os út belvárosi szakaszán a forgalomterhelés a jelenlegihez képest csak kismértékben csökkenthető, a meglévő nyomvonal és a kialakult K-i elkerülő együttesen tudja lebonyolítani a város belső forgalmát, a tervezett forgalomcsillapítás csak forgalomszervezési eszközökkel és csak behatárolt kereteken belül végrehajtható. Az 56-os számú főközlekedési út városon áthaladó szakaszának további Szőlőhegy városrész mellett lévő részének kiváltását határozta el a településszerkezeti terv. Ez a tervezett szakasz É-on az Alkony utca és Tartsay Vilmos út csomópontjából indulva halad dél felé és csatlakozik az 5411 sz. Őcsénybe vezető út és az 56.sz. út csomópontjában. A tervezett szakasz célja egyrészt, hogy csökkentse az 56.sz. út Alisca utcai csomóponttól délre lévő szakaszán a forgalmat, másrészt hogy feltárja Szekszárd tervezett új Szilfa városrészét, az ottani gazdasági és kertvárosias lakóterületeket. E fejlesztés megvalósítása napjainkig nem kezdődött meg. A Szilfa városrészben található beépített területek az 56.sz. útra felfűződő gazdasági rendeltetésű telkek, melyek az 56.sz. út K-i oldalán szórvány jelleggel helyezkednek el.

Városi gyűjtőút hálózat

A városi gyűjtőút hálózat bővítése a gazdasági területek bővítésével összefüggésben került kijelölésre, melynek két fő eleme van. Északon az Iparterület városrészben az új ipari park K-i határa mentén a Damjanich utcától indulva gyűjtőút kialakítása tervezett, mely É-ra, később Ny-ra haladva, keresztezve a vasutat csatlakozik az 56.sz. út korábban említett elkerülő szakaszához. A tervezett

gyűjtőút É-i és D-i kezdeménye épült meg, összefüggő kialakításának igénye ugyanakkor csak a tervezett gazdasági terület beépítése esetén fog jelentkezni.

A gazdasági területeket D-ről feltáró gyűjtőút, D-i külső gyűrű kialakítása tervezett, a Damjanich utca D-i folytatásaként, annak Keselyűsi úti csomópontjától indulva, majd „A” és „B” változattal érkeztetve a tervezett Szilfa városrészt K-ről határoló 56.sz. út elkerülő szakaszához. A tervezett külső gyűrű építése nem kezdődött meg, kialakításához a terület biztosított.

Kerékpárút-hálózat

A város tervezett településszerkezeti tervében jelölt kerékpárút hálózata egyrészt a város belterületi részén, az egyes városrészeket fűzi fel, másrészt külső kapcsolatok kialakítását tervezi a következő irányokba:

1. ÉNy irányába a 6.sz. úttal párhuzamosan a 65.sz. út torkolatáig, ugyanakkor a terv nem jelöli annak folytatását É-i irányba Sióagárd felé, valamint Ny-i irányba Kakasd felé.
2. É felé a Palánki út és az 5112.sz. országos mellékút mentén Tolna irányába.
3. A Sió csatorna D-i partja mentén, melyet a József pusztán keresztül a Kendergyárnál csatlakoztat a Keselyűsi úthoz, majd azon keresztül visszavezetve a városközpontba.
4. Az előzőekben leírt körhöz kapcsolódik Őcsény irányába az 5113 sz. országút mentén a kerékpárút kiépítésének terve, ugyanakkor nem szerepel tervezett kapcsolat a Kendergyártól kelet felé Gemenci tájvédelmi terület és a Duna menti regionális kerékpárút irányába.
5. D-i irányba az 56.sz. út mentén Decs felé és az 56.sz. útról leágazóan Őcsény felé.

Gyalogos belváros

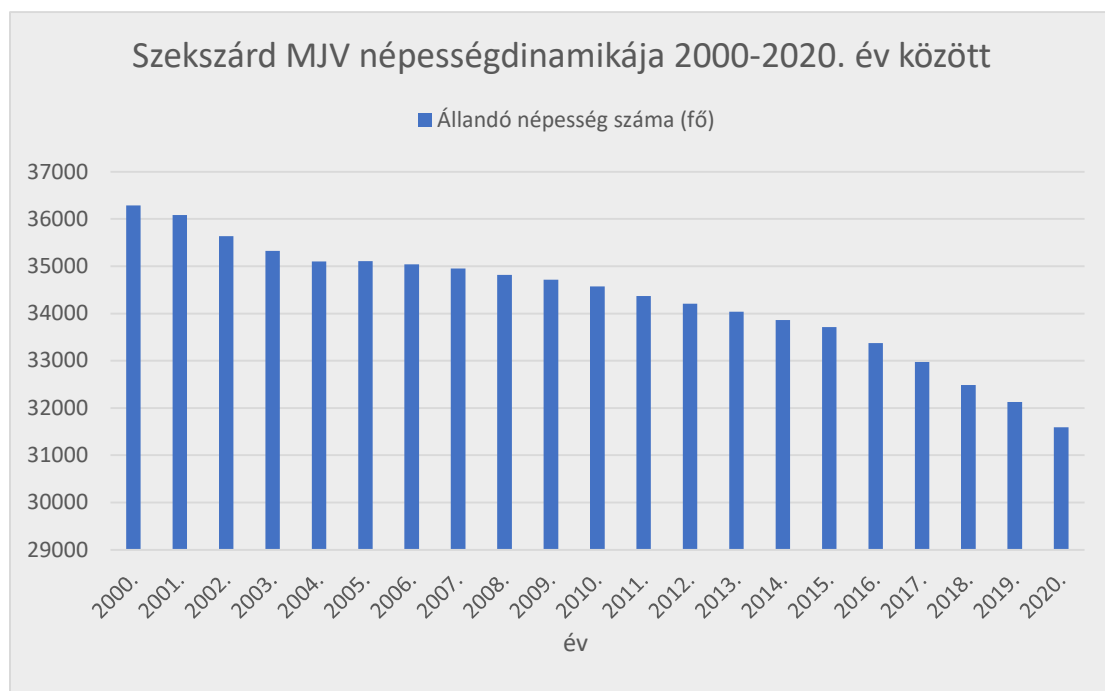
A hatályos településszerkezeti terv a gyalogos belváros kialakítását tűzte kis programjául. A terv készítése óta eltelt időszak jelentős változást eredményezett. A történelmi városközpont területén a Béla király tér és Garay tér átépítésével a Szent István tér modern városközpontjának gyalogos területe Ny-i irányba bővült.

1.7 A település társadalma

1.7.1 Demográfia, népesség, nemzetiségi összetétel, képzettség, foglalkoztatottság, jövedelmi viszonyok, életminőség

Szekszárd MJV jövőbeni elképzelései között szerepel a népességmegtartó képességének javítása, mely stratégiai cél megegyezik az EU célkitűzéseivel. A településen a természetes környezet és a városias közösség szimbiózisa valósulhat meg, amennyiben a rendelkezésre álló munkalehetőségek hiánya nem generálja a lakosság elvándorlását. Szekszárd népessége az elmúlt évtizedekben csökkenő tendenciát mutat, melynek oka egyrészt a negatív vándorlási egyenleg, valamint az országosan is jellemző, előregedő lakosság és ezzel párhuzamosan a természetes szaporodás és fogyás negatív egyenlege.

A megyeszékhely állandó lakosainak száma⁵ 2000-ben 36 288 fő, 2010-ben 34 576 fő, majd 2020-ra 31 595 főre csökkent, ami az elmúlt 20 év alatt 12,93 %-os lakosságszám csökkenést jelentett a városban.

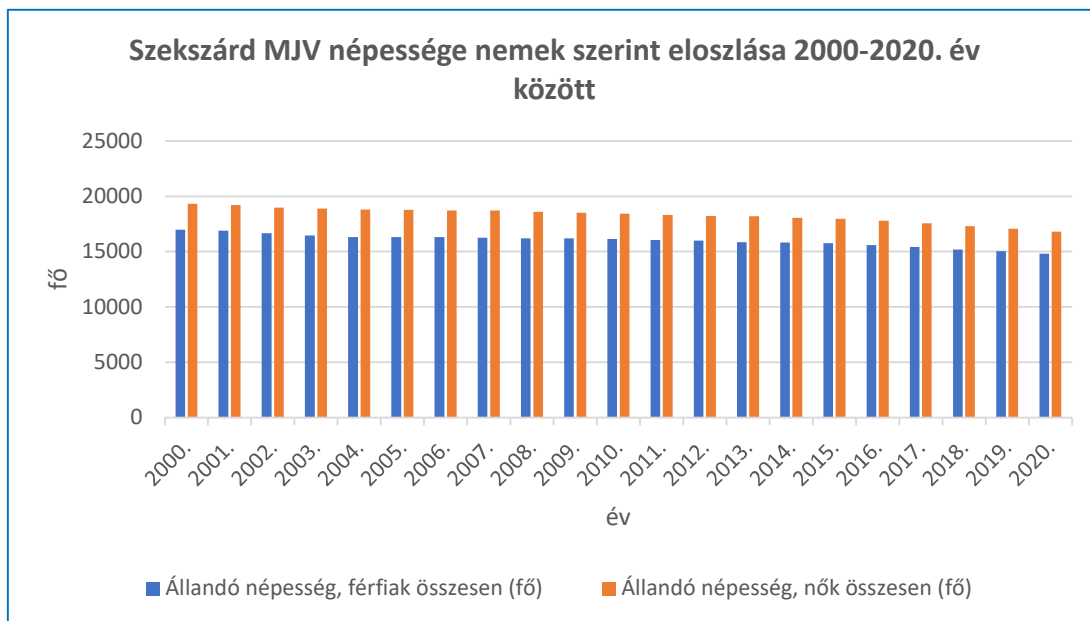

7. ábra: Szekszárd népességdinamikája 2000-2020. év között

FORRÁS: KÖZPONTI STATISZTIKAI HIVATAL

A nők 13,09%-os és a férfiak 12,75%-os népességcsökkenése a település állandó lakosságának csökkenésével párhuzamosan és arányosan csökkent az elmúlt 2 évtizedben.

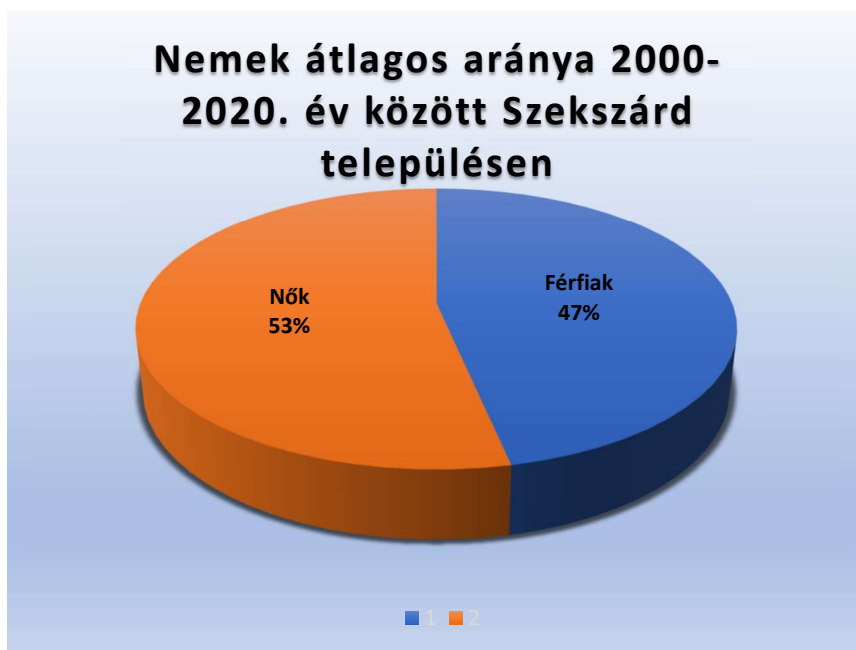
⁵ Forrás: KSH Statinfo v39; <https://statinfo.ksh.hu/Statinfo/haViewer.jsp>

8. ábra: Nemek szerinti eloszlás 2000-2020. év között

FORRÁS: KÖZPONTI STATISZTIKAI HIVATAL

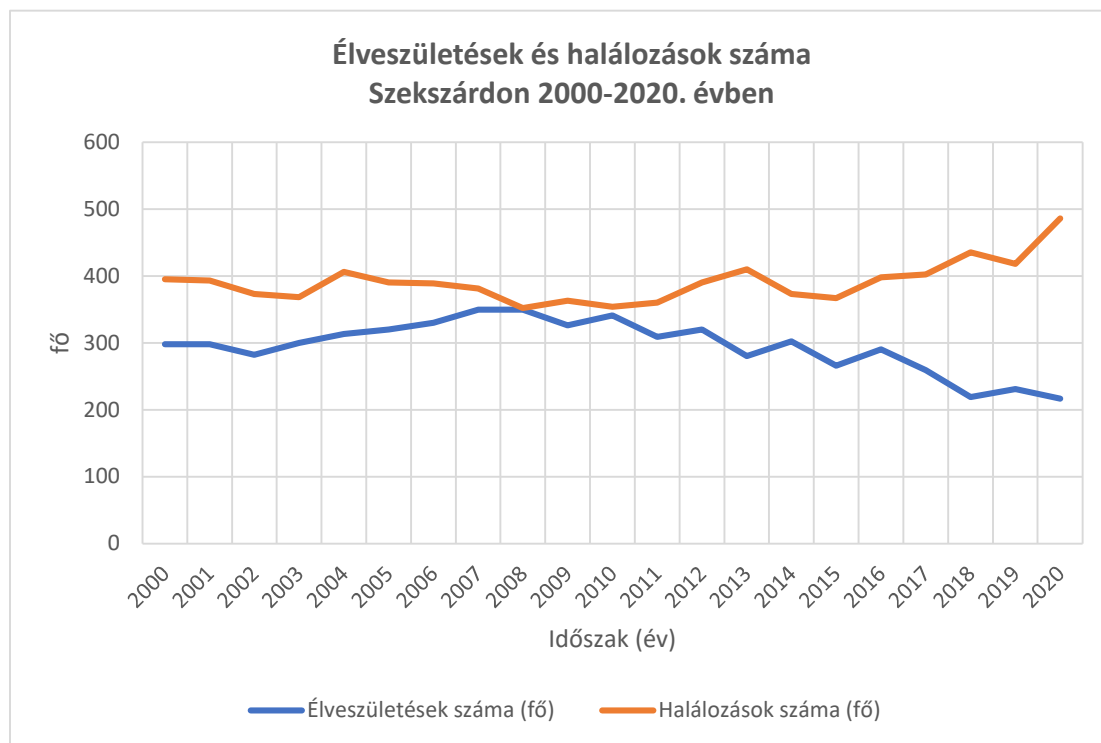
A vizsgált időszakban a nemek arányának átlaga 46,67% / 53,33 % volt, ami kiegyensúlyozott létszámarányt mutat. A nők átlagos létszáma 2286 fővel magasabb a férfiakénál 2000 és 2020 évek között, és ezen időszakban jelentősebb változás nem történt.

9. ábra: Nemek közötti arány 2000-2020. év között

FORRÁS: KÖZPONTI STATISZTIKAI HIVATAL

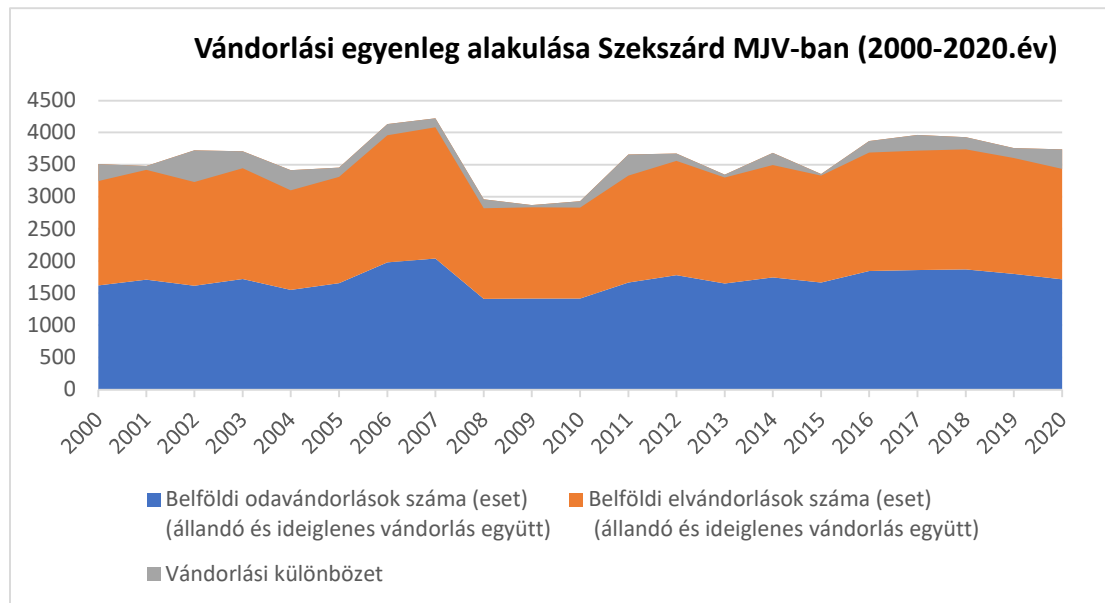
Az elmúlt 20 évben a természetes fogyás az elhalálozások 23 %-os növekedésével és a születések számának 27 %-os csökkenésével magyarázható. Amíg 2000-ben a természetes fogyás mutatószáma a megyeszékhelyen -97 volt, addig ez a szám 2020-ban -216-ra emelkedett.

10. ábra: Élveszületések és halálozások száma 2000-2020. év között

FORRÁS: KÖZPONTI STATISZTIKAI HIVATAL

2000 óta a megyei jogú városok népessége 17 ezer fővel (0,8%-kal), az országosnál (2,1%) kisebb mértékben csökkent. A népesség fogyás oka elsősorban a természetes fogyás (a megyei jogú városokban az országosnál jóval kedvezőbb mértékben), de a népesség csökkenéséhez a természetes fogyás mellett az elvándorlás is hozzájárult, ami a 2000 évhez viszonyítva 7,21 %-kal nőtt. A vizsgált időszakban az odavándorlások száma 5,85%-os emelkedést mutatott.

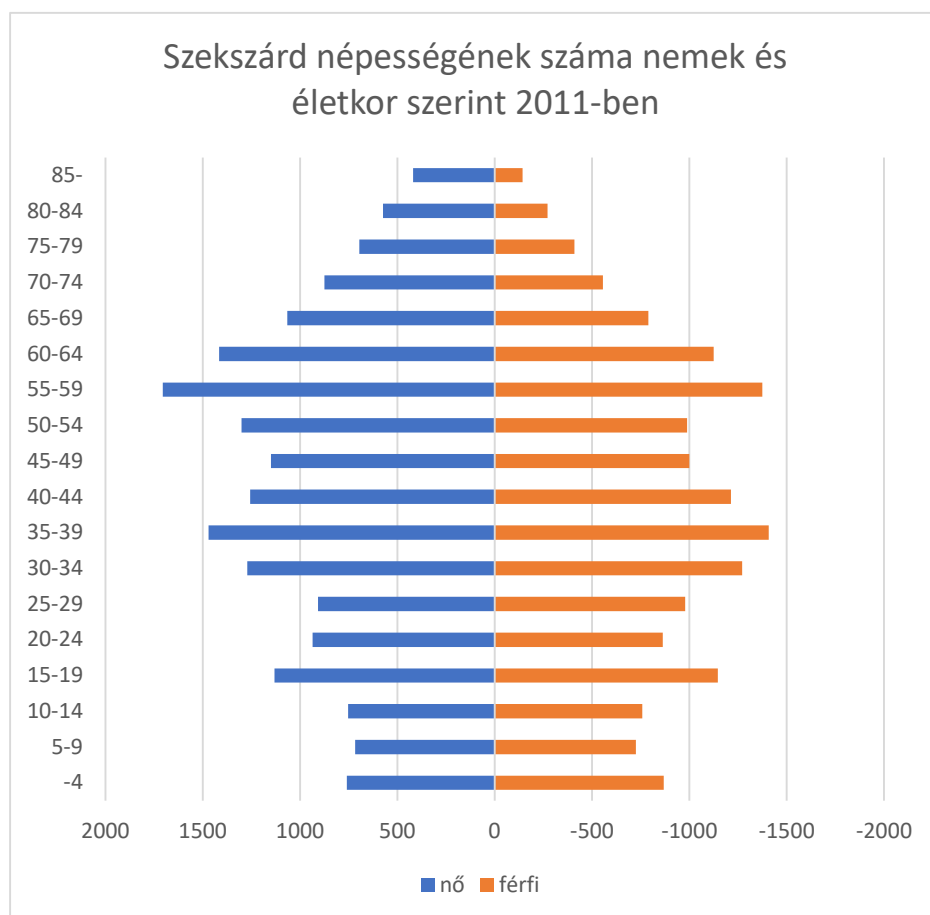
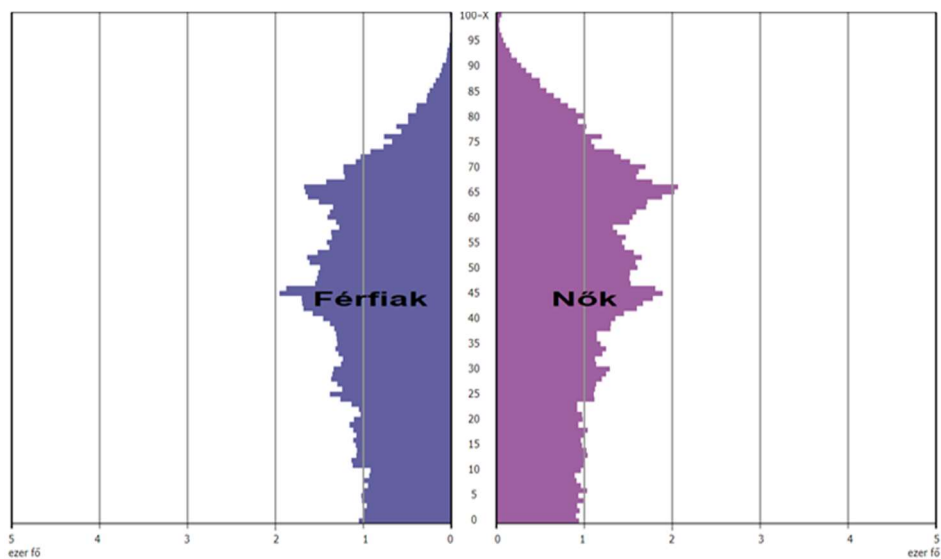

11. ábra: Vándorlási egyenleg 2000-2020. év között

FORRÁS: KÖZPONTI STATISZTIKAI HIVATAL

Az odavándorlást elősegítette, hogy Szekszárd, mint megyeszékhely többirányú városfunkciót tölt be Tolna megye vonatkozásában. A lakosság elvándorlása a rendszerváltás után a szocialista iparosítás, a megyei élelmiszeripari és könnyűipari vállalatok megszűnésével indult meg. A népességszám csökkenését azonban napjainkban már nem a gazdaság strukturális változása, hanem elsősorban a fiatalok elvándorlása okozza. Ebben szerepet játszik a magasan kvalifikált munkahely lehetőségek hiánya, mely a képzett fiatalok számára megfelelő jövedelemforrást és fejlődési lehetőséget biztosítana az életesélyek javítása érdekében. A felsőfokú végzettség megszerzése érdekében az egyetemi városokba - elsősorban Budapestre és Pécsre - tanulni költöző fiatalok gyakran végleg elhagyják Szekszárdot. A felsőfokú végzettséget szerzők mellett a szakmával rendelkező fiatalok elvándorlása is magasszámú. A főváros elszívó ereje a legerősebb, de külföldre (Németország, Ausztria, skandináv országok, Anglia) is sokan távoznak. Az elvándorlás okozza egyrészt a munkaképes korúak arányának csökkenését az időskorúak számához viszonyítva, mely tendencia növekvő terhet jelent a jövőben a munkaképes korúak számára a szociális szolgáltatások költségeinek előteremtésének vonatkozásában. Másrészt az elvándorlás a település lakosságának korösszetételére is kedvezőtlen hatással van, folyamatosan nő az időskorúak aránya.

Tolna megye népességének száma nemek és életkor szerint 2020. évben

12. ábra: Tolna megye korfája 2020-ban, illetve Szekszárd korfája 2011-ben

FORRÁS: KÖZPONTI STATISZTIKAI HIVATAL⁶

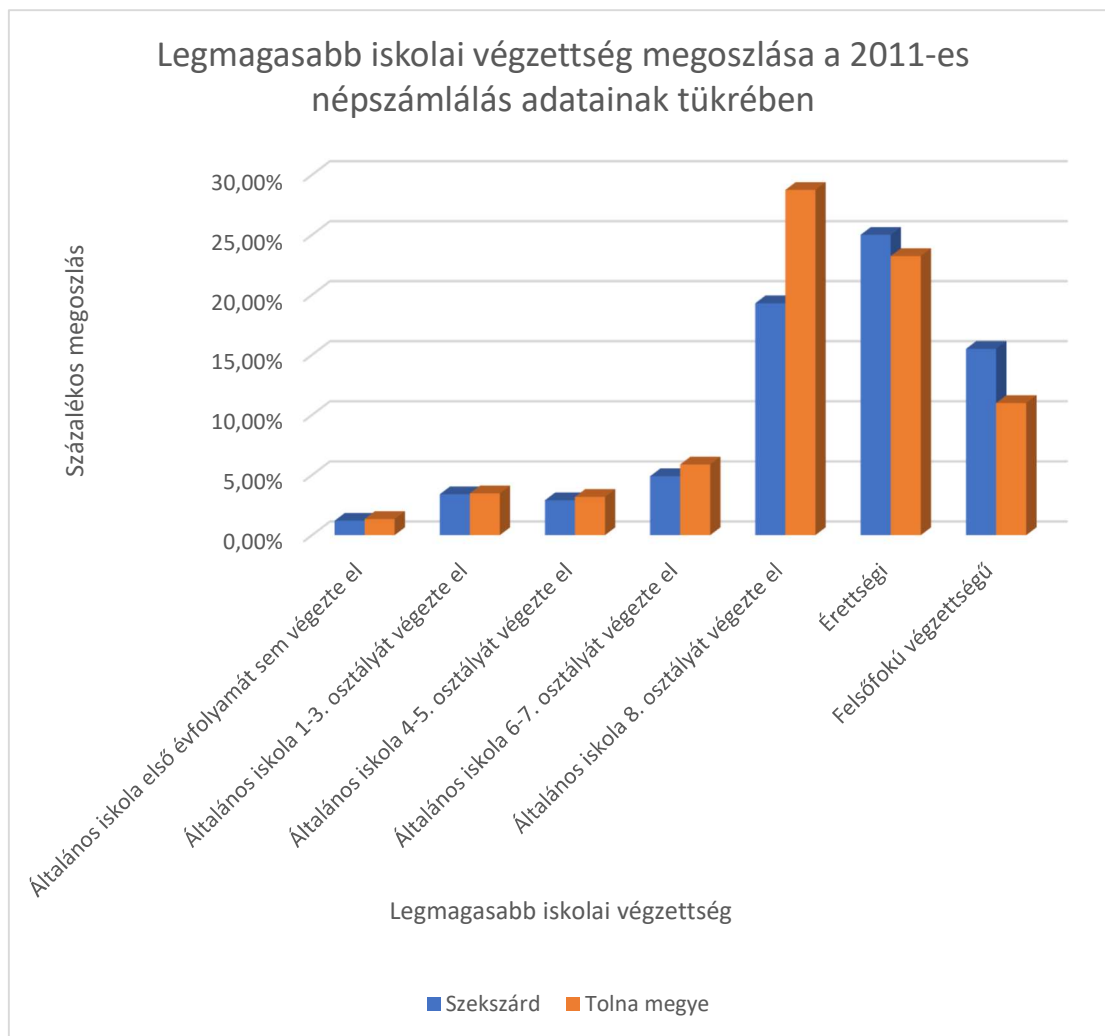
⁶ https://www.ksh.hu/interaktiv_korfa

A 2022. évi népszámlálási adatok publikálásáig Szekszárd városra vonatkozóan a KSH 2011. évi népszámlálási adataiból lehet korlát állítani. Jól látható az akkor 55-59 éves Ratkó-gyerekek kiemelkedő száma az idősebb korosztályok között, valamint e korosztály gyermekeinek (Ratkó-unokák) kiugró száma a 35-39 éves korosztályban. A korfa tipikus öregedő társadalmat mutat, az újonnan születő fiatalok száma csökkenő vagy stagnáló számot mutat az idősebb korosztályokhoz képest, míg a javuló életkilátások következtében a magasabb életkort megélők száma növekedett az elmúlt évtizedekben. A fiatalabb korosztályokban tapasztalható férfi/nő arány 1 feletti érték (1,14) a 30-34 évesek között egyenlítődik ki (1), 35 év felett pedig nőtöbbség figyelhető meg. A 85 év felettiek között a férfi/nő arány 0,34. 2011-ben Szekszárdon az öregedési index értéke 126,6 volt.

Tolna megye népességének száma nemek és életkor szerinti megoszlása az új évtized elején, 2021. évben szintén az egyre elöregedő társadalomra utaló képet mutatja hasonlóan a szekszárdi tendenciához. Az öregedési index mérőszáma segít a népesség öregedési tendenciáinak vizsgálatában. Magyarország népessége - sok másik európai országéhoz hasonlóan - egyre jobban elöregedik. Az öregedési index alapján míg 2005-ben 100 gyermekre (0-14 év közöttiek) 99,9 időskorú (legalább 65 éves) jutott, addig 2010-ben 112,6 fő, majd 10 évvel később ez a szám már 136,6 fő volt.⁷ Az országos 136-os öregedési indexet meghaladja a Tolna megyei vonatkozó adat, mely 160 volt 2021. évben.

Szekszárd város lakosságának legmagasabb iskolai végzettsége szerinti megoszlását a 2011-es népszámlálás adatainak tükrében vizsgáljuk. Jelenleg ez az utolsó rendelkezésre álló adatsor, mivel a COVID-19 járvány miatt a 2021-es tervezett népszámlálás a későbbiekben kerül megtartásra. A legnagyobb csoportot az érettségivel rendelkezők teszik ki (25%), ami a megyei 23,23%-os átlagnál 1,77%-kal magasabb. A második legnagyobb csoportot a befejezett alapkú iskolai végzettséggel rendelkezők teszik ki (19,3%), ami a megyei 28,74%-os adatnál számottevően alacsonyabb. A megyeszékhely lakosságának 15,5%-át a felsőfokú végzettségűek teszik ki, és 2,6%-a felsőfokú tanulmányait még nem fejezte be. A felsőfokú végzettségűek aránya meghaladja a megyei felsőfokú végzettségűek 10,99%-os arányát. A város lakosságának 1,2%-a az általános iskola első osztályát sem végezte el, aminek aránya megyei vonatkozásában 1,34 %-kal, azaz minimálisan tér csak el. A befejezett alapkú iskolai végzettséget (általános iskola 8. osztályát) a lakosság 11,2%-a nem szerezte meg. 5,7 %-ot tesz ki azoknak a száma, akik szakmai oktatásban részesültek, de azt nem fejezték be. Szakmai végzettséget a lakosság 19,5%-a szerzett. Összességében elmondható, hogy az érettségizett és felsőfokú tanulmányokat folytató lakosság száma a településen élők számának a felét teszik ki, ami a város jövőbeli fejlődésének egyik kulcsa lehet.

⁷ Forrás: <https://www.ksh.hu/thm/tablak.html>

13. ábra: Legmagasabb iskolai végzettség a 2011-es népszámlálási adatok alapján

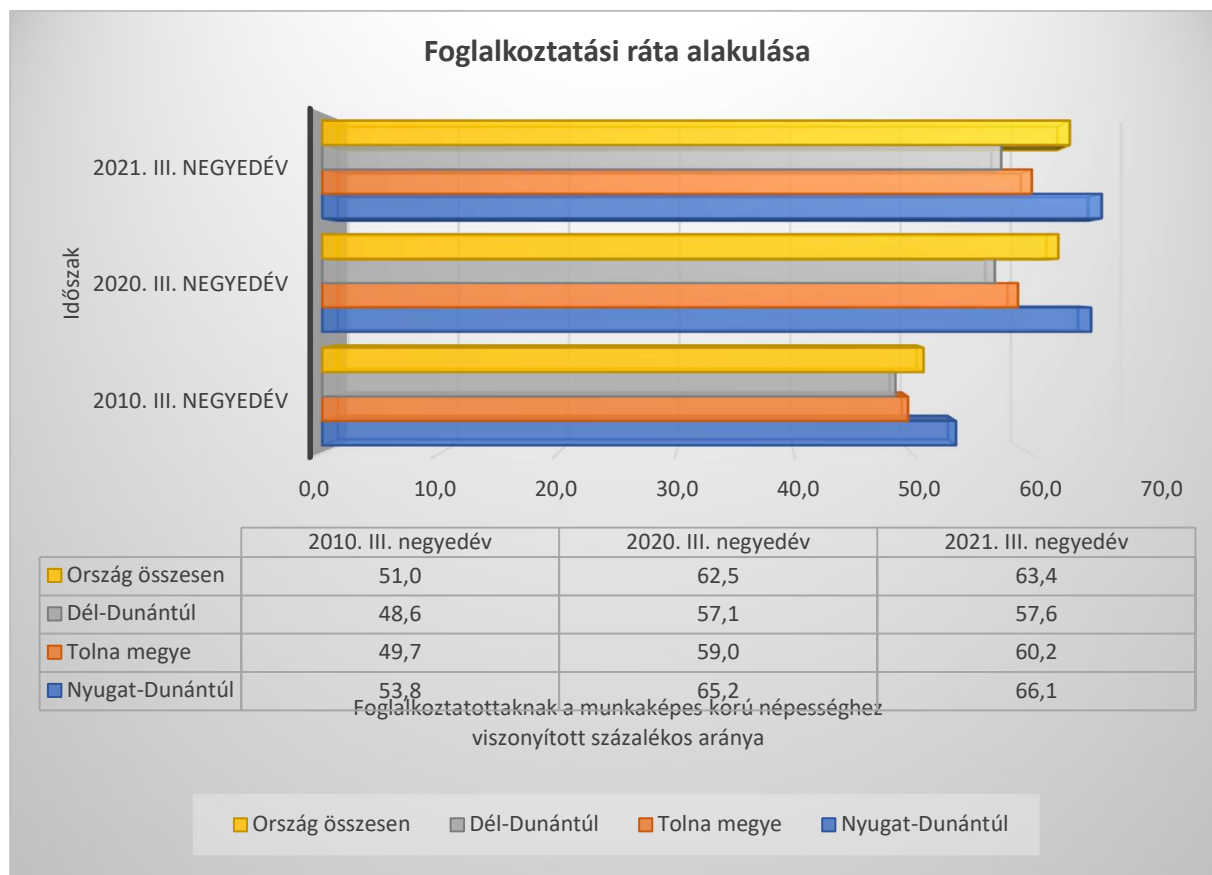
FORRÁS: KÖZPONTI STATISZTIKAI HIVATAL

Az időskorú népesség eltartottsági rátája – a 65 éves, vagy idősebb népesség aránya az aktív korúakhoz képest- is meglehetősen kedvezőtlen tendenciákat tükröz, ellentétben a foglalkoztatási ráta alakulásával.

A 63,4%-os 2021. III. negyedéves országos foglalkoztatási ráta -mely 2021. decemberében már 74,3% volt-, azaz a foglalkoztatottnak a munkaképes korú népességhez viszonyított százalékos aránya a vizsgált időszakban 3,2 százalékponttal magasabb volt, mint Tolna megyében (60,2%). Szekszárdon a 2021. decemberi állapot szerint a munkaképes korú népesség száma 19558 fő, ezzel szemben a nyilvántartott álláskeresők száma 721 fő volt. Szekszárdon a nyilvántartott álláskeresők száma a munkavállalási korú népesség százalékában 3,69% volt, ami az országos 3,73%-nál kismértékben alacsonyabb. Szekszárdon az országos relatív mutatóhoz viszonyított arány 0,99%, azaz szinte megegyező arányában⁸. A nyilvántartott álláskeresők száma 2020-ban 898 fő volt,

⁸ Forrás: NFSZ munkaerőpiaci statisztikák elemzések; https://nfsz.munka.hu/tart/stat_telepulessoros_adatok

számuk 2021-re 177 fővel csökkent, ami közel 20%-os csökkenést jelent az álláskeresői ellátásban résztvevők számának alakulásában.

14. ábra: Foglalkoztatási ráta 2010, 2020, 2021 években

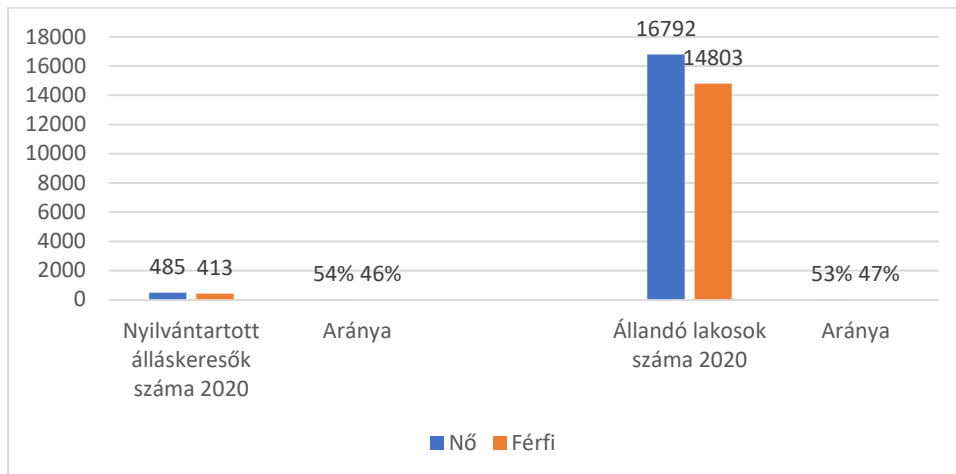
FORRÁS: KÖZPONTI STATISZTIKAI HIVATAL

A 2020. évben nyilvántartott 898 fő álláskeresőből 413 fő férfi és 485 fő volt a nő. Az álláskeresők nemek közötti megoszlása 2020-ban közel azonosan alakult az állandó lakosok nemenkénti megoszlásával. A megyeszékhelyen élő állandó lakosok egymáshoz viszonyított nemenkénti aránya (88,00 %) közel megegyező a nyilvántartott álláskeresők egymáshoz viszonyított nemenkénti arányával (85,15 %) a vizsgált évben.

Nyilvántartott álláskeresők 2020. évben		Állandó lakosok 2020. évben	
Nő	Férfi	Nő	Férfi
485 fő	413 fő	16 792 fő	14 803 fő
54 %	46 %	53 %	47 %

15. ábra: Nyilvántartott álláskeresők az állandó lakossághoz viszonyítva Szekszárdon 2020-ban

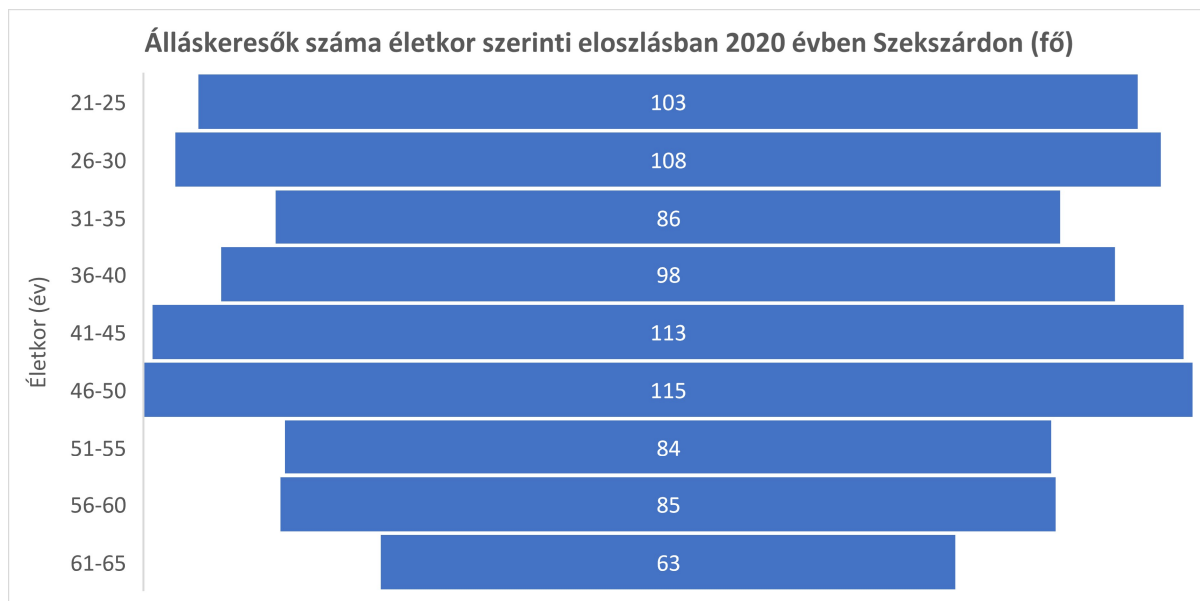
FORRÁS: WWW.TEIR.HU; TELEPÜLÉSI T-STAR ÉS EGYÉB ADATOK

16. ábra: Nyilvántartott álláskeresők aránya az állandó lakossághoz viszonyítva Szekszárdon 2020-ban

FORRÁS: WWW.TEIR.HU; TELEPÜLÉSI T-STAR ÉS EGYÉB ADATOK

A nyilvántartott álláskeresők közül 35 fő nem fejezte be az általános iskola 8. osztályát, 276 fő befejezett általános iskolai végzettségű, 197 fő a szakmunkásvégzettségű, 262 fő az érettségizett, és 97 fő felsőfokú végzettséggel rendelkezik. A szellemi foglalkozású álláskeresők száma 208 fő, a fizikai foglalkozásúaké 690 fő.

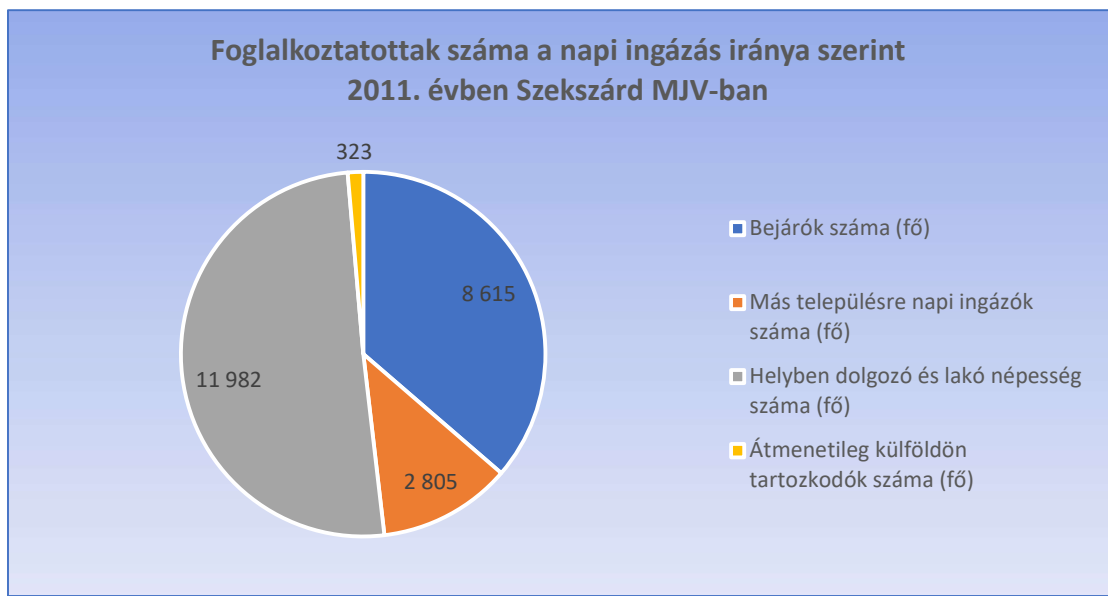

17. ábra: Álláskeresők száma életkor szerinti eloszlásban 2020-ban Szekszárdon

FORRÁS: WWW.TEIR.HU; TELEPÜLÉSI T-STAR ÉS EGYÉB ADATOK

Az álláskeresők között 2020 évben a 41-50 év közöttiek száma a legmagasabb, őket a pályakezdő fiatalok követik. A legalacsonyabb a 61-65 év között lévő álláskeresők száma, valószínűleg védett koruknak köszönhetően. A többi korosztály aránya közel azonos mértékben oszlik meg. Összességében azonban az álláskeresők korosztályi arányai között nincs túl nagy eltérés, pedig általánosságban elmondható, hogy az iskolázottsági szint jelentősen befolyásolhatja a foglalkoztatási rátákat. A felsőfokú végzettséggel, vagy ezekkel egyenértékű (ISCED 5–8. szintű) képzésben szerzett végzettséggel rendelkezők munkaszerezési esélye magasabb, mint az alacsonyabb iskolai végzettségűeké.

A városban foglalkoztatottak számát emeli a Szekszárdot körülölelő falvak, alvótelepülések (pl. Sióagárd, Kakasd, Decs, Sárpilis, Ócsény, Szálka, Grábóc) munkahelyre ingázó lakossága. Az utolsó népszámlálás adatai alapján a Szekszárdra bejáró napi ingázók száma 8 615 fő, a helyben lakó és dolgozók száma 11 982 fő. A Szekszárdól más településekre eljárók száma 2085 fő, és az átmenetileg külföldön tartózkodó munkavállalók száma 323 fő.

18. ábra: Foglalkoztatottak száma a napi ingázás aránya szerint a 2011-es népszámlálási adatok szerint

FORRÁS: KÖZPONTI STATISZTIKAI HIVATAL

A 2011. évi népszámlálás által realizált 34 368 fő állandó lakosra jutó napi más településre -főként a Paksi Atomerőműhöz- ingázók aránya 6,1 % volt, míg a Szekszárdra bejárók aránya 25,1 %. A megyeszékhelyre bejárók száma 6530 fővel magasabb volt, mint a Szekszárdról más településekre ingázók számánál. Az ideiglenesen külföldön tartózkodók száma, a helyben lakó és dolgozók létszámára vetített százalékos aránya megegyezik az országos 3%-kal, míg a Szekszárdi járás százalékos aránya 2 %-kal haladja meg az országos átlagot.

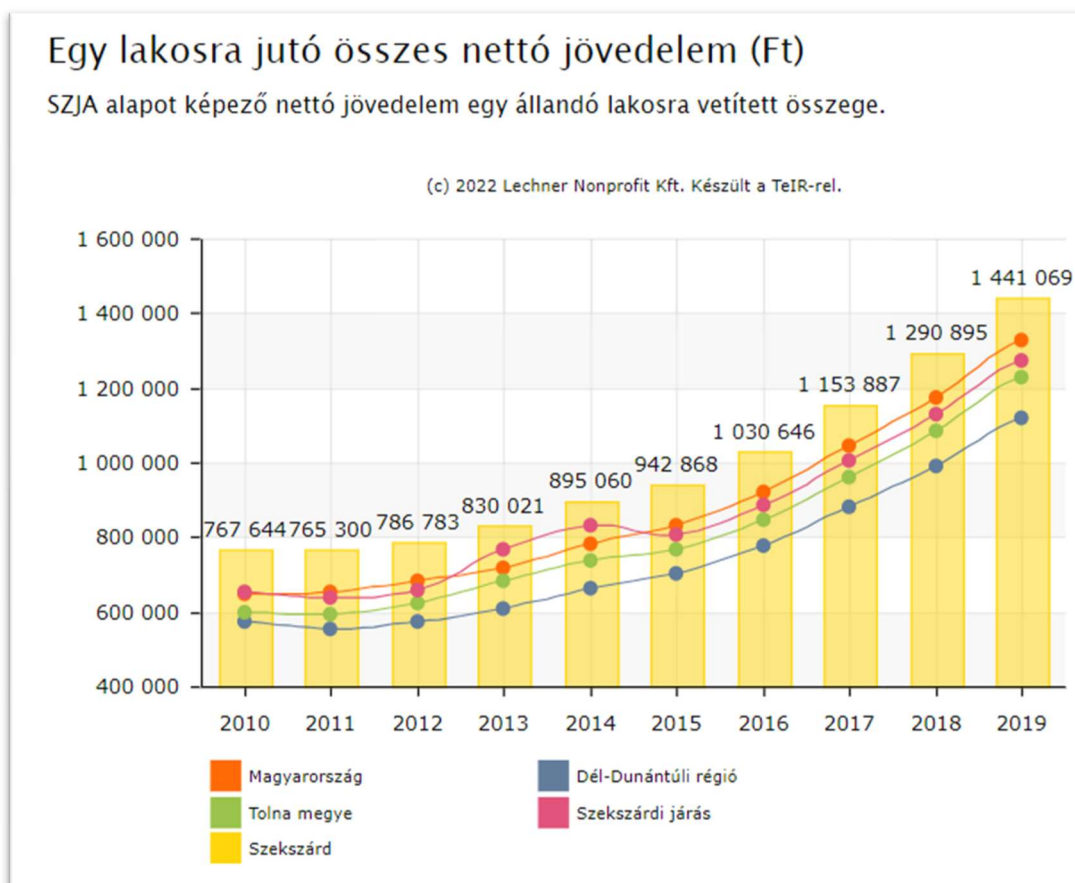
2011. évi népszámlálási adatok				
	Bejárók aránya az országos átlaghoz viszonyítva	Más településre napi ingázók aránya az országos átlaghoz viszonyítva	Helyben dolgozó és lakó népesség aránya az országos átlaghoz viszonyítva	Átmenetileg külföldön tartózkodók aránya az országos átlaghoz viszonyítva
Tolna megye	2,69%	2,48%	2,87%	5,53%
Szekszárdi járás	1,06%	0,60%	0,85%	1,49%
Szekszárd MJV	0,92%	0,22%	0,65%	0,65%

19. ábra: A helyben dolgozók, napiingázók és külföldön tartózkodók arányának összehasonlítása a 2011-es népszámlálási adatok alapján

FORRÁS: KÖZPONTI STATISZTIKAI HIVATAL

1.7.2 Térbeli-társadalmi rétegződés, konfliktusok, érdekviszonyok

Az egy lakosra jutó összes nettó jövedelem Szekszárdon 2019. évben 1 441 069,-Ft volt, ami meghaladta a Szekszárdi járás, Tolna megye, és a Dél-Dunántúli régió egy állandó lakosra vetített értékét ugyanezen időszakban. 2010 és 2019 évek között az egy lakosra jutó nettó jövedelem megduplázódott a megyeszékhelyen, míg az állandó lakosok száma csökkenő tendenciájú volt.

20. ábra: Egy lakosra jutó összes nettó jövedelem 2010-2019 között

FORRÁS: TEIR – HELYZET-TÉR-KÉP

Mindezek ellenére a népességfogyás, az öregedési index növekedése, a munkanélküliség, a válások magas száma az életszínvonal romlását és a társadalmi elidegenedést idézik elő. A negatív folyamatok kiegyensúlyozására ad lehetőséget a helyben képzett szakemberek munkaerő potenciálja a város területén működő vállalkozások számára. Ez egyrészt a lakosság megtartását, másrészt a szakképzettek munkaerő-piaci elhelyezkedését, harmadrészt a vállalkozások munkaerő igényét elégítheti ki.

Nemzetiségi kötődés

Szekszárd népességén belül a nemzetiségek aránya - részben asszimilatív folyamatok miatt - majdnem elenyészett. Jelenleg német kisebbségi önkormányzat működik a városban. A 2011. évi népszámlálás adatai szerint 1275 fő német, 659 fő roma és 205 fő egyéb (horvát, román, lengyel, szerb, szlovák) vallotta magát valamelyik kisebbséghez tartozónak. Szekszárdon 2001-ben a hazai nemzeti kisebbséghez tartozó népesség aránya 5,7% volt, ez 2011-re már csak 5,2%-os arányt jelentett az állandó lakosok számához képest. A romani és beás etnikai kisebbség ugyanezen időszak alatt 1,2%-ról 2%-ra növekedett.

A 2001-es népszámlálás adatok szerint⁹ Szekszárd város lakossága 36 219 fő volt, ebből a válaszadók 39 642 fő volt (a kettős identitások miatt a végösszeg nagyobb lehet 100%-nál), 34 656 fő magyarnak, míg 417 fő cigánynak vallotta magát, azonban meg kell jegyezni, hogy a magyarországi cigányok (romák) aránya a népszámlálásokban szereplőnél lényegesen magasabb. 1812 fő német, 53 fő horvát és 42 fő szerb etnikumnak vallotta magát.

A 2011-es népszámlálás adatok¹⁰ szerint a megyeszékhely lakossága 34 296 fő volt, ebből a válaszadók 31 831 fő volt, 29 058 fő magyarnak vallotta magát, az adatokból az derül ki, hogy a magyarnak vallók száma jelentősen csökkent tíz év alatt, ennek egyik fő oka, hogy többen nem válaszoltak. Az elmúlt tíz év alatt, a nemzetiségiek közül a cigány (698 fő) és a román (62 fő) nemzetiségűek száma megkétszereződött Szekszárdon. Németnek (1569 fő), horvátnak (40 fő) és szerbnek (38 fő) vallók száma kismértékben csökkent, az elmúlt tíz év alatt. A megyén belül, Szekszárdon él a legtöbb magát románnak, szerbnek, szlováknak és lengyelnek valló nemzetiségi, míg a német nemzetiségűek a megye más településein jelennek meg nagyobb arányban.

Vallás kötődés

A település vallási összetétele lényegében nem változott az évek során, a város többségében katolikus lakossága mellett számottevő a reformátusok aránya. Ezen kívül az evangélikusoknak és a metodistáknak van saját templomuk, a Jehova tanúi pedig imaházat építettek.

A 2001-es népszámlálási adatok alapján, Szekszárdon a lakosság több mint fele (68,3%) kötődik valamelyik vallási felekezethez. A legnagyobb vallás a városban a kereszténység, melynek legelterjedtebb formája a katolicizmus (53,9%). A katolikus egyházon belül a római katolikusok száma 19 399 fő, míg a görögkatolikusok 113 fő. A városban népes protestáns közösségek is élnek, főleg reformátusok (3756 fő) és evangélikusok (1156 fő). Az ortodox kereszténység inkább az országban élő egyes nemzeti kisebbségek (oroszok, románok, szerbek, bolgárok, görögök) felekezetének számít, számuk elenyésző az egész városi lakosságához képest (14 fő). Szerinte a városban számos egyéb kisebb keresztény egyházi közösség működik. A zsidó vallási közösséghez tartozók száma 12 fő. Jelentős a száma azoknak a városban, akik vallási hovatartozásukat illetően nem kívántak válaszolni (8%). Felekezeten kívülinek a város lakosságának 22,6%-a vallotta magát.

A 2011-es népszámlálás adatai alapján, Szekszárdon a lakosság kevesebb mint a fele (47,6%) kötődik valamelyik vallási felekezethez. Az elmúlt tíz év alatt a városi lakosság vallási felekezethez tartozása jelentősen csökkent, ennek egyik oka, hogy sokan nem válaszoltak. A legnagyobb vallás a városban a kereszténység, amelynek legelterjedtebb formája a katolicizmus (36,8%). Az elmúlt tíz év alatt, a katolikus valláshoz tartozók száma negyedével esett vissza. A katolikus egyházon belül a római katolikusok száma 12 567 fő, míg a görögkatolikusok 56 fő. A városban népes protestáns közösségek is élnek, főleg reformátusok (2398 fő) és evangélikusok (818 fő). Az ortodox kereszténység inkább az országban élő egyes nemzeti kisebbségek (oroszok, románok, szerbek,

⁹ Forrás: Központi Statisztikai Hivatal

¹⁰ Forrás: Központi Statisztikai Hivatal

bolgárok, görögök) felekezetének számít, számuk elenyésző az egész városi lakosságához képest (13 fő). Szerre a városban számos egyéb kisebb keresztény egyházi közösség működik. A zsidó vallási közösséghez tartozók száma 12 fő. Összességében elmondható, hogy az elmúlt tíz év során minden egyházi felekezetekhez tartozók száma jelentősen csökkent. Jelentős a száma azoknak a városban, akik vallási hovatartozásukat illetően nem kívántak válaszolni (28,9%), tíz év alatt a triplájára nőtt a számuk. Felekezeten kívülinek a város lakosságának 23,6%-a vallotta magát.

1.7.3 Települési identitást erősítő tényezők

1.7.3.1 Történeti és kulturális adottságok

Történelmi adottságok

Szekszárd a kelták idején kezdett kialakulni és fejlődni. A római korban Alisca néven fontos katonai szerepet töltött be, ebben az időben honosodott meg e vidéken a ma is híres szőlőkultúra. A Szent István-kori Tolna vármegye is várcentrumú ispánságból alakult ki. Szekszárd írásos története az I. Béla király által 1061-ben alapított Bencés apátságához kötődik. 1485 körül Szekszárd elnyerte a mezőváros rangot. A virágzó megye a törökkorban és a XVII. századi felszabadító háborúk időszakában óriási veszteségeket szenvedett. Ezt követően spontán és szervezett betelepülések növelték a lakosság létszámát, mindeközben a megye kiterjedése járásnyi területének Baranyához csatolása miatt jelentősen csökkent. A XVIII. század a németországi betelepítések, a céhek alakulásának, a városi címerhasználat bevezetésének, majd az apátság megszűnésének és a megyeszékhellyé válásának (1779) időszaka. 1794-ben Szekszárd település nagy része tűzvészben elpusztult. A kiáradó Sió-Sárvíz és a Duna 1850-es években történt szabályozásáig a domboldalakon folyó szőlőművelés nagyobb arányú volt, mint szántóföldi növénytermelés a sík részeken. A XIX. században alapították a kórházat, templomokat, múzeumot és gimnáziumot, városi kaszinót és a dalárdát, illetve középületeket - megyeháza, városháza, takarékpénztár – építettek, majd 1905-ben rendezett tanácsú városi rangot kapott a város. Számos egyület hoztak létre, azonban ipara, gazdasága alig volt, egyedül nagyhírű szőlőkultúrája tette híressé. A vasút és a közutak építése idején hátrányos helyzetbe került város fejlődése hosszabb időre megállt, de ezzel együtt Szekszárd megmaradt a megye közigazgatási központjának. Az 1960-as években a város iparosodásával egyidőben a lakosság gyors ütemű növekedése indult meg. A mezőgazdaság iparszerű termelésében a Szekszárdi Állami Gazdaság vált meghatározóvá. A rendszerváltást követően, 1994 óta Szekszárd megyei jogú városi rangban megerősödve gazdasági, kereskedelmi és kulturális központtá fejlődött.

Kulturális adottságok

Szekszárd jeles irodalmi, szellemi alkotó személyiségek, valamint neves sportolók szülővárosa. Itt született többek között Wosinszky Mór, magyar apát-plébános, régész, az MTA tagja, a XX. század egyik legkiemelkedőbb lírikusa Babits Mihály, Háy János alakjának megalkotója Garay János, a Kossuth díjas Mészöly Miklós, Baka István, Parti Nagy Lajos Kossuth-díjas költő, drámaíró. Az ország első női egyetemi doktori címét megszerző Dienes Valéria író, filozófus is a város szülötte volt. A Garai János Gimnázium diákja volt Lázár Ervin a meséiről ismert író. A báró Augusz Antal által építtetett Augusz-házban négyszer is vendégeskedett Liszt Ferenc, emlékét az épületben működő,

róla elnevezett zeneiskola is őrzi. Szekszárról származik a zenei életben ismert Liszt Ferenc díjas karmester Gyüdi Sándor, a Nemzet Művésze címet kiérdemlő Sebő Ferenc tekerőlantos dalszerző, de itt született Mattioni Eszter, képzőművész-festő, Kozmann György, olimpiai bronzérmes kenus, Rády József, olimpiai bajnok vívónk és Sipos Márton világrekorder úszónk, és számos kortárs magyar színész életpályája is innen indult.

A városban működő Tolna Megyei Levéltárban és a Wosinszky Mór Megyei Múzeumában értékes történetkutató munka kezdődött és folyik napjainkban is. A Múzeum működteti a Megyeházi Kiállítóhelyet, a Babits Mihály Emlékházat és a Mészöly Miklós Emlékházat

Az örökségükkel felelősen gazdálkodó „tüke” szekszárdiak őrzik, és a jelenben is tovább gyarapítják értékeiket. A Babits Művelődési Központban lévő színházban többségében magyar nyelvű előadásokat szerveztek, míg az 1983-ban alapított Deutsche Bühne Ungarn a német nyelvű színházi irodalmat közvetíti a magyarországi németajkúak kulturális értékeinek megőrzése érdekében. Fontossága a német nemzeti identitás megőrzésében áll, mivel a településen a 19. század derekától jellemző a németek lassú elmagyarosodása.

A szekszárdi Művészetek Háza - az egykori zsinagóga épülete - a város legszebb kulturális intézménye, amely színvonalas kiállítások, koncertek és hangversenyek helyszíne.

Magas művészeti értékekkel bír a Bartina Néptánc Együttes, mely 300 táncosával közvetíti Tolna megye és a Sárköz hagyományait, szokásait, mely ismeretek átadása teszi a néptáncot és a népzenei közösségteremtő és közösségformáló erővé a településen. A táncosok utánpótlásáról a szekszárdi művészeti alapiskola néptánc tagozata gondoskodik. Az „Ifjú Szív” Táncegyüttes a német nemzetiségi hagyományokat örökíti tovább az óvodás és iskolás korú táncosainak.

A megyeszékhely zenei életében jelentős szerepet játszik a Szekszárdi Madrigálkórus, az anno „Szekszárdi Német Nemzetiségi Baráti Kör Kórusa” néven alapított Modschlein Kórus Egyesület, a vegyeskari műveket megszólaltató Szekszárdi Gárdonyi Zoltán Református Együttes, valamint a Gagliarda Kamarakórus. A kamara-jazz műfajában jeleskedő Szekszárd Jazz Quartet, a Szekszárdi Gitárkvartett, a Szekszárdi Kamarazenekar, a Szekszárdi Német Nemzetiségi Tűzoltó Fúvószenekar (Alisca Brass Band) és a Szekszárdi Big Band zenekar szintén képviselteti magát a városi rendezvényeken.

A város művészeti ízlésformálásban jelentős pozitív szerepet betöltő Tücsök Zenés Színpad, a Szekszárdi Mozgásművészeti Stúdió, valamint a „PAD” Irodalmi Kulturális és Művészeti Egyesület a Szekszárd Megyei Jogú Város Kiemelkedő Művészeti Együtteseinek címét érdemelték ki.

A 70-es években került átadásra a Babits Mihály Művelődési Központ, ami a megyeszékhely életébe kulturális fellendülést hozott, a színházteremben teltházassal, tartalmas programok, előadások kerültek megszervezésre.

Az 1974-ben épült Paksi Atomerőmű mind a gazdasági, mind a társadalmi szerepvállalása mellett jelentős szponzori tevékenységet vállal fel a megye életében. Ezekon kívül, mint idegenforgalmi attrakció is népszerű, látogató központját évente több ezren tekintik meg. Szponzori státusza ahogy a kulturális- és sporteseményeken, úgy a különböző borfesztiválokon sem nélkülözhető.

Társadalmi élet, szokások, hagyományok

A római korban már fejlett szőlőkultúra létezett a mai szekszárdi borvidék területén. A közel kétezer éves történelmi Szekszárdi borvidékhez nagy múltú borászok, borászatok neve kapcsolódik, akik a szekszárdi kadarka és a bikavér nimbuszát erősítik szerte a világban. A térség jellegzetes borainak minél jobb megismerését szolgálja a szekszárdi és a tolnai borút. A hangulatos pincék mellett kanyargó borutak minősített állomásain lehetőség nyílik a helyi gasztronómiai és kulturális örökség emlékeinek, a néprajzi értékeknek a bemutatására. A 2000-ben megnyitott szekszárdi borúton jelenleg 35 borpince „megálló” működik. Az évtizedek óta minden év szeptemberében megrendezésre kerülő Szekszárdi Szüreti Fesztivál jelentős turisztikai és idegenforgalmi eseménynek számít. Az ország egyetlen borkútja Szekszárdon, a Vármegyeháza udvarán található, amelyből nevezetes alkalmakkor vörös- és fehérbort kóstolhatnak a borbarátok. Az utóbbi időben jelentősen nőtt azon pincészeteknek a száma, amelyek nemzetközi mércével mérve is versenyképes borokat palackoznak, „Az év bortermelője” címet pedig 1991 óta már háromszor nyerte el szekszárdi borász. A borászatok komoly beruházásokat eszközöltek, borházak, feldolgozók épültek, amelyek több helyen kiegészültek igényes szálláshelyekkel is.

A soknemzetiségű megye népművészete a leggazdagabb és a legszínesebb Magyarországon. Közülük is kitűnik Sárköz, ahol a mai napig őrzik a református lakosság által kialakított népi hagyományokat, a csodálatos sárközi népviseletet. 2022-ben már a XXII. Sárközi lakodalom kerül megrendezésre, melyhez különböző folklór programok, kiállítások kapcsolódnak Ócsényben, Decsen, Sárpilisén, Pörbölyön, Alsónyéken, Bátán és Szekszárdon. A sárközi lakodalmas gasztronómiai kötődésű hagyományőrző fesztivál, ahol a sárközre jellemző tájjellegű ételek - nyújtott rétes, „tэфölös бүтök”, sulyom, káposztás birka - kóstolására is lehetőség van.

Szekszárd számos fesztivál helyszíne. Az év első eseménye a Városi Majális és a Pünkösdi Fesztivál. A Nyitott Pince Napokat követi a Háy János Mesefesztivál, amely a gyermekeknek nyújt izgalmas programokat. Júniusban a város védőszentjének tiszteletére rendezik a Szent László Napi Vigalmat, mely egyben a Pörkölt és Bor Ünnepe is. Szekszárd Város Napját augusztusban kétnapos rendezvénysorozattal ünnepli a település, majd ugyanebben a hónapban kerül megrendezésre a Szent István Nap. A Borok és Húrok zenei fesztivál a zenei élmények mellett kulináris kitekintést is nyújt az odalátogatók számára. A borvidék legnagyobb ünnepe a szeptemberi Szekszárdi Szüreti Fesztivál, mely egy négy napos rendezvény. A Duna-Híd Folklórfesztivál Európa egyik legjelentősebb folklórgálája. A térség borkultúrájához kapcsolódik a Márton napi borünnep is. A szekszárdi borvidék központjában minden évben megrendezik az Adventi vásárt. A Béla király téren az adventi időszakban karácsonyi hangulattal készül a város az év legszebb ünnepére.

Szekszárdon aktív sportélet folyt és folyik napjainkban is, így nem meglepő, hogy jelentős sporteseményeknek is otthont ad a város. A Szekszárdi Sportközpont NKft. a kiemelt vidéki sportközpontok egyike, mely összefogja a tömegsport eseményeket, valamint a versenysport szereplőit.

A Kihívás napja, a Streetball Fesztivál a város tömegsport életét színesíti. Az autizmussal élőkre hívja fel a figyelmet az Esőmanók Tolna Megyei Autistákért Egyesület által életre hívott nagyszerű és jó hangulatú jótékonysági futás, ahol a futóversenyek mellett rengeteg más program várja a mozogni

vágyókat. A kerékpározást népszerűsíti az autómentes nap, ahol minden alkalommal meghirdetik az autómentes napi vándorserleget, amelyet az a szekszárdi iskolai osztály nyerhet el, amelynek tanulói legnagyobb létszámban vesznek részt az eseményen. A minden korosztályt érintő élményszerző kerékpáros túrák, futóversenyek, amatőr sportversenyek (úszás, atlétika, tenisz, kosárlabda, asztalitenisz) szervezésével kerülnek megrendezésre a különböző tömegsport rendezvények.

A Borvidéki Félmaraton futóversenyt 2010 óta minden évben megrendezik Szekszárd belvárosából indulva a borvidék dűlői között. Az útvonal gazdag panorámát nyújt a szőlőültetvények és prэшázak hangulatos látványával, a futóknak páratlan élményt biztosítva. Az évről évre növekvő számú, ezer főt meghaladó nevező és a versenyként megújuló pálya pedig visszacsábítja az indulókat.

A versenysportok közül a 3D Íjász Világbajnokság, a kosárlabdázóknak rendezett Sió Kupa, a Mezei Futóbjnokságok, az Atlétikai Magyar Bajnokságok és a Diáksport Szövetség által rendezett diákolimpiai rendezvények, a triatlon és duatlon versenyek, tenisz, asztalitenisz, vívás, és a futball rendezvények és egyéb labdajátékok megszervezésével nemzetközi és hazai egyesületekkel, egyéni sportolókkal kerül kapcsolatba a város.

Szekszárd legpatinásabb sportrendezvénye a Gemenci Nagydíj névvel ismert nemzetközi kerékpárverseny a város életében fontos esemény, hiszen a hazai és külföldi csapatok részvételével színvonalas mezőny gyűlik össze minden évben, akik a város jó hírét viszik szerte a világban.

1980 óta minden évben megrendezik a Sipos Márton Nemzetközi Úszó Emlékversenyt, ahol az évek során a sok-sok úszópálya között komoly eredményeket elérő úszók és edzők, köztük olimpiai bajnokok is megtisztelték a versenyt.

1.7.3.2 Civil szerveződések

Az Országgyűlés 2011-ben az egyesülési jogról, a közhasznú jogállásról, valamint a civil szervezetek működéséről és támogatásáról szóló 2011. évi CLXXV. törvény preambulumban rögzítette, hogy az emberek önkéntes összefogása nélkülözhetetlen Magyarország fejlődéséhez, a civil szervezetek a társadalom alapvető egységei, amelyek hozzájárulnak célértékeink mindennapi megvalósulásához. Szekszárd életében a 137, a közösségi élet minden területét lefedő önkéntes és civil közösség által végzett tevékenység kiemelkedő jelentőségű. Szekszárd város önkormányzatával a fenntarthatósági folyamatok elősegítése érdekében civil szervezetekkel és alapítványokkal működik együtt. Szekszárd Megyei Jogú Város Önkormányzata a városi szintű civil ügyekben deklaráltan együttműködő legitim civil partnere a Szekszárdi Civil Kerekasztal, mely egyben a civil kontroll lehetőségét is megteremti a döntés előkészítés és végrehajtás során. A már megszűnt Szekszárd és Térsége Többcélú Kistérségi Társulás 1999-ben 26 település polgármesterének együttműködése által jött létre területfejlesztési céllal. A Dunamenti Polgári Egyesület, mint a Tolna Megyei Civil Szolgáltató Központ fenntartójának elsődleges célja a társadalmi szerepvállalás ösztönzése, a nemzeti kulturális, polgári, keresztény értékek ápolása, ismeretterjesztő tevékenység végzése a tudomány, a történelem, a művészetek, a kultúra, a vallás és a sport területén rendezvények szervezése útján minden korosztály számára.

1.8 A település humán infrastruktúrája

1.8.1 Humán közszolgáltatások (oktatás, egészségügy stb.)

Köznevelési intézmények:

Óvoda

Fenntartók szempontjából színes képet mutatnak a köznevelési intézmények Szekszárdon. Az önkormányzati fenntartású intézmények: *Szekszárd Megyei Jogú Város Önkormányzata* által fenntartott 75 férőhellyel rendelkező Gyermeklánc Óvoda, és a Szekszárdi 1. számú Óvoda Kindergarten mellett a *Szekszárdi Német Nemzetiségi Önkormányzat* működteti 70 férőhellyel a Szekszárdi, Wunderland Kindergarten-t. Mindkét intézmény teljes kihasználtsággal működik.

Az önkormányzati fenntartók mellett alapítványi, egyetemi és egyházi fenntartók is jelen vannak az óvodai szolgáltatásnyújtás területén. A *Négy Évszak Waldorf-pedagógiai Alapítvány* tartja fenn a Szekszárdi Waldorf Óvoda, Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskolát, ahol a 2020/2021. tanévben 29, 2021/2022 évben 33 kisgyermek számára biztosítanak óvodai ellátást.

A Szent Rita Katolikus Óvodát a *Magyar Katolikus Egyház Pécsi Egyházmegye* működteti. Óvodájába 62 kisgyermek jár a 2021/2022-es tanévben.

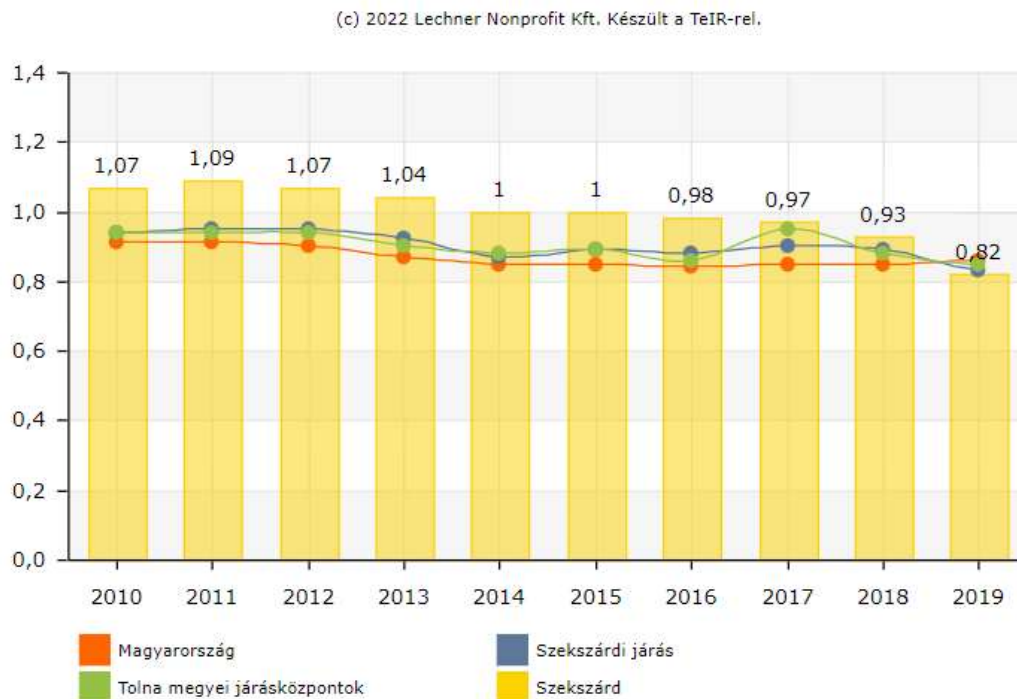
Az Illyés Gyula Gyakorló Általános Iskola, Alapfokú Művészeti Iskola és Gyakorló óvodát a *Pécsi Tudományegyetem* működteti. 2021/2022 tanévben 111 óvodáskorú gyermek ellátásáról gondoskodik a fenntartó.

Színesíti a kínálatot „Az Én Ovim” Óvoda és Bölcsőde, mely „Az Én Ovim” Alapítvány fenntartásában működik, és jelenleg 30 óvodáskorú gyermek számára nyújt ellátást.

A Szekszárdi 2. Számú Óvoda-Bölcsődét *Szekszárd és Szedres Óvodafenntartó Társulás* tarja fent. A Mérey és Muskotály utcai óvodába 97 gyermeket járatnak a szülők a Közoktatási Hivatal 2021. októberi adatai szerint.

A *Szekszárdi Tankerületi Központ*hoz került az Tolna Megyei Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény, Óvoda és Általános Iskola (EGYMI) óvodája, ahol 2021/2022 tanévben összesen 20 kisgyermek fejlesztésére van lehetőség.

Egy óvodai férőhelyre jutó óvodások száma (fő)

21. ábra: Egy óvodai férőhelyre jutó óvodások száma 2010-2019 között

FORRÁS: ORSZÁGOS TERÜLETFEJLESZTÉSI ÉS TERÜLETRENDEZÉSI INFORMÁCIÓS RENDSZER

Általános iskolai oktatás

2013. január 1-jével minden – korábban városi fenntartású – általános iskola (Babits Mihály Általános Iskola, Baka István Általános Iskola, Dienes Valéria Általános Iskola, Szekszárdi Garay János Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola) a *Klebelsberg Intézményfenntartó Központ Szekszárdi Tankerülete* (jelenleg: *Szekszárdi Tankerületi Központ*) fenntartásába került. Ugyancsak a Tankerülethez került a Tolna Megyei Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény, Óvoda és Általános Iskola (EGYMI) is, ahová 2021/2022 tanévben 325 kisdíák fejlesztésére kerül sor. A Köznevelési Hivatal forrása szerint 2021. októberében a Babits Mihály Általános Iskolában 430, a Baka István Általános Iskolában 572, a Dienes Valéria Általános Iskolában 458, és a Szekszárdi Garay János Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskolában 442 diák folytatott alapfokú iskolai tanulmányokat.

Emellett *egyházi, egyetemi és alapítványi és megyei fenntartású intézmények* is színesítik az általános iskolai kínálatot.

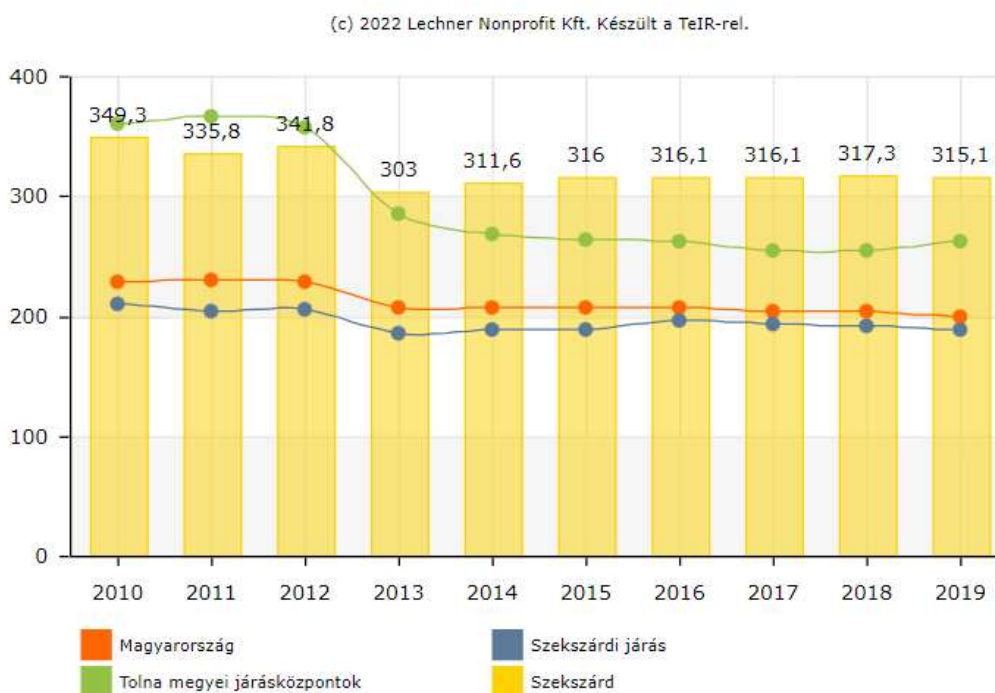
A Magyar Katolikus Egyház Pécsi Egyházmegye tartja fenn a Szent József Katolikus Általános Iskola Katholische Grundschule-t, ahová a 2021/2022 tanévben 153 gyermek jár, mely a 2015/2016-os tanévhez képest 28,5%-kal csökkent.

PTE fenntartású a Pécsi Tudományegyetem Illyés Gyula Gyakorló Általános Iskola, Alapfokú Művészeti Iskola és Gyakorlóóvoda, ahol összesen 576 gyermek tanul 25 iskolai osztályban.

A *Négy Évszak Waldorf-pedagógiai Alapítvány* működteti a Szekszárdi Waldorf Óvoda, Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskolát, ahol 2020/2021 tanévben 91 gyermek járt, míg a 2021/2022 tanévben ez a szám már 114 főre bővült.

Tolna megyei fenntartású a Tolna Megyei Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény, Óvoda és Általános Iskolába 325 gyermek elhelyezése volt biztosított a 2021/2022-es tanévben.

Általános iskolai feladatellátási helyek átlagos létszáma (fő)

22. ábra: Általános iskolai feladatellátási helyek átlagos létszáma 2010-2019 között

FORRÁS: ORSZÁGOS TERÜLETFEJLESZTÉSI ÉS TERÜLETRENDEZÉSI INFORMÁCIÓS RENDSZER

Középfokú oktatás

2013. január 1-jével a Szekszárdi Garay János Gimnázium és a Szekszárdi I. Béla Gimnázium és Kollégium, valamint a Szekszárdi Bezerédj István Kereskedelmi Szakközépiskola is a *Klebelsberg Intézményfenntartó Központ Szekszárdi Tankerülete (Szekszárdi Tankerületi Központ)* fenntartásába került.

A városban működő – korábban megyei fenntartású – szakképző intézmények, valamint a gyógypedagógiai intézmény is *tankerületi fenntartásba* került. 2015. július 1-jével a szakképző intézmények a Szekszárdi Szakképzési Centrum fenntartásába kerültek, nevük azóta többször is változott.

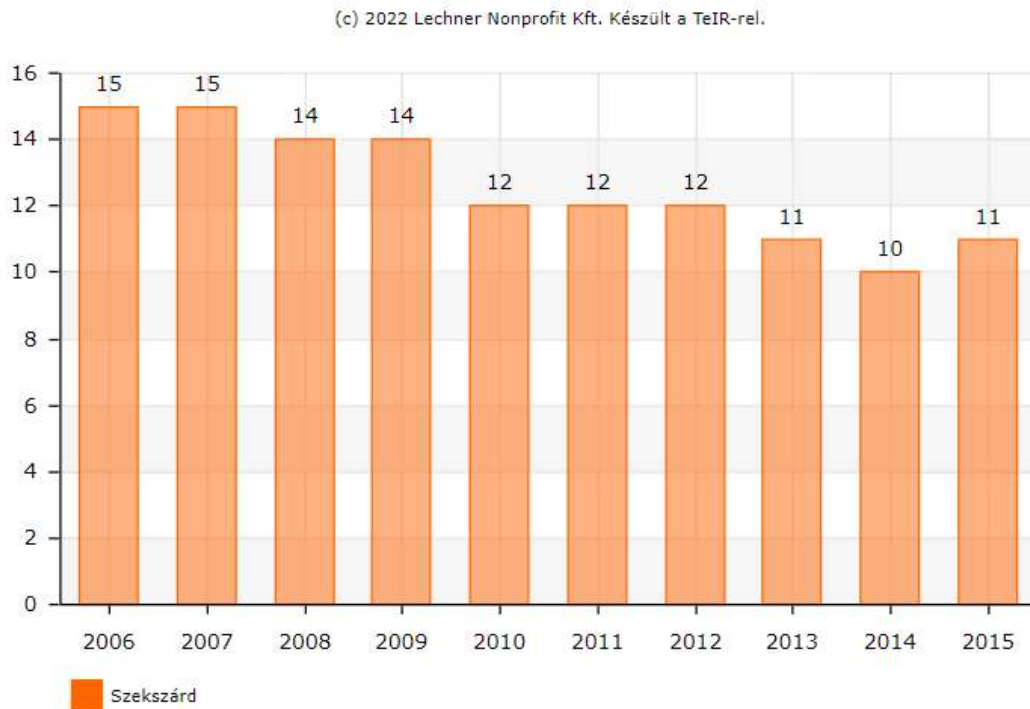
Ezekon kívül *minisztériumi, egyetemi és alapítványi fenntartású* intézmények az alábbiak:

2019. augusztus 1-jétől a *Pécsi Tudományegyetem* tartja fenn az egyéjszégügyi szakképző intézményt. 2021-ben a 336 férőhellyel rendelkező Déli ASzC Csapó Dániel Mezőgazdasági Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium fenntartója az *Agrár Minisztérium*. A *Kolping Iskoláért*

Alapítványé a Szekszárdi Kolping Katolikus Szakképző Iskola, Gimnázium és Alapfokú Művészeti Iskola.

Középiskolák száma Szekszárd MJV-ban 2006-2015 között

- gimnáziumok és szakközépiskolák együtt - (db)

23. ábra: Középiskolák száma Szekszárdon 2006-2015 között

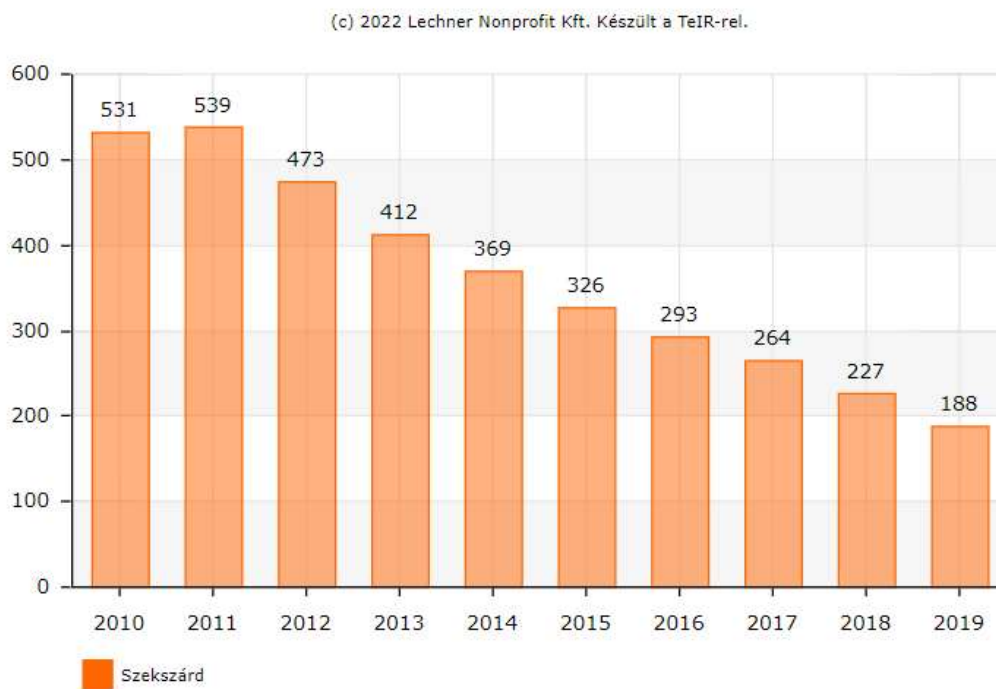
FORRÁS: ORSZÁGOS TERÜLETFEJLESZTÉSI ÉS TERÜLETRENDEZÉSI INFORMÁCIÓS RENDSZER

Intézménybezárások

A 2019/2020. tanév végén megszűnt pénzügyi okokból a Comenius Általános Iskola (Kálvin tér 19-21., fenntartója: A Keresztény Nevelésért Alapítvány), valamint a Baptista „Esély” Szakközépiskola (Tartsay ipartelep 3., fenntartója: Baptista Szeretetszolgálat Egyházi Jogi Személy). Mindkét intézménynél a működtetési költségek hiánya okozta az iskolák bezárását. A Comenius Az 1992-től működő iskolában az utolsó tanévben 90, többségében sajátos nevelési igényű diák tanult kis létszámú osztályokban. A gyerekek a lakhelyük szerinti általános iskolákban folytatták tanulmányaikat, két osztályt pedig a bonyhádi evangélikus általános iskola vett át. A Baptista „Esély” Szakközépiskolát a tankötelezettség 16 évre történő csökkentése miatt sok diákja elhagyta még a szakképzés megszerzése előtt, így kétszázról folyamatosan hetven alá csökkent a tanulók száma. Az alacsony létszám miatt a fenntartó nem tudta tovább finanszírozni az intézményt. Az átlagosnál több figyelmet kívánó diákokat a Tolna Megyei Szakképzési Centrum vette át.

Felsőoktatás

A Pécsi Tudományegyetem Kultúratudományi, Pedagógusképző és Vidékfejlesztési Kara a mezőgazdasági, a vidékfejlesztési agrármérnöki és a környezetkultúra szakirányokkal város és a várostérség részben agáripari munkaerő piaci profiljához illeszkedő képzéseket nyújt. Tolna megye egyetlen felsőfokú oktatási intézménye csökkenő létszámú hallgatói állományt tudhat a magáénak. 2010-ben még 531 hallgatója volt, ami -a 2011 évet kivéve- 2019-re fokozatosan 188 főre csökkent.

24. ábra: Nappali tagozatos egyetemi és főiskolai szintű képzésben résztvevő hallgatók száma a felsőfokú oktatási intézményekben (fő) Szekszárdon 2010-2019.években

FORRÁS: ORSZÁGOS TERÜLETFEJLESZTÉSI ÉS TERÜLETRENDEZÉSI INFORMÁCIÓS RENDSZER

Felsőoktatási szakképzések

1. Gyártásszervező felsőoktatási szakképzés
2. Mezőgazdasági felsőoktatási szakképzés
3. Szőlész-borász felsőoktatási szakképzés

Alapképzések

1. Csecsemő- és kisgyermeknevelő alapszak
2. Gyógynevelés alapszak
3. Környezetkultúra alapszak
4. Óvodapedagógus alapszak

5. Óvodapedagógus alapszak [nemzetiségi óvodapedagógus (német)]
6. Szakoktató BSc
7. Szociális munka alapszak
8. Tanító alapszak
9. Tanító alapszak [nemzetiségi tanító (német)]
10. Vidékfejlesztési agrármérnöki BSc

Mesterképzések

1. Gyermek kultúra mesterszak
2. Szociálpedagógia mesterszak

Pedagógia Szakszolgálat:

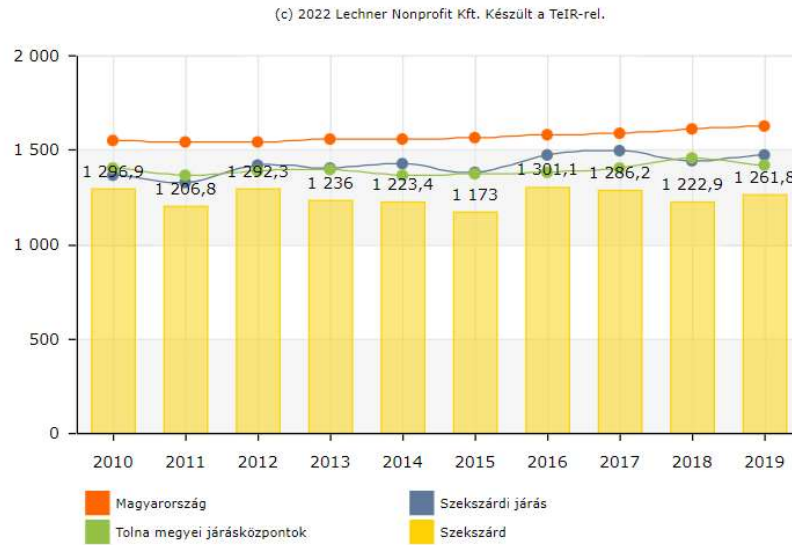
A köznevelésről szóló törvény rendelkezik a megyei pedagógiai szakszolgálatok létrehozásáról. 2013. január elsejével a Klebelsberg Intézményfenntartó Központ a megye valamennyi szakszolgálatát átvette. A Szekszárdi Tankerületi Központ keretében működik a Tolna Megyei Pedagógiai Szakszolgálat, így váltak a Tolna megye pedagógiai szakszolgálatai intézményei egységessé. A Szekszárdi tagintézmény a szekszárdi és a tolnai járást látja el az alábbi szakszolgálati területeken:

1. Szakértői bizottsági tevékenység
2. Nevelési tanácsadás
3. Logopédiai ellátás
4. Korai fejlesztés
5. Konduktív ellátás
6. Gyógytestnevelés
7. Kiemelten tehetséges gyermekek/tanulók gondozása
8. Iskolapszichológiai koordináció

Egészségügy

Szekszárdon 13 háziorvosi körzet, 8 gyermekorvosi körzet és 7 felnőtt fogorvosi körzet található. Az egy házi- és gyermekorvosra jutó lakosok száma Szekszárdon 2010-ről 2019-re 2,7%-kal csökkent. A városban 49 védőnő látja el feladatát. A megyeszékhelyen 10 gyógyszertár szolgálja ki a lakossági igényeket.

Egy házi- és házi gyermekorvosra jutó lakosok száma (fő)

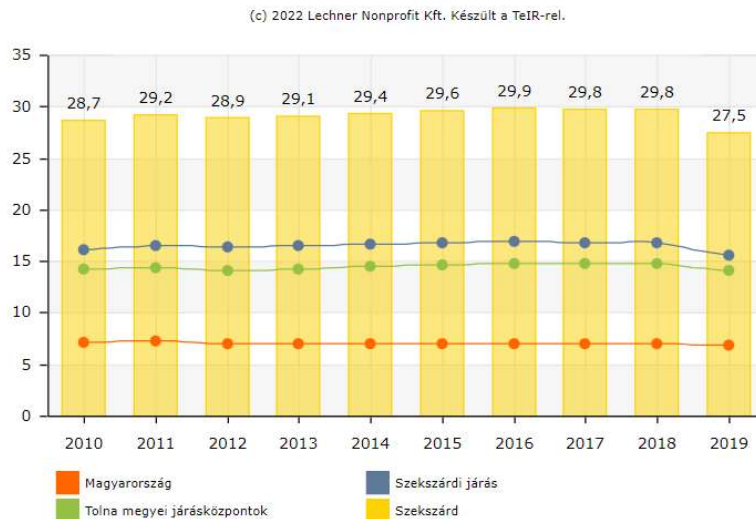

25. ábra: Egy házi- és házi gyermekorvosra jutó lakosok száma 2010-2019 között

FORRÁS: ORSZÁGOS TERÜLETFEJLESZTÉSI ÉS TERÜLETRENDEZÉSI INFORMÁCIÓS RENDSZER

Tolna megyében Szekszárd mellett Dombóváron (Dombóvári Szent Lukács Egészségügyi Nonprofit Kft.) és Bonyhádon (Városi Kórház-Rendelőintézet) 3 kórház működik. A Tolna Megyei Önkormányzat Balassa János Kórház-Rendelőintézetében ezer lakosra 2010-ben 28,7 db ágy jutott.

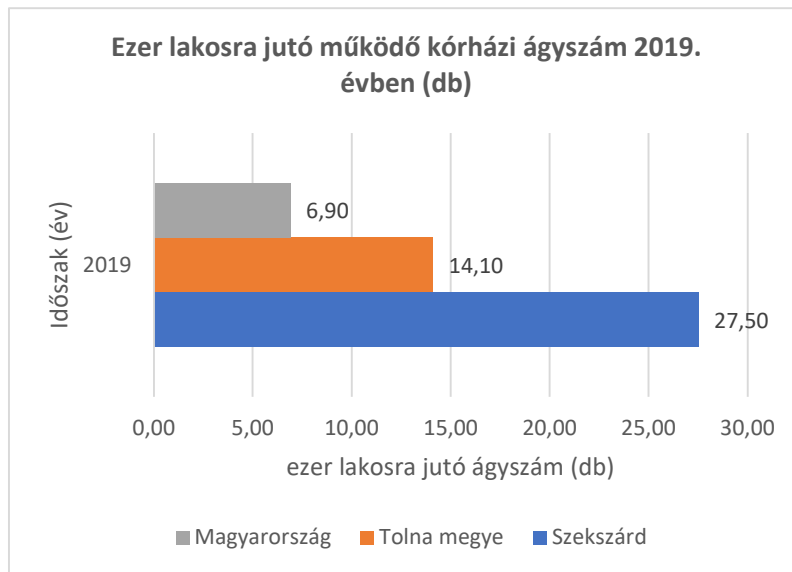
Ezer lakosra jutó működő kórházi ágyak száma (db)

26. ábra: Ezer lakosra jutó működő kórházi ágyak száma 2010-2019 között

FORRÁS: ORSZÁGOS TERÜLETFEJLESZTÉSI ÉS TERÜLETRENDEZÉSI INFORMÁCIÓS RENDSZER

Az ezer lakosra jutó működő kórházi ágyak száma Szekszárdon kismértékben növekedett, 2016-ban már 29,9 db volt. 2019-ben azonban már csak 27,5 db ágy jutott ezer lakosra.

27. ábra: Ezer lakosra jutó működő kórházi ágyszám 2019. évben

FORRÁS: ORSZÁGOS TERÜLETFEJLESZTÉSI ÉS TERÜLETRENDEZÉSI INFORMÁCIÓS RENDSZER

Szekszárdon a csökkenő ágyszámok ellenére az ezer lakosra jutó működő kórházi ágyak száma jóval meghaladta 2010-2019 között az országos, a megyei és a járási kórházi ágyak számát, az országos éves adatok négyszerese, a megyei adatok kétszerese a Tolna Megyei Önkormányzat Balassa János Kórház-Rendelőintézetében működő ezer lakosra jutó ágyszám. Az alábbi betegellátó egységek érhetőek el az egészségügyi intézményben:

- Belgyógyászati Osztály – Kardiológia, kardiológiai rehabilitáció és nefrológia
- Belgyógyászati Osztály – Gasztroenterológia
- Belgyógyászati Osztály – Általános belgyógyászat, endokrinológia, anyagcsere és diabetológia
- Bőr- és nemibeteg-gondozó
- Bőrgyógyászati Osztály
- Fertőző Osztály
- Fogászat és Szájsebészet
- Foglalkozás-egészségügyi Szolgálat
- Fül-orr-gégészeti Osztály
- Gyermekgyógyászati Osztály
- Gyermek- és Ifjúságpszichiátriai Gondozó
- Hematológiai Osztály
- Higiénia-IC Osztály
- Izotópdiagnosztikai Osztály
- Központi Betegvezető Szolgálat
- Központi Gyógytornász Szolgálat
- Aneszteziológiai és Intenzív Terápiás Osztály (ITO)
- Radiológiai Osztály (RTG, UH, CT, MRI)
- Krónikus Belgyógyászati Utókezelő Osztály
- Laboratóriumi Diagnosztikai Osztály
- Mozgásszervi Rehabilitációs Osztály
- Műtőblokk (MDB)
- Neurológiai Osztály
- Onkológiai Osztály

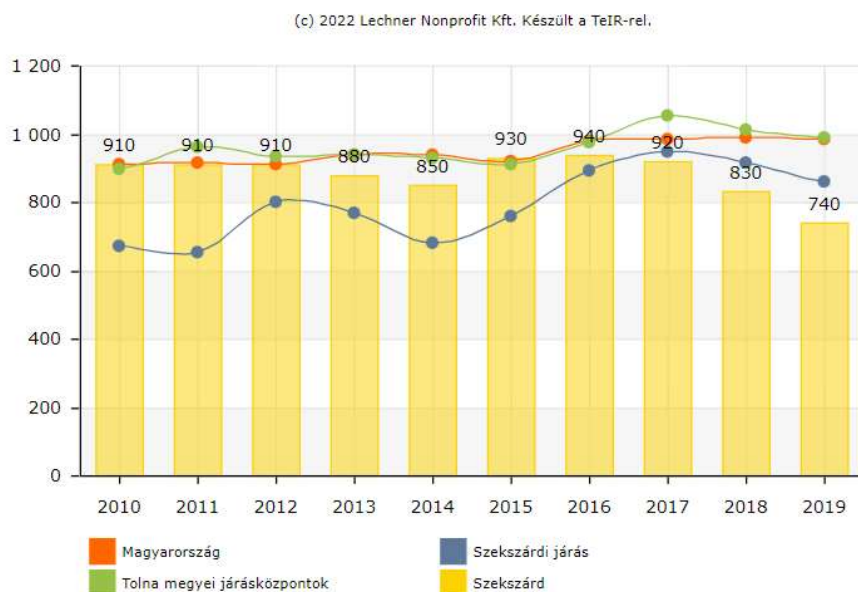
- Patológiai Osztály
- Pszichiátriai Osztály
- Rendelőintézet
- Reumatológiai Osztály
- Sürgősségi Betegellátó Osztály (SBO)
- Sebészeti Osztály – sebészet, érsebészet
- Szemészeti Osztály
- Szülészeti-nőgyógyászati Osztály
- Újszülött részleg
- Traumatológiai-Ortopédiai Összevont Osztály
- Tüdőgondozó,Tüdőszűrő állomás
- Tüdőgyógyászati Osztály
- Urológiai Osztály

Szociális ellátás

Szekszárd városában a szociális ellátórendszer legfontosabb kedvezményezettjei a lakosság meghatározott célcsoportjai, amelyek kiemelt szempontok szerint (életkor, egészségi állapot stb.) szociálisan magasabb szintű ellátást igényelnek. A város bölcsődei ellátása kielégítőnek mondható, és a demográfiai trendek alapján nem várható hosszabb távon az intézményrendszer leterheltsége.

A legmeghatározóbb feladat az időskorúak ellátása, hiszen a keresőképes lakosság számához viszonyított arányuk évről évre, fokozatosan nő (előregedő népesség). Bentlakásos otthon, valamint nappali ellátás szolgáltatások érhetőek el a városban. A szociális ellátórendszer intézményeinek kapacitásának folyamatos felülvizsgálata szükséges. A 2010-2019-es időszakban az idősek nappali intézményeinek kapacitás kihasználtsága (ezrelék) csökkenő tendenciát mutatott a megyeszékhelyen.

Az idősek nappali intézményeinek kapacitás kihasználtságának alakulása
2010-2019. években Szekszárdon (ezrelék)

28. ábra: Az idősek nappali intézményeinek kapacitás kihasználtságának alakulása 2010-2019 között

FORRÁS: ORSZÁGOS TERÜLETFEJLESZTÉSI ÉS TERÜLETRENDEZÉSI INFORMÁCIÓS RENDSZER

Az országos tendencia 2016-tól állandóságot mutat, azonban a Szekszárdi járásban, és a Tolna megyei járásközpontokban, Szekszárd városhoz hasonlóan kismértékű csökkenés mutatkozik. Míg 2010-ben ez a szám 910 ezrelék volt 2019-ben 740 ezrelékre csökkent városi szinten.

Szekszárdon az alábbi szociális intézményi ellátórendszerek találhatóak meg fenntartók szerint csoportosítva:

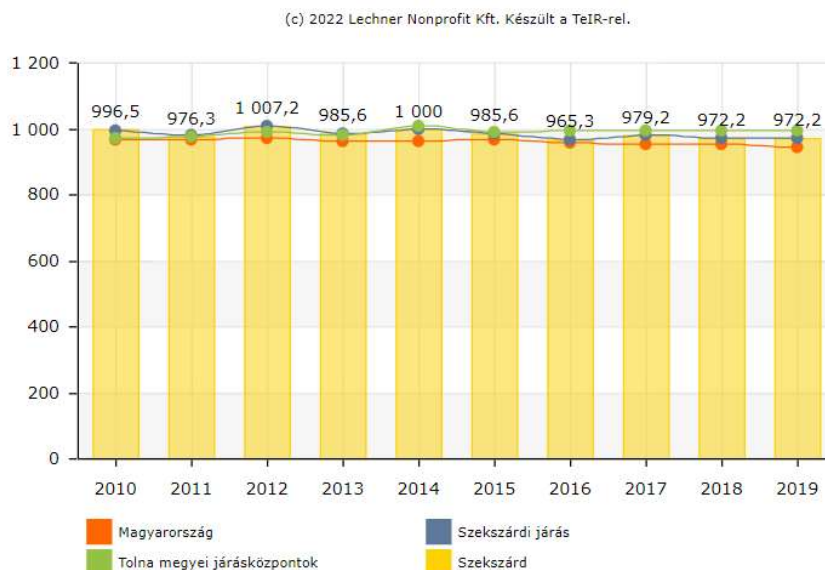
Ssz.	Intézmény/cím	Fenntartó
1.	Szekszárd Megyei Jogú Város Önkormányzatának Városi Bölcsődéje (Rövidített név: Városi Bölcsőde)	Szekszárd Megyei Jogú Város Önkormányzata
2.	Szekszárd Megyei Jogú Város Szociális Központja (Rövidített név: Szociális Központ)	Szekszárd és Környéke Szociális Alapszolgáltatási és Szakosított Ellátási Társulás
	Fogyatékosokat Ellátó Nappali Intézmény	
	Dr. Kelemen József Idősek Otthona	
	Idős I. Sz. Idősek Klubja	

		II. Sz. Idősek Klubja	
		III. Sz. Idősek Klubja	
		IV. Sz. Idősek Klubja	
	Idősek Otthona Tolna 7130 Tolna, Bajcsy-Zsilinszky utca 73/7.		

Ssz.	Intézmény/cím	Fenntartó
3.	Szekszárd Megyei Jogú Város Humánszolgáltató Központja (Rövidített név: Humánszolgáltató Központ)	Szekszárd és Környéke Alapellátási és Szakosított Ellátási Társulás
	Családsegítő és Gyermekjóléti Központ	
	Közösségi Pszichiátriai Ellátás	
	Családok Átmeneti Otthona	
	Hajléktalansegítő Szolgálat	
4.	Szekszárd Megyei Jogú Város Önkormányzatának Egészségügyi Gondnoksága (Rövidített név: Egészségügyi Gondnokság)	Szekszárd Megyei Jogú Város Önkormányzata

29. ábra: A szociális ellátórendszer intézményei Szekszárdon

FORRÁS: ÖNKORMÁNYZATI ADATSZOLGÁLTATÁS

30. ábra: Szekszárd MJV önkormányzati kezelésében lévő tartós bentlakásos és átmeneti elhelyezést nyújtó intézmények kapacitás kihasználtsága (ezrelékben)

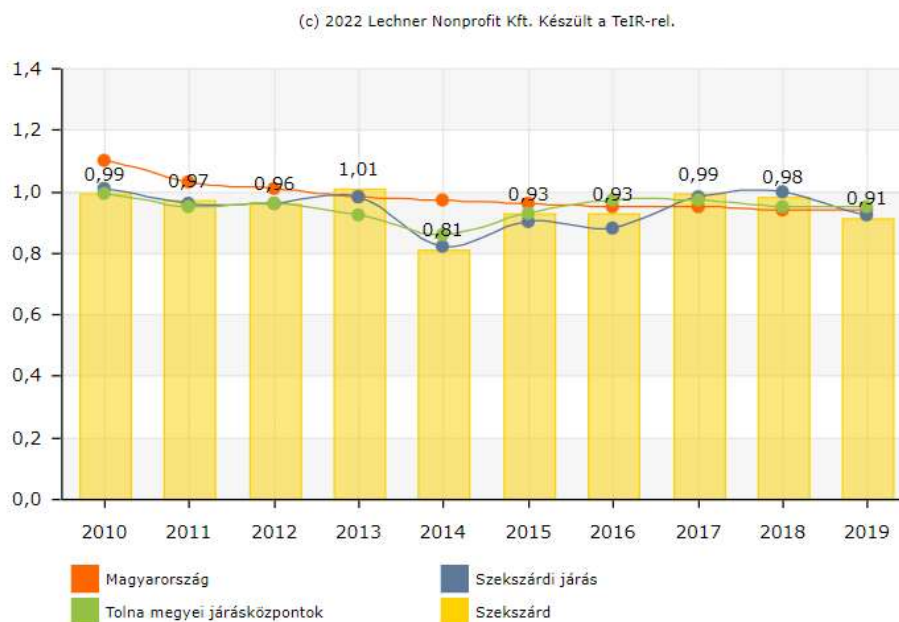
FORRÁS: ORSZÁGOS TERÜLETFEJLESZTÉSI ÉS TERÜLETRENDEZÉSI INFORMÁCIÓS RENDSZER

Szekszárdon a szociális ellátás a törvényi előírásoknak megfelelően működik. A város a fogyatékkal élőket ellátó nappali intézményt, egészségügyi gondnokságot, családsegítő központot, hajléktalanszállót, családok átmeneti otthonát, illetve szociális központot működtet, amelyek maximális kihasználtsággal működnek. Étkeztetésben évente kb. 180 fő, házi segítségnyújtásban évi mintegy 100 fő, jelzőrendszeres házi segítségnyújtásban 110 fő, idősek nappali ellátásában 140 fő, fogyatékosok nappali ellátásában 22 fő, bentlakásos ellátás formájában pedig 155 fő ellátásáról gondoskodnak.

A gyerekjóléti alapszolgáltatások keretében bölcsődei szolgáltatást a Szekszárd Megyei Jogú Város Önkormányzat által fenntartott Szekszárd Megyei Jogú Város Önkormányzat Városi Bölcsődéje mellett az „Én ovim” Alapítvány által fenntartott „Az Én Ovim” Óvoda és Bölcsőde nyújt Szekszárdon, mely jelenleg 26 bölcsődés kisgyermek számára nyújt ellátást. A Szekszárdi 2. Számú Óvoda-Bölcsődét Szekszárd és Szedres Óvodafenntartó Társulás működteti.

Szekszárd MJV bölcsődei férőhelyeinek szám 2010-től 2013-ig közel azonos számú volt, majd 2014-től 17,86 %-os emelkedést mutatott, majd 2019-ig változatlan maradt. 2010-ben 136 bölcsődei férőhely volt a városban, ami 2011-2013 évek között 140 férőhelyre emelkedett, majd 2014-től 165 bölcsődei férőhely áll rendelkezésre Szekszárdon a 0-3 év közötti kisgyermek számára.

Egy működő bölcsődei férőhelyre jutó bölcsődék száma (fő)

31. ábra: Egy működő bölcsődei férőhelyre jutó bölcsődék száma 2010-2019 között

FORRÁS: ORSZÁGOS TERÜLETFEJLESZTÉSI ÉS TERÜLETRENDEZÉSI INFORMÁCIÓS RENDSZER

Közművelődés

Ssz.	Intézmény/cím	Fenntartó
1.	Wosinsky Mór Megyei Múzeum	Szekszárd Megyei Jogú Város Önkormányzata
2.	Wosinsky Mór Megyei Múzeum Megyeházi Kiállítóhelye	Szekszárd Megyei Jogú Város Önkormányzata
3.	Babits Mihály Emlékház	Szekszárd Megyei Jogú Város Önkormányzata
4.	Irodalom Háza –Mészöly Miklós Emlékház	Szekszárd Megyei Jogú Város Önkormányzata
5.	Illyés Gyula Megyei Könyvtár	Szekszárd Megyei Jogú Város Önkormányzata
6.	Magyar Nemzeti Levétár Tolna Megyei Levéltára	Magyar Nemzeti Levéltár

32. ábra: Közművelődési intézmények Szekszárdon

FORRÁS: ÖNKORMÁNYZATI ADATSZOLGÁLTATÁS

1.8.2 Esélyegyenlőség biztosítása

A településen fogyatékkal élők sajátos problémái között jelentkezik a foglalkoztatás különböző formáinak lehetőségei, valamint hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén. A városban 22 férőhelyes Fogyatékosok Nappali Intézménye működik. A város közigazgatási területére két támogató szolgálat (Kolping Támogató Szolgálat, Szilász Református Támogató Szolgálat) rendelkezik működési engedéllyel. Mind óvodai, mind általános iskolai szinten biztosított a fogyatékkal élő gyermekek oktatása. Szekszárd MJV Önkormányzata elkészítette a Helyi Esélyegyenlőségi programját, mely öt évre szól. 2023-ig tartalmazza a nők, az 8időskorúak, a gyermekek, a fogyatékkal élők, a mélyszegénységben és a szegregátumban élők megsegítésére deklarált, kiemelt stratégiai feladatokat az esélyegyenlőség szempontját figyelembe véve. Ebben a dokumentumban került összefoglalásra a HEP Intézkedési Terve, melyben a feltárt célcsoportra és problémákra határoz meg fejlesztési lehetőségeket. A városi eseményeken is kiemelt szerepet kap az érzékenyítés, az esélyegyenlőség biztosításának kinyilvánítása. Hosszú távú cél olyan eszközök, szoftverek, segédeszközök beszerzése, mely segítséget nyújt a fogyatékkal élők számára a mindennapi ügyintézésében, valamint cél a középületek akadálymentesítése. Szekszárdon az önkormányzati lakások nagyobb része eladásra került, így a városban meglévő közel 300 önkormányzati bérlakás nem elegendő a felmerülő igények kiszolgálására. A belvárosi összkomfortos ingatlanokban zömmel egyedülálló idősök élnek, akik a 90-es évek elején a nagy privatizáció idején nem tudták, vagy nem akarták megvásárolni önkormányzati lakásukat. A szociálisan rászoruló elhelyezésére szolgáló lakások a város külterületein találhatóak. A belvárosi Mikes utcai garzonház pedig elavult technológiával épült, így felújításra szorulna, de nem sikerült pályázati forrást szereznie az önkormányzatnak. Az elmúlt években a fiatal házaspárok számára épült előtakarékos Fecskeház program enyhített a szűkös lakáshoz jutási helyzeten. A Szekszárd hazavár program részeként a város jelenlegi vezetése 60-80 lakás építését tervezi fiatal házaspárok számára a Fecskeház mellett. Problémaként realizálódik, hogy nem kielégítő az állami bérlakások építésének támogatása.

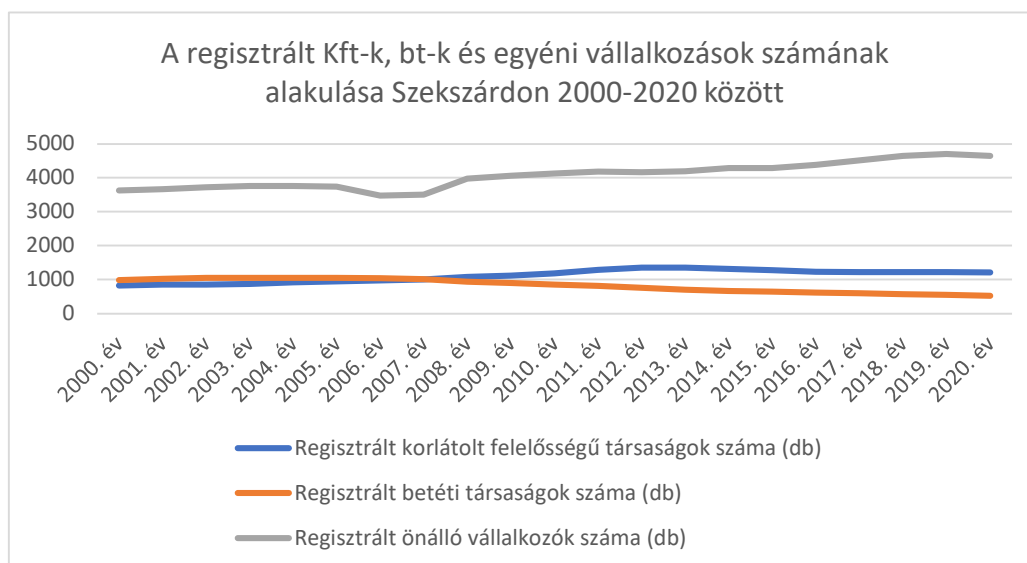
1.9 A település gazdasága

1.9.1 A település gazdasági súlya, szerepköre

Tolna megye területének jelentős része kiváló termőhelyi adottságokkal rendelkezik, így évszázadokon keresztül, sőt napjainkban is meghatározó szerepe van a mezőgazdaságnak, az erre épülő élelmiszeriparnak, könnyűiparnak. A megyében tizenegy város található (Szekszárd, Tolna, Bonyhád, Paks, Dombóvár, Tamási, Bátaszék, Dunaföldvár, Gyöngyös, Nagymányok, Simontornya), de a megyeszékhely, Szekszárd közlekedéscsaládjai sajátosságok miatt sem tudott megye tényleges központjává válni. A térség nagyobb települései, városai többnyire megközelítőleg egyforma nagyságú, meghatározó, vonzaskörzettel rendelkeznek, a városok között tőke és befektetés vonzás szempontjából sincsenek jelentős különbségek. A megyében Szekszárd mellett kiemelkedő szerepe van Paksnak, az ország energetikai központjának, Dombóvárnak közlekedési központként. Nem elhanyagolható a megye északi részén fekvő Tamási vagy Bonyhád gazdasági, közigazgatási, térszervező és vonzóereje sem. A KSH felmérései szerint (2005, 2013) Szekszárd térségében is kezd kialakulni egy agglomeráló településegység, melyhez a következő települések tartoznak: Szekszárd, Decs, Harc, Kakasd, Kéty, Öcsény, Sióagárd, Szálka, Várdomb, Zomba.

Szekszárd Magyarország egyik legkisebb területtel és legkisebb népességgel rendelkező megyeszékhelye, a mérete gazdasági erejére is jelentős hatással van. A város két eltérő adottsággal rendelkező természeti táj - az Alföld, a Sárköz és Szekszárdi dombság találkozásánál jött létre, ez meghatározza a város arculatát, emellett gazdaságának alapjait is. A város területe évezredek óta lakott, a római szőlőművelés hagyományain is alapulva elsősorban az élelmiszerfeldolgozó, könnyűipari profilú gazdaság szerkezet jellemző a településre. A mezőgazdasági termékfeldolgozás, borászat és a könnyűipar mellett meghatározó szerepe van a városban a turizmusnak.

A település vállalkozások jogi forma szerinti szerkezetét mutatja be a következő diagram:

33. ábra: Regisztrált vállalkozások megoszlása jogi forma szerint 2000-2020 között

FORRÁS: KÖZPONTI STATISZTIKAI HIVATAL

Az elmúlt két évtizedben mind a regisztrált egyéni vállalkozások, mind a kft-k száma folyamatosan emelkedett, ami élénkülő vállalkozó kedvre utalt. Ezt támasztja alá az is, hogy a főállású egyéni vállalkozók száma 2008 és 2020. között mintegy 8-10 %-kal emelkedett. Az elmúlt évtizedekben a regisztrált kft. számára vonatkozó trendvonal üteme is kedvező volt, bár az elmúlt egy-két évben a legelterjedtebb vállalkozási formában tevékenykedő vállalkozások köre nem bővült.

1.9.2 A település főbb gazdasági ágazatai, jellemzői

Az 1989-es rendszerváltás jelentős átrendeződést eredményezett a térség gazdaságában, aminek kettős társadalmi, gazdasági vetülete a jelentős munkanélküliség, ill. a gazdasági szereplők számának rendkívüli növekedése. A gazdasági szférán belül a rendszerváltást követően a mezőgazdaság (és a kapcsolódó élelmiszer, feldolgozóipar) súlya folyamatosan csökkent, helyét fokozatosan a magasabb képzettségi szintet igénylő vállalkozások (tudományos és műszaki tevékenység), valamint a kereskedelem és a szolgáltatások vették át. Ugyanakkor Szekszárdon és térségében a 90-es évek eleji gazdasági összeroppanás után a könnyűipar, az élelmiszeripar, a szállítási, logisztikai szolgáltatásokra épülve és kiegészülve a 90-es évek második felében induló bor gasztronómia és vendéglátás területével: a gazdaság viszonylag hamar talpra állt.

Regisztrált vállalkozások méret szerinti megoszlása

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
0 és ismeretlen fős regisztrált vállalkozások száma - GFO'14 (db)	1759	1825	1110	1151	1216	911	1204
1-9 fős regisztrált vállalkozások száma - GFO'14 (db)	4448	4322	5053	5095	5144	5480	5088
10-19 fős regisztrált vállalkozások száma - GFO'14 (db)	81	71	74	67	71	70	75
20-49 fős regisztrált vállalkozások száma - GFO'14 (db)	37	40	38	50	46	48	59
50-249 fős regisztrált vállalkozások száma - GFO'14 (db)	19	17	20	22	21	18	16
250-499 fős regisztrált vállalkozások száma - GFO'14 (db)	4	4	2	3	3	4	4
500 és több fős regisztrált vállalkozások száma - GFO'14 (db)			2	2	1	1	1

34. ábra: Regisztrált vállalkozások méret szerinti megoszlása Szekszárdon 2014-2020 között

FORRÁS: KÖZPONTI STATISZTIKAI HIVATAL

A vállalkozások méret szerinti megoszlását vizsgálva az elmúlt évtizedben jelentős mértékben csökkent a 0 és ismeretlen fős vállalkozások száma, ezzel párhuzamosan mintegy 15%-val

emelkedett a mikrovállalkozások aránya. Meghatározó volt a növekedés a 20-49 fős kisvállalkozások kategóriájában is, ahol közel 60%-os növekedés volt tapasztalható. Ez a település kisvállalkozásainak erősödő gazdasági helyzetére, pozíciójára utalhat.

35. ábra: A vállalkozások méret szerinti megoszlása 2020-ban Szekszárdon

FORRÁS: KÖZPONTI STATISZTIKAI HIVATAL

Regisztrált vállalkozások méret szerinti megoszlását vizsgálva azonosítható, hogy az országos adatokhoz hasonlóan a vállalkozások döntő része, több mint 97 %-a mikrovállalkozás.

Regisztrált vállalkozások száma a mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat nemzetgazdasági ágakban - GFO'14 (TEÁOR'08: A gazdasági ág) (db)	921	13,51%	Regisztrált társas vállalkozások száma a mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat nemzetgazdasági ágakban - GFO'14 (TEÁOR'08: A gazdasági ág) (db)	31	1,72%	3,37%
Regisztrált vállalkozások száma a bányászat, kőfejtés nemzetgazdasági ágban - GFO'14 (TEÁOR'08: B gazdasági ág) (db)	1	0,01%	Regisztrált társas vállalkozások száma a bányászat, kőfejtés nemzetgazdasági ágban - GFO'14 (TEÁOR'08: B gazdasági ág) (db)	1	0,06%	100,00%
Regisztrált vállalkozások száma a feldolgozóipar nemzetgazdasági ágban - GFO'14 (TEÁOR'08: C gazdasági ág) (db)	351	5,15%	Regisztrált társas vállalkozások száma a feldolgozóipar nemzetgazdasági ágban	170	9,43%	48,43%

			- GFO\14 (TEÁOR\08: C gazdasági ág) (db)			
Regisztrált vállalkozások száma a villamosenergia-, gáz-, gőzellátás, légkondicionálás nemzetgazdasági ágban - GFO\14 (TEÁOR\08: D gazdasági ág) (db)	11	0,16%	Regisztrált társas vállalkozások száma a villamosenergia-, gáz-, gőzellátás, légkondicionálás nemzetgazdasági ágban - GFO\14 (TEÁOR\08: D gazdasági ág) (db)	5	0,28%	45,45%
Regisztrált vállalkozások száma a vízellátás, szennyvíz gyűjtése, kezelése, hulladékgyűjtés, szennyeződésmentesítés nemzetgazdasági ágban - GFO\14 (TEÁOR\08: E gazdasági ág) (db)	7	0,10%	Regisztrált társas vállalkozások száma a vízellátás, szennyvíz gyűjtése, kezelése, hulladékgyűjtés, szennyeződésmentesítés nemzetgazdasági ágban - GFO\14 (TEÁOR\08: E gazdasági ág) (db)	5	0,28%	71,43%
Regisztrált vállalkozások száma az építőipar nemzetgazdasági ágban - GFO\14 (TEÁOR\08: F gazdasági ág) (db)	410	6,01%	Regisztrált társas vállalkozások száma az építőipar nemzetgazdasági ágban - GFO\14 (TEÁOR\08: F gazdasági ág) (db)	187	10,38%	45,61%
Regisztrált vállalkozások száma a kereskedelem, gépjárműjavítás nemzetgazdasági ágban - GFO\14 (TEÁOR\08: G gazdasági ág) (db)	620	9,09%	Regisztrált társas vállalkozások száma a kereskedelem, gépjárműjavítás nemzetgazdasági ágban - GFO\14 (TEÁOR\08: G gazdasági ág) (db)	374	20,75%	60,32%
Regisztrált vállalkozások száma a szállítás, raktározás nemzetgazdasági ágban - GFO\14 (TEÁOR\08: H gazdasági ág) (db)	137	2,01%	Regisztrált társas vállalkozások száma a szállítás, raktározás nemzetgazdasági ágban - GFO\14 (TEÁOR\08: H gazdasági ág) (db)	52	2,89%	37,96%
Regisztrált vállalkozások száma a szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás nemzetgazdasági ágban - GFO\14 (TEÁOR\08: I gazdasági ág) (db)	235	3,45%	Regisztrált társas vállalkozások száma a szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás nemzetgazdasági ágban - GFO\14 (TEÁOR\08: I gazdasági ág) (db)	75	4,16%	31,91%
Regisztrált vállalkozások száma az információ,	220	3,23%	Regisztrált társas vállalkozások száma az	78	4,33%	35,45%

kommunikáció nemzetgazdasági ágban - GFO\14 (TEÁOR\08: J gazdasági ág) (db)			információ, kommunikáció nemzetgazdasági ágban - GFO\14 (TEÁOR\08: J gazdasági ág) (db)			
Regisztrált vállalkozások száma a pénzügyi, biztosítási tevékenység nemzetgazdasági ágban - GFO\14 (TEÁOR\08: K gazdasági ág) (db)	164	2,41%	Regisztrált társas vállalkozások száma a pénzügyi, biztosítási tevékenység nemzetgazdasági ágban - GFO\14 (TEÁOR\08: K gazdasági ág) (db)	38	2,11%	23,17%
Regisztrált vállalkozások száma az ingatlanügyletek nemzetgazdasági ágban - GFO\14 (TEÁOR\08: L gazdasági ág) (db)	1043	15,30%	Regisztrált társas vállalkozások száma az ingatlanügyletek nemzetgazdasági ágban - GFO\14 (TEÁOR\08: L gazdasági ág) (db)	106	5,88%	10,16%
Regisztrált vállalkozások száma a szakmai, tudományos, műszaki tevékenység nemzetgazdasági ágban - GFO\14 (TEÁOR\08: M gazdasági ág) (db)	999	14,65%	Regisztrált társas vállalkozások száma a szakmai, tudományos, műszaki tevékenység nemzetgazdasági ágban - GFO\14 (TEÁOR\08: M gazdasági ág) (db)	382	21,20%	38,24%
Regisztrált vállalkozások száma az adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység nemzetgazdasági ágban - GFO\14 (TEÁOR\08: N gazdasági ág) (db)	279	4,09%	Regisztrált társas vállalkozások száma az adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység nemzetgazdasági ágban - GFO\14 (TEÁOR\08: N gazdasági ág) (db)	97	5,38%	34,77%
Regisztrált vállalkozások száma a közigazgatás, védelem, kötelező társadalombiztosítás nemzetgazdasági ágban - GFO\14 (TEÁOR\08: O gazdasági ág) (db)		0,00%	Regisztrált társas vállalkozások száma a közigazgatás, védelem, kötelező társadalombiztosítás nemzetgazdasági ágban - GFO\14 (TEÁOR\08: O gazdasági ág) (db)		0,00%	#ZÉRÓOSZTÓ!
Regisztrált vállalkozások száma az oktatás nemzetgazdasági ágban - GFO\14 (TEÁOR\08: P gazdasági ág) (db)	335	4,91%	Regisztrált társas vállalkozások száma az oktatás nemzetgazdasági ágban - GFO\14 (TEÁOR\08: P gazdasági ág) (db)	37	2,05%	11,04%

Regisztrált vállalkozások száma a humán-egészségügyi, szociális ellátás nemzetgazdasági ágban - GFO\14 (TEÁOR\08: Q gazdasági ág) (db)	225	3,30%	Regisztrált társas vállalkozások száma a humán-egészségügyi, szociális ellátás nemzetgazdasági ágban - GFO\14 (TEÁOR\08: Q gazdasági ág) (db)	108	5,99%	48,00%
Regisztrált vállalkozások száma a művészet, szórakoztatás, szabadidő nemzetgazdasági ágban - GFO\14 (TEÁOR\08: R gazdasági ág) (db)	178	2,61%	Regisztrált társas vállalkozások száma a művészet, szórakoztatás, szabadidő nemzetgazdasági ágban - GFO\14 (TEÁOR\08: R gazdasági ág) (db)	17	0,94%	9,55%
Regisztrált vállalkozások száma az egyéb szolgáltatás nemzetgazdasági ágban - GFO\14 (TEÁOR\08: S gazdasági ág) (db)	311	4,56%	Regisztrált társas vállalkozások száma az egyéb szolgáltatás nemzetgazdasági ágban - GFO\14 (TEÁOR\08: S gazdasági ág) (db)	39	2,16%	12,54%
Regisztrált vállalkozások száma az egyéb tevékenység nemzetgazdasági ágban - GFO\14 (TEÁOR\08: T+U gazdasági ág) (db)		0,00%	Regisztrált társas vállalkozások száma az egyéb tevékenység nemzetgazdasági ágban - GFO\14 (TEÁOR\08: T+U gazdasági ág) (db)		0,00%	-

36. ábra: A regisztrált vállalkozások száma és aránya Szekszárdon 2020-ban

FORRÁS: KÖZPONT STATISZTIKAI HIVATAL

A vállalkozások nemzetgazdasági ág szerinti megoszlását vizsgálva látható, hogy a településen működő vállalkozások több, mint 13 %-a mezőgazdasági vállalkozás, ez magasabb, mint az országos átlag, feltehetőleg a borászati tevékenységnek köszönhető. A fentiekén túl meghatározó szerepe van a város életében a feldolgozóiparnak (elsősorban élelmiszeripar, könnyűipar), de a legtöbb vállalkozás a szolgáltató szektorban dolgozik, ezen belül kifejezetten sokan tevékenykednek a kereskedelem, gépjárműjavítás, és a szakmai, tudományos, műszaki tevékenység területeken is. Ez utóbbi területen a szektor kifejezetten erősnek is mondható, mivel a vállalkozások közel 40%-a társas vállalkozásnak minősül.

2019. évben Tolna megye legnagyobb árbevételű vállalkozásai közül mintegy 20-22 cég volt szekszárdi székhelyű volt, ezek a cégek a következők:

- Samsonite (táskafélék, szíjzat)
- Alisca Agrárház 2010 Kft. (Vegyestermékköri nagykereskedelem)
- Ferropatent Zrt (fém és acéltermék, szerelvény)
- Tolnagro Kft. (gyógyszer-kereskedelem)
- Sygnus Kft. (vízi szállítást kiegészítő szolgáltatás)
- Tarr Kft. (távközlés)
- Jako Kft (járművillamosság, elektronika)

- Prim-a-vet Kft. (gyógyszer nagykereskedelem)
- Solvano Kft. (fémmegmunkálás)
- Korrekt Kút Kft. (üzemanyag-töltő állomás)
- Szabolcs Szatmár Bereg Megyei Állatkorház Kft. (állatgyógyászat)
- Alisca Autócentrum Kft.
- CPH Kft. (vegyes termékkörű nagykereskedelem)

A Forbes 100 legjelentősebb, legértékesebb, kizárólag magyar tulajdonban lévő vállalkozása közül három szekszárdi volt 2019-ben, a Tarr Kft (távközlés, 36. 18,5 mrd értékű, 8,9 árbevételű, 303 fő foglalkoztatott), a Tolnatej (élelmiszeripar, 39. 17,2 mrd Ft, 31 mrd Ft, 489 fő) és a Tolnagro (gyógyszeripar, 67. 17,5 mrd Ft, 10,2 mrd Ft, 193 fő). (Forrás: <https://forbes.hu/extra/magyar100/>)

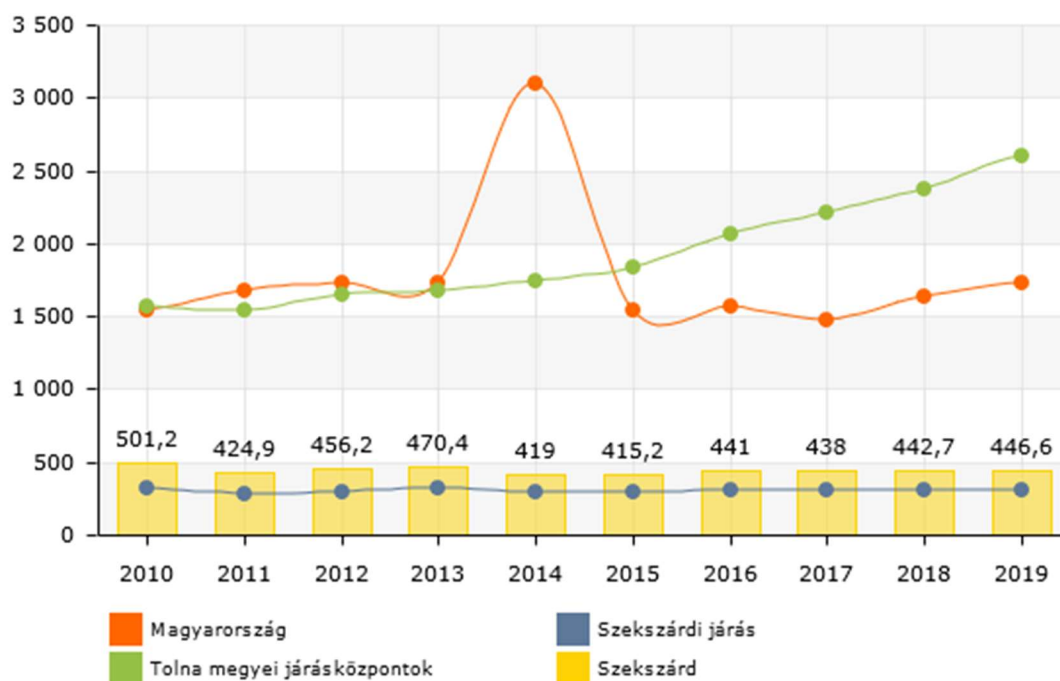
A település gazdasági életében a turizmusnak és a borászatnak is jelentős szerepe van, a kérdőíves felmérés alapján a borvidék¹¹, az elmúlt években erre felépülő turisztikai szolgáltatások, a város egyik legnagyobb erőssége, vonzereje. A helyiek szerint az idegenforgalom a város és a térség egyik legjelentősebb bevételi forrása, amelyben a jelenleginél sokkal nagyobb, kihasználatlan potenciál van.

A város jelenlegi helyzetében is a megye egyik legfejlettebb körzete. A gazdaságfejlesztéshez a feltételek adottak, a bankszektor, telekommunikáció és szolgáltatások mind jó hátteret jelentenek a gazdasági megújuláshoz, és jelentősen serkentik (serkenthetik) a vállalkozói kedvet.

A gazdaság, egyik legkedvezőtlenebb mutatója, és a város gazdasági szervezeteinek gyengeségére, kedvezőtlen gazdasági helyzetére világít rá, az egy lakosra jutó jegyzett tőke az országos átlagot, sőt a többi járásközpont átlagát tekintve is rendkívül kedvezőtlen értéke. Ugyanakkor megfigyelhető, hogy az érték a 2010-es évek közepi ingadozást követően folyamatosan emelkedik, ennek az üteme azonban alig éri el az országos átlagot.

¹¹ A Szekszárdi Borvidék Borút Egyesületet boros gazdák, borászati nagyüzemek, kézművesek, vendéglátó iparban tevékenykedők, önkormányzatok és hegyközségek hozták létre 1999-ben. Céljuk a borvidék minőségi borainak, borturizmusának a népszerűsítése.

(c) 2022 Lechner Nonprofit Kft. Készült a TeIR-rel.

37. ábra: Egy lakosra jutó jegyzett tőke (1000 Ft)

FORRÁS: TEIR

1.9.3 A gazdasági szervezetek jellemzői, fontosabb beruházásai, települést érintő fejlesztési elképzelései

Tolna megye, a szekszárdi kistérség, valamint Szekszárd MJV vállalkozásai, alapítványai és az Önkormányzat jelentős mértékben részesült a kiírt pályázatok (DDOP, ROP, GOP stb.) által nyújtott támogatásokból.

A pályázatok célja a telephelyfejlesztés, az ipari park kapacitásainak bővítése, technológiai korszerűsítés volt. Ezen pályázatoknak köszönhetően javult az infrastruktúra az Ipari Parkban, inkubátor és kísérleti műhelyt hoztak létre Szekszárdon, műhely- és szerelőcsarnokokat építettek, valamint telephelyeket bővítettek többek között. Mindez a város fejlődését biztosította, lakosainak életszínvonalat javította és a városban, valamint a környékén élők munkával való ellátását segítette elő.

A település egyik fő gazdasági pillére a mezőgazdasági termelés, amelynek két legfontosabb helyi képviselője a borászatok és a tejipari feldolgozó üzem. Sajnálatos, hogy éppen a helyi mezőgazdaságra alapuló húsipari cég mára teljesen tönkrement, miközben a terület természetes adottságai egy kicsit sem lettek rosszabbak az ezirányú fejlesztésre. A regisztrált őstermelők száma 2010-hez viszonyítva 5,5%-kal csökkent.

A városvezetés Szekszárd gazdasági szerepének erősítése érdekében a befogadó infrastruktúra kiépítésével felélesztette tetszhalott állapotából az Ipari Parkot, megkezdte vállalkozások betelepítését, amelyet, a válságot követően a jövőben tovább kíván folytatni, munkahelyteremtő és

életminőség javító beruházásokat támogat. A ma már 100 %-ban önkormányzati tulajdonban lévő helyi szolgáltatók (Szekszárdi Víz- és Csatornamű Kft., Alisca-Terra Regionális Hulladékgazdálkodási Kft.) gazdasági szerepét erősíti és a környező - elsősorban kistérségi - településekkel kialakított korrekt és egyenrangú kapcsolatnak köszönhetően középtávon stabilizálja. Az önkormányzati feladatok ellátására létrehozott új 100 %-os tulajdonban lévő gazdasági társaságok (pl. Szekszárdi Diákétkeztetési Kft.,) piaci pozícióit megerősíti, tevékenységüket és szolgáltatási területüket kibővíti. Tovább erősíti Szekszárd központi szerepét a kistérségben, a megyében és a régióban.

1.9.4 A gazdasági versenyképességet befolyásoló tényezők (elérhetőség, munkaerő képzettsége, K+F stb.)

Szekszárd gazdasági versenyképessége jelentősen javult az M6-os autópálya és a Szent László híd elkészültével. A tervezett M9-es autópálya (melynek egy kis része már elkészült és összeköti a várost a Szent László híddal) tovább javítja majd az elérhetőséget.

Az elmúlt évtizedben a gazdasági versenyképesség elengedhetetlen elemévé vált az innováció, innovatív termelés. Ezért szükséges a helyi vállalkozók tevékenységét segítő, azok versenyképességét növelő K+F központok létrehozása. Ezeket a helyi hagyományokra, meghatározó gazdasági ágazatokra érdemes építeni. A központok kialakítása, tevékenysége helyi erőforrásokra épül, ugyanakkor vállalkozásbarátok is, hiszen a helyi erőforrásokat kihasználó vállalkozásokkal partnerségben végzik kutatótevékenységüket. Az innováció és innováció- transzfer segíti, és versenyképesebbé teszi a helyi vállalkozásokat a magyar, valamint a külföldi piacon.

A városvezetés Szekszárd gazdasági szerepének erősítése érdekében a befogadó infrastruktúra kiépítésével felélesztette tetszhalott állapotából az Ipari Parkot, megkezdte vállalkozások betelepítését, amelyet, a válságot követően a jövőben tovább kíván folytatni, munkahelyteremtő és életminőség javító beruházásokat támogat. A ma már 100 %-ban önkormányzati tulajdonban lévő helyi szolgáltatók (E.R.Ö.V., Alisca-Terra Regionális Hulladékgazdálkodási Kft.) gazdasági szerepét erősíti és a környező - elsősorban kistérségi - településekkel kialakított korrekt és egyenrangú kapcsolatnak köszönhetően középtávon stabilizálja. Az önkormányzati feladatok ellátására létrehozott új 100 %-os tulajdonban lévő gazdasági társaságok¹² piaci pozícióit megerősíti, tevékenységüket és szolgáltatási területüket kibővíti. Tovább erősíti Szekszárd központi szerepét a kistérségben, a megyében és a régióban.

¹² Szekszárdi Vagyonkezelő Kft.
Szekszárdi Víz és Csatornamű Kft.
ALISCA TERRA Regionális Hulladékgazdálkodási Nonprofit Kft.
Szekszárdi Diákétkeztetési Kft.
Szekszárd Közétkeztetési Kft.
Szekszárdi Sportközpont Közhasznú Nonprofit Kft.
Szekszárdi Távhőszolgáltató Nonprofit Kft.
Szekszárdi Közművelődési Szolgáltató Nonprofit Kft.

A város ipari területe a lakóterülettől elkülönülten, a város keleti szélén helyezkedik el. Közvetlen összeköttetésben áll az M6-os autópályával. Ebben a több ezer négyzetméteres ipari övezetben fejlett iparral rendelkező cégek telepedtek le.

38. ábra: A szekszárdi Ipari Park helyszínrajza

FORRÁS: [HTTPS://WWW.IP-SZEKSZARD.HU/KOZERDEKU-ADATOK/](https://www.ip-szekszard.hu/kozerdeku-adatok/)

Az Ipari Parkban az alábbi vállalkozások működnek jelenleg:

- Alisca Agrárház 7100 Szekszárd, Páskum u. 2.
- Bonyár Zsolt 7100 Szekszárd, Kossuth Lajos utca 10.
- Honti és Társai Kft. 7100 Szekszárd, Béketelep 3725 hrsz.
- Inter-Wein Kft. 3300 Eger, Vécsey völgy u.93.
- Jeta Szer-Víz Kft. Gerjen, Szent I. u. 43/B.
- RIZOTTÓ Kft. 7100 Szekszárd, Szluha Gy utca 15.
- Szekszárd Lift Bt. 7100 Szekszárd, Baranyavölgy 12027 hrsz.
- Tilanne Kft. 7100 Szekszárd, Ibolya u. 3/2.
- Tomagro Kft. Szekszárd, Tanya u. 13.
- VIRÁGHEGYI BOR Kft. 7100 Szekszárd, Csokonai utca 3
- Wóker Trade Kft. Tabdi, Erdőalja dűlő 1.
- ZEVIMEX Kft. 7100 Szekszárd, Székely Bertalan utca 64
- Zsók és Zsók Kft. 7100 Szekszárd, Fagyöngy utca 1

- Duna-Dráva-Béda-Delta Kft. 7100 Szekszárd, Keselyűsi út 3
- JAKO Fémárugyár Kft. 7100 Szekszárd, Damjanich u. 33-35
- F & F Bt. 7100 Szekszárd, Damjanich u. 31/b
- Mészi Bt. 7100 Szekszárd, Damjanich u. 33
- Austrotherm Kft. 7100 Szekszárd, Bogyiszlói u. 8.
- Lakossági hulladékudvar ALISCA TERRA Regionális Hulladékgazdálkodási Kft. 7100 Szekszárd, Epreskert utca 9.
- Rudi Transport Kft. 7100 Szekszárd, Wopfing utca 2.
- Murexin Kft. 1103 Budapest, Noszlopy u. 2.
- Print Régió Kft. 7100 Szekszárd, Bercsényi u. 10.
- GMV Kft. 7100 Szekszárd, Rosner Gyula utca 1.
- Fiteko Kft. 7100 Szekszárd, Rosner Gyula utca 1.
- Keszthelyiné és társai Bt. (Szász Catering) 7100 Szekszárd, Garay tér 18.
- Magyar Posta ZRt Logisztikai Depo 7100 Szekszárd, Avar út
- Domi Transport Kft. 7100 Szekszárd, Rosner Gyula utca 4.
- Lambda System Kft. 7100 Szekszárd, Rosner Gyula utca 2.
- Huncargo Holding Kft. 7100 Szekszárd, Avar út
- Magyar Légimentő Nonprofit Kft. (4.számú Légi Mentőbázis) 7100 Szekszárd, Avar út

Az Ipari Park kihasználtsága elég jelentős, a város a Keselyűsi út déli részén alakította ki az új területeket. Az Ipari Park elhelyezkedése, megközelíthetősége, infrastrukturális ellátottsága megfelelő, rendelkezésre áll megfelelően képzett munkaerő és erős a kkv szektor, tehát a további ipartelepítés feltételei adottak. Az ipari park 2017 őszén vált beruházási célterületté: a NIPÜF Zrt. a Modern Városok Program keretében 3,34 mrd Ft forráskeretet kapott, és Szekszárd MJV Önkormányzatával szorosan együttműködve koordinálja a fejlesztést. A teljes fejlesztési forráskeret összesen 5,715 mrd Ft, amely a Keselyűsi úti ipari park bővítését fedezi.

A Borvidék nagy múltja, kiváló termőhelyi adottságai és minőségi borai jó alapot nyújtanak a további fejlődésre. A termék- és termelésfejlesztésben szükséges tudásbázissal a Pécsi Tudományegyetem rendelkezik, mely a helyi szőlészek, és borászok tapasztalataival a Szekszárdi Borvidék hasznára válhat. Ennek érdekében szükséges a Szekszárdi szőlészeti és borászati kutatás-fejlesztési központ kialakítása a Pécsi Tudományegyetem szakmai együttműködésével¹³.

„A szekszárdi új ipari park területén a Paks II. Zrt. barnamezős beruházásával létrejövő facilitáshoz kapcsolódó 300-500 m² inkubációs és technológia transzfer tevékenységek megvalósítására alkalmas ingatlan kialakítása (adminisztrációs tevékenységekhez irodahelyiségek, szükség szerint tárgyalók, oktatóterem, szekcionálható csarnokok a kutatási-fejlesztési-innovációs tevékenységek ellátásához). A szakképzés-felsőoktatás-ipar hármas összefogására épülő Központ felszerelését a PTE KPVK Modern Városok Program keretében az alábbi eszközökkel biztosítja:

¹³ Forrás: <https://magyarepitok.hu/temak/szekszard>
<https://tudaskozpontszekszard.hu/>
https://index.hu/gazdasag/penzbeszel/2017/03/24/terkepen_az_ingazok_harom_magyarorszaga/
<https://profitline.hu/nagy-osszegu-elelmiszeripari-beruhazas-valosul-meg-szekszardon-432034>
<https://www.origo.hu/nagyvilag/20210714-tobb-mint-ketmilliard-forintos-fejlesztes-kezdodik-a-szekszardi-ipari-parkban.html>

- *CNC oktató-fejlesztő műhely (EDUTURN 300 SIEMENS 808D CNC eszterga, EDUMILL 621 SIEMENS 808D CNC megmunkálóközpont)*
- *Pneumatika, hidraulika oktató-fejlesztő műhely (FESTO kombinált elektropneumatikai és hidroelektronikai eszközökkel)*
- *Mérési és diagnosztikai fejlesztő műhely (3D technológiával – 3D scanner, 3D printer, 3D CNC koordináta mérőgép)*
- *Munkaszimulációs kutatóközpont (Ergoscope 3 paneles munkaszimulátor berendezés munkaegészségügyi vizsgáló központtal)*
- *Szőlészeti és borászati kutató-fejlesztő központ (mikrobiológiai és analitikai laboratórium, érzékszervi vizsgáló laboratórium)*

1.9.5. Ingatlanpiaci viszonyok (kereslet-kínálat)

Szekszárd az egyik legkisebb megyeszékhely, nem rendelkezik funkcionális várostérséggel, nagyvárosi településeggyüttesként került meghatározásra a KSH-nál, így a vonzáskörzete sem olyan hangsúlyos, mint más megyeszékhelynek, ez az ingatlanpiaci viszonyokban is megjelenik.

A megyei ingatlanpiacát elmúlt évtizedben, hangsúlyosabban az elmúlt 4-5 évben a tervezett Paks 2 beruházás lendítette fel, de ez inkább a paksi térségnek kedvezett.

Országos viszonylatban Szekszárd megyeszékhelyként a közepesen élhető városok közé tartozik¹⁴. A Takarékos Index 2021-es rangsora szerint Szekszárd a 10. helyet foglalja el a hazai megyeszékhelyek élhetőségi rangsorában. Az index az oktatási, az egészségügyi, a kulturális szempontokat, a munkaerőpiaci lehetőségeket, a bűnözési statisztikát, a vásárlási lehetőségeket és a lakóingatlanok megfizethetőségét veszi figyelembe. Ugyanakkor ezzel párhuzamosan az ingatlanárakban nem a város élhetőségének értéke tükröződik – erre jó példa Debrecen esete, de Szekszárd esetében is érdekes összefüggés fedezhető fel. A város, kissé elmaradva Pécsről, a közepesen élhető települések közé tartozik, ugyanakkor az ingatlanárakat tekintve az átlagos m² árak meghaladják az élhetőbb városnak minősülő Pécs, Kaposvár vagy Zalaegerszeg árait.¹⁵

Ez arra utal, hogy a városban a lakhatás kérdése, a fiatalok lakáshoz jutása, új lakások építése kiemelten fontos kérdéskör.

Az ingatlanpiaci viszonyokat, a keresletet-kínálatot a városban meghatározza, hogy a városban kevés a megfelelő méretű, telekkel/zöldterülettel rendelkező, a modern kor elvárásainak és a fiatalok igényeinek megfelelő, új építésű családi ház.¹⁶ Az ingatlanárak növekedése és a mérsékelt

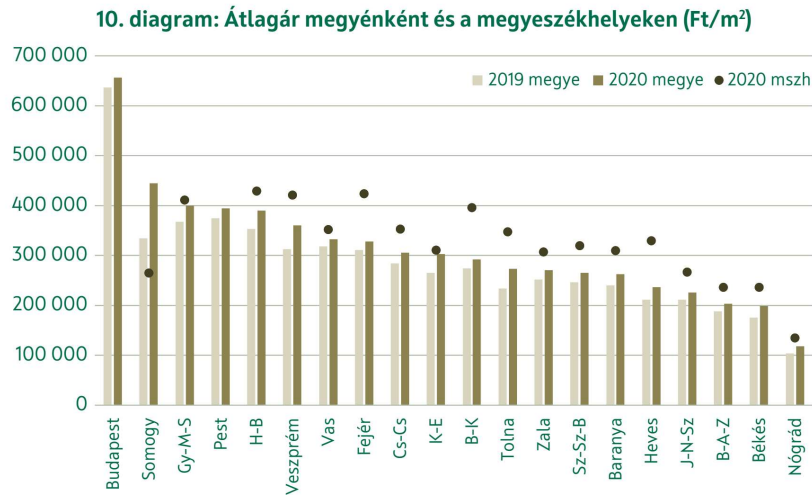
¹⁴ Forrás: https://magyartakarek.blog.hu/2021/11/29/ezek_a_legelhetobb_telepulesek

¹⁵ Forrás: <https://www.penzcentrum.hu/otthon/20211204/itt-az-elheto-megfizetheto-magyar-varosok-listaja-a-magas-ingatlanar-semmire-sem-garancia-1119830#>

¹⁶ <https://www.portfolio.hu/ingatlan/20211220/itt-van-a-legelhetobb-magyar-telepulesek-es-keruletek-listaja-517114#>

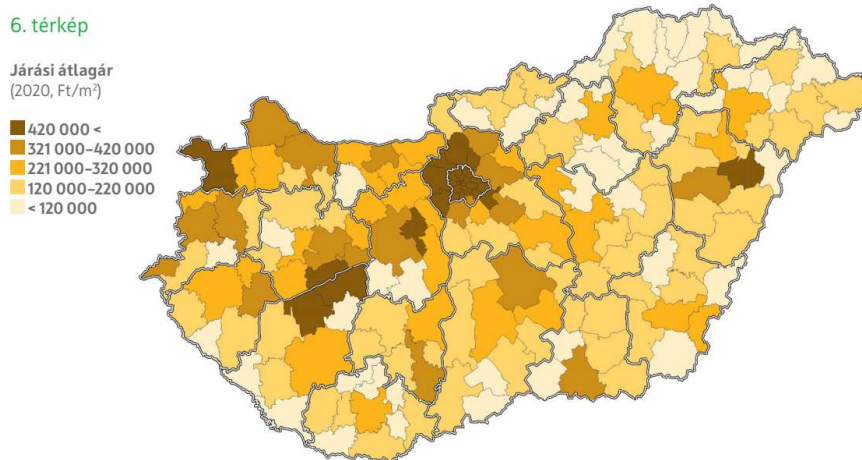
<https://www.penzcentrum.hu/otthon/20211204/itt-az-elheto-megfizetheto-magyar-varosok-listaja-a-magas-ingatlanar-semmire-sem-garancia-1119830#>

kínálat miatt a volt zártkerti területek állandó lakhatás céljára történő hasznosítása egyre gyakoribb. Ugyanakkor ezek a területek nem belterületen találhatóak, ezért a közlekedés (úthálózat minősége, szabályozási szélessége, a tömegközlekedés hiánya), a közművesítettség (szennyvízelvezetés) és a hulladékszállítás sem megoldott vagy hiányos.

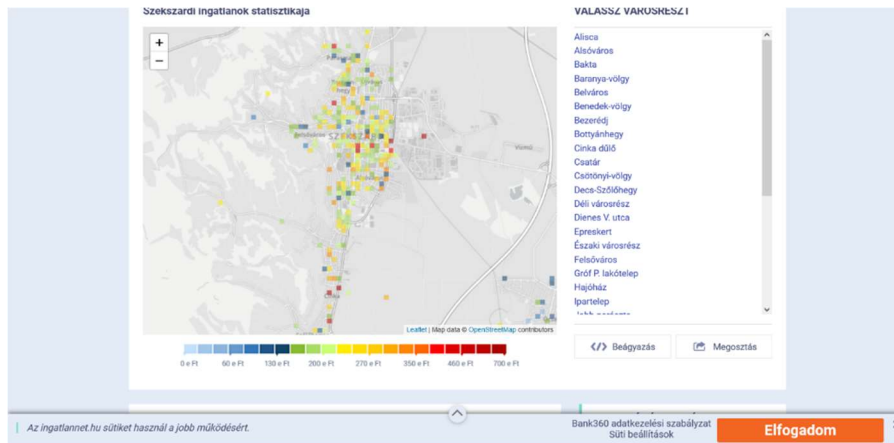
39. ábra: Átlagos lakóingatlan m²-árak megyei bontásban

FORRÁS: OTP LAKÓINGATLAN ÉRTÉKTÉRKÉP 2021/1

40. ábra: Átlagos lakóingatlan m²-árak járási bontásban

FORRÁS: OTP LAKÓINGATLAN ÉRTÉKTÉRKÉP 2021/1

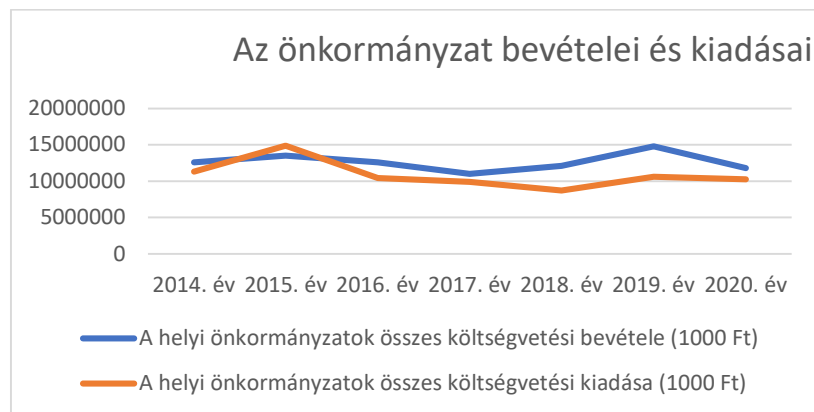

41. ábra: Szekszárdi ingatlanok átlagos ára 2022 1. félév

FORRÁS: INGATLANNET.HU

2022 1. félévében a városban az ingatlan kínálatot tekintve az lakások és házak és átlagos nagysága 149 m², átlagos m² ár, 324 163 Ft/m²; legkisebb m² 160 784 Ft, a legnagyobb m² 564 102 Ft, az ingatlanok átlagos ára 43 964 000 Ft, a legolcsóbb ingatlan 6,6 millió Ft, a legdrágább 155 millió Ft volt.

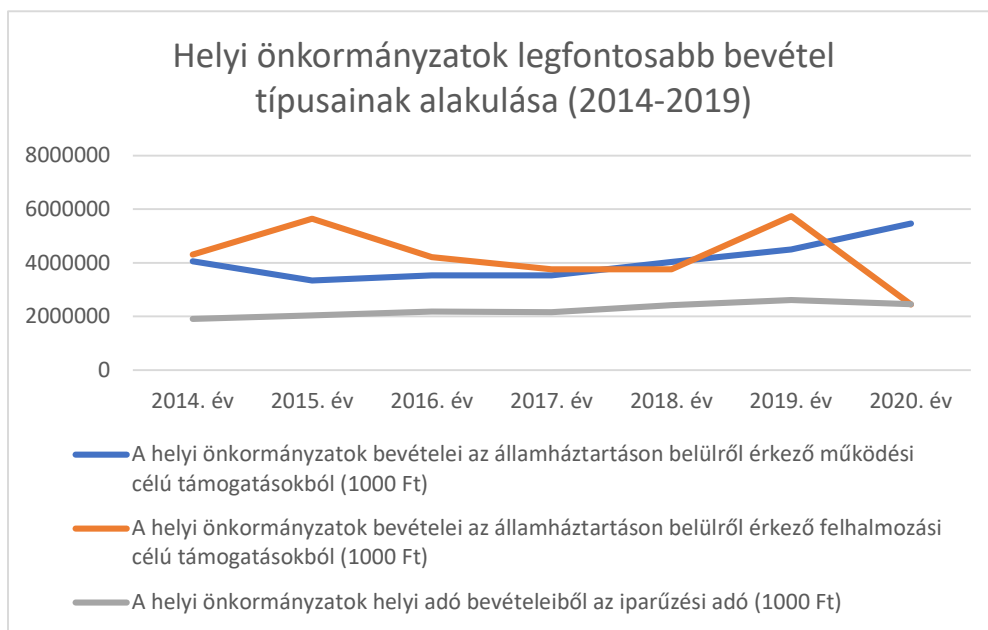
1.10 Az önkormányzat gazdálkodása, a településfejlesztés eszköz- és intézményrendszere

42. ábra: Az önkormányzat bevételei és kiadásai 2014-2020 között

FORRÁS: ÖNKORMÁNYZATI ADATSZOLGÁLTATÁS

Az önkormányzati bevételek a konszolidációt követően kis mértékben emelkedtek az elmúlt években, a kiadások ezzel szemben csökkentek, a város önkormányzatának gazdasági helyzete stabilnak mondható, a kiadások és bevételek egyensúlyban vannak egymással.

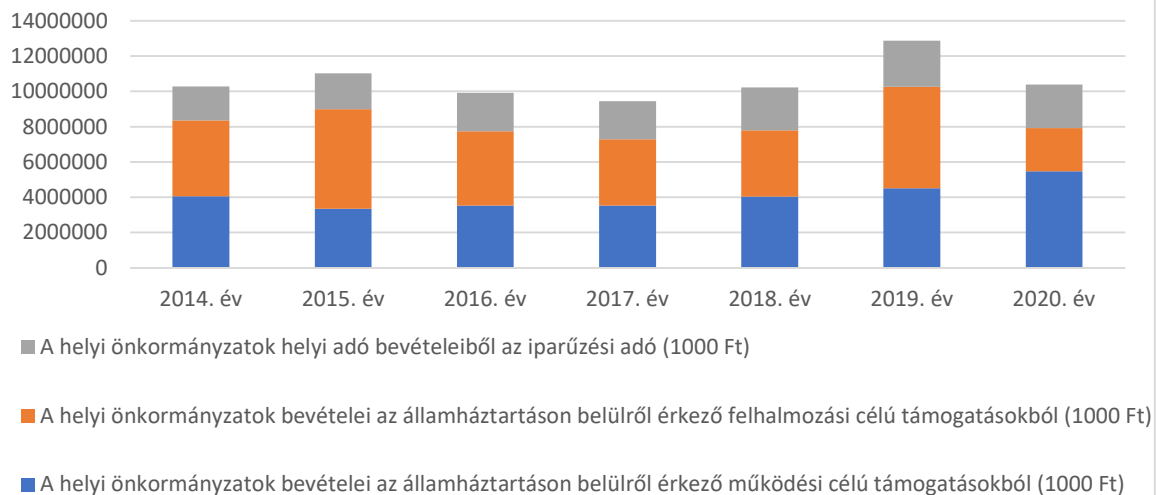

43. ábra: Az önkormányzat bevételei 2014-2020 között

FORRÁS: ÖNKORMÁNYZATI ADATSZOLGÁLTATÁS

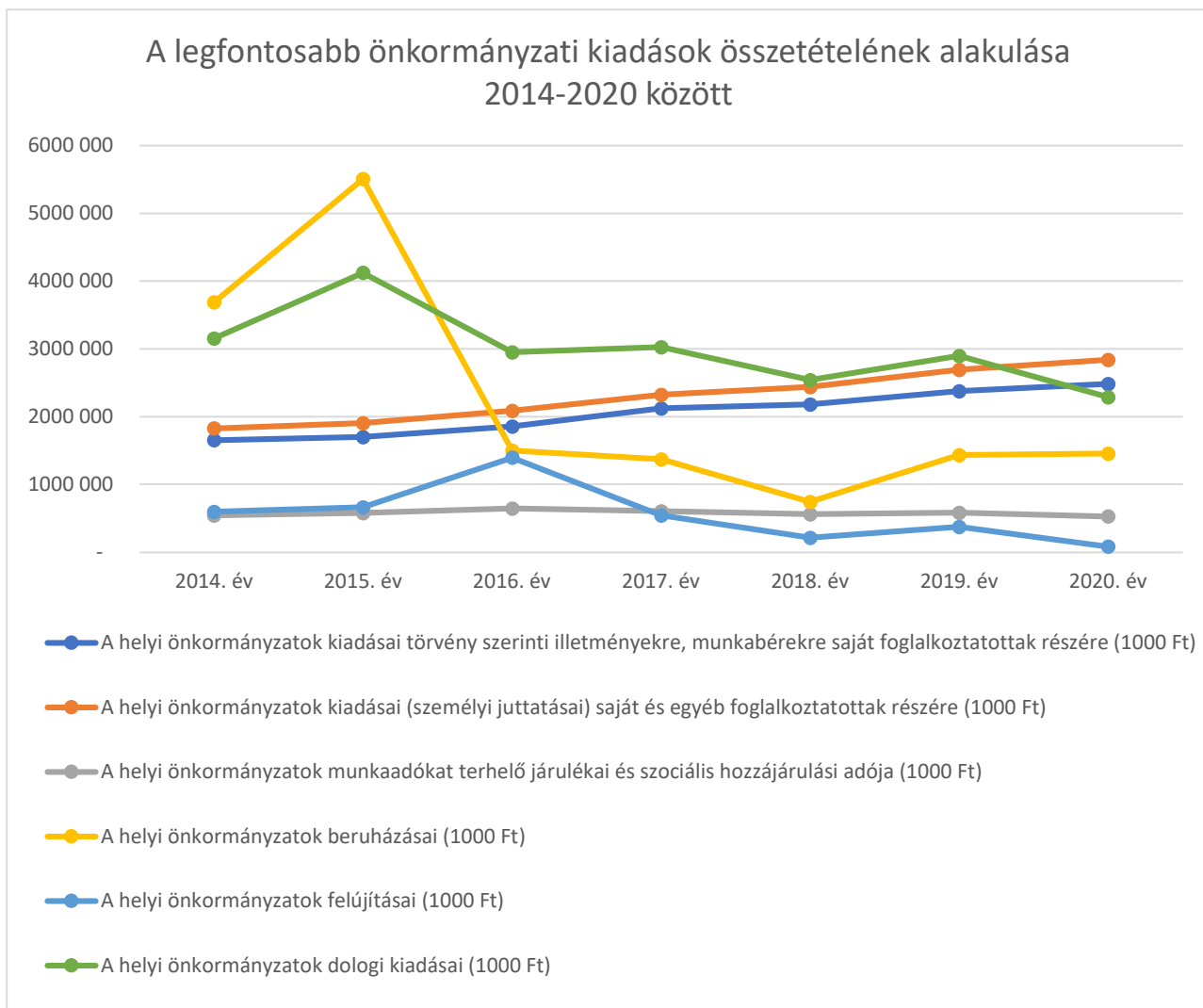
Az önkormányzat bevételeinek legjelentősebb részét a működési célú támogatások teszik ki, ami 2014-2020 között összeségében mintegy 20%-kal emelkedett, lassú, folyamatos növekedést mutatott az iparűzési adóbevétel is. Az önkormányzat felhalmozási célú bevételei a támogatásoknak megfelelően, változóan alakult.

Helyi önkormányzatok legfontosabb bevétel típusainak alakulása (2014-2019)

44. ábra: Az önkormányzat bevételei 2014-2020 között

FORRÁS: ÖNKORMÁNYZATI ADATSZOLGÁLTATÁS

45. ábra: A legfontosabb önkormányzati kiadások 2014-2020 között

FORRÁS: ÖNKORMÁNYZATI ADATSZOLGÁLTATÁS

A kiadások összetételét és nagyságrendjét vizsgálva az önkormányzati kiadások legnagyobb hányada a feladatok ellátását biztosító munkaerőre és az ahhoz kapcsolódó költségekre fordított összeg (bér, járulék, illetmények stb.). Évek óta csökken, de még 2020-ban is jelentős összeg volt az önkormányzati működéssel kapcsolatos dologi kiadások összege. Az elmúlt években csökkenő tendenciát mutat az önkormányzati felújításokra és beruházásokra fordított összegek is.

A következő évek legnagyobb szabású önkormányzati beruházásai, a Modern Városok Program keretében fognak megvalósulni.

1.10.1. Az önkormányzat településfejlesztési tevékenysége, intézményrendszere

Szekszárd MJV Önkormányzatának szakbizottságai közül a Gazdasági és Városfejlesztési Bizottsága, valamint a Pénzügyi Bizottság preferenciája a városüzemeltetéssel kapcsolatos fejlesztési feladatok, melyekhez szorosan kapcsolódnak a stratégia megvalósítás kérdéskörei.

A Pénzügyi Bizottság javaslatot tesz a külső fejlesztési források bevonására, a forrásteremtés és forrásallokáció végrehajtására.

A Gazdasági és Városfejlesztési Bizottság véleményezi a városfejlesztési, városépítészeti szempontból jelentős beruházásokat, a vállalkozásfejlesztési célok megvalósulása szempontjából az önkormányzat vállalkozásainak tevékenységét, figyelemmel kíséri a város adottságait és azok figyelembevételével részt vesz a városfejlesztési koncepciók kidolgozásában, karbantartásában, megvalósításában. A Bizottság új együttműködési lehetőségeket tár fel a vállalkozásfejlesztés terén érintett szervezetekkel, elősegíti közös vállalkozás- és turizmusfejlesztési programok megvalósítását.

Szociális, Egészségügyi, Környezeti és Fenntarthatósági Bizottság felügyeli a zöldfelületek, véderdő kialakításával, valamint a temetők, játszóterek fejlesztésével kapcsolatos terveket és koncepciókat, valamint figyelemmel kíséri a zöldterületek parkosításával, fásításával kapcsolatos feladatokat, és az önkormányzat által alapított gazdasági társaságok környezetvédelmi tevékenységét, az önkormányzat környezetvédelmi feladatait. Előkészíti a város klímastratégiáját, és figyelemmel kíséri a környezetvédelmi (fenntarthatósági, klímavédelmi) szabályozás teljesítését.

Zöldfelület-program Szekszárdon:

- Városközpont kijelölt akcióterületeinek zöldítése (megújítása, létrehozása, gondozása)
- Hulladékgazdálkodás fejlesztése
- Klímabarát település (klímastratégia)
- Temetők fejlesztése

A város jövőképe, stratégiai célok meghatározása, intézményi finanszírozás feltételrendszerének kialakítása, cselekvési terv, akciótervezés definiálása, zöld és digitális menetrend kialakítása

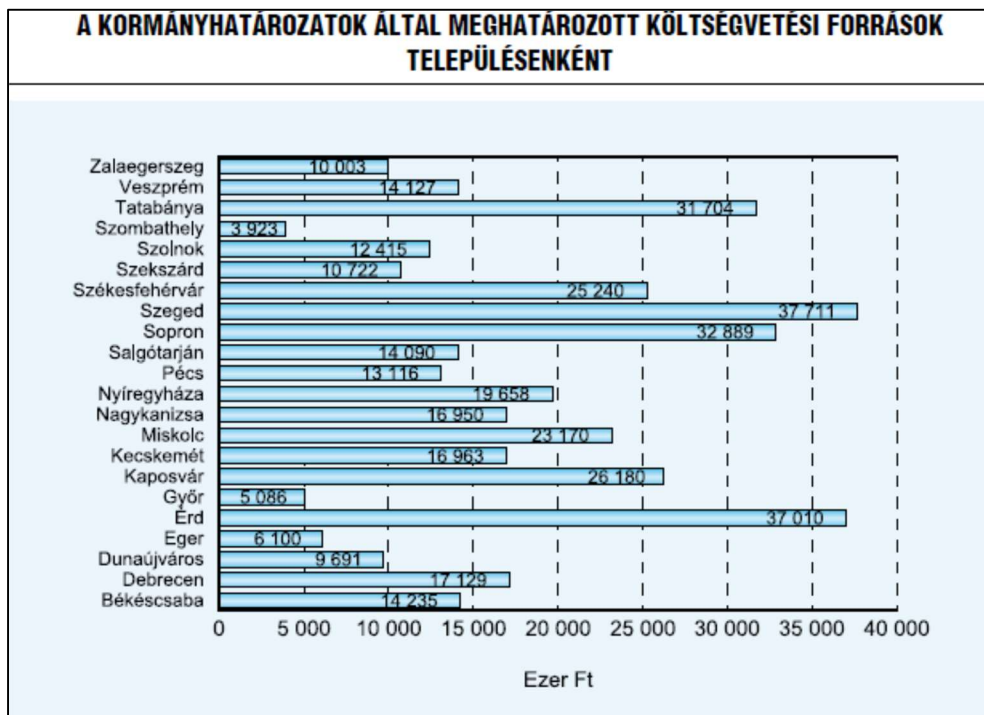
- Az előkészítést, kidolgozást a fejlesztési dokumentum-készítéssel megbízott szakértő végzi
 - a) a kidolgozás folyamatában szakmai munkacsoportok vesznek részt
 - b) vállalkozói és civil workshop keretében végzett információgyűjtésre, feldolgozásra és értékelésre kerül sor
- A szakértő által leadott anyagot a Polgármesteri Hivatal Beszerzési és Jogi Igazgatóságának Stratégiai Tervezési Osztálya, illetve a Gazdasági Igazgatóság Pénzügyi Osztálya szakmai és formai szempontból véleményezi, korrigáltatja, előzetesen elfogadja.
- A dokumentumot az önkormányzati szakszervezetek, valamint a szakszervezeti szakmai tanácsadó testületek, Tanácsok tagjai
 - a) megtárgyalják, véleményezik, korrigáltatják, előzetesen elfogadják
 - b) társadalmi vitára bocsátják
 - a jogszabály alapján kötelező partnerségi körben
 - fórumok tartásával
 - stratégiai egyeztetések a város önálló entitásai körében

Stratégiai ciklus szempontjából fontos szervezeti egységek és a feladatok ellátásáért felelős személyek

1. Szekszárd MJV Közgyűlése - polgármester: Ács Rezső
2. Gazdasági és Városfejlesztési Bizottság, elnöke: Bomba Gábor László

3. Városfejlesztési és Üzemeltetési Igazgatóság, igazgatóság vezető: Magyar Károly
4. Városfejlesztési és Üzemeltetési Osztály, osztályvezető: Lipovszky Barna
5. Beszerzési és Jogi Osztály, osztályvezető: dr. Bagó Anita Szilvia
6. Stratégiai és Tervezési Osztály, osztályvezető: Magyarné Somogyvári Tünde
7. Gazdasági Igazgatóság, igazgatóság vezető: Tamási Anna
8. Pénzügyi osztály, osztályvezető: Szántóné Karl Rita
9. Főépítési Iroda, főépítész: Herr Teréz
10. Szekszárdi Zöldülő Város munkacsoport
11. Digitális-Megtartó-Kiszolgáló Város munkacsoport
12. Prosperáló Város munkacsoport

1.10.2. Gazdaságfejlesztési tevékenység

46. ábra: A kormányhatározatok által meghatározott költségvetési források településenként

FORRÁS: HEGEDÜS SZ. 2019. A MEGYEI JOGÚ VÁROSOK GAZDÁLKODÁSA AZ ADÓSSÁGKONSZOLIDÁCIÓ UTÁN – IN: ÚJ MAGYAR KÖZIGAZGATÁS 2019/1. PP. 18-26.

A tervezett több mint 10 mrd Ft-ból, várhatóan a következő fejlesztések valósulnak meg:

- Szekszárd-Paks távhővezeték
- Ipari Park bővítése
- Közmű-infrastruktúra fejlesztés
- Szakképzés fejlesztése
- Interaktív könyvtár és levéltár
- Szálláshelybővítés

- Gemenc Természeti Bemutató központ
- Sportuszoda
- Rekreációs központ
- Rendezvény- és Sportcsarnok

A modern Városok Program mellett a város saját erőből, illetve uniós forrásból is jelentős beruházásokat valósított meg, illetve tervez.

A 2011-2014 időszakban Szekszárd Megyei Jogú Város gazdasági programjának alapját a „Szekszárd a fejlődő város” választási programban megfogalmazott célkitűzések alkotják. Alapvető stratégiai célok voltak, a ma már befejezett beruházások - Agóra program, belváros rehabilitáció, Vármegyeháza felújítása, élményfürdő és atlétika-pálya, csatornahálózat fejlesztés – befejezése, valamint munkahelyteremtő, turisztikai, és a városlakók komfortérzetét növelő fejlesztések indukálása és megvalósítása.

A 2014-2020. időszakra vonatkozó program „Szekszárd Megyei Jogú Város Önkormányzatának gazdasági programja öt prioritás mentén tartalmazza az önkormányzat rövid és középtávú célkitűzéseit.” A legfrissebb gazdasági stratégia sajnos nem áll rendelkezésünkre.

A település marketingstratégiája a következő erősségekre épít:

- A leginkább prosperáló járás Paks mellett
- Szekszárd központi helyzete (foglalkoztatási hatás, szolgáltatások)
- Logisztikai potenciál: központi szerepben az M6-os autópálya, a jövőben pedig az M9-es gyorsforgalmi út
- Jelentős igazgatási és közszolgáltatási központ (például egészségügy, oktatás)
- Több lábon álló gazdaság: jelentős élelmiszeripar, feldolgozóipar, agrárium és ahhoz kapcsolódó magas hozzáadott értékű szolgáltatások
- Borvidék: prosperáló borászatok, jelentős turisztikai potenciál a borászatokban és a szüreti fesztiválban
- Gemenci erdő

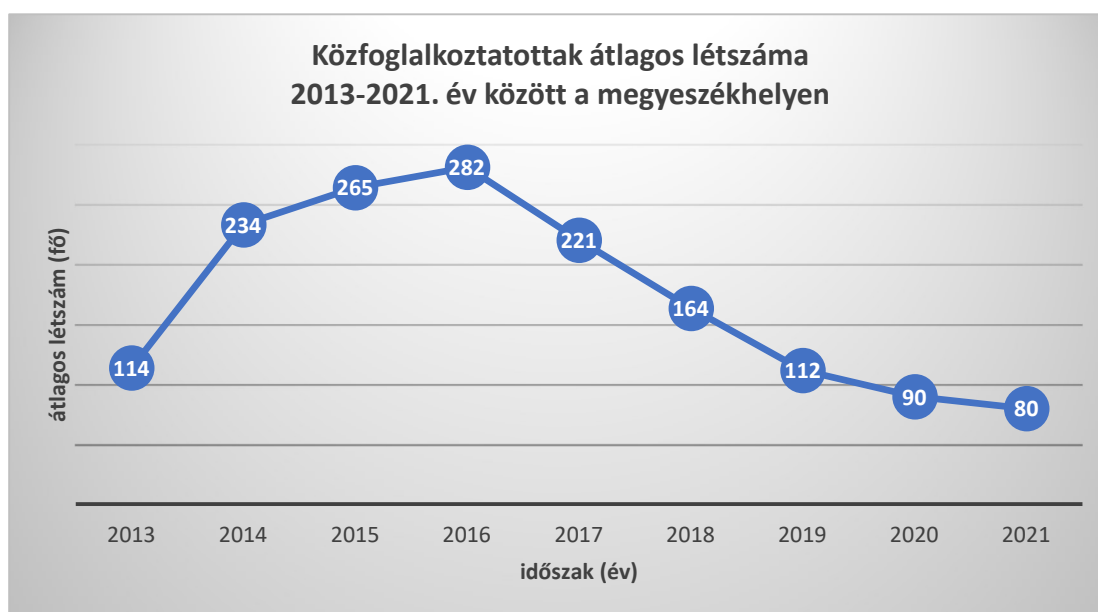
Ezek az erősségek a gazdaságfejlesztés területén is rendkívül jelentőséggel bírhatnak a jövőben, kijelölik a város fejlesztési irányait.

Szekszárd város, gazdaságfejlesztésben érdekelt gazdasági társaságai:

- **Szekszárdi Vagyonkezelő Kft.**
Főtevékenység: saját tulajdonú, bérelt ingatlan bérbeadása, üzemeltetése
Önkormányzati részesedés mértéke: 100%
- **Szekszárdi Ipari Park Kft.**
Főtevékenység: Ingatlanügynöki tevékenység
Önkormányzati részesedés mértéke: 98,65%
- **Szekszárd Borvidék Fejlesztési és Integrációs Szolgáltató és Kereskedelmi Nonprofit Kft.**
Főtevékenység: Egyéb természettudományi, műszaki kutatás, fejlesztés.
Önkormányzati részesedés mértéke: 100%

1.10.3. Foglalkoztatáspolitikai

Az önkormányzatok egyik eszköze a mélyszegénységben élők helyzetének javítására a közmunka lehetőségének biztosítása. Szekszárd részt vesz a közfoglalkoztatási programban, a város maga is foglalkoztatóként kíván megjelenni a munkaerőpiacon. A közfeladatok jelentős részét (köztisztaság, utak járdák karbantartása, zöldfelület gondozás, csapadékelvezető árkok tisztítása) a közfoglalkoztatási programok keretében látja el. Szekszárdon a közfoglalkoztatottak száma 2016-2021. év között folyamatosan csökkenő tendenciát mutat, megegyezően a járási, a megyei, és az országosan bevont közfoglalkoztatotti létszámmal.

47. ábra: Közfoglalkoztatottak átlagos létszáma Szekszárdon 2013-2021 között

FORRÁS: BELÜGYMINISZTERIUM, KÖZFÖGLALKOZTATÁS¹⁷

A közfoglalkoztatás átmeneti munkalehetőséget biztosít azok számára, akiknek az önálló álláskeresése hosszú ideig eredménytelen. 2021. évben a megyeszékhely 80 fő közfoglalkoztatottja közül 53 fő értékteremtő, szakképzettséget is igénylő munkák elvégzésére került bevonásra és részesült ezáltal hosszabb időtartamú közfoglalkoztatási támogatásban. 28 fő az országos közfoglalkoztatási programban vett részt, amely a mindenkori munkaerő-piaci helyzetre reagálva nyújt az arra bevonható, rászoruló célcsoport számára foglalkoztatást, munkavégzéshez kapcsolódó képzést. Szekszárdon 2021. évben a közfoglalkoztatásban részt vevők havi átlagos létszámának aránya a munkavállaló korú népességhez viszonyítva 0,42% volt, míg a közfoglalkoztatási mutató Tolna megyében 0,48%, és országosan 1,39% volt ugyanebben az évben. A közfoglalkoztatás célja, hogy a közfoglalkoztatott sikeresen vissza-, illetve bekerüljön az

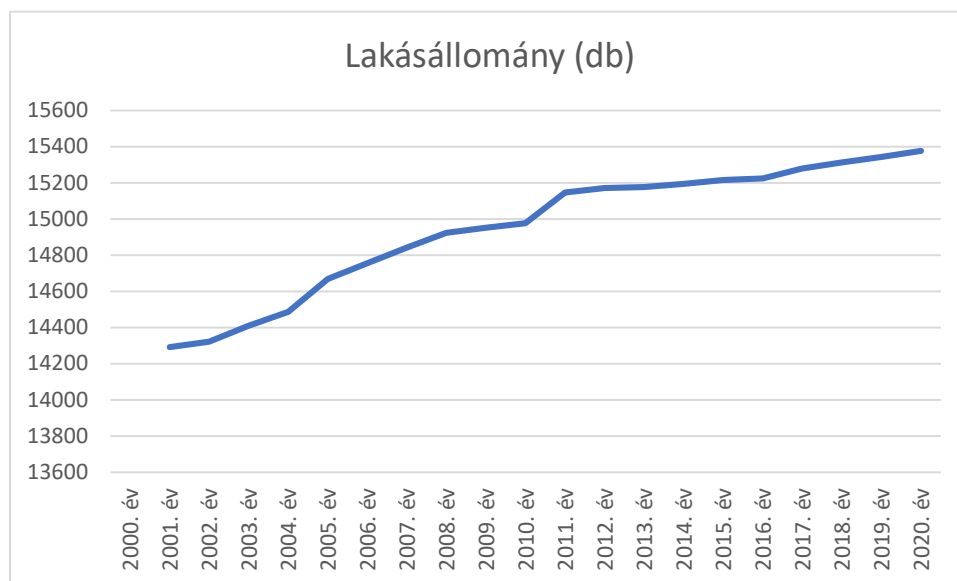
¹⁷ <http://kozfoglalkoztatatas.bm.hu/>

elsődleges munkaerő-piacra, és a közfoglalkoztatásba bevontak létszáma a foglalkoztatottak létszámát erősítse.

1.10.4. Lakás és helyiséggazdálkodás

Szekszárdi lakásállomány, lakóingatlanok

Az alábbi diagramon Szekszárd lakóingatlanszámának változása látható 2000-2020. között

48. ábra: Lakásállomány alakulása Szekszárdon 2000-2020 között

FORRÁS: [HTTPS://WWW.INGATLANET.HU/STATISZTIKA/SZEKSZ%C3%A1RD](https://www.ingatlanet.hu/statisztika/szekesz%C3%A1rd)

A lakóingatlanok száma Szekszárd településen 2000-ben 14 292 darab volt, mely 2020-ra 15 377 darabra emelkedett. Ez azt jelenti, hogy Szekszárd településen a lakóingatlanok száma 20 év alatt 8%-kal bővült. Ez alatt az időszak alatt a lakóingatlanok száma átlagosan egy évben 57-58 darabbal növekedett meg. Az új lakások átlagos területe meghaladja a 100 m²-et, többnyire minimálisan két vagy annál több szobás lakások és házak épültek a városban.

Az önkormányzati bérlakásállomány alig több mint 300 lakást jelent a városban, számuk évek óta nem változik, az önkormányzat az elmúlt 3 évben nem értékesített lakóingatlanokat. A több mint 300 db önkormányzati tulajdonban lévő szociális és piaci alapú bérlakás odaitéléséről Szekszárd MJV Szociális, Egészségügyi, Környezeti és Fenntarthatósági Bizottsága dönt.

A szociális bérlakások egy része rendkívül lelakott, rossz műszaki állapotban szegregálódó övezetben van.

A lakóingatlanok komfortfokozata szerinti megoszlásáról

A 2014-2020 időszakra vonatkozó gazdasági program hangsúlyos része a lakásprogram megvalósítása. „A Fecskeház építése kapcsán felerősödött az igény a bérlakások, illetve a szociális bérlakások iránt. Új épületek építésére telekkel rendelkezik az Önkormányzat az Alkotmány utcában a Fecskeház mellett. A tervek között pályázati forrás igénybevételével legalább 81 bérlakás építése szerepel a Fecskeház melletti területen. Célunk egy hatékony konstrukció kidolgozása, amelyben

lehetőség van magántőke bevonására, de példa van már arra is, hogy az önkormányzat erre a célra alapított gazdasági társaságán keresztül valósítja meg a beruházást.”

A globális világgazdasági válság negatív hatásainak kifutása, másrészt a kormányzat új, növekedésorientált gazdaságpolitikájának alkalmazása révén várhatóan mind a külső, mind a belső feltételek oldaláról a megelőző időszaknál kedvezőbb tendenciák alakítják majd a gazdaságot. Az elmúlt évekre jellemző mély válságból való kilábalás azonban csak fokozatosan történhet meg. A következő idősakra is jellemző lesz, hogy az Önkormányzatnak meg kell birkóznia az elmúlt évek folyamatos forráskivonása miatt felgyülemlett finanszírozási problémákkal úgy, hogy a továbbiakban is folytatódjon az önkormányzati vagyongyarapítás, a napi működőképesség biztosítása legyen és a stratégiai célok megvalósuljanak.

1.11 Településüzemeltetési szolgáltatások, okos város települési szolgáltatások

Városüzemeltetési szolgáltatók

Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 13. § (1) bekezdés szerinti helyi közügyek, valamint a helyben biztosítható közfeladatok körében ellátandó helyi önkormányzati feladatokat Szekszárd MJV Önkormányzata az alábbi szolgáltatásokat nyújtja a település lakosságának:

1. településfejlesztés, településrendezés, településkép-védelem

8/2004. (III.1.) ö. Szekszárd Megyei Jogú Város Helyi Építési Szabályzatáról

41/2007. (XII.5.) ö. a helyi jelentőségű védett természeti terület védettségének fenntartásáról

8/2021. (III. 8.) ö. a településkép védelméről

2. településüzemeltetés

2.1. köztemetők fenntartása - 9/2003. (IV.30.) ö. a temetőkről és a temetkezésről

2.2. közvilágítás - 2011. évi CLXXXIX. törvény a Magyarországi helyi önkormányzatokról

2.3. helyi közutak és közterületek fenntartása, gépjárművek parkolásának biztosítása

47/2017. (XII.20.) ö. a helyi közutak nem közlekedési célú igénybeviteléről

5/2015. (II.11.) ö. a közterületi parkolók üzemeltetéséről és a parkolási díjakról

41/2011. (VII.5.) ö. a lakások és egyéb építmények építéséhez, kialakításához kapcsolódó

parkolóhelyek biztosításáról

3. a közterületek, valamint az önkormányzat tulajdonában álló közintézmény elnevezése

11/2017. (IV.4.) ö. a közterületek elnevezésének rendjéről és a házszámok megállapításának szabályairól

4. egészségügyi alapellátás, az egészséges életmód segítését célzó szolgáltatások

54/2012. (XII.17.) ö. az egészségügyi alapellátások körzeteiről

5. környezet-egészségügy

1/2014. (II.4.) ö. a köztisztaság fenntartásáról és a települési hulladékkal kapcsolatos helyi közsolgáltatásról, annak kötelező igénybeviteléről

- 22/2004. (VI.24.) ö.r. a talajterhelési díjról
- 18/2013. (IV.2.) ö.r. a nem közművel összegyűjtött háztartási szennyvíz begyűjtésére vonatkozó helyi közszolgáltatásról
6. óvodai ellátás
2011. évi CLXXXIX. törvény Magyarország helyi önkormányzatairól és a 2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről
7. kulturális szolgáltatás, különösen a nyilvános könyvtári ellátás biztosítása; filmszínház, előadó-művészeti szervezet támogatása, a kulturális örökség helyi védelme; a helyi közművelődési tevékenység támogatása
- 33/2017. (X.9.) ö.r. a helyi közművelődési feladatok ellátásáról
1997. évi CXL. törvény a muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről
8. gyermekjóléti szolgáltatások és ellátások
- 35/2001. (XII.21.) ö.r. a gyermekvédelmi ellátások helyi szabályozásáról
- 8a. szociális szolgáltatások és ellátások, amelyek keretében települési támogatás állapítható meg
- 36/2001. (XII.21.) ö.r. a személyes gondoskodást nyújtó ellátások térítési díjáról
- 8/2009. (III.30.) ö.r. a szociális ellátások helyi szabályozásáról
9. lakás- és helyiséggazdálkodás
- 6/2022. (V.30.) ö.r. a lakások és helyiségek bérletéről, elidegenítésük szabályairól
10. a területén hajléktalanná vált személyek ellátásának és rehabilitációjának, valamint a hajléktalanná válás megelőzésének biztosítása
- 8/2009. (III.30.) ö.r. a szociális ellátások helyi szabályozásáról
1993. évi III. törvény a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról
11. helyi környezet- és természetvédelem, vízgazdálkodás, vízkárelhárítás
- 31/1995. (XII.1.) ö.r. a helyi környezetvédelmi alap létrehozásáról, az alappal való rendelkezés és gazdálkodás szabályairól
- 41/2007. (XII.5.) ö.r. a helyi jelentőségű védett természeti terület védettségének fenntartásáról
- 12/2011. (III.9.) ö.r. a zajvédelemről
- 30/2011. (V.4.) ö.r. a zöldfelület-gazdálkodásról
12. honvédelem, polgári védelem, katasztrófavédelem, helyi közfoglalkoztatás
2011. évi CLXXXIX. törvény Magyarország helyi önkormányzatairól
13. helyi adóval, gazdaságszervezéssel és a turizmussal kapcsolatos feladatok
2011. évi CLXXXIX. törvény Magyarország helyi önkormányzatairól
14. a kistermelők, őstermelők számára - jogszabályban meghatározott termékeik - értékesítési lehetőségeinek biztosítása, ideértve a hétvégi árusítás lehetőségét is
- 43/2011. (VII.5.) ö.r. a vásárok és piacok tartásáról
15. sport, ifjúsági ügyek
- 9/2014. (IV.14.) ö.r. Szekszárd város sportjáról
16. nemzetiségi ügyek

2011. évi CLXXXIX. törvény Magyarország helyi önkormányzatairól
2011. évi CLXXIX. törvény a nemzetiségek jogairól
17. közreműködés a település közbiztonságának biztosításában
22/2006. (X.30.) ör. a közterületen történő szeszes ital fogyasztás tilalmáról
18. helyi közösségi közlekedés biztosítása
1988. évi I. törvény a közúti közlekedésről
2011. évi CLXXXIX. törvény Magyarország helyi önkormányzatairól
19. hulladékgazdálkodás
5/2011. (II.9.) ör. az avar és kerti hulladékok nyílt téri égetéséről
1/2014. (II.4.) ör. a köztisztaság fenntartásáról és a települési hulladékkal kapcsolatos helyi közszolgáltatásról, annak kötelező igénybevételéről
20. távhőszolgáltatás
21/2000. (XI.3.) ör. a távhőszolgáltatásról
21. víziközmű-szolgáltatás, amennyiben a víziközmű-szolgáltatásról szóló törvény rendelkezései szerint a helyi önkormányzat ellátásért felelősnek minősül
2011. évi CCIX. törvény a víziközmű-szolgáltatásról
18/2013. (IV.2.) ör. a nem közművel összegyűjtött háztartási szennyvíz begyűjtésére vonatkozó helyi közszolgáltatásról

Szekszárd Megyei Jogú Város Önkormányzata többségi tulajdonában álló, illetve részvételével működő gazdálkodó szervezetek

1. Szekszárdi Vagyonkezelő Kft. / Önkormányzati részesedés mértéke: 100%
Főtevékenység: saját tulajdonú, bérelt ingatlan bérbeadása, üzemeltetése
2. Szekszárdi Távhőszolgáltató Nonprofit Kft. / Önkormányzati részesedés mértéke: 100%
Főtevékenység: Gőzellátás, légkondicionálás
3. Szekszárdi Közétkeztetési Kft. / Önkormányzati részesedés mértéke: 100%
Főtevékenység: Egyéb kiegészítő üzleti szolgáltatás.
4. Szekszárdi Sportközpont Közhasznú Nonprofit Kft. / Önkormányzati részesedés mértéke: 100%
Főtevékenység: Sportegyesületi tevékenység
5. Szekszárdi Víz- és Csatornamű Kft. / Önkormányzati részesedés mértéke: 100%
Főtevékenység: Víztermelés, kezelés, ellátás
6. Szekszárdi Diákétkeztetési Kft. / Önkormányzati részesedés mértéke: 100%
Főtevékenység: Egyéb vendéglátás
7. Szekszárdi Közművelődési Szolgáltató Nonprofit Kft. / Önkormányzati részesedés mértéke: 100%
Főtevékenység: Művészeti létesítmények működtetése
8. Alisca Terra Regionális Hulladékgazdálkodási Nonprofit Kft. / Önkormányzati részesedés mértéke: 100%
Főtevékenység: Nem veszélyes hulladék gyűjtése

9. Szekszárdi Ipari Park Kft. / Önkormányzati részesedés mértéke: 98,65%
Főtevékenység: Ingatlanügynöki tevékenység
10. KT-Dinamic Szolgáltató és kereskedelmi Nonprofit Kft. / Önkormányzati részesedés mértéke: 67%
Főtevékenység: Veszélyes Hulladék gyűjtése
11. Re-Víz Duna-menti Regionális Víz- és Csatornamű Kft. / Önkormányzati részesedés mértéke: 25%
Főtevékenység: Víztermelés, kezelés, ellátás
12. Szekszárdi Meliorációs Nonprofit Kft. / Önkormányzati részesedés mértéke: 100%
Főtevékenység: Növénytermesztési szolgáltatás
13. Szekszárd Borvidék Fejlesztési és Integrációs Szolgáltató és Kereskedelmi Nonprofit Kft. / Önkormányzati részesedés mértéke: 100%
Főtevékenység: Egyéb természettudományi, műszaki kutatás, fejlesztés.

A fenntartható fejlődés egyik eleme a klímaváltozást okozó tevékenységek csökkentése, az üvegházhatású energiaforrások (lásd Helyzetfeltárás, 2.1.9 Környezetvédelem fejezetében részletezett energiafogyasztásból eredő ÜHG kibocsátás) kiváltása megújuló forrásokkal. A város legjelentősebb üvegházhatású gázkibocsátása az energiafogyasztásból (áram- és gázfogyasztásból), különös tekintettel az ipari felhasználók energia fogyasztásából származik. A jelenlegi rendszerek a mai technikai színvonalhoz képest nagyrészt elavultak, de korszerű berendezések alkalmazásával a fűtési költség intézményenként eltérő mértékben és módon, de jelentősen csökkenthető.

A közvilágítás korszerűsítésével, a 4300 db elavult világító berendezés modern LED-es technológiával működő lámpatestekre való cseréjével 15%-os árammegtakarítás valósul meg évente.

Szekszárd lakossága körében végzett kérdőíves felmérésünk eredménye azt mutatja, hogy az itt élők 58%-a a jelenleginél is magasabb színvonalú közzolgáltatásra tartana igényt elégedettségének és életminőségének emelése érdekében. Ehhez a közzolgáltatások digitalizálása mindenképpen fejlődési lehetőséget nyújtana. A megkérdezettek 24%-a elégedetlen Szekszárdon a közvilágítással, és csak 13%-a elégedett teljes mértékben vele.

Szekszárd Megyei Jogú Város a Polgármesteri Hivatal és 4 db intézményi épület (Garay János Gimnázium, 1. számú Óvoda Wosinsky utcai épülete, 2. számú Mérey utcai Szociális Otthon és Óvoda, Kadarka Óvoda) esetében energetikai korszerűsítés (szigetelés, nyílászárócseré és fűtéskorszerűsítés), illetve megújulóenergia fogyasztás mértékének növelését célzó épületenergetikai fejlesztés (napelemes, napkollektoros rendszer telepítés) megvalósításával, összesen 2015 óta évi 28578,5 GJ megtakarítást ért el évente. Az energiatakarékos közvilágítás fejlesztéssel évi 741,804 kWh energiafogyasztás megtakarítását éri el. További 16 épület napelem rendszerének a kialakításával és 3 ütemben a település fennmaradó intézményeinek túlnyomó többségében energetikai fejlesztések megvalósításával 2021-től évi 4907,97 GJ energiamegtakarítással számol a város. A 2014-2020-as európai uniós költségvetési ciklusban 15 önkormányzati tulajdonú bérlakás felújításával, és 6 db intézményi épület (Városi Bölcsőde, Ügyeleti Központ, IV. sz. körzet és a Wigand téri felnőtt háziorvosi rendelők, Baka István és Dienes Valéria ált. iskolák) energetikai felújításával, évente 552,98 GJ megtakarítást ért el a megyeszékhely. További

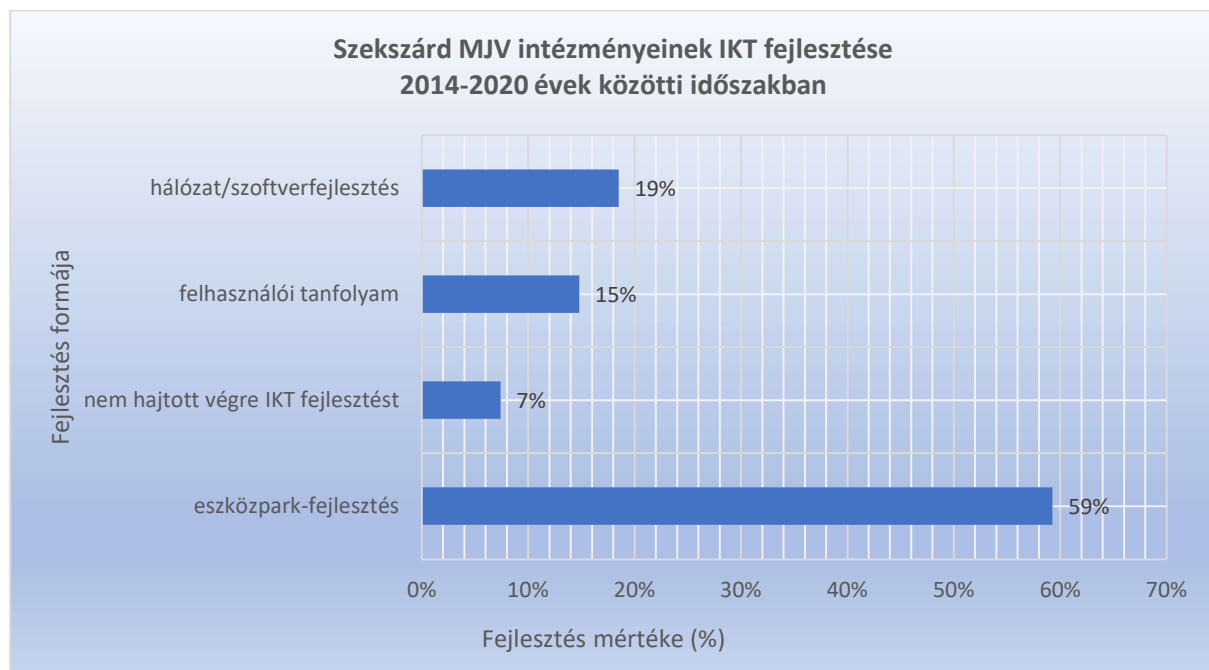
megtakarítást eredményez a város számára a Szekszárdi Sportközpont sportcsarnokának melegvíz ellátásának napkollektoros biztosítása, fűtési rendszerének modernizálása, valamint a geotermikus hő hasznosítása a strandszezonon kívül a sportcsarnok épületének fűtés rásegítése érdekében.

Jelenleg is folyamatban van a Polgármesteri Hivatal épületének energiaracionalizálása megújuló energia (hőszivattyú, napkollektorok) beépítésével, nyílászárók, fényforrások, elektromos aljzatok, kapcsolók cseréjével, víz- és hőszigeteléssel, elektromos hálózat felújításával.

Szekszárd barnamezős beruházása a régi laktanya helyén épülő Tudásközpont (interaktív könyvtár és levéltár) már a kor igényeinek megfelelő energiahasznosítással kerül megvalósításra, fenntartható működését 150 kWp teljesítményű napelem panelek támogatják majd.

Az intézmények körében végrehajtott kérdőíves felmérés alapján az alábbi képet nyújtja a városüzemeltetés során használt okos eszközök alkalmazásáról:

A képviselt intézmények közül a lakossági digitális szolgáltatásban a válaszadó intézmények 15%-a nem vesz részt, közel 26%-a szolgáltatási portfólióval is rendelkezik, 59%-a jelen van az online térben, de csak ügyfél tájékoztatási céllal. Az intézmények közel 11%-a nem biztosít munkavégzés céljából informatikai eszközt a munkatársai számára, 59%-a lap toppal/notebookkal, 29%-a személyi számítógéppel segíti alkalmazottait a feladatvégzésében. A megkérdezett intézmények 7%-a nem hajtott végre szervezeten belül informatikai fejlesztést a 2014-2020 évek között, és csak közel 15%-a biztosította dolgozói számára a felhasználói tanfolyamokon való részvétel lehetőségét. 15 %-os volt a hálózat és szoftverfejlesztésben résztvevők száma, és 59% eszközpark fejlesztést eszközölt a vizsgált időszakban.

49. ábra: Szekszárd MJV intézményeinek IKT fejlesztése 2014-2020 évek közötti időszakban

FORRÁS: FVS MÓDSZERTANI ÚTMUTATÓJA SZERINT ÖSSZEÁLLÍTOTT INTÉZMÉNYI KÉRDŐÍVEK EREDMÉNYEI - SAJÁT SZERKESZTÉS

Szekszárd MJV intézményeinek 59%-a nem használ megújuló energiaforrást, és csak 41% az energiafelhasználását napelemmel vagy napkollektorral biztosítók száma. Az okos épületirányító rendszerrel az intézmények 7%-a rendelkezik, okos fogyasztómérővel pedig a cégek 11,1%-a. A felmérésből kiderül, hogy a megkérdezett intézmények munkatársainak 85%-a „nagy örömmel”

alkalmazna munkája során okos eszközöket, és csak 4%-uk idegenkedne az okos megoldásokat preferáló eszközöktől.

A villanyautosok.hu weboldal szerint városban az elektromos autótöltők száma 9 db, az önkormányzat helyi rendelete mentesíti az elektromos autók tulajdonosait, azaz a zöld rendszámú környezetkímélő járműveket a parkolási díjfizetés alól a város területén.

Szekszárd város rendszerei jelenleg még nem felelnek meg a digitalizált (megfelelő a műszerezettségük), egymással összekapcsolódó és intelligens „okos rendszer” követelményeknek. Mindez azt jelenti, hogy a város rendszerei még komplexen nem mérhetőek, az egyes alrendszerek még nem képesek egymással „kommunikálni”, adatokat megosztani és információvá alakítani. Ennek okán jelenleg még nem áll rendelkezésre egy olyan teljeskörű adatbázis, mely alkalmassá teszi a várost a folyamatok előrejelzésére, a kiszámíthatóbb tervezhetőbb beavatkozásokra. Az okos város fogalma egy új megközelítést kíván a városfejlesztési koncepció kialakításának folyamatában, ezért a városüzemeltetésben alkalmazott megoldásokról jelenleg még nem áll rendelkezésre egy mindent átfogó adatbázis.

Információtechnológiai fejlesztések

A XXI. század információs társadalma információtechnológiai fejlesztést kíván meg az önkormányzattól is feladatainak megoldása, az ügyintézés, valamint a tájékoztatás érdekében. 2019. évben pályázati támogatással Szekszárd MJV Önkormányzata csatlakozott az ASP Központoz, mely biztosítja a távoli szolgáltatásnyújtást (application service provider - ASP) technológia segítségével. Az állam az önkormányzat számára központilag, ingyenesen biztosítja az önkormányzati feladatellátás egyes elemeinek informatikai támogatását (integrált rendszerben működő szakrendszerek - gazdálkodási, adó, iratkezelő, hagyaték, iparikereskedelem, ingatlanvagyon-kataszter, települési és az elektronikus ügyintézés). A szakrendszerek zavartalan működéséhez és azok használatához szükség volt megközelítőleg 100 db kártyaolvasó, több komplett számítógép, valamint monitorok beszerzésére.

A városi honlapjának elsőszámú kommunikációs eszközzé kell válnia, ezért fejlesztése kiemelt feladatként jelentkezik. Az Okos Város programok során megbízható és biztonságos informatikai háttér kialakítása a cél, melynek alapja a Polgármesteri Hivatalban működő stabil informatikai rendszere. Fenntartása és folyamatos fejlesztése kiemelt szerepet kap az önkormányzat fejlesztési terveiben.

Évente frissítésre kerülő digitális alaptérkép használata mellé tervezi az önkormányzat a papír alapú szakági rajzok, térképek, adatbázisok digitalizálását, a digitálisan rendelkezésre álló adatok egységes rendszerbe konvertálását, melynek segítségével naprakész állapotban tarthatók a meglévő térképek, szöveges adatbázisok. A térinformatikai rendszer komplexebb tétele érdekében összekapcsolásra került a VIIR-rel (Virtuális Interaktív Ingatlan nyilvántartási Rendszer). Ezen rendszerek közös fejlesztése nagyban megkönnyíti a hivatal dolgozóinak munkáját és a koncepciók, pályázatok benyújtásához szükséges előkészítő munkát. Az alábbi szakterületek digitalizációjával lehetne folytatni az elkövetkező időszakban a bővítést: Fakataszter II. ütem a belterületi határig, Játzóterek, utcabútorok felmérése, állapot megjelöléssel, locsoló hálózat felmérése, síkosság mentesítéssel érintett területek digitalizálása, feltüntetése, buszmegálló jelölése, kaszált vízvezetők felmérése, terület nagyság megjelöléssel, zártkerti ásott kutak felmérése, állapot megjelöléssel (kútkataszter), közvilágítási hálózat (az E-on által felmért kandeláberek, trafókörok,

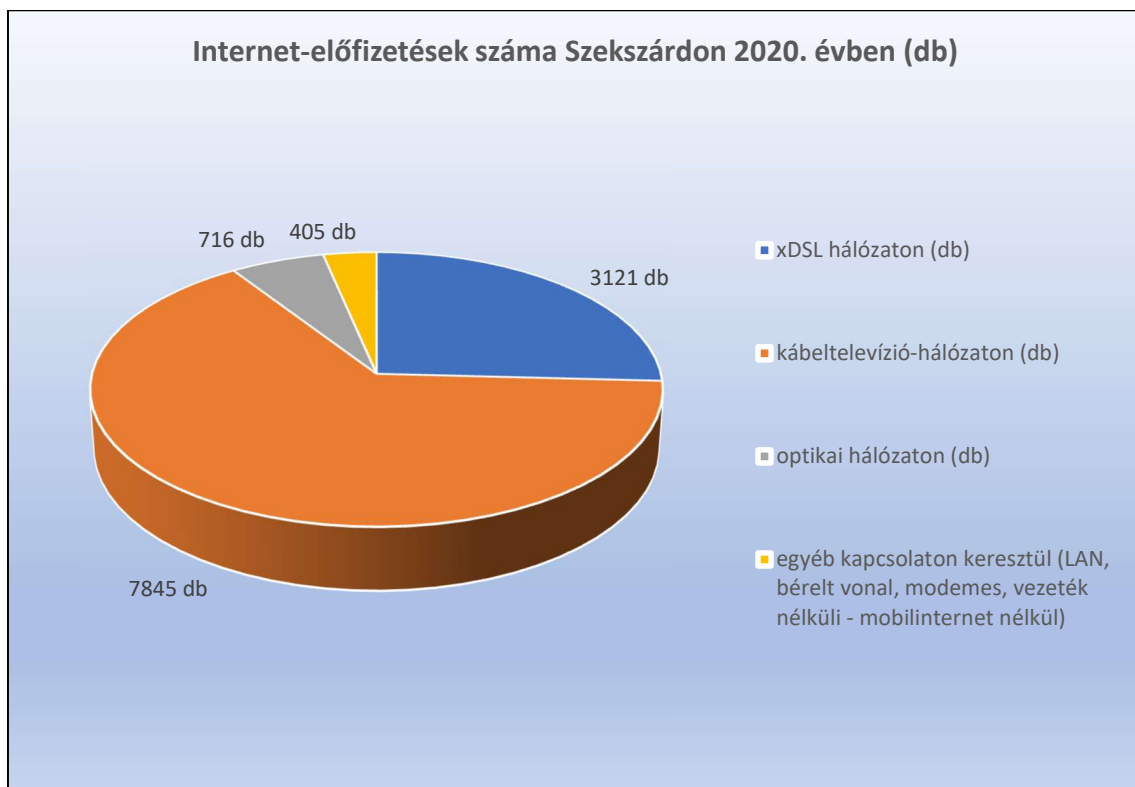
hálózatok feltüntetés), gázhálózat feltüntetése, ortofotók frissítése, GPS koordináták alapján keresés, telefonos applikáció kifejlesztése, burkolt felületek bővítése, nem fizetős parkolók felmérése, jelzőtábla rendszer feltüntetésének bővítése, hírközlési hálózat felmérése.

A WiFi4EU kezdeményezés keretében Szekszárd 15 ezer euró értékű utalványt nyert, melyeket wifiberendezések telepítésére lehet felhasználni olyan nyilvános helyeken, ahol még nem áll rendelkezésre ingyenes vezeték nélküli internetkapcsolat. A fejlesztés érinti Szekszárd, Béla király teret és környékét, a Garay teret és környékét, Babits Mihály Kulturális Központ környékét a Prométheusz Parkkal és a Szent István térrel együtt, a Sportcsarnok környékét és a Sporttelepet, Barátság utcában kialakítandó „Generációk parkját”.

Szekszárd város közterületein 46 db térfigyelő kamera működik. Ebből 14 db, a közösségi közlekedés számára kialakított buszvárókban a digitális utastájékoztató rendszer vagyondelmét ellátó kamera. A térfigyelő rendszerek rohamos technikai fejlődése következtében célszerű lenne a meglévő hálózatban lévő kamerák felülvizsgálata, cseréje, melyek a bűnmegelőzésben is fontos szerepet játszhatnak.

Az Elektronikus önkormányzati ügyintézés (Ügyfélkapu, Cégkapu) a lakosság és a gazdasági szereplők rendelkezésére áll a napi ügyeik online szolgáltatás keretében történő elintézésére.

Szekszárdon az internetelőfizetések xDSL-, kábeltelevízió-, optikai hálózaton, valamint egyéb kapcsolaton keresztül vált elérhetővé 2020 évben. 12 087 háztartás vett igénybe internet szolgáltatást (ide nem értve a mobilinternet felhasználókat), a Tolna megyei lakosság szolgáltatásra előfizetőinek száma 2020 évben 66258 db volt.

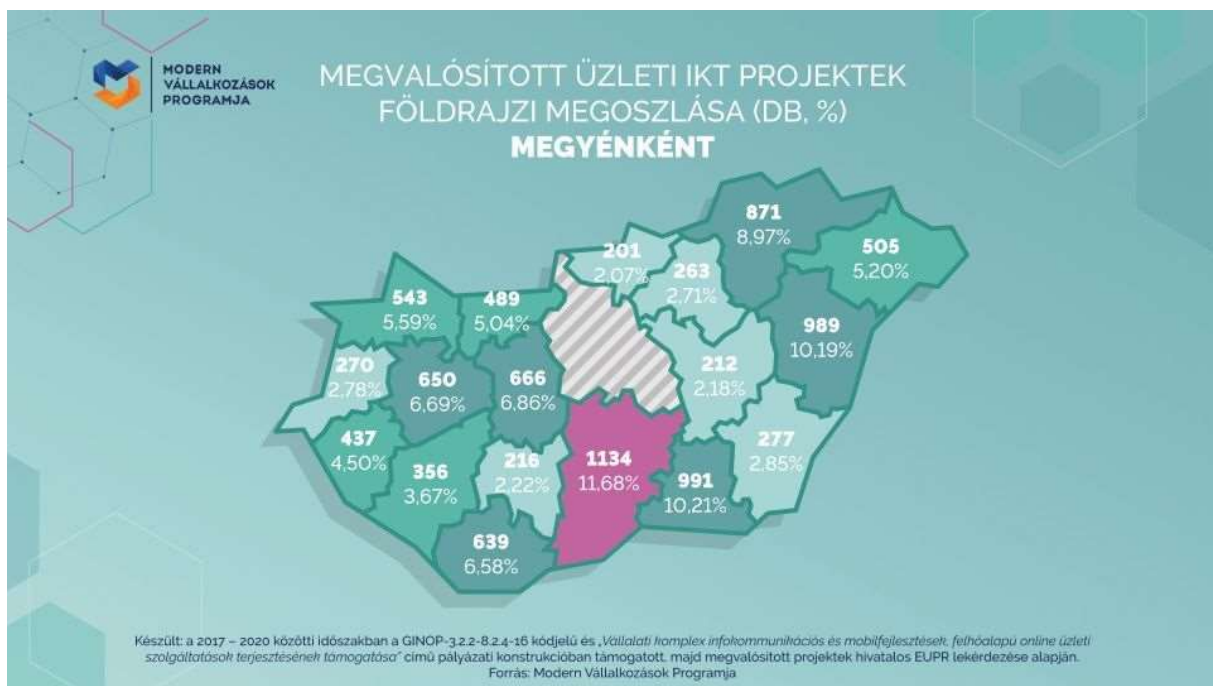

50. ábra: Internet-előfizetések száma Szekszárdon a 2020. évben

FORRÁS: KÖZPONTI STATISZTIKAI HIVATAL – SAJÁT SZERKESZTÉS

A megyeszékhely előfizetőinek száma a megyei előfizetők számához viszonyítva meghaladta a 18%-ot, az országos előfizetőkhez (3 159 740 db) viszonyított aránya pedig 0,38%. A helyhez kötött internetes előfizetések száma folyamatos emelkedést mutat mind országos, mind megyei és városi szinten is.

A Modern Vállalkozások Programja keretén belül kiépült egy országos szakértői hálózat, az akkreditált informatikai szállítók, valamint minősített termékek ezreit tömörítő piactér, így a hazai támogatáspolitikai becsatornázottság révén a Program a digitális fejlesztéspolitika megkerülhetetlen szereplője lett. Tolna megyében 2017-2020 közötti időszakban 216 db üzleti IKT projekt valósult meg, ami az országban a legalacsonyabb számú online felhőalapú szolgáltatás fejlesztés. A vállalkozások számára kihívást jelent annak megértése, elfogadása, hogy a digitalizáció a vállalati stratégiát magasabb szintre emeli, ezzel párhuzamosan a működés hatékonyságát is javítja. Ez a gondolkodásmód különösen jellemző a kisebb költségvetésből gazdálkodó mikro-, és kisvállalkozásokra, pedig a COVID-19 vírus megjelenése felértékelte a virtuális ügyfélkapcsolatokat, a webáruházak, az e-fizetés, a vállalati honlapok, online üzleti megoldások szerepét.

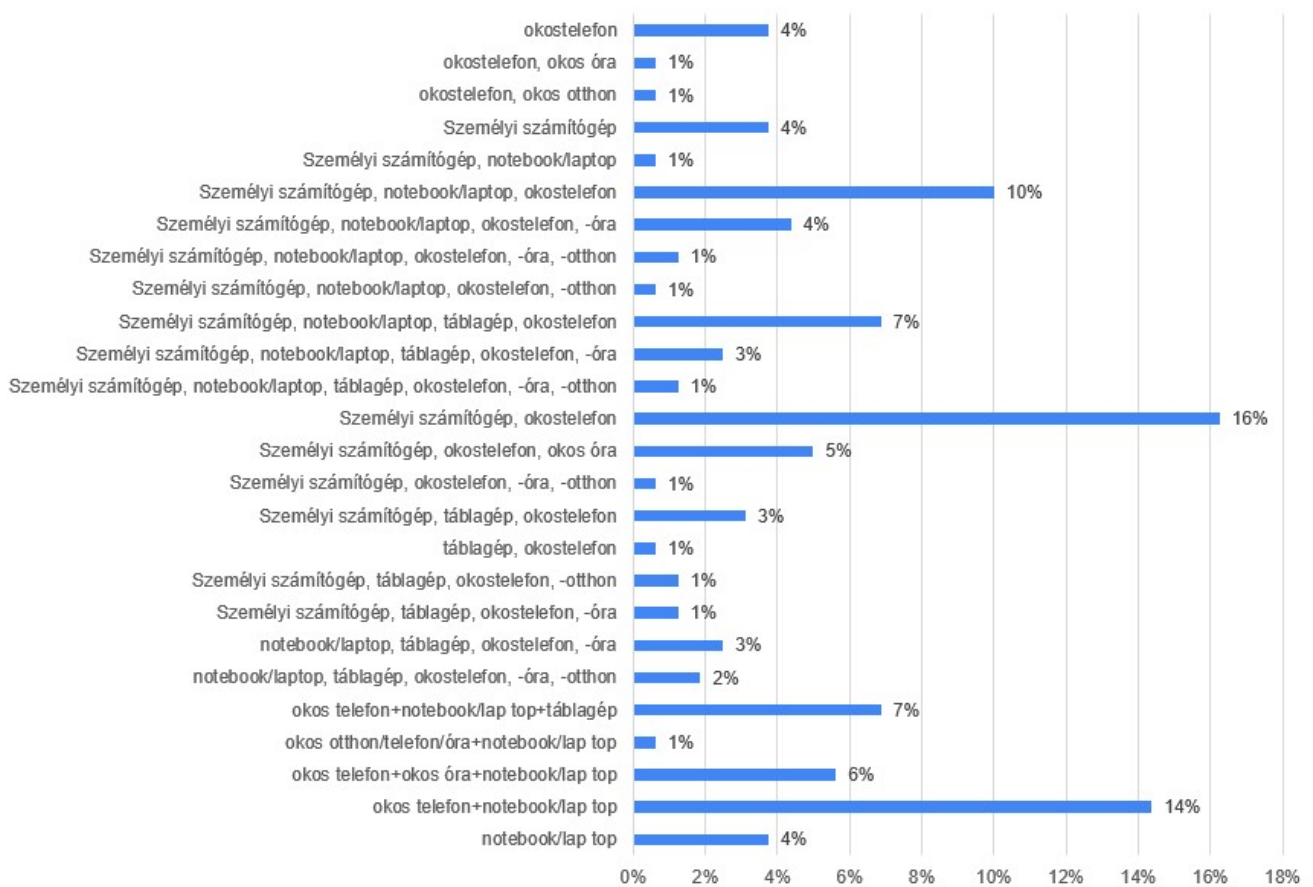
51. ábra: Megvalósított üzleti IKT projektek földrajzi megoszlása megyénként

FORRÁS: MODERN VÁLLALKOZÁSOK PROGRAMJA

Szekszárd lakossága körében végzett kérdőíves felmérésünk eredménye azt mutatja, hogy a megkérdezettek mindegyike, azaz a lakosság 100%-a rendelkezik informatikai eszközzel. Természetesen a mintavétel kis száma miatt a kérdőívek eredménye nem feltétlenül mutatja a valós képet. Árnyalja a képet, hogy a lakosság 4-4%-a rendelkezik csak okostelefonnal, vagy csak lap

toppal/notebookkal, és csak személyi számítógéppel. Egynél több informatikai eszközzel a Szekszárdon élők 88%-a rendelkezik. A lakosság 9%-a okos otthonban él, és a „smart home” megoldás mellé okos órát is használ a hétköznapokban. Az IKT eszközöket kifejezetten csak munkavégzés céljára a megkérdezettek csupán 1%-a használja, ügyfélkapu szolgáltatást azonban a lakosság 80%-a rendszeresen igénybe veszi. 1,2% kifejezetten csak információszerezésre, tájékozódás céljából, videó, film, zene letöltéséhez, közösségi oldalak látogatásához használja okos eszközét, ezen felül még kapcsolattartásra is a lakosság 2%-a. A megkérdezettek 9%-a saját megítélése szerinti informatikai készsége (speciális IT használatra is képes vagyok, programozok) átlag feletti, és csak 1% válaszolta azt, hogy egyáltalán nem rendelkezik IT felhasználói készséggel.

Szekszárd MJV lakosságának informatikai eszközállománya az FVS módszertani útmutatója szerint készült kérdőívei alapján 2021. évben

52. ábra: Szekszárd MJV lakosságának informatikai eszközállománya

FORRÁS: FVS MÓDSZERTANI ÚTMUTATÓ LAKOSSÁGI KÉRDŐÍVEINEK EREDMÉNYE ALAPJÁN - SAJÁT SZERKESZTÉS

Közbiztonság

Szekszárd országos szinten nem áll a legbiztonságosabb megyeszékhelyek között, ezért 13 helyszínre telepített térfelügyelő kamerák segítik elő a közbiztonságot. Térfelügyelő kamerák az alábbi helyszíneken találhatóak:

- Csatári körforgalom
- 56-os számú főút (hrsz.: 98/2.) Rákóczi utca
- Pollack utca (hrsz.: 3808/1) Vasútállomás
- Tompa utca-Patak part (hrsz.: 3912)
- Tartsay utca-Keselyűsi út Vasúti kereszteződés

- Tartsay utca-Búzavirág utca (hrsz.: 4085) Tartsay-Búzavirág utca kereszteződés
- Damjanich utca (hrsz.: 2411/5) Damjanich u.-Zrínyi u. kereszteződés
- Flórián utca (hrsz.: 2124/2) Flórián u. körforgalom
- Találka tér (hrsz.: 1896/5) Találka tér
- Piac tér (hrsz.: 1822/2) Piac tér
- Béla király tér (hrsz.: 1787) Béla király tér
- Kiskorzó tér (hrsz.: 1919/14) Kiskorzó tér
- Várköz 4. Várköz

Városszerte kiemelkedően magas a térfigyelő kamerák száma, de ez nem jelenti azt, hogy ne lenne tere a további fejlődésnek. A város jövőbeni tervei között szerepel a közbiztonság és a közlekedésbiztonság javítása. A forgalomcsillapító intézkedések mellett okos fejlesztések is segíthetik a közlekedésbiztonság javítását.

1.12 Zöldfelületi rendszer vizsgálata

Zöldfelületi rendszeren települések területén belül el tudjuk különíteni a növényzettel fedett, benőtt, betelepített területek összességét értjük. A zöldfelületeket elsődleges funkcióik szerint két nagy csoportba soroljuk.

Termesztési célú zöldfelület alatt olyan dominánsan gazdasági célú ültetvényeket értünk, melyeket mező-, kert-, vagy erdőgazdasági módszerekkel művelnek. Ezek a felszíneken a közvetlen vagy közvetett gazdasági hasznosítás az elsődleges. Ezek lehetnek:

Tartós fedettséget adó fás szárú ültetvénnyel borított zöldfelületek: erdők, gyümölcs ültetvények, illetve szőlőterületek.

Tartós fedettséget adó lágyszárú növényzettel borított területek: rét, legelő, nádas.

Időszakos fedettséget adó lágyszárú növényzettel borított területek: szántók, és zöldségtermesztő területek

Kondicionáló célú zöldfelületnek definíciója szerint (Jámbor 2002) az olyan növényzettel fedett területek, ültetvények összessége, melyek az embert részint közvetlenül, részint közvetve érvényesülő közjóléti hatásokkal szolgálják". A kondicionáló célú zöldfelületeken belül további alcsoportokat tudunk kialakítani aszerint, hogy melyik a hangsúlyos a közjóléti (ökológiai, rekreációs, esztétikai) funkcióik közül:

- A rekreációs, ökológiai és klimatikus célú kondicionáló zöldfelületek: kirándulóerdő, közpark, magánkertek
- Az esztétikai-településszerkezeti szerepkörű zöldfelületek esetében elsődlegesen a település esztétikai értékének javítása a cél: fasorok, véderdők, védőfásítások.

A települési zöldfelületi rendszer alkotó elemei kedvező esetben hálózatot alkotnak, és nem szigetszerűen helyezkednek el. A városi zöldfelületi hálózat célja kis léptékben megegyezik a nemzeti ökológiai hálózat rendeltetésével. A folyosók összeköttetést teremtenek a nagyobb kiterjedésű életterek között, így biztosított az átjárás azok között.

A zöldfelületi rendszer védelme és fejlesztése érdekében a HÉSZ a következőképp rendelkezik:

Tartós fedettséget adó fás szárú ültetvénnyel borított zöldfelületek

Szekszárd közigazgatási területének nyugati felét a Szekszárdi dombság erdei és gyümölcsösei, szőlőbirtokai takarják. A település szerkezetét meghatározzák a sédek, melyek a hegyről folynak le, gyűlnek össze a völgyekben, és tartanak a Sárvíz felé. Keleten a Sárvíz-Duna ártere, északon a Sió található. Szekszárd közigazgatási területére esik a Kakasddal közös mesterséges Sötétvölgyi- tó is.

A földhivatali nyilvántartás szerint az erdők összes területe: 2100,9 ha Szőlők és gyümölcsösök: 491,9 ha

Tartós fedettséget adó lágyszárú növényzettel borított területek

Szekszárd közigazgatási területének több, mint a felét teszik ki a síkvidéki, mély fekvésű területek szántóföldjei és rétjei. A földhivatali nyilvántartás szerint ebből a rétek, legelők, és nádasok összes területe: 510,2 ha

Időszakos fedettséget adó lágyszárú növényzettel borított területek A szántók területe a földhivatali alaptérképen: 3262,55 ha

A rekreációs, ökológiai és klimatikus célú kondicionáló zöldfelületek:

Ebbe a kategóriába tartoznak a közpark (KP), zöldfelület jellegű különleges területek (strand Kz- st, temető Kz-tem, sporttelep Kz-sp, rendezvényterület Kz-rend, rekreációs terület Kz-r), a különleges területek közé tartozó kórházak, iskolák, sportpályák és a temetők területei.

A temetők, sportpályák, parkok, terek, fásítások, közintézmények kertjeinek kedvező helyzete lehetőséget ad arra, hogy összefüggő zöldfelületi-rendszert alkossanak. A közösségi zöldterületek mennyisége megfelelő, a központi településrész parkjai, terei, fásított utcái kellemes kisvárosi életteret adnak.

A város zöldterületeiről rendelkezésre álló adatok a következők:

belterületi park: 614.167 m², gyepfelület: 585.458 m², cserje: 17.173 m², parkerdő: 7.150 m², virágos kert: 4.386 m².

A városi játszóterek száma megközelíti a 100 db-ot (97 db), ebből a jogszabályi előírásoknak csak mintegy fele, harmada felel (38+8).

A város legfontosabb zöldterületei:

- Kálvária - Kápolna tér
- Kálvária hegy
- Szent István tér
- Prometheus park
- Kálvin téri templomkert
- Izraelita temető
- Alsóvárosi temető
- Újvárosi temető
- Megyei kórház kertje
- Szekszárdi Családbarát Strand és Élményfürdő területe
- Csörge-tó környéke
- nagyobb játszóterek területe
- sportterületek

Nagy zöldfelületi hányaddal rendelkező lakóövezetek:

Ide soroljuk azokat a döntően családi házas kertvárosias (Lke) és falusias (Lf) övezeteket, ahol a kialakítandó zöldfelület minimális hányada 40%.

A beállt, idős növényzettel rendelkező lakótelepek a települési zöldfelületek ugyancsak jelentős tényezői. Ilyenek a Kölcsey-, a Wosinsky-, , Perczel-, és Tartsay lakótelepek parkjai.

Az esztétikai-települési szerepkörű zöldfelületek:

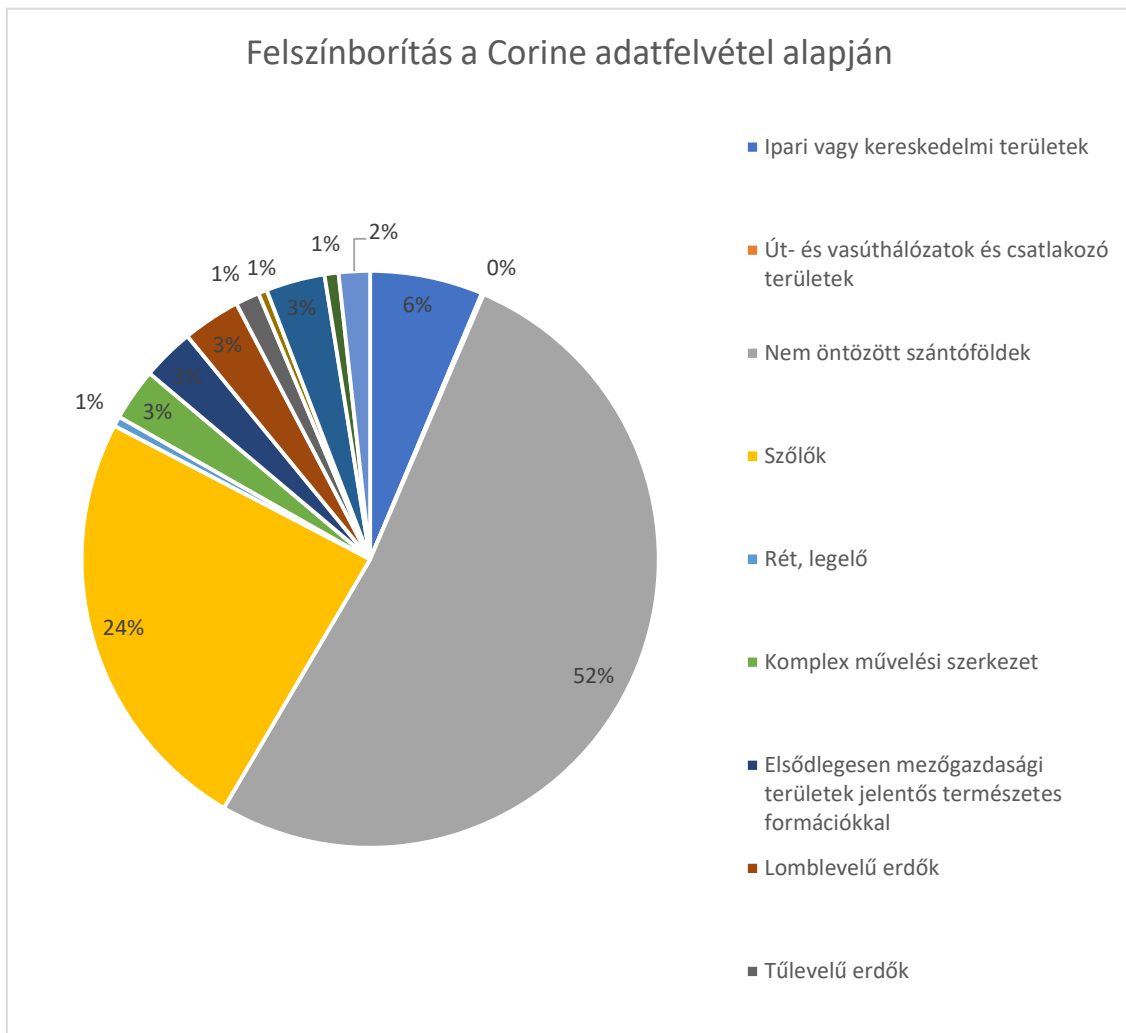
Rákóczi – Hunyadi – Bezerédj utcák fasorai

Kálvin téri templomkert

Prometheus park

Szent István tér

A település zöldfelületi rendszerének gondozását Szekszárd Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének 30/2011. (V. 4.) önkormányzati rendelete a zöldfelület-gazdálkodásról *szabályozza.

53. ábra: Felszínborítás a Corine adatfelvétel alapján

FORRÁS: [HTTPS://LAND.COPERNICUS.EU/PAN-EUROPEAN/CORINE-LAND-COVER/CLC2018](https://land.copernicus.eu/pan-european/corine-land-cover/clc2018)

1.13 Közlekedés

Hálózatok és hálózati kapcsolatok

Szekszárd közlekedés-földrajzi elhelyezkedése előnyös helyzetben van, hiszen az M6-os, és M9-es autópálya, valamint a Duna-híd megépülésével az ország gazdasági pólusai közelebb kerültek a megyeszékhelyhez. A piacokba való hálózati bekapcsolódás lehetősége nagy mértékben megnövekedett. A térségi és nemzetközi kapcsolatokban az észak-déli irányú vonalak erősek, a keresztirányú, kelet-nyugati tengely nem alakult ki. Az M6-os autópálya biztosítja a kiváló közúti kapcsolatot észak-dél irányba, Szekszárdot potenciális letelepedési célponttá teszi a termelő és feldolgozó üzemek számára. Az ország alapvetően fővárosközpontú és sugaras szerkezetéből hiányoznak a keresztirányú összeköttetések. Ez a hiány Tolna megyében is érezhető, ezért lenne fontos az M9-es gyorsforgalmi út mielőbbi megvalósítása. Az M9-es autópálya tovább fejlesztésével a horvát, szlovén, osztrák piacok is elérhető közelségbe kerülnek, gondolva itt az adriai kikötőkben rejlő potenciálra is. Földrajzi adottsága és a kedvező közlekedési, közúti szállítási feltételek révén Dél-Magyarország jelentős logisztikai központjává válhat a település, ahonnan a megyeszékhelyek, valamint a déli, keleti és nyugati piacok jelenthetik elsősorban az áruszállítás célállomását.

A megyeszékhelyhez közeli Ócsény településen található a megye egyetlen belföldi, légi közlekedésre alkalmas repülőtere, amelynek személyszállításra alkalmassá tételéhez jelentős infrastrukturális beruházások megvalósítása lenne szükséges.

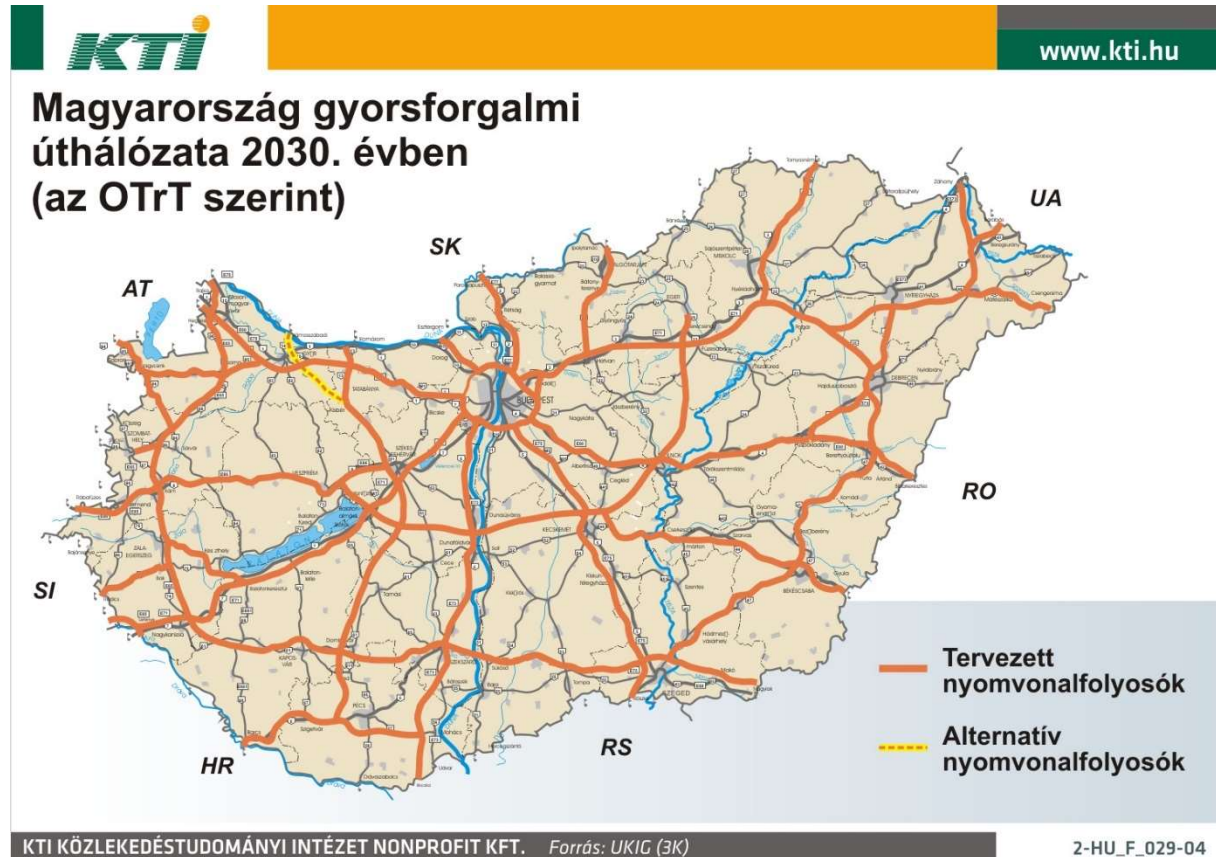
A vízi közlekedés szempontjából a Duna, mint nemzetközi vízi út, jelenleg a személyszállítás és a turizmus szempontjából, mint kiemelkedő lehetőség nem hasznosított. A közlekedési kapcsolatok fejlesztéséhez a kikötőhálózat és logisztikai központok kiépítése szükséges. A Duna kínálta turisztikai lehetőségek jobb kiaknázása a térség kiemelt célja. A Sió csak időszakosan és kisebb testű hajókkal hajózható. Szükséges lenne a Sió vízi szállításra alkalmassá tétele, turisztikai célú hasznosítása is.

Szekszárd Megyei Jogú Város Önkormányzata a Szekszárdi Kajak-Kenu Sportegyesülettel konzorciumban valósította meg a TOP-6.1.4-16-SE1-2017-00001 azonosítószámú Sió turisztikai fejlesztése című projektet. Ennek keretében szilárd burkolatú út és kerékpárút épült a helyszínen, illetve a Sió megközelítése érdekében, parkoló és szervízút létesült az érintett telken, biztosítva a terület ivóvízellátását is. Építésre került egy vízi kiszálló (moduláris úszómű) sólyával és töltésátjáróval, illetve egy fedett pihenőhely. A projekt összköltségvetése közel 100 millió forint volt.

Közúti közlekedés

A város közúti közlekedésben elfoglalt helyzetére jellemző, hogy itt ágazik el a Pécset érintő, majd Horvátország felé tovább folytatódó nemzetközi útvonal, valamint a város mellett halad el az M6-os autópálya, amely összeköti a megyeszékhelyet a 140 km-re fekvő fővárossal. A Szekszárdtól északra megépített Szent László híd köti össze a Dunántúlt az Alfölddel. Az M9 autópálya megépítése a megyeszékhelyet kiemelkedő fontosságú Észak-Dél, Kelet-Nyugati forgalmi csomóponttá teszi, mely várhatóan kedvező hatással lesz a város logisztikai funkciójának kialakításában.

Az M9 nyomvonala keleti irányban, az 54-es főút felé folytatódik a tervek szerint. Ez a cikk a Net Média Zrt. tulajdona. Minden jog fenntartva. korábbi Az M9-es módosított nyomvonala Szombathelyet, Körmentet, Zalaegerszeget érintve ér el Kaposvárig, ahonnan Dombóvár és Szekszárd irányba folytatódik, majd a már megépült Szent László hídon keresztül jut át az Alföldre. Az autópálya alföldi szakaszán Szegeden, Békéscsabán és Nyíregyházán áthaladva éri el Debrecent.

54. ábra: 2030-re javasolt gyorsforgalmi úthálózat (OTrT szerint)

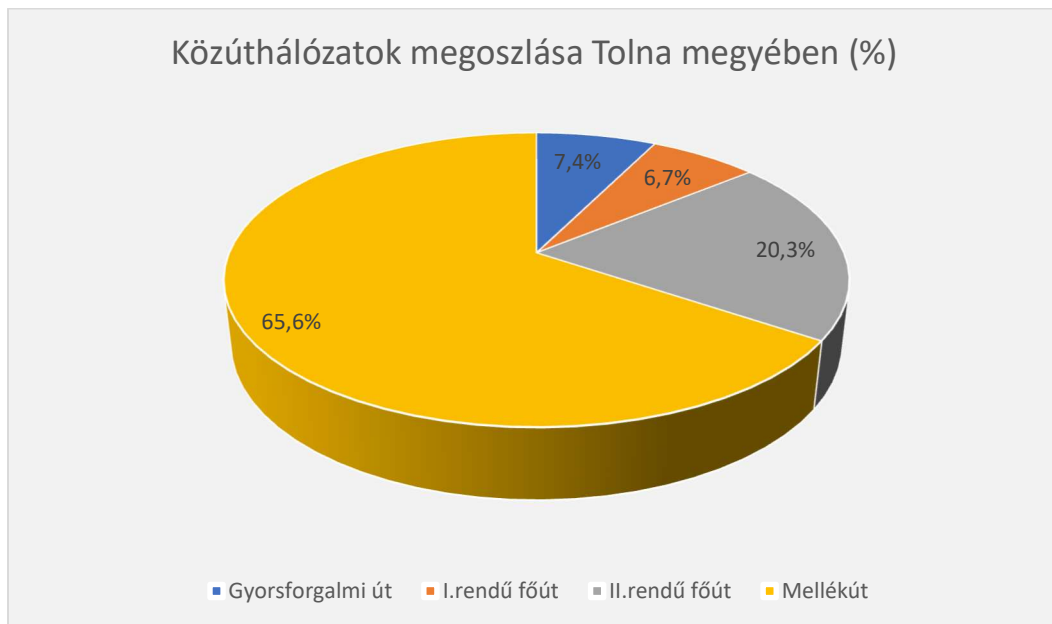
FORRÁS: [WWW. HTTPS://VISITHUSRB.COM](https://visithusrb.com)

Szekszárd közlekedési infrastruktúráját az alacsony vonalsűrűség, a lassú haladási sebesség és az utak rossz minősége jellemzi. A kistérség vonatkozásában szükséges lenne az M9-es út Kaposvárig terjedő szakaszának megépítése.

Tolna megye területén a településhálózat és a földrajzi adottságok miatt a főúthálózat mellett az összekötő utak is fontos hálózati szereppel bírnak a térségek közötti közlekedésben.

Tolna megye belső szerkezetét és térségi kapcsolatait alapvetően meghatározza az észak-déli irányú Duna-völgy, a Duna mellett kiépült városok – Dunaföldvár, Paks, Tolna, Szekszárd, Bátaszék – és a Dunával párhuzamosan haladó, szintén észak-déli irányú 6-os főút. A 6-os főút Szigetvár, Pécs, Budapest felé erősíti Szekszárd-Paks térségének lehetőségeit. Dombóvártól a 61-es főút és a Székesfehérvár-Szekszárd közötti 63-as főút is észak-déli vonalvezetésű. A Siófok-Tamási-Szekszárd főút (65-ös) északnyugat-délkelet irányban halad. Az utak a Duna- és a Sárvíz (Sió)-völgynek megfelelően haladnak, a gazdasági és az egyéb kapcsolatok azonban rendkívül igénylik a megyén belüli kelet-nyugati irányú kapcsolatot. A megye többi városa, mint – kivéve Tamási - a megyehatáron helyezkedik el, ezért a keresztirányú, kelet-nyugati tengely nem alakult ki a közlekedésben. A megyében 38 db összekötő út, 31 db bekötő út, 10 db állomási út és 49 db egyéb

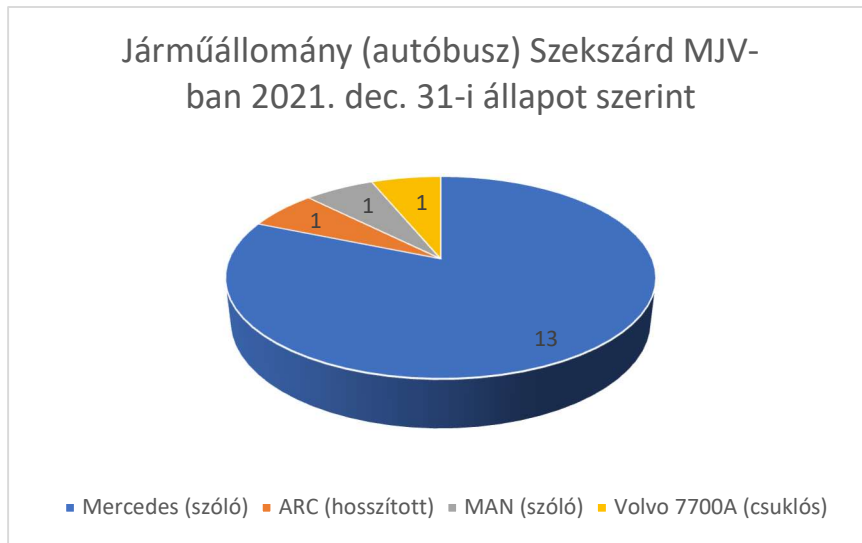
út található. A közúthálózat hossza 1169 km, ebből gyorsforgalmi út 86,5 km, I. rendű főút 78,4 km, II. rendű főút 236,7 km, és mellékút 764,5 km hosszú.

55. ábra: Közúthálózat megoszlása Tolna megyében

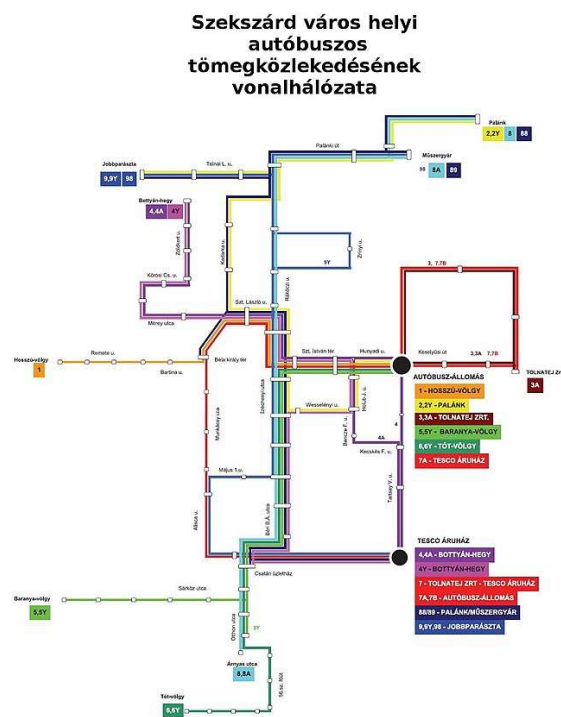
FORRÁS: KSH

Az 56-os főútvonal Szekszárd teljes hosszán átmenő szakasza korábban jelentősen terhelte a városközpontot. A tehermentesítő út mérsékelte ugyan az ott átmenő forgalmat, ám a keleti városrészben (Tartsay Vilmos lakótelepen) élők számára új veszélyforrást jelent a növekvő gépjármű forgalom. Javasolt a fenti útszakaszon a forgalom lassítását és a gyalogosok biztonságos átkelést szolgáló, jelzőfényel ellátott szigetek megépítése. Szekszárdon általános igényként merül fel a meglévő belterületi utak felújítása, de néhány meglévő összekötő út felújítása is időszerűvé vált.

56. ábra: Járműállomány (autóbusz) Szekszárd MJV-ban 2021. dec. 31-i állapot szerint

FORRÁS: BESZÁMOLÓ SZEKSZÁRD VÁROS HELYI TÖMEGKÖZLEKEDÉSÉNEK 2021. ÉVI TELJESÍTMÉNYI ADATAIRÓL¹⁹

19

57. ábra: Szekszárd város helyi autóbuszos tömegközlekedésének vonalhálózata

¹⁹ Forrás: Beszámoló Szekszárd város helyi tömegközlekedésének 2021. évi teljesítményi adatairól (<https://szekszard.hu/application/files/4115/5559/9441/103elot.pdf>)

FORRÁS: BESZÁMOLÓ SZEKSZÁRD VÁROS HELYI TÖMEGKÖZLEKEDÉSÉNEK 2021. ÉVI TELJESÍTMÉNYI ADATAIRÓL
([HTTPS://SZEKSZARD.HU/APPLICATION/FILES/4115/5559/9441/103ELOT.PDF](https://szekszard.hu/application/files/4115/5559/9441/103elot.pdf))

Szekszárdnak elsősorban az autóbusz járatai, kapcsolatai intenzívek, mivel a vasúthálózati kiépítettség nem kielégítő.

Szekszárdon a 2004-ben nyilvántartott autóbuszállomány²⁰ átlagéletkora 13,68 év, 2015 évben az átlagéletkor 13,5 év volt, 2021-ben a 16 db autóbuszból 15 db volt 13-15 év közötti. A megyeszékhelyen egyrészt 10 db elektromos autóbusz üzembe helyezésével kívánja a város a környezetbarát tömegközlekedést elősegíteni. Másrészt a megváltozott utazási szokásokhoz igazodva átalakította a helyi tömegközlekedés rendszerét, ami a CO₂ kibocsátás csökkentéséhez járul hozzá. A buszforgalom (át)szervezésekor éppúgy fontos volt a kihasználtság, mint a munkába járók igényeinek megfelelő útvonalak és menetrend kialakítása.

Megnevezés	2020. év	2021. év	Index (%)	Eltérés
Utasszám (ezer fő)	1 752	1 544	88,1 %	-208
Utaskilométer (ezer ukm)	6 055	5 344	88,3 %	-711
Átlagos utazási távolság (km)	3,5	3,5	100,0 %	0
Indított járatok száma (db)	90 604	92 649	102,3 %	2 045,0
Hasznos kilométer (ezer km)	660,7	676,4	102,1 %	13,7
Fizető kilométer (ezer km)	625,3	637,0	101,9 %	11,8
Férőhelykilométer (ekm)	68 273	69 888	102,4 %	1 615,0

58. ábra: Adatok Szekszárd város helyi tömegközlekedéséről, 2021

FORRÁS: BESZÁMOLÓ SZEKSZÁRD VÁROS HELYI TÖMEGKÖZLEKEDÉSÉNEK 2021. ÉVI TELJESÍTMÉNYI ADATAIRÓL

A Dél-dunántúli Közlekedési Központ Zrt. (mint a Gemenc Volán Rt. jogutódja) éves beszámolójában közzétett adatai alapján az utasszám 2010-2018 között szinte változatlan menetrend és vonalhálózat mellett folyamatosan csökken. A csökkenés legnagyobb mértékben a tanuló/nyugdíjas bérletek esetében folyamatos, mely demográfiai okokra is visszavezethető: egyre több a 65 éven felüli díjmentesen utazó, illetve egyre kevesebb a fiatalok bérlettel utazó. A szolgáltatás évente egyre nagyobb veszteséget termel, melynek oka a csökkenő utasszám mellett az, hogy 2013-2018 között nem történt viteldíj emelés, azonban az üzemeltetési-, fenntartási-, valamint bérköltségek az utóbbi években folyamatosan emelkedtek.

A város közösségi közlekedését dinamikus utastájékoztató táblák kerültek kihelyezésre 14 buszváróban. A táblák segítségével az utazó közönség pontos tájékoztatást kap a buszok érkezési idejéről. A buszokban található globális helymeghatározáson alapuló (GPS) utastájékoztató rendszert összehangolták a főbb megállóknál 2015-ben kiépített LED-es utastájékoztató táblákkal, melyek jelzik, hogy hány perc múlva érkezik a következő busz az adott megállóba. Menetjegyet az

²⁰ Forrás: <https://statinfo.ksh.hu/Statinfo/haViewer.jsp>

adott autóbuszon szolgálatot teljesítő gépkocsivezetőtől, illetve 2020. március 23-tól már a Nemzeti Mobilfizetési Zrt.-vel kötött Közlekedési mobiljegy applikáció segítségével is meg lehet vásárolni. A mobiljeggyel utazóknak a mobiljegyet az autóbuszra történő felszálláskor az autóbuszon elhelyezett QR-kód leolvasásával érvényesíti. A mobiljegyek vásárlásához és érvényesítéséhez a tömegközlekedést használóknak mobil-adatkapcsolatra van szüksége. Bérletek mobilapplikáción keresztül megvásárlására is lehetőség nyílik 2020. áprilisától, melyet az okostelefonon tudja tárolni az azt megvásárló személy.

Utazási igazolvány megnevezése	Értékesített utazási igazolványok (db)		Változás
	2020. év	2021. év	
Menetjegy	195 420	185 624	94,9 %
Összvonalas bérlet	6 962	6 020	86,5 %
Tanuló, nyugdíjas bérlet	9 627	8 490	88,2 %

59. ábra: Adatok Szekszárd város helyi tömegközlekedéséről, 2021

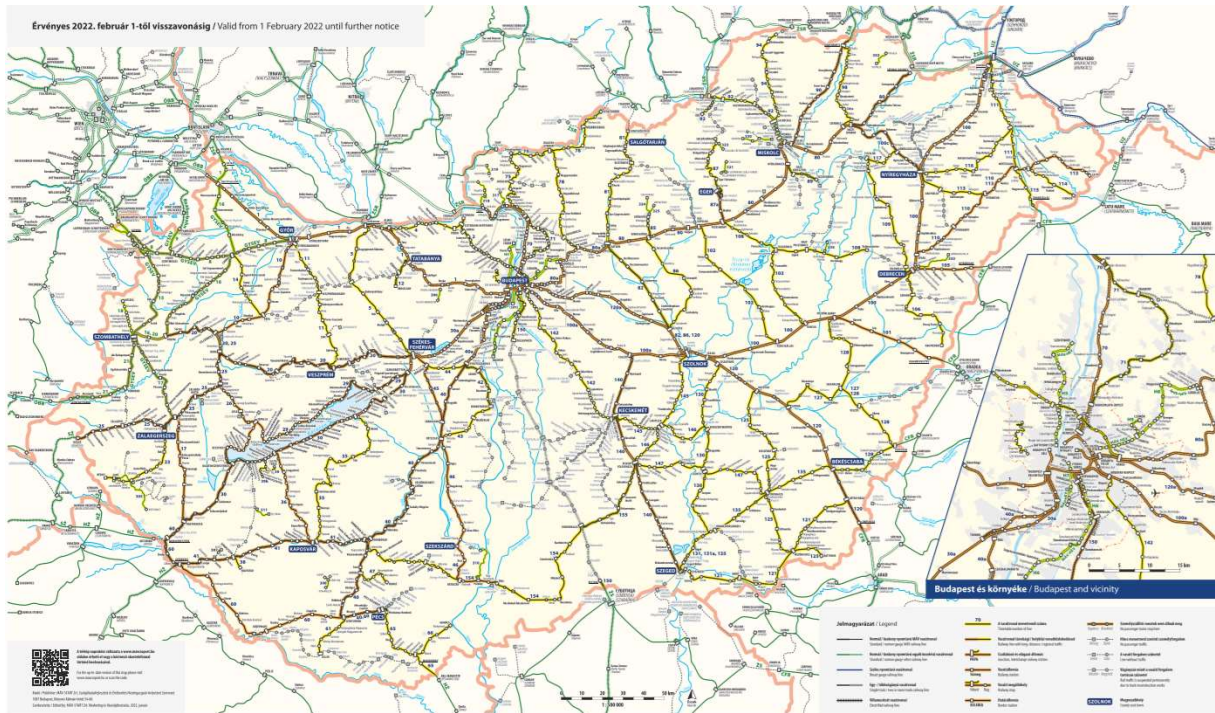
FORRÁS: BESZÁMOLÓ SZEKSZÁRD VÁROS HELYI TÖMEGKÖZLEKEDÉSÉNEK 2021. ÉVI TELJESÍTMÉNYI ADATAIRÓL

Az utazással kapcsolatos elektronikus fedélzeti tájékoztatás az autóbuszokon szintén fejlesztendő, mivel a jelenlegi kijelzők működtetése során felmerülnek anomáliák (nem használják, kevés karaktert jelez ki, nem látható a célállomás). A Dél-dunántúli Közlekedési Központ Zrt. rendelkezik honlappal, ahol net alapú tájékoztatást nyújt az utasok részére. Önkiszolgáló módon az utasinformaticai termináloknál, a személyi számítógépeken vagy a mobil személyi telematicai készülékeken (okos telefon WAP csatlakozással) lehet útvonalajánlatot kérni. Szekszárd és környékének autóbusz közlekedéséről a www.gemencvolan.hu internetes oldalon lehet tájékozódni. A honlap a volántársaság általános adatait, valamint az utasok részére a szolgáltatással kapcsolatos információkat közli „vegyesen”. Valamennyi oldal „statikus” formában, kereső algoritmusok nélkül és csak magyar nyelven elérhető. A közlekedés fejlesztés lehetséges módja az alapfolyamatok valós idejű követése - rövid ciklus idejű helyzet- és állapotinformációk lekérdezésével -, azaz a dinamikus információk felhasználása forgalomirányítási és utastájékoztatási célokra. Ezen a területen a Dél-dunántúli Közlekedési Központ Zrt. már rendelkezik járműkövető és forgalomirányító rendszerrel, ami a gyűjtött dinamikus információknak az utasokhoz való eljuttatási igényét (minél több csatornán, személyre szabottan, a teljes helyváltoztatási folyamatot lefedve) szolgálja ki. Jelenleg az autóbusz-állomás és a vasútállomás tájékoztatási szempontból teljesen „elszigetelten” működik. Nem ennyire korszerű formában, de a szekszárdi vasútvonalon is rendelkezésre állnak a vonatok helyzetinformációi.

Kötőtpályás közlekedés

Tolna megye vasúti infrastruktúrája korszerűtlen, helyzete kedvezőtlen. A megyeszékhelynek nincs közvetlen kapcsolata a régió másik két megyeszékhelyével. A vasúti közlekedésére jellemző, hogy a megye területén vasúti fővonal nem halad keresztül. 2020-ban a megye területén 246 km vasútvonal halad keresztül, ami 2015-höz képest 40 km-rel nőtt.

A legjelentősebb vasúti összeköttetés a Budapest-Dombóvár (Kaposvár-Gyékényes, illetve Pécs) vonal, mely déli irányba – Horvátország, Szlovénia – azaz az Adriai tengerrel teremt kapcsolatot. Nemzetközi jelentőségét az adja, hogy az orosz, ukrán, lengyel és szlovák területek kapcsolatát biztosítja az adriai kikötőkkel. Ez a vasúti vonal az európai törzshálózati fővonalak közé tartozik, de műszakiforgalmi kapacitása és teljesítménye elmarad a többi magyarországi fővonalától. A megyeszékhelyről Paks azonban már vasúton nem érhető el. A Dombóvár-Bonyhád-Bátaszék-(Baja) vasútvonal gazdasági szerepe jelentős. A térség legjelentősebb vasúti csomópontja Dombóvár, amely Tolna megyében, de három megye határán fekszik és így Somogy és Baranya megye egyes részei is jól elérhetők.

60. ábra: Magyarország vasúthálózata

FORRÁS: MAGYAR ÁLLAMVASUTAK ZRT.²¹

Szekszárd Budapest távolság vonattal 2 óra 58 perc alatt érhető el. A megyeszékhely és Dombóvár közötti útvonal 2 óra 5 perc alatt tehető meg. Szekszárd-Kaposvár között 3 óra 8 perc. Szekszárd és Pécs között közvetlen vonatközlekedés nincs. A megyén áthaladó vasútvonalakon áthaladó vasúti járatok színvonala sem a kényelem, sem a menetidő szempontjából nem felelnek meg a kor elvárásainak. A vasúti közlekedésből hiányoznak az intermodális kapcsolatok. A hazai vasúti útitervkészítő megoldások legnagyobb hiányossága, hogy csak unimodális tájékoztatást nyújtanak. Az aktuális közlekedési (idő)adatokat nem használják az útitervek előállításakor, bár a vasúti megoldás már részlegesen megjeleníti a vonatok tényleges érkezési és indulási időadatait. Jelenleg a vasúti „Elvira” elnevezésű információs rendszer áll az utazni vágyók online keresésének kiszolgálására. Lehetőség van online módon a menetjegyek megvásárlására is. A tranzakció lebonyolítását követően a felhasználó e-mailben kapja meg a jegyátvételi kódot, amivel a nagy

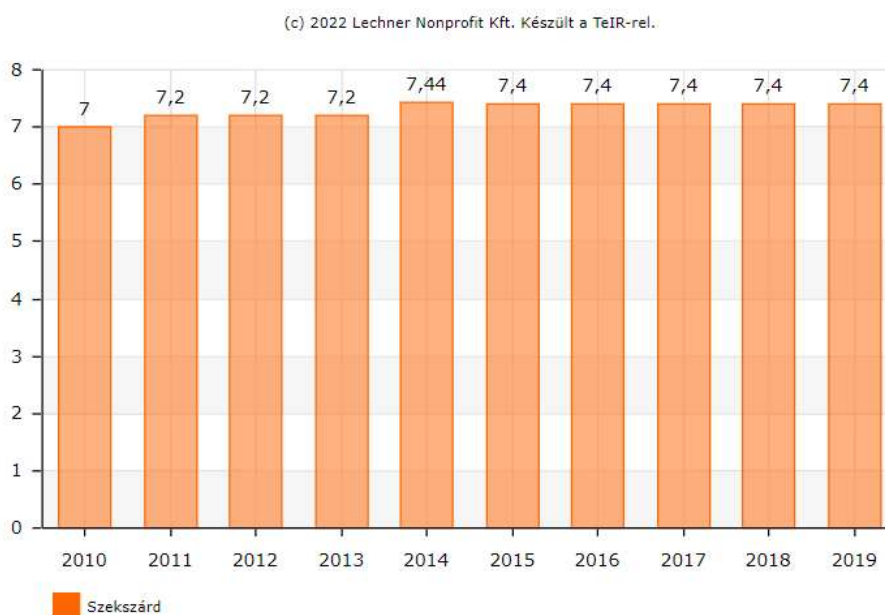
²¹ <https://www.mavcsoport.hu/>

forgalmú állomásokon elhelyezett berendezésekből átvehető a jegy. Jelenleg Szekszárdon (és Bátaszéken sem) nem üzemel jegyátvételi pont. A vasútállomáson elektronikus kijelzők jelenleg még nincsenek elhelyezve, az érkező és induló vonatokról hangosbemondó tájékoztat.

Tolna megyében nem áll rendelkezésre villamos, fogaskerekű, trolibusz, HÉV és földalatti közlekedés.

Kerékpáros és gyalogos közlekedés

A város hosszú távú célja, hogy növekedjen a környezetbarát kerékpáros közlekedés aránya Szekszárdon, ezért fontosnak tartjuk a kerékpárút-hálózat fejlesztését, bővítését. 2022-ig 7,4 km hosszúságban épült közlekedésbiztonsági célt szolgáló kerékpárút, melynek egy szakaszán gyalogos forgalom is bonyolódhat. A munkába járást megkönnyítő kerékpáros közlekedés további fejlesztését is tervezi az önkormányzat. Az első ütemben a meglévő hálózat folytatásaként bekapcsolásra kerül (folyamatban van) a város kereskedelmi, banki, ügyintézési, igazgatási, oktatási funkciót ellátó központja, továbbá a busz- és vasútállomás, valamint a város nagyobb foglalkoztató cégeit tömörítő iparterület a Keselyűsi út mentén egészen az őcsényi út csatlakozásáig. A belvároson belül nem lesz teljes lefedettség egyelőre, a meglévő déli kerékpárútnak megszűnik a központban a folytatása, a városközponti terület kimarad és az északi részen kerülnek egyes szakaszok megépítésre. A második ütem célja, hogy rövid időn belül két keréken, biztonságosan lehessen eljutni a város déli kapujától az északiig, illetve a szabadidős kerékpározás feltételeit megteremtve egészen a palánki hídig, a Csörge tóig, valamint az Árvízkapuig. A Szőlőhegyre felvezető, és azt Sióagárd felé megkerülő kerékpárút a borturizmusra is kedvező hatással lenne. A település belső hálózatfejlesztésén túl Szekszárdot be kell kötni az országos kerékpárút hálózatba. Térségi kerékpárút megépítése lenne szükséges Szekszárd - Bonyhád (Sötétvölgy érintésével) és Szekszárd - Fadd - Dombori viszonylatban. A Keselyűsi út-Őcsény-Gemenc szakasz tervezése és kivitelezése folyamatban lévő pályázatból történik.

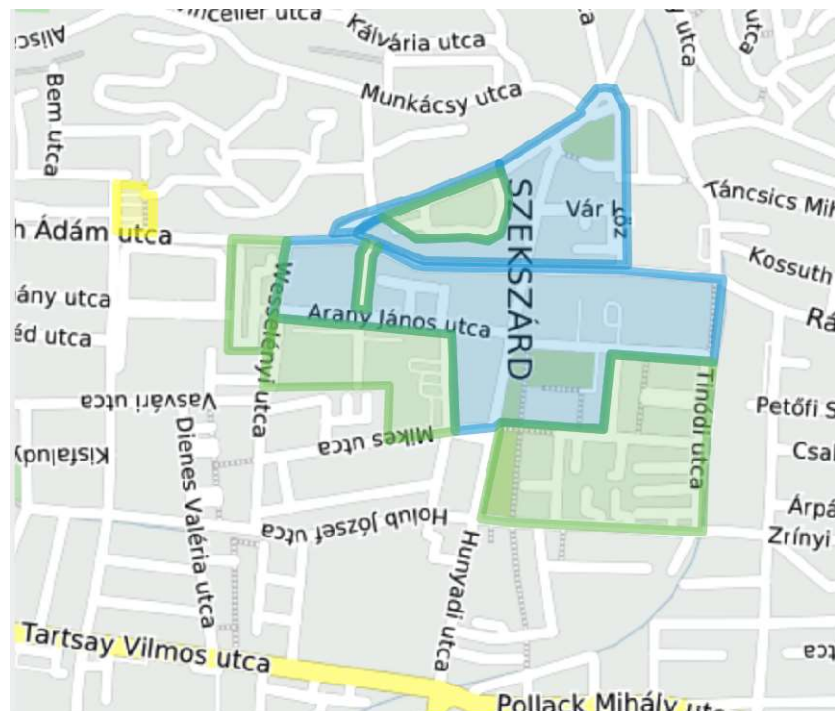
61. ábra: Önkormányzati kerékpárút, közös gyalog- és kerékpárút hossza (km)

FORRÁS: WWW.TEIR.HU

Szekszárdon a gyalogjárdák általános állapota rossznak mondható. A járdák műszaki állapota évente felülvizsgálásra kerül, ezt követően fontossági sorrendben kerülnek sorra az elvégzendő járdafelújítások. Az önkormányzat a leromlott állapotú beton és aszfaltos járdák újra betonozása helyett a javításoknál a térköves megoldásokat részesíti előnyben.

Parkolás

Szekszárd évről évre egyre nehezebben birkózik meg a növekvő számú gépjárműpark befogadásával. A legnagyobb autósforgalom és parkolási igény a városközpont közelében található, ennek megfelelően a díjköteles parkolási zónák is ezen a területen helyezkednek el. Jelenleg két parkolási zóna található: az egyik a belváros forgalmasabb utcáit és tereit fedi le, a második zóna pedig a városközpontot körülölelő utcákban található.

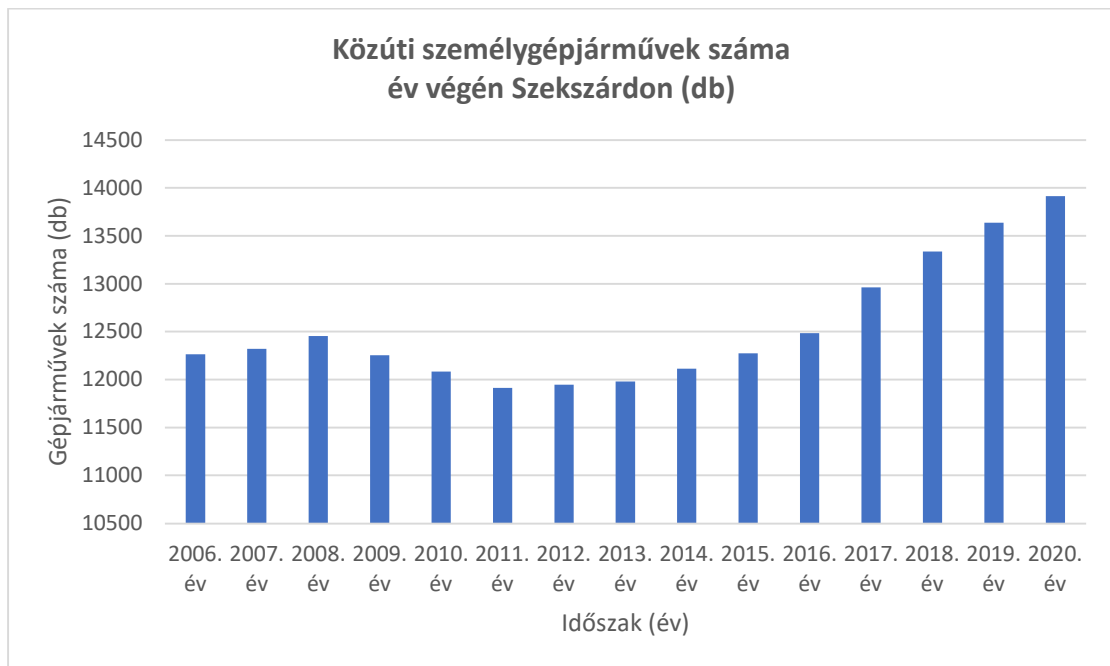
62. ábra: Parkoló zónák Szekszárd MJV-ban 2022. évben

FORRÁS: SZEKSZÁRDI VAGYONKEZELŐ KFT.²²

A fizetésre több mód is rendelkezésre áll. Lehetőség van fizetni a parkolóautomatáknál, SMS-ben a zónaszám megadásával, vagy akár a Nemzeti Mobilfizetési Zrt. applikációján keresztül. A parkolóhelyek számát bővíteni szükséges, valamint a Kiskorzó téren meglévő mélygarázs kihasználtságát növelni kell, hiszen a megyeszékhely gépjármű állománya 2006-tól 2020-ig 13,5%-kal megnövekedett. A parkolási helyzetet javítani szükséges a buszpályaudvar-vasútállomás környezetében. A burkolat rossz minőségű, ugyanakkor nem az önkormányzaté a rendelkezésre álló terület. A közelmúltban felvetődött a városközpontban parkolóház, illetve mélygarázs építésének dilemmája, amely felvetette azt az alapvető kérdést, hogy szükséges-e beengedni a gépjárműforgalmat a belvárosba. Amennyiben nem a városközpont parkolási infrastruktúrájának fejlesztése a cél, akkor nincs is szükség parkolóházra/mélygarázsra. Ebben

²² <https://www.vagyonkezelokft.hu/parkolas/>

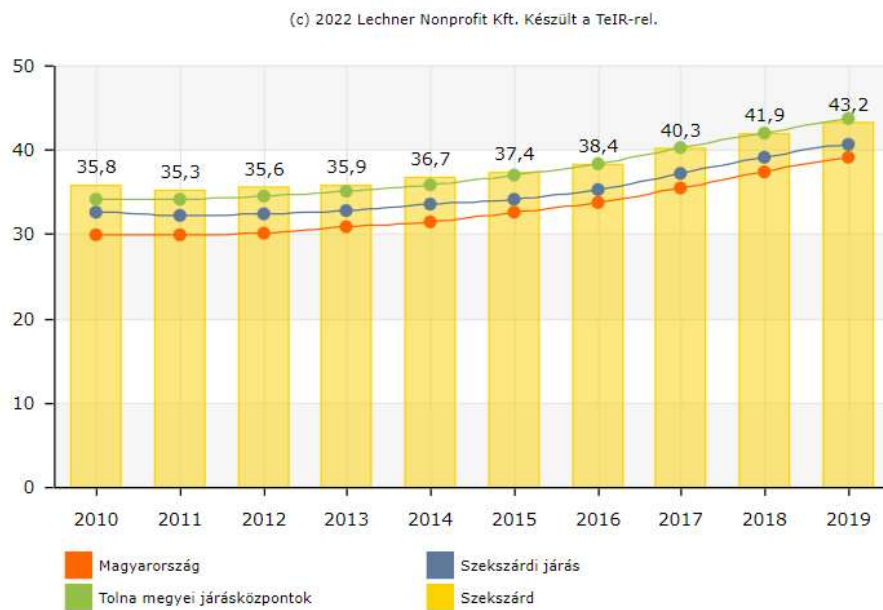
az esetben a kijelölt helyszín (pl. a vasútállomás környéke) parkolási zónába illesztése is megoldás lehet.

63. ábra: Közúti személygépjárművek száma Szekszárdon 2006–2020 között

FORRÁS: KÖZPONTI STATISZTIKAI HIVATAL²³

Száz lakosra jutó személygépkocsi száma (db)

²³ <https://statinfo.ksh.hu/Stainfo/haViewer.jsp>

64. ábra: Száz lakosra jutó személygépkocsik száma

FORRÁS: KÖZPONTI STATISZTIKAI HIVATAL (TEIR)

2006-ban 35.040 állandó lakosra 12.262 db, míg 2020-ban 31.595 állandó lakosra már 13.912 db személygépjármű jutott Szekszárdon. A csökkenő lakosságszám ellenére növekedett a gépjárművek száma, míg a város területe (96 km²) lényegesen nem növekedett, így a meglévő parkolóhelyekre egyre több személyautó jut napjainkban. A növekvő tendencia járási, megyei és az országos adatokra is ugyanígy releváns.

2022-2025 év közötti időszakban az önkormányzat további parkolók kialakítását tervezi (Pollack és Tartsay lakótelepi parkolók, a vasútállomás területén lévő parkolók, Kőrösi CS. S. utca 11 a/b déli oldalon parkolók, Bottyán-hegyi lakótelep parkolók, Árok utcai parkolók, Dienes Valéria utca 2-20. 52 db parkoló, Csengey Dénes utca Óvoda mellett parkolók, Béri Balogh Á. 97. parkolók, Toldi utca 8-10 K-i oldalán út és parkolók, a Nefelejcs utca-Újfalussy utca kereszteződésében parkolók kialakítása és az Alisca 30-34 parkolók bővítése, valamint a Kőrösi Cs. S. utca 14. a/b/c előtt parkolók kialakítása, bővítése).

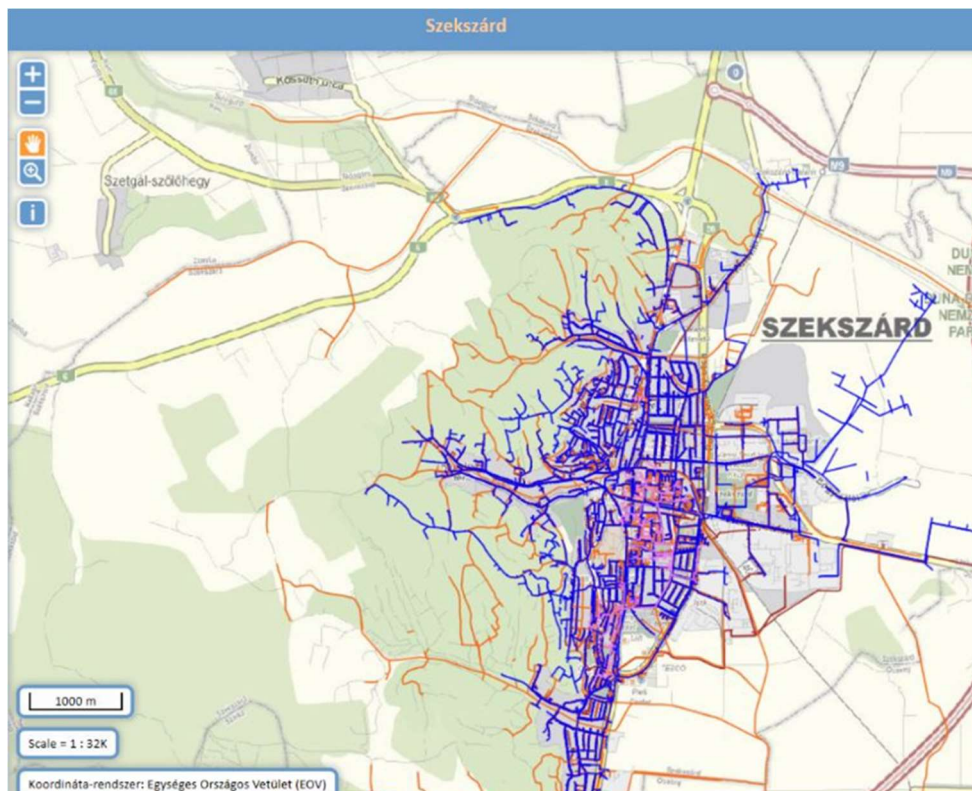
A lakossági kérdőívek válaszaiból kiderül, hogy a város lakóinak 3,6%-a tart fenn hibrid, vagy elektromos hajtású autót. A városban 3 db elektromos autótöltő kiépítése történt meg állami forrásból finanszírozva 2018-tól. (Jelenleg összesen 9 db elektromos autótöltő működik a városban a villanyautosok.hu weboldala szerint.) Az önkormányzat 2017. évi helyi parkolási rendelete mentesíti az elektromos autók tulajdonosait, azaz a zöld rendszámú környezetkímélő járműveket a parkolási díjfizetés alól a város területén. Elektromos A típusú 22 kW-os AC töltők telepítési helyszínei:

7100	Szekszárd	Béla király tér	Szekszárd Város Polgármesteri Hivatala előtt
7100	Szekszárd	Béri Balogh Ádám u.	Kórház bejáratánál lévő parkolóban
7100	Szekszárd	Szent István tér 18	Babits Mihály Kulturális Központ és a Szent István tér 18. sz. alatt lévő épület közötti parkolóban

1.14 Közművesítés

Szekszárd MJV jelenleg beépített területén a teljes közműellátás szinte mindenhol megoldott. A teljes közműellátás keretében a vezetékes ivóvíz ellátás, a közcsatornás szennyvízelvezetés nyílt és zárt rendszerrel működik. A város központjában zárt csapadékgyűjtők találhatóak. Az energiahordozók közül a villamosenergia és a földgáz áll a város rendelkezésére, bár a megújulóenergia felhasználás is megjelent a településen. A település vezetékes távközlési szolgáltatója a Magyar Telekom Nyrt. A háztartások 80%-a kábel TV hálózatba kötött, több vezeték nélküli távközlő és műsorszóró szolgáltató nyújt vételi lehetőséget.

Szekszárd közmű ellátottságának mennyiségi vonatkozása jelenleg igénykövető, de a belterület fejlesztésének fő akadálya a víziközmű-ellátás, a megfelelő víznyomás biztosítása. A közműszolgáltatással szemben a lakossági kérdőívek elemzésekor minőségi igények elvárása is felmerült, ami a közműfejlesztési feladatok meghatározásában iránymutató lehet.

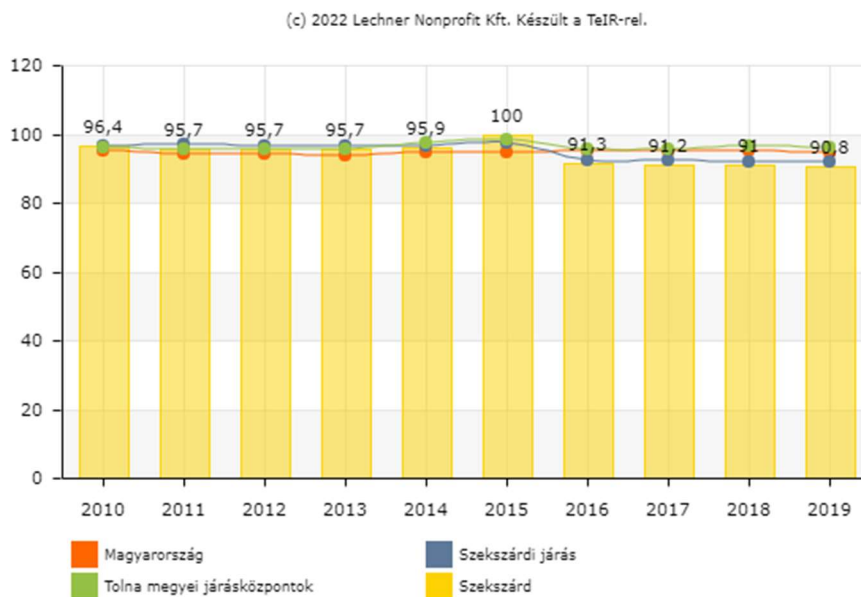
65. ábra: Szekszárd víz-, szennyvíz-, csatorna- és távhőhálózati kiépítettsége Szekszárd MJV-ban 2021. évben

FORRÁS: MERIDIÁN MÉRNÖKI IRODA KFT.²⁴

²⁴ <https://meridiankft.com/e-kozmu/>

1.16.1. Víziközművek

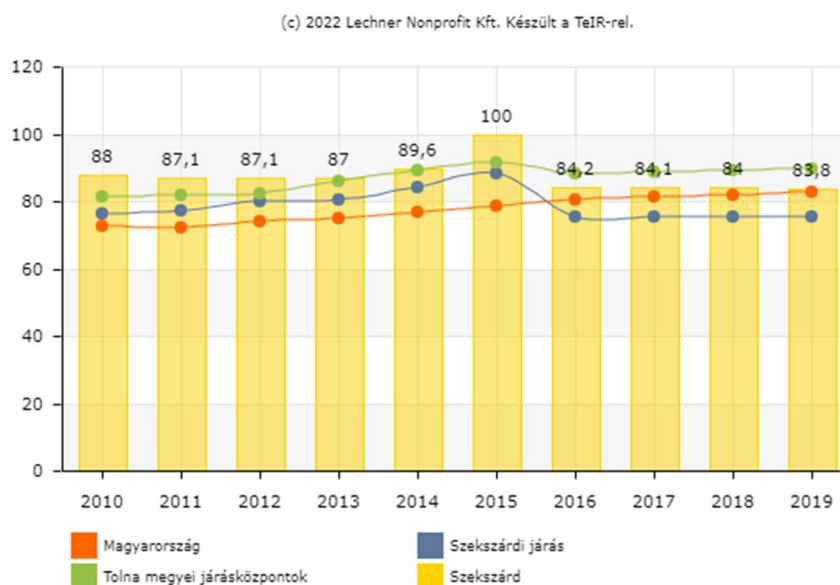
Szekszárd beépített területén 197,1 km hosszan kiépített egészséges ivóvíz elosztóhálózat a 2000 évhez (150,3 km) viszonyítva 31 %-os növekedést mutat, ami a településen megnövekedett vízfogyasztási igényekhez alkalmazkodott. Az ivóvízvezeték-hálózatba bekapcsolt lakások száma 13 936 db volt 2019-ben, a bekapcsolt lakások aránya 90,8%-os volt a település lakásszámához viszonyítva a KSH adatai alapján. A településen a növekvő ivóvízvezeték kiépítettség mellett jelenleg már csak 26 db közterületi kifolyó üzemel, szemben a 2000. évben rendelkezésre álló 76 db kifolyóval. A 34%-os csökkenés a növekvő ivóvíz elosztóhálózat kiépítettségéből adódik, hiszen az ivóvíz ellátottság növekedésével kevesebb közterületi kifolyóra van szükség a városban.

66. ábra: Közütemi ivóvízvezeték-hálózatba bekapcsolt lakások aránya (%)

FORRÁS: ORSZÁGOS TERÜLETFEJLESZTÉSI ÉS TERÜLETRENDEZÉSI INFORMÁCIÓS RENDSZER

A 2020. éves statisztikai adatok szerint 140,7 km a teljes szakaszon elválasztó rendszerű közcsontra hálózat, ami a 2019. évi 104,5 km-hez képest közel 35%-os hálózatbővülést jelentett. A közcsontra hálózatra csatlakozó lakások száma 2019-ben 12 857 db volt, ami 83,8%-os arányt mutat a település összes lakásához viszonyítva.

67. ábra: Közcsatornahálózatba bekapcsolt lakások aránya (%)

FORRÁS: ORSZÁGOS TERÜLETFEJLESZTÉSI ÉS TERÜLETRENDEZÉSI INFORMÁCIÓS RENDSZER

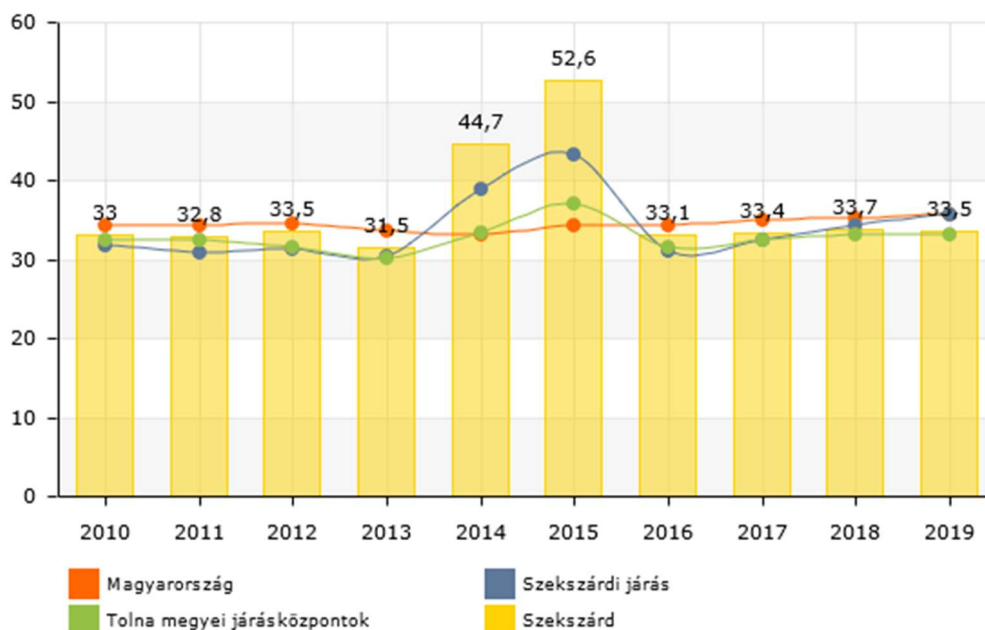
Szekszárd környezetterhelés mértékét jellemző közműollója, mely a város vezetékes ivóvíz ellátottságának és a közcsatornára való rákötöttségének különbségét mutató indexe 2019. évben szinte teljesen bezáródott.

1.16.1.1. vízgazdálkodás és vízellátás (ivó-, ipari-, tűzoltó-, öntözővíz, termásvíz hasznosítás)

A 27/2004. (XII.25.) KvVM rendelet szerint Szekszárd MJV közigazgatási területe a felszín alatti víz szempontjából fokozottan érzékenynek minősül. A városban a közműves ivóvízellátás megoldott, a város közüzemi vízellátásának biztosítását, a közegészségügyi előírásoknak és szabványoknak megfelelő, a lakossági és közüzemek igényét kielégítő ivóvíz szolgáltatását a meglévő 4 kútcsoportból egy kútcsoport biztosítja. Az ivóvízellátást szolgáló új vízbázis kialakítása -Bogyiszló és Fadd-Dombori közötti Duna parton- 2014-ben kezdődött el a város korábbi -Szekszárd Lőtér-vízbázisán jelentkező diklór-etilén veszélyeztetettsége miatt. A beruházás során 8 db kút és egy víztisztító üzem került megépítésre, melynek kapacitása 10.000 m³/nap. A kutakból kitermelt víz vas, -mangántalanítás tisztítási technológia után kerül a fogyasztókhoz.

A település közüzemi ivóvízhálózatával 2000-ben 1.966.200 m³ vizet, míg 2019-ben 1 461 090 m³ ivóvizet szolgáltatott, melyből a lakossági fogyasztás 2019-ben 1.057.700 m³ volt, míg ez 2000-ben 1.244.700 m³ volt. A szolgáltatott ivóvíz a vizsgált években 26%-os csökkenést, a lakossági ivóvízfogyasztásban 16%-os csökkenés mutatható ki. A háztartásoknak szolgáltatott víz egy lakosra jutó mennyisége 2019. évben 33.500 m³/év volt, ami 2010 óta nem mutat szignifikáns eltérést, kivéve a 2014-2015. éveket. 2000-ben az egy lakosra jutó vízfogyasztás 94,73 l/nap/fő, míg 2019-ben már csak 91,86 l/nap/fő volt. Ezt Szekszárd lakossága számának (2000.év- 36000fő, 2019.év- 31544 fő) 12,4%-os - 2000 és 2019 évekre vetített - csökkenése is okozhatja.

(c) 2022 Lechner Nonprofit Kft. Készült a TeIR-rel.

68. ábra: Háztartásoknak szolgáltatott víz egy lakosra jutó mennyisége (1000 m³)

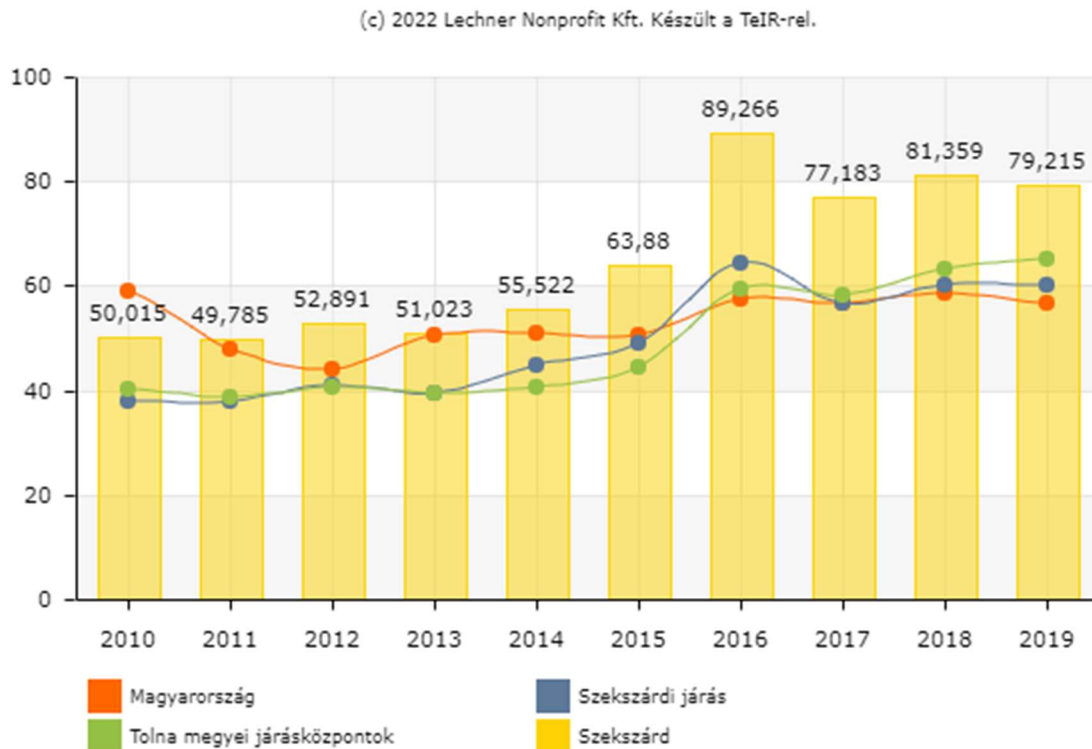
FORRÁS: ORSZÁGOS TERÜLETFEJLESZTÉSI ÉS TERÜLETRENDEZÉSI INFORMÁCIÓS RENDSZER

Szekszárdon a tűzvíz hálózat, valamint a tartalék tűzvíz-tárolómedence hálózata kiépített, de sok esetben problémát okoz az oltóvíz hiánya, amely hatósági szempontból megoldatlan.

1.16.1.2. Szennyvízelvezetés

Szekszárd város szennyvízkezelésének üzemeltetését a E:R.Ö.V. Víziközmű Zrt. végzi. Szekszárdon a szennyvíztisztítótelepen keletkező szennyvíziszap hasznosítása egy komposztáló egység kiépítésével történik a környezet terhelésének és az üzemeltetési költségek csökkentése érdekében. A kiépített közüzemi szennyvízgyűjtő-hálózat hossza 2019.évben 140,4 km volt, ami 12857 db lakás bekapcsolását tette lehetővé. A 2000 évhez képest (12668 lakás) a szennyvízhálózatba történő bekapcsolódás minimálisan, 1,5%-kal emelkedett csak. A településen a közüzemi szennyvízgyűjtő-hálózatban (közcsatornában) elvezetett összes szennyvíz mennyisége folyamatos növekedő tendenciát mutat. 2019-ben ennek mennyisége 2 498 750 m³ volt, melyből 952 770 m³ a háztartásokból származott. 79,215 m³ volt 2019 évben az egy lakosra jutó szennyvíz mennyisége. Szekszárd közigazgatási területe geomorfológiailag két részből áll: a város egyik fele dombvidéki, a másik fele sík területen helyezkedik el. Ennek megfelelően alakult a szennyvíz gyűjtése is. Vannak gravitációs csatornahálózattal ellátott városrészek, és vannak olyan városrészek -jellemzően a sík területeken-, melyekre áttemelőt telepítettek és nyomócsövön kerül a szennyvíz közvetlenül a tisztító telepre. A városban még nagyon kis mennyiségben - 4600 m³ - derítőkben gyűjtött szippantott szennyvizet szippantó autókkal szállítják a szennyvíztelepre. A keletkezett szennyvizek kb. 20%-a előtisztított ipari eredetű (Tolnatej Zrt. 18%, egyéb 2%), 80%-a kommunális eredetű. A szennyvízhálózatba illegálisan bekötött csapadék mennyisége jelentősen növeli a csapadékos

időszakokban a szennyvíztisztító telepre érkező szennyvíz mennyiségét. A tisztított víz befogadója a Sió csatorna.

69. ábra: A közüzemi szennyvízgyűjtő-hálózatban (közcsatornában) elvezetett összes szennyvíz mennyisége egy lakosra (m³)

FORRÁS: ORSZÁGOS TERÜLETFEJLESZTÉSI ÉS TERÜLETRENDEZÉSI INFORMÁCIÓS RENDSZER

1.16.1.3. csapadékvíz elvezetés, felszíni vízrendezés

Szekszárd a Tolnai-dombság és a Duna-menti-síkság között fekszik, és a dombvidéki oldal szurdikokkal sűrűn felszabdalt, vízvásztó gerincekből és meredek lejtőkből áll. A Szekszárdi-dombság keleti oldalairól az összes csapadékvíz a város irányába fut le nyílt és zárt árokrendszeren keresztül. Szekszárdon a lehulló csapadék mindig problémát jelentett, hiszen a vízmosásokon, szurdikokon lezúduló sáros csapadékvíz rendszeresen kisebb-nagyobb károkat okoz. A csapadékvíz elvezetésére, visszatartására teraszosítással, övások rendszerrel, lassító, hordalékfogó műtárgyakkal védekeznek a város. Ezek azonban a hirtelen lehulló nagy mennyiségű csapadék visszatartására nem elegendők. Különösen a nyílt csapadékvíz-elvezető árkok állapota kritikus, nem felel meg az urbanusabb életvitel elvárásainak (motorizáció, helyfoglalás, település arculat), illetve az árkok karbantartása is állandóan jelenlévő, plusz feladatot ró a városra.

Szekszárd a felszín alatti vizek védelméről szóló 219/2004. (VII.21.) kormányrendelet alapján kiadott „a felszín alatti vizek állapota szempontjából érzékeny területeken lévő települések besorolásáról”

szóló 27/2004. (XII.25.) KvVM rendelet értelmében fokozottan érzékeny minősítéssel jelzett területen helyezkedik el, továbbá a felszín alatti terület kiemelten érzékeny a külső eredetű szennyezéssel szemben. A talajvíz könnyen szennyeződik, ezért kiemelten fontos a városban a szennyvíz szikkasztása, csatornarendszerben történő elvezetése. A mezőgazdasági jellegű nitrát szennyezés, valamint az állattartó létesítmények működése során a környezetterhelés minimalizálása érdekében a város teljes területére vonatkozóan szükséges a természetesi, illetve a tartási technológia rendeleteknek megfelelő végrehajtása.

A város közigazgatási területét érintő fő vízfolyások: Szekszárdi Séd főcsatorna, Kis- Duna csatorna, Völgységi patak, Sió csatorna. A fő vízfolyások a Közép-Dunántúli Vízügyi Igazgatóság kezelésében vannak. A város területére az észak-déli lejtési irány a jellemző. A város közcélú vízvezető árkai: Tótvölgyi árok, Csatári árok, Magura-patak, Szekszárdi Séd, Keselyűsi árok, Csendes utcai árok, Parásztai-patak, Baksatói árok, Hidaspetrei árok, Török árok, Gulyásvölgyi árok. Szekszárd közelében két állóvíz (Csörge tó, Homokbánya tavak) található.

1.16.2. Energia

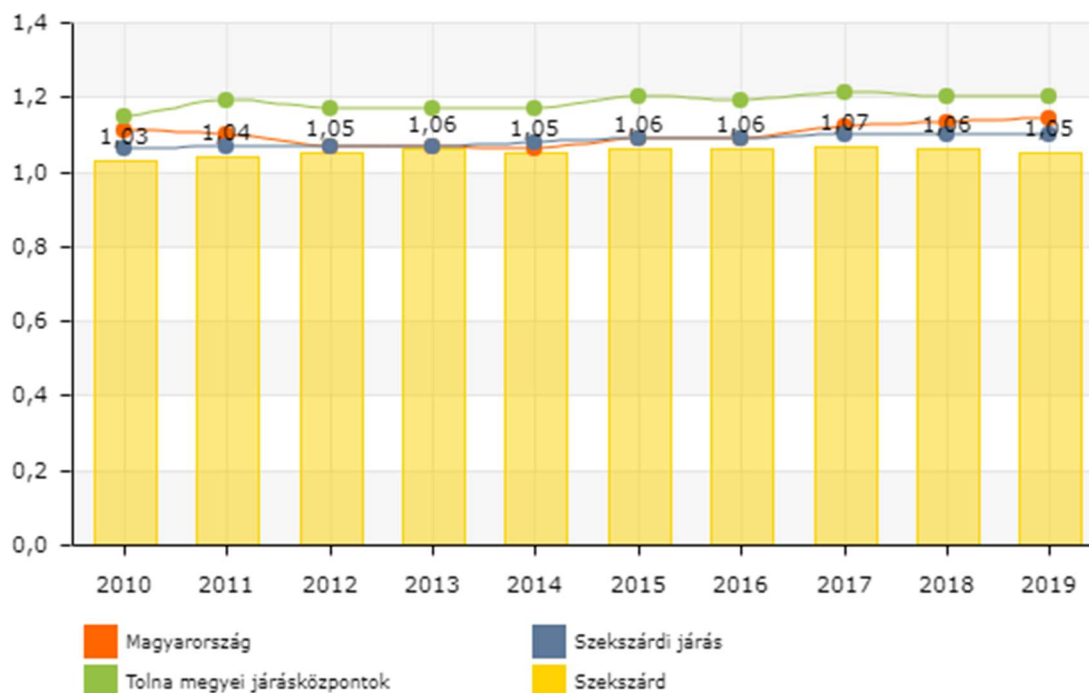
Szekszárdon a villamosenergia, a földgáz ellátás és vezetékes hírközlés, postai szolgáltatás minden háztartás, intézmény és vállalkozás számára rendelkezésre áll, lehetőség van a távhő-szolgáltatás igénybevételére is. Az infrastrukturális ellátottság megfelelőnek mondható. Az utóbbi években az alternatív energiahordozók felhasználása is megjelent a településen.

1.16.2.1. energiagazdálkodás és energiaellátás (villamos energia, közvilágítás, gázellátás, távhőellátás és más ellátórendszerek)

Villamosenergia ellátás

Szekszárdon a lakásállomány 100%-a rendelkezik áramvételezési lehetőséggel. A városban 23253 villamosenergia fogyasztót tartottak nyilván 2019. évben, ebből 20082 db volt a háztartási fogyasztó. 2000. évhez viszonyítva a háztartási fogyasztók száma (18696 db) 7,4 %-kal emelkedett 2019-re. A kisméretű villamosenergia-elosztóhálózat 330,2 km hosszan kiépített. A háztartások részére szolgáltatott villamosenergia mennyisége 2019-ben 33214 kWh, a szolgáltatott összes villamosenergia mennyisége pedig 129024 kWh volt. A háztartások részére szolgáltatott villamosenergia mennyiségéből a településen 2019-ben egy lakos 1050 kWh-t fogyasztott, ami nem mutatott túl nagy eltérést a 2010. (1030 kWh) évi adatokhoz képest.

(c) 2022 Lechner Nonprofit Kft. Készült a TeIR-rel.

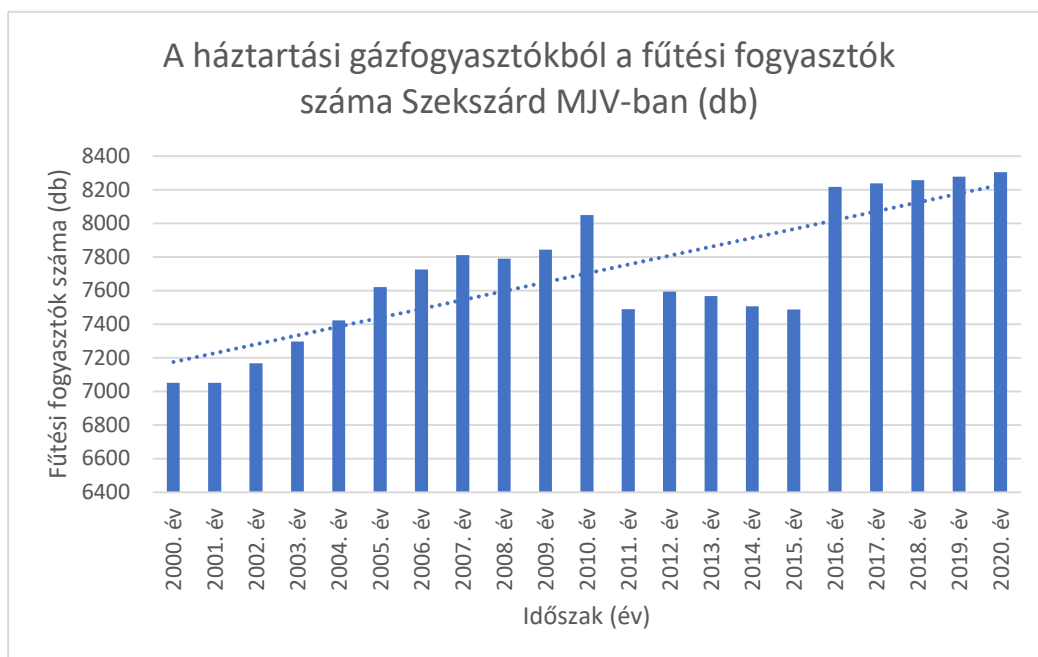
70. ábra: Egy lakosra jutó háztartások részére szolgáltatott villamosenergia mennyisége (1000 kWh)

FORRÁS: KSH ADATFORRÁSA

A közvilágítás korszerűsítésével, a 4300 db elavult világító berendezés modern LED-es technológiával működő lámpatestekre való cseréjével 15%-os árammegtakarítás valósul meg évente.

Földgáz fogyasztás

Szekszárdon a vezetékes földgázellátásba egyre több háztartás csatlakozik, emelkedő ütemű a gázfűtést (fűtésre, használati melegvízre) használók száma. A település gázszolgáltatója az E-ON Dél-dunántúli Gázhálózati Zrt., aki középnyomású hálózattal biztosítja a gázelosztást. Az összes gázcsőhálózat kiépítettsége a városban 146,2 km hosszú volt 2020. évben. Az összes szolgáltatott vezetékes gáz mennyisége (átszámítás nélkül) 2020-ban 35 364 000 m³ volt, amiből a háztartások 8 863 400 m³ mennyiséget használtak fel. Az összes háztartási gázfogyasztó száma 8321 db, az összes gázfogyasztó száma 9189 db volt a vizsgált évben. Ebből a háztartási fűtési célú gázfogyasztók száma 8305 db volt, ez 2000 évhez képest közel 18%-os emelkedést jelent.

71. ábra: A háztartási gázfogyasztókból a fűtési fogyasztók száma Szekszárdon (db)

FORRÁS: KÖZPONTI STATISZTIKAI HIVATAL

Távhő szolgáltatás

Szekszárd város egyik adottsága a távhő szolgáltatás kiterjedtsége, a lakások több mint 37 %-a és a belvárosi közintézmények többsége távhő-fűtést használ. 2020-ban 5682 db lakás kapcsolódott a távfűtéses szolgáltatáshoz, és 109424 Gigajoule hőmennyiséget használtak el.

(c) 2022 Lechner Nonprofit Kft. Készült a TeIR-rel.

72. ábra: A távfűtéses lakások aránya Szekszárdon (%)

FORRÁS: TEIR – ORSZÁGOS TERÜLETFEJLESZTÉSI ÉS TERÜLETRENDEZÉSI INFORMÁCIÓS RENDSZER

A távfűtés emissziója csökkent a gázmotoros erőmű 2002. évi üzembe helyezésével. A 2 db gázmotoros kiserőmű összesen 4,7 MW-os teljesítményével járul hozzá a város energiaellátásának biztosításához, valamint levegővédelmi szempontból is kedvező a település számára.

1.16.2.2. megújuló energiaforrások alkalmazása, a környezettudatos energiagazdálkodás lehetőségei

Szekszárdon nincs jelentős levegőszennyeződést okozó ipari termelés, elsősorban a lakossági eredetű fűtés, közlekedésből eredő légszennyezés a jellemző a város légszennyezettségi állapotát befolyásoló tényezők közül. Szekszárd fűtési struktúrája nem változott jelentősen az elmúlt évtizedben, de jelenleg már látszik a környezettudatos energiagazdálkodás lehetőségeinek felfedezése a város lakossága részéről. A város rendelkezik minden olyan természeti adottsággal, hogy saját maga lássa el elektromos árammal a települést. Ilyen elektromos áram termelő források származhatnak a biomasszából, a hulladékfeldolgozásból, a szél-, a nap és a geotermikus energia felhasználásából. Magyarország területén, és így Szekszárdon is a napfénytartam éves összege átlagosan 1750-2050 óra között alakul, ami jelentős részben elegendő lenne a fűtés és a használati melegvíz előállításához. A szélenergia hasznosítása sem zárható ki a térségben, illetve a föld geotermikus energiája is mindenhol rendelkezésre áll. A lakossági kérdőívek kiértékelése szerint a város lakosságának 9%-a okos otthonban él, korszerű, környezetbarát megújuló energiafelhasználással (földhő, napenergia). Természetesen a mintavétel kis száma miatt nem

teljeskörű eredményt kapunk a jelenlegi kérdőíves felmérés során, de a növekvő tendenciájú környezettudatos energiafelhasználásra következtethetünk belőle. Az intézményi kérdőívek válaszaiból kapott eredmény alapján az intézmények (Polgármesteri Hivatal épülete, Sportcsarnok, Garay János Gimnázium, 1. számú Óvoda Wosinsky utcai épülete, 2. számú Mérey utcai Szociális Otthon és Óvoda, Kadarka Óvoda, stb.) legalább 40%-a megújuló energiaforrással fedezi energiaszükségletét. Szekszárd barnamezős beruházása, az épülő Tudásközpont már a kor igényeinek megfelelő energiahasznosítással kerül megvalósításra, fenntartható működését 150 kWp teljesítményű napelem panelek támogatják majd.

A városban elérhető energiaszolgáltatók informatikai oldalról modern, az okos otthon, okos rendszerek kialakításához szükséges technológiai megoldásokat már kialakították, applikációkat kifejlesztettek, rendszerük alkalmas az okosmérők adatainak távolról történő leolvasására, a telekommunikációs szempontból szükséges hálózati háttér és lefedettség is rendelkezésre áll. A szükséges hálózati így Szekszárd lakosai számára is a jövőben rendelkezésre állhat az okosmérés és az okos hálózat használatának lehetősége. Az új fogyasztók, a napelemes vagy egyéb megújuló energiát termelő rendszert telepítő ügyfelek által beépítendő fogyasztásmérő szekrények jelentős része, már alkalmas az okosmérésre, megfelel az okosotthon kritériumainak.

Míg az okosmérés az energia fogyasztásáról nyújthat valós idejű információt, az okoshálózat költséghatékonyan kapcsolja össze a hozzá csatlakozó felhasználók és termelők működését, annak érdekében, hogy egy hatékony és magas biztonsági ellátású rendszert biztosítson.

Elsősorban a megújuló energiát telepítő fogyasztóknál az elektromos áram szolgáltató smart mérőket biztosít a fogyasztók számára, melyek olyan intelligens vagy okosmérők, amelyek ugyanúgy működnek, mint egy normál villamos energia fogyasztásmérő, további hasznos információk nyújtásával. Az okosmérők részét képezhetik a smart otthonoknak. Ez a mérők és egyéb elektronikai berendezések, biztonságtechnikai eszközök intelligens összekapcsolása, melynek segítségével könnyen áttekinthetővé és felügyelhetővé válik a lakás energetikai rendszere. A mérő kijelzőjén követhetővé válik, hogy a fogyasztó mennyi energiát használt fel vagy táplált vissza a hálózatba háztartási méretű kiserőmű (HMKE) üzemeltetése esetén. A helyieknek ezáltal módjukban áll változtatni felhasználói szokásaikon, a tudatos energiafelhasználás révén csökkenthetik energiájuk számlájukat és hozzájárulhat az üvegházhatás visszaszorításához.

A villamosenergia elosztási tevékenységet végző társaságok jogszabályi előírás alapján 2021 januárjától elkezdtek a felhasználók széles körénél az okosmérők telepítését. A villamos energiáról szóló 2007. évi LXXXVI. törvény egyes rendelkezéseinek végrehajtásáról szóló 273/2007. (X. 19.) Korm. rendelet meghatározza a felhasználók azon körét, akiknél kötelező okosmérőt felszerelni.²⁵

A villamosenergia elosztási tevékenységet végző társaságok jogszabályi előírás alapján 2021 januárjától elkezdtek a felhasználók széles körénél az okosmérők telepítését. A villamos energiáról szóló 2007. évi LXXXVI. törvény egyes rendelkezéseinek végrehajtásáról szóló 273/2007. (X. 19.) Korm. rendelet meghatározza a felhasználók azon körét, akiknél kötelező okosmérőt felszerelni.²⁶

²⁵ <https://www.mvmnext.hu/>

²⁶ <https://www.mvmnext.hu/>

1.16.2.3 Az önkormányzati intézmények energiahatékonysági értékelése

Az önkormányzati intézmények növekvő tendenciájú környezettudatos energiafelhasználásra való törekvését az előző fejezetekben említett intézmények egy részének megújuló energiaforrásból történő működtetése példázta: az intézményi kérdőíves felmérésben megkérdezettek 30 %-a nyilatkozta, miszerint Szekszárd város önkormányzati intézményei alkalmaznak székhelyükön vagy telephelyükön napelemet vagy napkollektort. A válaszadók emellett a helyi közüzemi szolgáltatók okos fogyasztásmérőit, továbbá olyan okos épület irányítórendszerek használatát említik, melyek távolról vezérelhetők és az épületekben automatikusan szabályozzák annak hűtését, fűtését vagy akár rolóit. A felmérés válaszadói viszont csupán 10 %-ban nyilatkoztak arról, hogy intézményük rendelkezik az energiafelhasználás hatékonyabbá tételét szolgáló okoseszközzel.

A település energiahatékonyságának fejlesztése céljából a város önkormányzata 2014-ben megjelentette *Szekszárd MJV Fenntartható Energia Akcióterve* c. kiadványát. Az Akciótervben szereplő javaslatok tartalmazzák a város önkormányzati működési struktúrái és önkormányzati épületei energiahatékonysági korszerűsítésének tervét, továbbá a lakóépületek, családi házak és vállalkozások energiahatékonysági és napelemes korszerűsítésre történő ösztönzését, fenntartható közlekedési megoldások alkalmazását, a közvilágítás korszerűsítését, energiabeszerzést a szabadpiacról, valamint a fenntartható energiagazdálkodáshoz kapcsolódó szemléletformálást. A javasolt intézkedések megvalósításának köszönhetően a város közel 85 330 MWh/év energiamegtakarítást és megújuló energia-termelést és 22 277 tCO₂eq/év üvegházhatásúgáz-kibocsátás csökkentést érhet el, mely a 2011-es bázisévhez képest 20%-os csökkenést jelent.²⁷

A dokumentum felülvizsgálatát szolgáló *Szekszárd MJV Fenntartható Energia Akciótervének Felülvizsgálata* című 2018-ban megjelent kiadvány olyan megvalósítandó intézkedésjavaslatokat fogalmaz meg az önkormányzati szektor vonatkozásában, amelyek további szempontok végrehajtásának tervét foglalják magukba. Az alábbi intézkedések mindegyikének megvalósításával Szekszárd városa összesen további 8,2%-os CO₂-kibocsátás-csökkentést érhet el a 2011-es szinthez képest (a 2016-ig realizált 13,1%-os csökkentésen túl), mellyel a település összességében 21,3%-kal csökkentheti kibocsátását:

- Energiahatékonysági beruházások önkormányzati épületeken (azon épületek egy részén, ahol 2011 és 2016 között az adott beruházás nem történt meg): hőszigetelés 9 épületen, nyílászáró-csere 7 épületen, fűtés-korszerűsítés 5 épület esetében, világítás-korszerűsítés 9 épület esetében.
- Megújuló energiás beruházások önkormányzati épületek esetében (azon épületek egy részén, ahol 2011 és 2016 között az adott beruházás nem történt meg): napkollektorok 5 épületen, napelemek 16 épületen.
- Zöld közbeszerzés: a többi intézkedéshez horizontálisan illeszkedő lehetőség, amellyel tovább növelhető a település energia-, szén-dioxid- és pénzmegtakarítása.

²⁷ <https://szekszard.hu>

- Önkormányzati energetikai adatbázis létrehozása: egységes, rendezett, követhető rendszert biztosít a beruházások tervezéséhez és az elért eredmények összegzéséhez²⁸

1.16.3. Elektronikus hírközlés (vezetékes elektronikus hálózat, vezeték nélküli hírközlési építmények)

Az elektronikus hírközlési hálózatot Szekszárd városában az 1990-es években építették ki. A hálózat ekkor jellemzően légkábellel épült, csak rövid szakasz fektetése történt földkábelbe, illetve alépítménybe. A Magyar Telekom Nyrt. 2012. január 1-én 9391 db távbeszélő fővonalat helyezett üzembe, az ISDN vonalak száma ebben az évben elérte a 2964 darabot. 2021-ben az internetes előfizetések száma vezetékes hálózaton Tolna megye vonatkozásában 67521 darabot, ebből xDSL-hálózaton (pl. ADSL stb.) 17696 darabot tett ki.

²⁸ <https://szekszard.hu>

Időszak	Egyéni analóg távbeszélő fővonalak száma (lakás fővonal) (db)	Üzleti analóg távbeszélő fővonalak száma (közületi fővonal) (db)	Kábeltelevíziós hálózatba bekapcsolt lakások száma (db)	Távbeszélő fővonalak száma (ISDN vonalakkal együtt) (db)	ISDN vonalak száma (db)
2000. év	11500	2258	11099		
2001. év	10688	2181	11197		
2002. év	10137	2790	11273		
2003. év	9954	2789	11330	16699	3736
2004. év	10017	2652	11414	16907	4020
2005. év	9723	2510	11601	16199	3800
2006. év	9327	2421	11904	15579	3672
2007. év	8414	2331	11512	14564	3682
2008. év	7363	2294	11422	13294	3510
2009. év	9223	2318	11407	14977	3324
2010. év	8994	2173	11564	14425	3146
2011. év	9391	2131	11521	14599	2964

73. ábra: Szekszárd város hírközlési vonalainak száma 2000-2011.év között

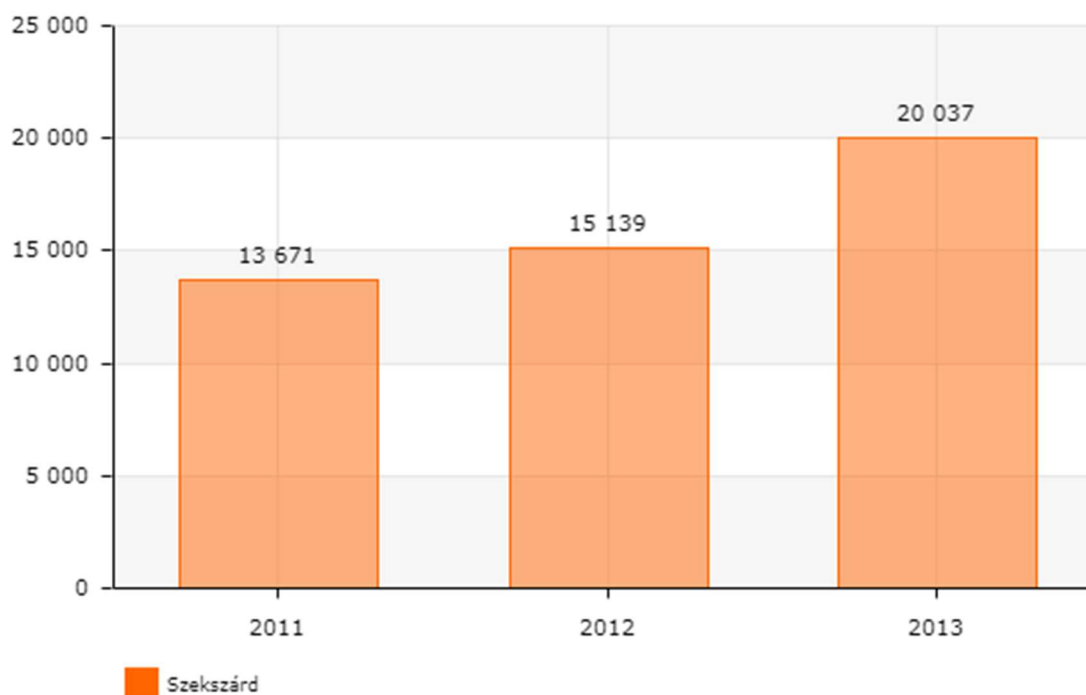
FORRÁS: SZEKSZÁRD MJV MEGALAPOZÓ VIZSGÁLAT²⁹

Szekszárd internet-hozzáféréssel rendelkező lakosságának száma növekvő tendenciát mutat, mely 2013-ra elérte a városban lakóhellyel regisztráltak közel 60 %-át. 2022-ben az internethozzáférési lehetőséget biztosító cégek száma a városban 26 db.³⁰

²⁹ <https://szekszard.hu>

³⁰ <http://tantusz.nmhh.hu/tantusz/>

(c) 2022 Lechner Nonprofit Kft. Készült a TeIR-rel.

74. ábra: Legalább 30 Mbps sávszélességre képes vezetékinternet-hozzáféréssel rendelkező lakosság száma Szekszárdon (fő)

FORRÁS: TEIR – ORSZÁGOS TERÜLETFEJLESZTÉSI ÉS TERÜLETRENDEZÉSI INFORMÁCIÓS RENDSZER³¹

A város lakossága körében végzett kérdőíves felmérés információt célzott gyűjteni arra vonatkozóan, hogy a helyiek milyen céllal használják az internetet. A beérkezett válaszok alapján megállapítható, hogy a lakosság túlnyomórészt napi munkavégzése részeként és ügyintézés céljából (pl. nyomtatványok letöltéséhez és benyújtásához, ügyfélkapun történő ügyintézéshez) tart igényt használatára.

A Szekszárd intézményeiben végzett kérdőíves felmérés eredményeinek összegzése során láthatóvá vált, hogy az intézmények dolgozóinak megítélése szerint azok 14,81 %-a nincs jelen az online térben és nem nyújt lakossági digitális szolgáltatásokat. A foglalkoztatottak az internetszolgáltatást munkájuk során elsősorban notebookokon vagy személyi számítógépeken veszik igénybe. Nyilatkozatuk szerint szervezetükön belül 2014-2020 között eszközpark-fejlesztések és hálózat-, illetve szoftverfejlesztések történtek.

A városban a televíziós sugárzást a lakásokban közel 80%-ban kábeltelevízió-hálózat biztosítja. Az előfizetések száma kábeltelevízió-hálózaton a 2021. évben Tolna megye egészében 47417 db-ot tett ki, melyből optikai hálózaton 2200 db, vezeték nélküli hálózaton pedig 892 db volt található.³² A kábeltelevízió szolgáltatást nyújtó cégek száma Szekszárd városában 2022-ben 7 db, IPTV

³¹ <https://www.teir.hu/its/>

³² https://www.ksh.hu/stadat_files/

szolgáltatást szintén 7 db cég biztosít. Szekszárdon valamennyi táv- és műsorelosztó szolgáltató megfelelő vételi lehetőséget tud biztosítani.³³

A település ellátását biztosító felszíni elektronikus hírközlési sajátos építmények – az erősítőberendezés és azok földalatti vezetékei kivételével - elhelyezésére *Szekszárd MJVÖ közgyűlésének 8/2021. (III. 8.) önkormányzati rendelete a településkép védelméről* értelmében a városközpont és a helyi védelem alatt álló területek nem alkalmasak, telepítésükre a kiemelten kezelendő tájképvédelmi területbe nem tartozó, beépítésre nem szánt területek biztosíthatnak helyszínt. A rendelet határoz továbbá afelől, hogy hírközlési adótorony a városban csak tájba illesztett módon helyezhető el, bizonyos területek (mint belterületek, védett természeti területek, illetve egyedi védettségű épület közvetlen környezete) kizárásával.³⁴

³³ Szekszárd MJV Megalapozó vizsgálat, <https://szekszard.hu>

³⁴ Szekszárd MJVÖ közgyűlésének 8/2021. (III. 8.) önkormányzati rendelete a településkép védelméről *, <https://net.jogtar.hu/>

1.15 Környezetvédelem (és településüzemeltetés)

A város első Környezetvédelmi Programja 2001-ben készült, 2010-ben megtörtént a felülvizsgálata. Az azóta eltelt időben a rendkívül jelentős pozitív változások mellett több területen alig-alig történt előrelépés, miközben újabb és újabb feladatok is szép számmal keletkeztek.

A település környezeti állapota, környezeti adottságai több mutató tekintetében is kedvezőek, a város lakhatósága, élhetősége környezeti, természeti szempontból általánosságban jónak minősíthető. E tekintetben a városban három jelentősebb problémával kellett és várhatóan a jövőben is kell szembenéznie, emellett a várható fejlődési trendek, illetve a klíma változás további környezeti problémákat okozhatnak. A legfontosabb kérdések e tekintetben: vízkészlet, talaj állapota, közlekedési terhelés.

A mitigációs helyzetelemzés feltárása szerinti ÜHG leltár alapján Szekszárd végső kibocsátása 198433 t CO₂ e évente. Az egy főre jutó CO₂ kibocsátás 6,18 t CO₂ e/év/fő, mely az országos átlag (6,6 t/év/fő) alatti, ugyanakkor a megyei 3,21 CO₂ e/év/fő átlag kétszerese.

Az energiafogyasztásból eredő ÜHG kibocsátás 114779,14 t CO₂ e/év, mely a települési teljes ÜHG kibocsátás 57,83%-át teszi ki. Ez az 54,6%-os országos átlagot meghaladja, de a 62%-os megyei átlag alá esik. Az ipari gyártási folyamatokból származó éves ÜHG kibocsátás (39528,88 t CO₂) a teljes kibocsátás 19,92 %-a, jelentősen meghaladja az országos átlagot (10,5%). A közlekedésből eredő ÜHG kibocsátás a teljes ÜHG kibocsátás 13,73%-át adja, amely a 18%-os országos- és a 30%-os megyei átlag alatti érték. A mezőgazdaság a mitigáció tekintetében az utolsó helyen áll, az összesített kibocsátás 7283,97 t CO₂ e évente. A hulladékgazdálkodási tevékenységekből származó összesített kibocsátás (szén-dioxid egyenértékben): 13 301,48 t CO₂e, melynek 85,57%-a a szilárdhulladék-kezelésből, 14,43%-a szennyvízkezelésből származik. A hulladékból származó kibocsátás aránya 6,7%, az országos átlag (5,7) feletti értéket mutat.³⁵

A fenntartható fejlődés egyik eleme a klímaváltozást okozó tevékenységek csökkentése, az üvegházhatású energiaforrások kiváltása megújuló forrásokkal. A város legjelentősebb üvegházhatású gázkibocsátása az energiafogyasztásból (áram- és gázfogyasztásból), különös tekintettel az ipari felhasználók energia fogyasztásából származik. A jelenlegi rendszerek a mai technikai színvonalhoz képest nagyrészt elavultak, de korszerű berendezések alkalmazásával a fűtési költség intézményenként eltérő mértékben és módon, de jelentősen csökkenthető.

A közvilágítás korszerűsítésével, a 4300 db elavult világító berendezés modern LED-es technológiával működő lámpatestekre való cseréjével 15%-os árammegtakarítás valósul meg évente.

Szekszárd Megyei Jogú Város Önkormányzatának Polgármesteri Hivatala és 4 db intézményi épület (Garay János Gimnázium, 1. számú Óvoda Wosinsky utcai épülete, 2. számú Mérey utcai Szociális Otthon és Óvoda, Kadarka Óvoda) esetében energetikai korszerűsítés (szigetelés, nyílászárócsere és fűtéskorszerűsítés), illetve megújulóenergia fogyasztás mértékének növelését célzó épületenergetikai fejlesztés (napelemes, napkollektoros rendszer telepítés) megvalósításával,

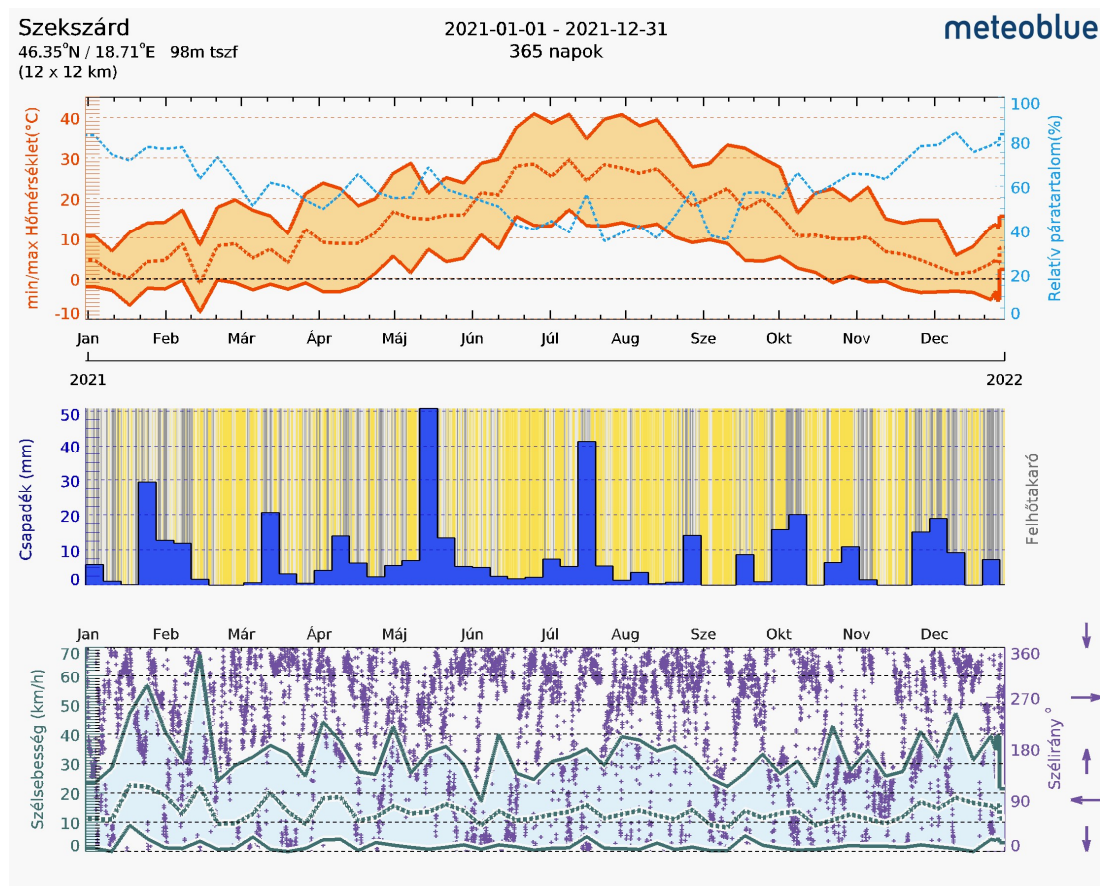
³⁵ Forrás: Szekszárdi Megyei Jogú Város Klímastratégiája, https://szekszard.hu/application/files/7116/3516/3355/szekszard_klimastrat.pdf

összesen 2015 óta évi 28578,5 GJ megtakarítást ért el évente. Az energiatakarékos közvilágítás fejlesztéssel évi 741,804 kWh energiafogyasztás megtakarítását éri el. További 16 épület napelem rendszerének a kialakításával és 3 ütemben a település fennmaradó intézményeinek túlnyomó többségében energetikai fejlesztések megvalósításával 2021-től évi 4907,97 GJ energiamegtakarítással számol a város. A 2014-2020-as európai uniós költségvetési ciklusban 15 önkormányzati tulajdonú bérlakás felújításával, és 6 db intézményi épület (Városi Bölcsőde, Ügyeleti Központ, IV. sz. körzet és a Wigand téri felnőtt háziorvosi rendelők, Baka István és Dienes Valéria ált. iskolák) energetikai felújításával, évente 552,98 GJ megtakarítást ért el a megyeszékhely. További megtakarítást eredményez a város számára a Szekszárdi Sportközpont sportcsarnokának melegvíz ellátásának napkollektoros biztosítása, fűtési rendszerének modernizálása, valamint a geotermikus hő hasznosítása a strandszezonon kívül a sportcsarnok épületének fűtés rásegítése érdekében.

Jelenleg is folyamatban van a Polgármesteri Hivatal épületének energiaraționalizálása megújuló energia (hőszivattyú, napkollektorok) beépítésével, nyílászárók, fényforrások, elektromos aljzatok, kapcsolók cseréjével, víz- és hőszigeteléssel, elektromos hálózat felújításával.

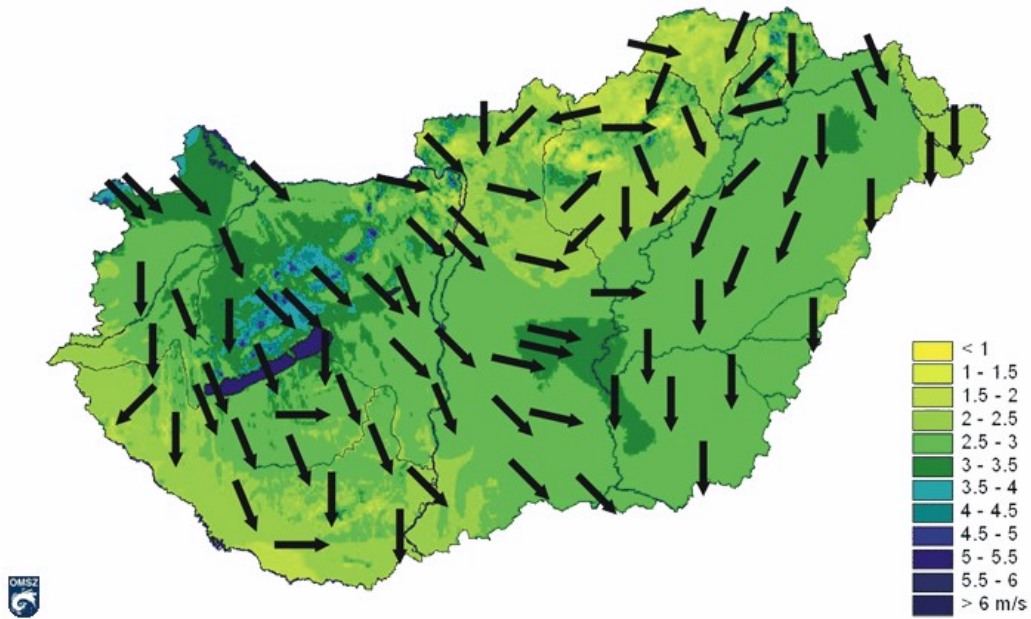
1.16 Városi klíma

Szekszárd földrajzi elhelyezkedéséből adódóan mérsékelt kontinentális éghajlattal rendelkezik. A város helyi klimatikus viszonyai jól jellemezhetőek a település hőmérsékleti értékeinek, csapadékmennyiségének, szélsőségének és szélirányának segítségével. A térségben mért évi átlagos középhőmérséklet az Országos Meteorológiai Szolgálat 1971 – 2000 között mért adatai alapján +10-11 °Celsius-fok. A 2021-es év mérési eredményeit tekintve elmondható, hogy míg a városban mért minimum hőmérséklet február hónapban a -10 °Celsius-fokot megközelítve mutatta a legalacsonyabb értéket, a maximum érték július és augusztus hónapokban több alkalommal átlépte a 40 °Celsius-fokot. A hőmérséklet növekedésével a városban mérhető páratartalom azzal fordított arányosságban mutat csökkenést. A csapadékeloszlás tekintetében megfigyelhető, hogy az említett évben a rövid idő alatt lehullott mennyiség május – június, illetve július – augusztus hónapokban mutatta a nagyobb intenzitást: értéke 2021 május végén meghaladta az 50 mm-t. A városra jellemző a Dunántúl uralkodó északnyugati széliránya, a szél erőssége január – február hónap végén mutatja a legnagyobb intenzitást.

75. ábra: Szekszárd 2021. évben mért klimatikus adatai

FORRÁS: [HTTPS://WWW.METEOBLUE.COM/HU](https://www.meteoblue.com/hu)

76. ábra: Az évi átlagos szélességek [m/s] és az uralkodó szélirányok Magyarországon

FORRÁS:

[HTTPS://WWW.MET.HU/EGHAJLAT/MAGYARORSZAG_EGHAJLATA/ALTALANOS_EGHAJLATI_JELLEMZES/HOMERSEKLET/](https://www.met.hu/EGHAJLAT/MAGYARORSZAG_EGHAJLATA/ALTALANOS_EGHAJLATI_JELLEMZES/HOMERSEKLET/)

A klímaváltozás következményeként Magyarországon is gyakoribbá válnak a hosszú, forró, száraz nyarak és a rövid, enyhe, csapadékmentes telek. Jellemző továbbá a tavaszi és az őszi évszak rövidülése. Az országos évi átlaghőmérséklet növekvő tendenciát mutat, az aszályos időszakok száma és a hirtelen, nagy mennyiségben lehulló csapadék mennyisége szintén emelkedik.

A Nemzeti Alkalmazkodási Térinformatikai Rendszer (NATÉR) weboldalán megtekinthető ALADIN-Climate klímamodell előrejelzése alapján megállapítható, hogy a 1961-1990 referencia időszakhoz képest a 2021-2050 időszak előrevetített éves átlaghőmérséklet értéke Szekszárd városának vonatkozásában +1,5-2 °Celsius-fokos várható változást, a nyári átlaghőmérséklet tekintetében 2-2,5 °Celsius-fokos növekedést jelez. A modell a hőségriadós napok, amelyeken a napi középhőmérséklet meghaladja a 25°C-t, számának gyarapodását a 2021-2050 időszakra vonatkozóan 20-25 napban jelzi, melyek közül a forró napok száma, amelyeken a napi maximum hőmérséklet eléri vagy meghaladja a 35°C-t, 5-10 nappal növekedhet³⁶.

A klímamodell előrejelzésében az átlagos évi csapadékösszeg Szekszárd területén a 2021–2050 időszakra vonatkozóan 0-25 mm várható csökkenést mutat, míg az átlagos nyári csapadékkintenzitás, mely a csapadékösszeg és a csapadékos napok számának hányadosaként értelmezhető, várható növekedése 0-1 mm-re tehető naponta.

³⁶ <https://map.mbfisz.gov.hu/nater/>

A klímaváltozás természeti következményei mellett annak demográfiai, társadalmi és gazdasági hatásai sem elhanyagolhatóak. A NATÉR rendszer 2015-ben végzett lakossági lekérdezésének eredményei megmutatják, hogy az ország lakossága a klímaváltozást hová rangsorolja más társadalmi problémák között. A klímaváltozás mint társadalmi probléma fontosságának mutatója a lakosságtól várható jövőre vonatkozó együttműködési készséget jelöli: anyagi tehervállalási képességet és alkalmazkodásra való hajlandóságot a jövőre vonatkozóan. A probléma megítélése Szekszárd esetében az országos átlagnak megfelelően került rangsorolásra. Tolna megye lakosságának környezetvédelemhez, köztük a klímaváltozáshoz, kapcsolódó attitűdjének mértékét az országos átlagnál kedvezőtlenebb szintre rangsorolja, mely szempontrendszerből a lakosság klímaváltozás mérséklésében vállalt lehetséges anyagi szerepvállalása, azaz a klímaváltozás mérsékléséhez való anyagi hozzájárulás átlagos mértéke az országos átlag alatti fizetési hajlandóságot mutat. A helyi lakosság klímaváltozás miatti elvándorlási szándéka, várható elköltözési hajlandósága az országos átlag alatti szintre becsülhető. A klímaváltozás súlyosságának felmérésére és megoldására a Tolna Megyei Önkormányzat 2017-ben megjelentette *Tolna Megyei Klímastratégia* c. dokumentumát és 2021-ben kidolgozásra került *Szekszárd Megyei Jogú Város Klímastratégiája*.

Szekszárd közigazgatási területe, mely 96.46 km²-t fed le, biológiai szempontból aktív és inaktív részekre osztható fel. Biológiai szempontból aktívnak tekinthető a településen található azon zöldfelületek összessége, melyek összefüggő, növényzettel fedett részei a városnak. Biológiai szempontból inaktív felületnek a városi környezetben található beépített területek tekinthetők, melyek növényi borítottsága nem alkot összefüggő felületet. Szekszárd vonatkozásában a Központi Statisztikai Hivatal által nyilvánosságra hozott adatokból láthatóvá válnak ezen területek egymáshoz viszonyított arányai. Míg a burkolt, beépített felületek aránya a 2020-ban végzett területmérés alapján 51,26 %-ot tett ki (49,46 ha). Szekszárd MJV Önkormányzatának tulajdonában álló, biológiai szempontból aktív zöldfelületek, mint erdők, közparkok és közkertek összességének mérete ugyanezen évben elérte a város közigazgatási területének 48,72 %-át (47 ha). Utóbbi kategóriában a fátlan zöldterületek (közparkok és közkertek együttesen 44 hektáron) aránya a város teljes zöldfelületének legnagyobb részét, 93,62 %-át teszik ki, míg a fásított zöldfelületek annak csupán 6,38 %-át (3 ha) képezik. A KSH által szolgáltatott területi adatok a 2018-2020 időszakra vonatkozóan jelzik az önkormányzat tulajdonában található közparkok területének kismértékű csökkenését, illetve a közkertek összterületének gyarapodását³⁷.

³⁷ https://www.ksh.hu/stadat_files/kor/hu/kor0011.html

Szekszárd	Erdő (ha)	Közpark (ha)	Közkert (ha)	Összes zöldterület (ha)
2018	3	35	8	46
2019	3	25	21	49
2020	3	23	21	47

77. ábra: Szekszárd biológiailag aktív, önkormányzati tulajdonú területeinek mérete (ha)

FORRÁS: KÖZPONTI STATISZTIKAI HIVATAL – SAJÁT SZERKESZTÉS

A településen végzett lakossági kérdőíves felmérés eredménye a város zöldterületei, mint életminőséget befolyásoló tényező kapcsán közepes mértékű elégedettséget mutat (értéke az 1-től 5-ig terjedő skálán, ahol a legkedvezőbb választ 5 pont jelöli, átlagosan 2,46). A megkérdezettek 53,61 %-a látogatja ezeket a területeket legalább heti rendszerességgel, vonzóbbá tételüket elsősorban sétautak fejlesztésével, utcabútorok és testedző eszközök kihelyezésével, játszótér fejlesztéssel és gyakoribb kültéri programok szervezésével tartják elképzelhetőnek.

2. HELYZETELEMZŐ MUNKARÉSZ

2.1. A vizsgált tényezők elemzése, egymásra gyakorolt hatásuk összevetése

2.1.1 Társadalom, humáninfrastruktúra

Szekszárd demográfiai helyzetének tendenciája kedvezőtlen, hasonlóan a magyarországi települések demográfiai helyzetéhez. Szekszárd MJV jövőbeni elképzelései között szerepel a népességmegtartó képességének javítása, mely stratégiai cél megegyezik az EU célkitűzéseivel. A településen a természetes környezet és a városias közösség szimbiózisa valósulhat meg, amennyiben a rendelkezésre álló munkalehetőségek hiánya nem generálja a lakosság elvándorlását. A város csökkenő népességdinamikája az országos átlagnál kisebb mértékű, mégis előregedő a lakossága, és negatív a vándorlási egyenlege. A népességszám csökkenését Szekszárdon napjainkban már nem a gazdaság strukturális változása, hanem elsősorban a fiatalok elvándorlása okozza. Ebben szerepet játszik a magasan kvalifikált munkahely lehetőségek hiánya, mely a képzett fiatalok számára megfelelő jövedelemforrást és fejlődési lehetőséget biztosítana az életésélyek javítása érdekében. A felsőfokú végzettség megszerzése érdekében az egyetemi városokba - elsősorban Budapestre és Pécsre - tanulni költöző fiatalok gyakran végleg elhagyják Szekszárdot. A város jövőjének egyik legfontosabb kérdése az, hogy miként lesz képes a fiatalok elvándorlását megállítani. Ennek egyik kulcsa lehet az, ha olyan szolgáltatásokat képes biztosítani a városban, amivel a fiatalabb korosztályok számára is vonzóvá teheti a helyben maradást (Generációk parkja, Szekszárdi Családbarát Strand és Élményfürdő, kulturális és szabadidős programok). A másik fontos szempont a városban meglévő munkahelyek megtartó erejének fokozása lehet, mely letelepedésre ösztönözné a fiatalokat.

Szekszárd lakosainak helyi „tükre” identitása érezhető a városban fellelhető civil, a nemzetiségi- és a hagyományőrző kezdeményezések megjelenésén. A helyi identitás megőrzésének kézzelfogható jele a történelmi múltból eredő épített örökségek, a művészeti értékek megőrzése, a városban született és élt hírességek által a városra testált örökségek, a helyi tájjellegű (borászati, népművészeti), és nemzetiségi programok szervezése. A rendezvények nem csak a lakosság kulturális, művészeti fejlődéséhez járulnak hozzá, de akár a nemzetközileg is elismert művészeket, sportolókat, borgasztronómiai szereplőket is Szekszárdra vonzanak. A kultúra mellett a borkultúra is magas szinten jelen van -ismert borászatok és borászok képviselőiben- a megyeszékhelyen, erősítve a térség borturizmusra épülő hírnevét.

A sport közösségkovácsoló ereje is hozzájárul a helyi identitás erősítéséhez, így a város a jövőben is nagy hangsúlyt fektet a sportélet támogatására, többek között a városi sportkomplexum fejlesztésére, egy új, fedett városi uszoda és rekreációs központ megvalósítására. A Szekszárdon élő német nemzetiségi közösség kötődését erősíti a német nyelvű előadásokat bemutató Deutsche Bühne Ungarn. A kulturális örökségek és a hagyományok fontos részét képezik a helyi identitásnak, megtartó ereje azonban csak a borkultúrának van a város életében. A helyi identitás erősítése elsősorban a fiatalok körében kíván megoldást, mert a fiatal generáció a kulcsa a város jövőbeni

fenntarthatóságának. A város vezetése több olyan intézkedést is meg kíván valósítani a jövőben, amely kifejezetten a fiatalok helyben tartását, életkörülményeik javítását célozza meg, mint például a Bursa Hungarica ösztöndíj pályázat folytatásával, a „Tanulj, hogy boldogulj!” ösztöndíj program és a „Mecénás Tehetséggondozó Támogatás”. A Gemenc Természeti bemutató Ökocentrum és kalandpark tervezett megvalósításával, a Gemenci Erdei Vasút, valamint a Gemenc-Dunapart kikötő felújításával és fejlesztésével a város természeti adottságait kihasználva segítheti elő a fiatalok helyben tartását, a turizmus fellendítését. Szekszárd lakosságának identitását a Szekszárd Megyei Jogú Város Aranykönyve is erősíti, hiszen 1994 óta a város történetének legfontosabb eseményei kerülnek megörökítésre minden évben.

A napi ingázás jellemzően Szekszárd-Paks, Szekszárd és a megyeszékhely környéki falvak, települések vonzáskörzetében jelentkezik a megyeszékhelyen Szekszádról jellemzően a Paksi Atomerőműnél meglévő, és a Baranya megyei Pécs megyeszékhelyen található munkahelyekre ingázik a munkaképes korú lakosság egy része. A városban foglalkoztatottak számát emeli a Szekszárdot körülölelő falvak, alvótelepülések (pl. Sióagárd, Kakasd, Decs, Sárpilis, Ócsény, Szálka, Grábóc, Alsónána) munkahelyre ingázó lakossága. Az utolsó, 2011. évi népszámlálás által realizált 34 368 fő állandó lakosra jutó napi más településre -főként a Paksi Atomerőműhöz- ingázók aránya 6,1 % volt, míg a Szekszárdra bejárók aránya 25,1 %. A megyeszékhelyre bejárók száma magasabb volt, mint a Szekszádról más településekre ingázók száma. Az ideiglenesen külföldön tartózkodók száma, a helyben lakó és dolgozók létszámára vetített százalékos aránya 2 %-kal haladja meg az országos átlagot.

Az ingázás Szekszárd vonatkozásában egyrészt választott, másrészt lehet kényszerű döntés is. Az ingázók korösszetételére jellemző, a még családot nem alapított 30 éven aluliak magas száma, ők rugalmasabban alkalmazkodnak a munkaerő-piac kihívásaihoz.

Szekszárdon a vándorlási egyenleg negatív értékét egyrészt a fiatal munkaképes korú lakosság foglalkoztatási célú elvándorlása, másrészt a település lakosságának korösszetételének kedvezőtlen hatása, az állandó lakossághoz viszonyított, növekvő időskorúak száma okozza. Szekszárd a megye számára teljes értékű középszintű ellátó-szolgáltató központ, a megye lakossága számára szinte teljes szolgáltatási potenciállal rendelkezik, így erre az erősségére alapozva szükséges a további lakosságmegtartó képességét fejlesztenie.

Szekszárdon területén egyetlen szegregátum található, ahol jellemzően tartósan létminimum alatt, alacsony komfortfokozatú lakásokban élő roma származású családok élnek. Jövedelmük jelentős részét a szociális támogatások teszik ki, és önerőből képtelenek kijutni nehéz helyzetükből. A mélyszegénységben élők körében magas számú a nagyobb részben aluliskolázott felnőttekből álló, foglalkoztatott nélküli háztartások száma. Számukra rendkívül fontos a megfelelő szintű pénzügyi és szociális jellegű segítségnyújtás. A korábbi városi tapasztalatok azt mutatták, hogy bár számos felzárkóztató szociális program valósult meg, ezek még ha rövid távon sikeresek is voltak, hosszú távon, a projektek befejeztével nem tudtak tartós eredményt felmutatni, így a szegregátumban élő társadalmi csoport leszakadása elkerülhetetlen.

A fiatalok elvándorlása Szekszárd lakosságának idősebb generációját teszi kiszolgáltatottabbá, ezért kiemelt feladat a város számára az időskorúak ellátása, hiszen a keresőképes lakosság

számához viszonyított arányuk évről évre, fokozatosan nő (előregedő népesség), és az időskorúak várható élettartama növekvő tendenciát mutat.

Szekszárd fejlődéséhez aktívan hozzájárul a 137 önkéntes és civil szervezet, melyek a közösségi élet minden területét lefedve tevékenykedik. Szekszárd MJV önkormányzata együttműködik a fenntarthatósági folyamatok elősegítése érdekében a civil szervezetekkel és alapítványokkal. Az önkormányzat a városi szintű civil ügyekben deklaráltan együttműködő legitim civil partnere a Szekszárdi Civil Kerekasztal, mely egyben a civil kontroll lehetőségét is megteremti a döntés előkészítés és végrehajtás során. A Szekszárd és Térsége Többcélú Kistérségi Társulás 26 település polgármesterének együttműködése által jött létre területfejlesztési céllal a statisztikai kistérség teljes egészét lefedve. Feladatai közé tartozik a közoktatási, szociális és területfejlesztési feladatok térségi szintű szervezése. A Dunamenti Polgári Egyesület, mint a Tolna Megyei Civil Szolgáltató Központ fenntartójának elsődleges célja a társadalmi szerepvállalás ösztönzése, a nemzeti kulturális, polgári, keresztény értékek ápolása, ismeretterjesztő tevékenység végzése a tudomány, a történelem, a művészetek, a kultúra, a vallás és a sport területén rendezvények szervezése útján minden korosztály számára.

A civil szervezetek legnagyobb kihívása az utánpótlás biztosítása. Egyre kevesebb fiatal csatlakozik a civil szervezetekhez, ezért meg kell találni annak a módját, hogy miként tehetné a helyi civil életet ismét vonzóvá a fiatalabb generációk számára.

A városban az egyházak is fontos szerepet kapnak a közösségi élet formálásában. A Magyar Katolikus Egyház Pécsi Egyházmegye óvodát és iskolát is fenntart a városban, ahol a következetes értékrendszer kialakításában az Egyház kétezer éves hagyománya biztos alapot jelent.

Szekszárd MJV Önkormányzata elkészítette a 2023-ig szóló Helyi Esélyegyenlőségi programját, melyben a nők, az időskorúak, a gyermekek, a fogyatékkal élők, a mélyszegénységben élők megsegítésére deklarálja a stratégiai feladatokat. Ebben a dokumentumban került összefoglalásra a HEP Intézkedési Terve, melyben a feltárt célcsoportra és problémákra határoz meg fejlesztési lehetőségeket. A városi eseményeken is kiemelt szerepet kap az érzékenyítés, az esélyegyenlőség biztosításának kinyilvánítása. Hosszú távú cél olyan eszközök, szoftverek, segédeszközök beszerzése, mely segítséget nyújt a fogyatékkal élők számára a mindennapi ügyintézésében, valamint cél a középületek akadálymentesítése.

Szekszárdon az önkormányzati lakások nagyobb része eladásra került, így a városban meglévő 322 önkormányzati bérlakás nem elegendő a felmerülő igények kiszolgálására. 2005-ben a fiatal házaspárok számára épült előtakarékos Fecskeház program enyhített a szűkös lakáshoz jutási helyzeten. A belvárosi Mikes utcai garzonház pedig elavult technológiával épült, így felújításra szorulna, de nem sikerült pályázati forrást szereznie az önkormányzatnak.

A Szekszárd hazavár program részeként a város lakások építését tervezi fiatal házaspárok számára a Fecskeház mellett.

2.1.2 Gazdaság

A városban a működő vállalkozások száma az elmúlt évtizedekben folyamatosan emelkedett. A vállalkozások fejlődéséhez nagyban hozzájárulhat, ha azok együttműködnek egymással, ez a városban az autóipar és a borászati cégek között valósul meg leginkább, de emellett hulladékfeldolgozó klaszter is működik. A tudástranzfer többféleképpen megvalósulhat. Az ipari parkban a vállalatok fizikai közelsége egymáshoz kézenfekvővé teszi az együttműködést. Vállalkozói fórumok megtartásával feltárhatóak lennének a közös igények és lehetőségek, ahol az önkormányzat akár közvetítői szerepet is elláthatna. A jövőben a város egyik kiemelt beruházása egy új könyvtár és tudásközpont lehet, amely hozzájárulna a helyiek szellemi fejlődéséhez és innovatív készségeik kibontakozásához.

A településen a borászati, az autóipari és a dél dunántúli hulladékfeldolgozó klaszter működik érdemben a városban, érdekképviseleti szervként megyei iparkamara is meghatározó szereppel bír.

A gazdaság fejlesztésében a szakképzett, magasan kvalifikált munkaerő rendelkezésre állása kulcsfontosságú. A Szekszárdi Szakképzési Centrum és a helyi vállalkozók közötti duális oktatásban történő együttműködésének célja a szakmát tanuló diákok gyakorlati tudásának erősítése, munkatapasztalat megszerzésének elősegítése. A helyi vállalkozások és a szakképzésben résztvevő oktatási intézmények együttműködése a gyakornoki programokon és duális képzéseken túl a tananyag összeállításában fontos szerepet játszhat. Szekszárdon a 2015. évi adatok alapján 11 középfokú oktatási intézmény működött, melyből kilenc a szakképzésben érdekelt. A Pécsi Tudományegyetem Kultúratudományi, Pedagógusképző és Vidékfejlesztési Kara a mezőgazdasági, a vidékfejlesztési agrármérnöki és a környezetkultúra szakirányokkal város és a várostérség részben agáripari munkaerő piaci profiljához illeszkedő képzéseket is nyújt. A 2011-es népszámlálás adatai alapján összességében elmondható, hogy az érettségizett és felsőfokú tanulmányokat folytató lakosság száma a településen élők számának a felét teszik ki, ami a város jövőbeli fejlődésének egyik kulcsa lehet.

Az elmúlt két évtizedben mind a regisztrált egyéni vállalkozások, mind a kft-k száma folyamatosan emelkedett, ami élénkülő vállalkozó kedvre utalt. Ezt támasztja alá az is, hogy a főállású egyéni vállalkozók száma 2008 és 2020. között mintegy 8-10 %-kal emelkedett. Az elmúlt évtizedekben a regisztrált kft. számára vonatkozó trendvonal üteme is kedvező volt, bár az elmúlt egy-két évben a legelterjedtebb vállalkozási formában tevékenykedő vállalkozások köre nem bővült.

A vállalkozások nemzetgazdasági ág szerinti megoszlását vizsgálva látható, hogy a településen működő vállalkozások több, mint 13 %-a mezőgazdasági vállalkozás, ez magasabb, mint az országos átlag, feltehetőleg a borászati tevékenységnek köszönhető. A fentiekén túl meghatározó szerepe van a város életében a feldolgozóiparnak (elsősorban élelmiszeripar, könnyűipar), de a legtöbb vállalkozás a szolgáltató szektorban dolgozik, ezen belül kifejezetten sokan tevékenykednek a kereskedelem, gépjárműjavítás, és a szakmai, tudományos, műszaki tevékenység területeken is. Ez utóbbi területen a szektor kifejezetten erősnek is mondható, mivel a vállalkozások közel 40%-a társas vállalkozásnak minősül.

2019. évben Tolna megye legnagyobb árbevételű vállalkozásai közül mintegy 20-22 cég volt szekszárdi székhelyű volt. A feldolgozóipar továbbfejlesztése jövedelmező irány lehet a helyi gazdaság fejlődésében. A feldolgozóipar fejlesztésében a helyi erősségekre, hagyományokra, természeti és logisztikai adottságokra érdemes támaszkodni.

Az elmúlt években jelentősen javultak a helyi gazdaságot kiszolgáló infrastrukturális feltételek. A város megközelíthetőségét javító közúti infrastrukturális fejlesztések a javították a teherforgalom lehetőségeit. A közúthálózatfejlesztésére további igény mutatkozik, főként a belvárost elkerülő út befejezésére van jelentős igény.

Az elmúlt években tovább bővült a város keleti részén található ipari park. Az ipari park új területei iránt magas érdeklődés mutatkozott, mára lényegében teljes az ipari park kihasználtsága. A Modern Városok Program keretében a település az ipari parkok bővítése mellett kötelezte el magát, amely további gazdasági fejlődést eredményezhet a városban. Szekszárd gazdaságának az egyik alapja, a város egyik vonzereje a borászati tevékenység, az erre épülő gasztro- és ökoturizmus.

Az önkormányzat éves összes költségvetési bevétele az elmúlt néhány évben – elsősorban a kovidnak köszönhetően -csökkent, a költségvetési kiadások és bevételek egyensúlyban voltak. Ez részben azzal magyarázható, hogy a városnak jelentős összegű adósságot kellett törlesztenie. A korábbi években felhalmozott adósságok miatt a városvezetésnek korlátozottak voltak a lehetőségei az önerőből történő beruházások megvalósításaira. Az elmúlt években 2015ban volt a legmagasabb az önkormányzati beruházások aránya az összes kiadáshoz képest 37%-kal. 2020-ban a kiadásoknak mindössze 14%-át tették ki a beruházások. A beruházások mellett a felújításra fordított költségek csökkentek jelentősen, mindössze a költségek 1%-et teszik ki az erre a célra fordított összegek. A korábbi időszakhoz képest a város a 2021-2027-es időszakban az operatív programokon keresztül lényegesen kevesebb forráshoz juthat hozzá, épp ezért elengedhetetlen, hogy a város a jövőben gazdaságosabban és hatékonyabban használja fel a forrásait, továbbá keresnie kell az alternatív forrás lehetőségeket (pl. közvetlen EU-s források).

Szekszárd életében 137, a közösségi élet minden területét lefedő önkéntes és civil közösség által végzett tevékenység kiemelkedő jelentőségű. Szekszárd város önkormányzatával a fenntarthatósági folyamatok elősegítése érdekében civil szervezetekkel és alapítványokkal működik együtt. Szekszárd MJV Önkormányzata a városi szintű civil ügyekben deklaráltan együttműködő legitim civil partnere a Szekszárdi Civil Kerekasztal, mely a civil kontroll lehetőségét is megteremti a döntés előkészítés és végrehajtás során. A városfejlesztésben egyre nagyobb szerepet kapnak az alulról szerveződő kezdeményezések, a döntéshozatalba jobban bevonásra kerül a lakosság.

A 2011-es népszámlálási adatok alapján az elmúlt tíz év alatt a városi lakosság vallási felekezethez tartozása jelentősen csökkent, azonban a település vallási összetétele lényegében nem változott az évek során, a város többségében katolikus lakossága mellett a reformátusok aránya számottevő.

Az egyházak több helyi oktatási intézmény működtetői, az önkormányzattal történő együttműködésük kiemelt jelentőségű. Az egyházak közösség-szervező ereje, etikus magatartásról szóló tanai hozzájárulhatnak a kölcsönös előnyökön alapuló gazdaság szervezéséhez is.

Szekszárd népességén belül a nemzetiségek aránya - részben asszimilatív folyamatok miatt - majdnem elenyészett. Jelenleg német kisebbségi önkormányzat működik a városban, amely kulturális és érdekképviseleti szerepe mellett a helyi gazdaságfejlesztésben is szerepet játszik. A német nemzetiségi önkormányzat hozzájárul a határon túli együttműködések megerősítéséhez.

2.1.3 Közlekedés, közművesítés

Szekszárd közúti közlekedésben elfoglalt helyzetére jellemző, hogy itt ágazik el a Pécsset érintő nemzetközi útvonal, valamint a város mellett halad el az M6-os autópálya. A Szekszárdtól északra megépített Szent László híd köti össze a Dunántúlt az Alfölddel. Szekszárd közlekedési infrastruktúráját az alacsony vonalsűrűség, a lassú haladási sebesség és az utak rossz minősége jellemzi. A kistérség vonatkozásában szükséges lenne az M9-es út Kaposvárig terjedő szakaszának megépítése. Tolna megye területén a településhálózat és a földrajzi adottságok miatt a főúthálózat mellett az összekötő utak is fontos hálózati szereppel bírnak a térségek közötti közlekedésben. Tolna megye belső szerkezetét és térségi kapcsolatait alapvetően meghatározza az észak-déli irányú Duna-völgy, a Duna mellett kiépült városok – Dunaföldvár, Paks, Tolna, Szekszárd, Bátaszék – és a Dunával párhuzamosan haladó, szintén északdéli irányú 6-os főút. A 6-os főút Szigetvár, Pécs, Budapest felé erősíti Szekszárd-Paks térségének lehetőségeit. Dombóvártól a 61-es főút és a Székesfehérvár-Szekszárd közötti 63-as főút is észak-déli vonalvezetésű. A Siófok-Tamási-Szekszárd főút (65-ös) északnyugat-délkelet irányban halad. Az 56-os főútvonal Szekszárdon áthaladó szakasza korábban jelentősen terhelte a városközpontot, de a tehermentesítő út mérsékelte az ott átmenő forgalmat. Ez azonban a keleti városrészben élők számára jelent új veszélyforrást a megnövekedett gépjármű forgalom miatt. Javasolt a fenti útszakaszon a forgalom lassítását és a gyalogosok biztonságos átkelést szolgáló, jelzőfényel ellátott szigetek megépítése. Szekszárdon általános igényként merül fel a meglévő belterületi utak felújítása, de néhány meglévő összekötő út felújítása is időszzerűvé vált.

A város elhelyezkedésének hátránya, hogy nem épült ki nagykapacitású vasútvonal. Szekszárdot Budapesttel való gyorsvonati összeköttetése megoldott, de tangenciális irányban csak átszállással kapcsolódhat a személyforgalomba. A megye vasúti csomópontja Dombóvár, másodlagos fontosságú csomópontja Szekszárdtól délre, Bátaszéken alakult ki. Szekszárdnak elsősorban az autóbusz járatai, kapcsolatai intenzívek, mivel a vasúthálózati kiépítettség nem kielégítő. A járműparkban is kedvező változások valósultak meg, és a vonalhálózat is korszerűsítésre került a helyi igényeknek megfelelően.

A városban megnövekedett személygépjármű forgalom számára nincs elegendő parkolóhely a két parkolózában, bár folyamatos fejlesztéssel él a város. A városban 9 db elektromos autótöltő kiépítése történt meg (*Forrás: villanyautosok.hu*).

A város hosszú távú célja, hogy növekedjen a környezetbarát kerékpáros közlekedés aránya Szekszárdon, ezért fontos feladat a város számára a két ütemű kerékpárút-hálózat fejlesztése, bővítése.

A regionális kerékpárhálózatot illetően Bogyiszló és Ócsény fejlesztési terveiben szerepel a Duna-menti regionális kerékpárút kialakítása, mely Szekszárd Város hatályos városfejlesztési programjával találkozik, ugyanakkor Szekszárd településszerkezeti terve nem jelöl kapcsolatot e tervezett kerékpárút nyomvonalhoz.

A fejlesztési tervekben és a szerkezeti terven szerepel az Országos Területrendezési Terv alapján Szekszárd és a Gemenci szabadidő központ kerékpárúttal való összekötése, melynek Szekszárd szerkezeti tervében hiányzik a kapcsolata.

Kerékpár és e-roller sharing rendszerek jelennek meg egyre több nagyvárosban, Szekszárdon érdemes lenne felülvizsgálni használatuk bevezetését.

Szekszárdon rossz állapotúak a gyalogjárdák, ezért azok műszaki állapota évente felülvizsgálásra kerül, és ezt követően fontossági sorrendben kerülnek a járdafelújítások kijelölésre. Az önkormányzat a leromlott állapotú beton és aszfaltos járdák újra betonozása helyett a javításoknál a térköves megoldásokat részesíti előnyben.

Szekszárd MJV jelenleg beépített területén a teljes közműellátás szinte mindenhol megoldott.

A vezetékes ivóvíz ellátása zárt rendszerben, a közcsatornás szennyvízelvezetés pedig nyílt és zárt rendszerrel megoldott. A város központjában zárt csapadékgyűjtők találhatóak. A városban a közműves ivóvízellátás megoldott, azt a meglévő 4 kútcsoportból jelenleg egy kútcsoport biztosítja. Az ivóvízellátást szolgáló új vízbázis kialakítása -Bogyiszló és Fadd-Dombori közötti Duna parton- 2017-ben került átadásra a város korábbi -Szekszárd Lótér- vízbázisán jelentkező diklór-etilén veszélyeztetettsége miatt. A beruházás során 8 db kút és egy víztisztító üzem került megépítésre, melynek kapacitása 10.000 m³/nap. A kutakból kitermelt víz vas-, mangántalanítás tisztítási technológia után kerül a fogyasztókhoz. A szolgáltatott ivóvíz a 2000-2019 időszakban 26%-os csökkenést, a lakossági ivóvízfogyasztásban 16%-os csökkenést mutat. A városban a tűzvíz hálózat, valamint a tartalék tűzvíz-tárolómedence hálózata bár kiépített, sok esetben mégis problémát okoz az oltóvíz hiánya.

Az energiahordozók közül a villamosenergia és a földgáz áll a város rendelkezésére, bár a megújulóenergia felhasználás is megjelent a településen. Szekszárdon a lakásállomány 100%-a rendelkezik áramvételezési lehetőséggel. A gázcsőhálózat kiépítettsége a városban 146,2 km hosszú volt 2020. évben. A háztartási fűtési célú gázfogyasztók száma a 2000. évhez képest közel 18%-os emelkedést mutatott.

Szekszárd város egyik adottsága a távhő szolgáltatás kiterjedtsége, a lakások több mint 37 %-a és a belvárosi közintézmények többsége távhő-fűtést használ. 2020-ban 5682 db lakás kapcsolódott a távfűtéses szolgáltatáshoz, és 109424 Gigajoule hőmennyiséget használtak el. A 2 db gázmotoros kiserőmű 2002. évi üzembe helyezésével összesen 4,7 MW-os teljesítményével járul hozzá a város energiaellátásának biztosításához.

A háztartások 80%-a bekötésre került a kábeltelevízió hálózatba. A városban több vezetékes és vezeték nélküli távközlő és műsorszóró szolgáltató nyújt vételi lehetőséget: 2022-ben az internethozzáférési lehetőséget biztosító cégek száma 26 db, kábeltelevízió és IPTV szolgáltatást nyújtó cég 7 db volt.

Szekszárd közmű ellátottságának mennyiségi vonatkozása jelenleg igénykövető, azonban a közműszolgáltatással szemben a lakossági kérdőívek elemzésekor minőségi igények elvárása is felmerült, ami a közműfejlesztési feladatok meghatározásában iránymutató lehet.

2.1.4 Zöldfelületi rendszer

Szekszárd közigazgatási területe, mely 96.46 km²-t fed le, biológiai szempontból aktív és inaktív részekre osztható fel. Biológiai szempontból aktívnak tekinthető a településen található azon zöldfelületek összessége, melyek összefüggő, növényzettel fedett részei a városnak. Biológiai szempontból inaktív felületnek a városi környezetben található beépített területek tekinthetők, melyek növényi borítottsága nem alkot összefüggő felületet. Szekszárd vonatkozásában a Központi Statisztikai Hivatal által nyilvánosságra hozott adatokból láthatóvá válnak ezen területek egymáshoz viszonyított arányai. Míg a burkolt, beépített felületek aránya a 2020-ban végzett területmérés alapján 51,26 %-ot tett ki (49,46 ha). Szekszárd MJV Önkormányzatának tulajdonában álló, biológiai szempontból aktív zöldfelületek, mint erdők, közparkok és közkertek összességének mérete ugyanezen évben elérte a város közigazgatási területének 48,72 %-át (47 ha). Utóbbi kategóriában a fátlan zöldterületek (közparkok és közkertek együttesen 44 hektáron) aránya a város teljes zöldfelületének legnagyobb részét, 93,62 %-át teszik ki, míg a fásított zöldfelületek annak csupán 6,38 %-át (3 ha) képezik. A KSH által szolgáltatott területi adatok a 2018-2020 időszakra vonatkozóan jelzik az önkormányzat tulajdonában található közparkok területének kismértékű csökkenését, illetve a közkertek összterületének gyarapodását.

A helyi lakosok kérdőíves megkérdezésük során közepes elégedettségükről nyilatkoztak a városban rendelkezésre álló zöldfelületek állapotáról, mint életminőséget befolyásoló tényezőről. Javaslatuk alapján a területek eszközfejlesztésekkel és rendezvények szervezésével élhetőbbé válnának számukra.

Szekszárdon a napfénytartam éves összege átlagosan 1750-2050 óra között alakul, ami jelentős részben elegendő lenne a fűtés és a használati melegvíz előállításához. Rendelkezésre áll továbbá szélenergia hasznosítás, illetve a föld geotermikus energiája is. A lakossági kérdőívek kiértékelése szerint a város lakosságának 9%-a okos otthonban él, korszerű, környezetbarát megújuló energiafelhasználással (földhő, napenergia), melyből megállapítható a növekvő tendenciájú környezettudatos energiafelhasználás. Az intézményi kérdőívek válaszaiból kapott eredmény alapján azok legalább 40%-a megújuló energiaforrással fedezi energiaszükségletét. Szekszárd barnamezős beruházása, az épülő Tudásközpont már a kor igényeinek megfelelő energiahasznosítással kerül megvalósításra, fenntartható működését 150 kWp teljesítményű napelem panelek támogatják majd.

A városban elérhető energiaszolgáltatók modern, energiahatékony technológiai megoldásokat valósítottak meg, így Szekszárd lakosai számára is rendelkezésre áll az okosmérés és az okos hálózat használatának lehetősége. A helyieknek ezáltal módjukban áll változtatni felhasználói szokásaikon, a tudatos energiafelhasználás révén csökkenthetik energiadíj számlájukat és ez hozzájárulhat az üvegházhatás visszaszorításához. A villamosenergia elosztási tevékenységet végző társaságok jogszabályi előírás alapján 2021 januárjától elkezdték a felhasználók széles körénél az okosmérők telepítését.

2.1.5 Környezetvédelem

A város Szekszárdi-dombvidék és az Alföld találkozásánál fekszik, a dombvidéken a felszint lösziszap fedi. A talajtakaró változatosságának meghatározó talajtípusa a csernozjom talajtípusok

(80%). Az egykori tájhonos tölgyerdők eltűntek, a mai erdők jó része telepített (fenyő, fűz, akác) erdő.

A város kiváló természeti adottságai miatt a magas színvonalú a szőlőművelés, borászat az ehhez kapcsolódó egyéb kiegészítő mezőgazdasági tevékenység, szolgáltatásnyújtás. A tájhasználatot történelmi idők óta meghatározza a mezőgazdasági tájhasználat, a város jelentős része tájképvédelmi terület.

Szekszárd levegőminőségét döntően a közlekedésből, illetve a fűtésből (fosszilis tüzelőanyagok elégetéséből) származó légszennyező anyagok (CO₂, CO, NO₂, SO₂ és szilárd anyag) kibocsátása határozza meg. Ehhez adódnak hozzá az ipari, mezőgazdasági üzemek légszennyező pontforrásainak kibocsátásai (pl. illékony szerves vegyületek /VOC), továbbá a diffúz szennyezések (pl. por, szaganyagok stb.) hatásai, illetve a környező légszennyezőktől (pl. szomszédos v. távolabbi településektől) beáramló szennyezőanyagok. Az előző években megépült, a várost elkerülő utak (É-i, Ny-i, K-i) révén csökkent a korábbi útvonalakon a közlekedésből eredő légszennyezettség, de a légszennyezettség városi szinten ezzel nem csökkent, csak áthelyeződött.

A zaj és rezgés tekintetében Szekszárdon komolyabb problémák nem mutatkoznak, a város ipari, gazdasági, kereskedelmi területeinek elhelyezkedése rezgésvédelmi szempontból kedvező, mert a legjelentősebb üzemek ipari parkokban, tömbökben települtek. A zaj és rezgés jellemzően közlekedési eredetű, a főbb városi utak közvetlen környezetében jelentősebb a terhelés.

A levegő szálló-portartalma a természetföldrajzi adottságok miatt közepes. Már napjainkban is súlyos egészségügyi problémákat okoz az allergén növények pollenszórása (pl. parlagfű), de ez a trend a klímaváltozás hatására növekedni fog. A várost érő zajterhelések három forrásból származhatnak, így a közlekedésből, az ipari tevékenységből, és egyéb szolgáltatásokból (pl.: szabadtéri rendezvények). Ezek közül – a mérések szerint is legjelentősebb a legelső, hiszen a városközponton részben átmenő főút forgalma erőteljes zajhatást jelent (nem beszélve a korábban említett levegőszennyezésről). Ezeknek a hatásoknak a csökkentése – forgalomszervezési eszközökkel már megkezdődött.

Veszélyforrásként jelentkezhetnek a város térségében működő állattartó telepek, amelyek – nem megfelelő hulladékkezeléssel – a környezetükben súlyos talaj-, illetve talaj, vagy felszíni vízszennyezést okozhatnak.

3. HELYZETÉRTÉKELŐ MUNKARÉSZ

3.1. A helyzetelemzés eredményeinek értékelése, szintézis

3.1.1. A település és környezetének fejlesztését befolyásoló külső és belső tényezők összefoglaló értékelése

SWOT Társadalom, Humáninfrastruktúra

ERŐSSÉGEK	GYENGESÉGEK
<ul style="list-style-type: none">• Erős helyi identitás• Nemzetiségi kulturális élet erős megjelenése• Jó foglalkoztatottsági mutatók• Jövedelmi viszonyok• Minőségi közszolgáltatások• Viszonylag széleskörű civil élet és tevékenységi terület	<ul style="list-style-type: none">• Kedvezőtlen adottságok a fiatalok helyben tartására• Időskorú népesség növekvő részarányával számolnia kell a városnak.• A roma lakosság alacsony foglalkoztatási szintje• Alacsony vállalkozói készség, kevés vállalkozó• Képzett munkaerő hiánya, magasabban képzettek nem jönnek vissza a térségbe• Szegregátumban élők kedvezőtlen életkörülményei

LEHETŐSÉGEK	VESZÉLYEK
<ul style="list-style-type: none">• Közintézmények kapacitásainak, férőhelyeinek helyi igényekhez igazodó bővítése, új szolgáltatások létrehozása.• A közszolgáltatások közötti együttműködések továbbfejlesztése, partnerségi hálózat létrehozása.• Civil és egyházi szervezetek széleskörű bevonása a helyi közszolgáltatásokba• A helyi identitástudat erősítése a beköltözők integrálásával és a kulturális élet sokszínűvé tételével.• Hátrányos helyzetű társadalmi csoportok helyzetének javítása.	<ul style="list-style-type: none">• Nagyon rossz korstruktúra, fiatalok számának gyors csökkenése az elvándorlás következtében• Időskorú népesség további növekvő részaránya miatt a szociális ellátás túlterheltté válik.• Egyes városrészekben nehezülhet a közszolgáltatásokhoz való hozzáférés.• Szegregátumban élők életkörülményeinek romlása – társadalmi rétegek polarizációja

SWOT Gazdaság

ERŐSSÉGEK	GYENGESÉGEK
<ul style="list-style-type: none">• Kedvező térségi elérhetőség• Feldolgozóipari tapasztalatok, termelési hagyományok (élelmiszer és fa)• Borturizmus köré épülő idegenforgalmi szektor• Jelentős kereskedelmi kapacitások• Ipari parkban jelentős helyi gazdasági szereplők• járási szinten magas gazdasági aktivitás, alacsony munkanélküliség• Támogató szolgáltatások helyi és térségi elérhetősége (üzleti szolgáltatások)• Ipari-kereskedelmi célú fejlesztésekre alkalmas területek szabályozási szinten biztosítottak• A településre nem jellemző a környezetszennyező iparágak jelenléte• Szakképzési lehetőségek adottak (PTE, Szekszárdi Szakképzési Centrum)	<ul style="list-style-type: none">• Alacsony feldolgozottságú mezőgazdasági termékek• Szervezőerő hiánya a mezőgazdaságban• Képzett munkaerő hiánya, magasabban képzettek elvándorolnak és nem jönnek vissza a térségbe• Nincs megfelelő termék és térségi marketing,• vállalati mérethierarchia torz, mikrovállalkozások túlsúlya jellemző, KKV szféra relatíve gyenge, nagyvállalati kör kicsi;• külföldi tőke jelenléte mérsékelt• Helyi vállalkozások jellemzően alacsony tőkével, csekély létszámmal működnek, fejlődési potenciáljuk csekély, a kereslet ingadozásai rendkívül súlyosan érintik őket• az önkormányzat gazdaságfejlesztésre fordítható eszközei és erőforrásai korlátozottak. A helyi vállalkozások korlátozott innovativitása, limitált K+F tevékenység

LEHETŐSÉGEK	VESZÉLYEK
<ul style="list-style-type: none">• Munkahelyek teremtése, szociális gazdaság• Szálláshelyfejlesztés, alkonyatipar• Szelíd turizmus• Duális képzések bővítése• Új közép- és felsőoktatási képzési struktúra kidolgozása a piaci igények változásaira reagálva• Az alternatív energia fejlesztések támogatása• A nemzetközi kapcsolatok fejlesztése• A régió oktatási-kutatási-fejlesztési intézményei viszonylag könnyen elérhetőek,• városmarketing - a helyi civil szervezetek, helyi vagy térségi TDM bevonásával -	<ul style="list-style-type: none">• A dinamikusabb külső térségek szívó hatása• Az EU mezőgazdasági támogatási rendszer kedvezőtlen hatásai• Foglalkoztatottak nélküli háztartások növekvő aránya• A helyben lévő munkahelyek száma stagnál, vagy akár csökkenhet is, ha a befektetőkért vívott versenyben a város alul marad a piacon már jelen lévő ipari – kereskedelmi parkokkal szemben

eszközeivel a település újrapozícionálható, a kertvárosi képet rekreációs funkciókkal lehet kiegészíteni,

- tudásintenzív és kreatív iparágak megerősödése

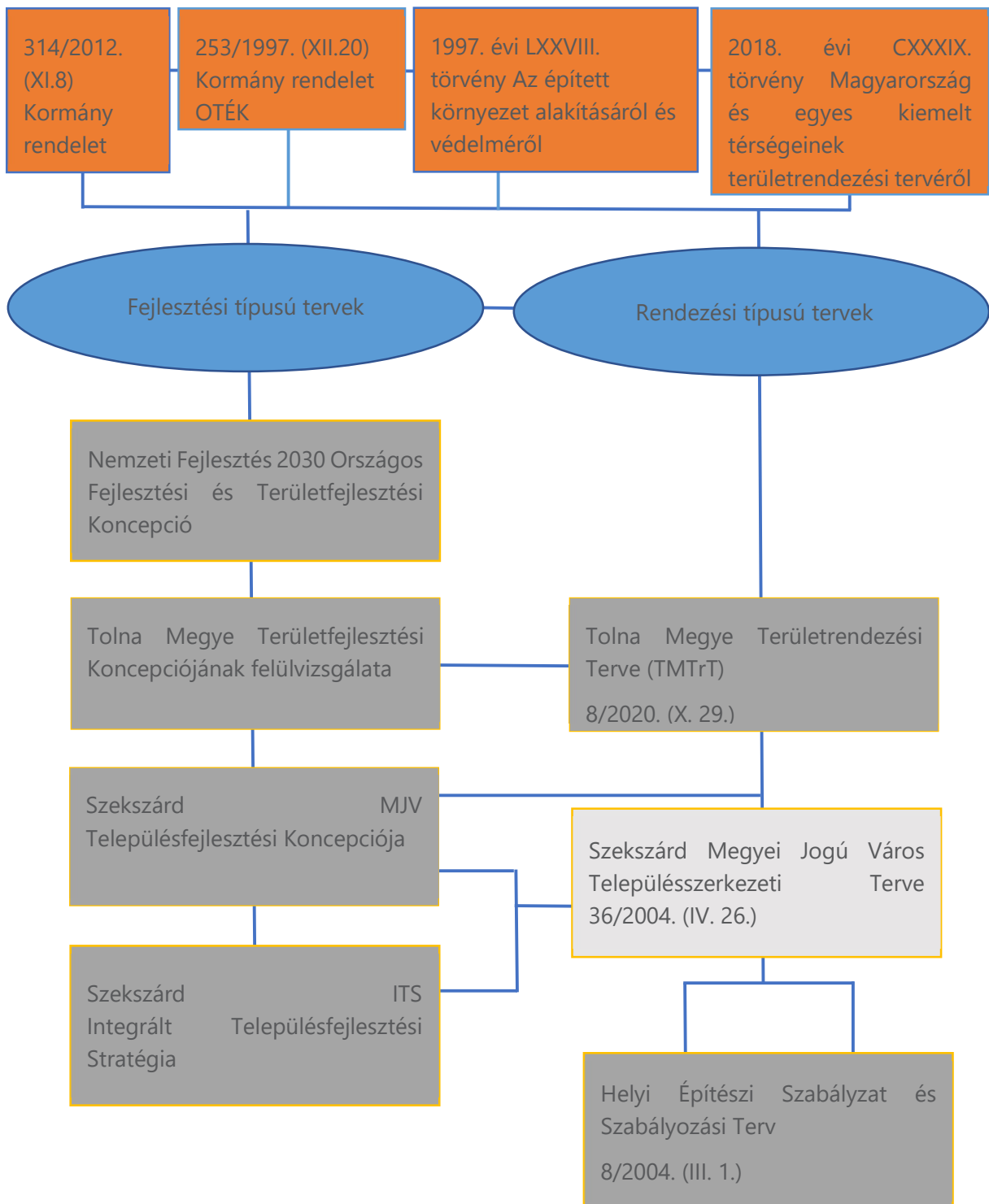
SWOT Zöldfelületi rendszer

ERŐSSÉGEK	GYENGESÉGEK
<ul style="list-style-type: none">• Rendezett városkép• Változatos természeti, környezeti adottságok• Zöldterületek magas aránya• Jelentős, jó minőségű vízkészlet• Turisztikai vonzerő• Magas a biológiailag aktív felületek aránya• Közparkok és közkertek együttes területe kedvező	<ul style="list-style-type: none">• Természetvédelmi területeken nem a védettséggel összeegyeztethető területhasználat, illegális hulladéklerakás,• Természetközeli területek rekreációs célú használata, bemutatása sok esetben elégtelen,• Zöldfelületi kataszter hiánya,• Kertes mezőgazdasági területek és a védett természeti területekkel szembeni elvárások ütközése.
LEHETŐSÉGEK	VESZÉLYEK
<ul style="list-style-type: none">• Fűtési rendszerek korszerűsítése• élőhelymegőrzési, természetvédelmi, valamint zöldfelületfejlesztési célok pályázati források növekedése,• védett természeti területek idegenforgalmi célú fejlesztése a természetvédelmi szempontok betartása mellett,• további természetközeli területek védelem alá helyezése,• a digitális technológia fejlődése a zöldfelületek naprakész nyilvántartásában,• önkormányzati tulajdonú szabadterületek további zöldterületek, játszókertek kialakítására.	<ul style="list-style-type: none">• Lakossági energetikai fejlesztések elmaradása• Országos, helyi és Natura 2000 védelem alatt álló természeti értékek pusztulása, a nem megfelelő természetvédelmi kezelés hiányában,• Kertes mezőgazdasági területek előrehaladott beépítése, nem hagyományos területfelhasználása,• Klímaváltozás negatív hatásai: termőhelyi körülmények megváltozása, élőhelyek degradációja, invazív fajok térhódítása,• Önkormányzati forráshiány a zöldfelületek állapotromlásához vezet

SWOT Közlekedés, közművesítés

ERŐSSÉGEK	GYENGESÉGEK
<ul style="list-style-type: none">• Térségi közlekedési csomópont szerepkör• Foglalkoztatási központ• Közlekedési infrastruktúrában jelentős fejlesztések valósultak meg az elmúlt évtizedben• Községi közlekedés működik a városban• Közterületi elektromos töltőhálózat kiépítése elkezdődött• Teljesnek mondható közművesítettség• Kiépült távhő szolgáltatás	<ul style="list-style-type: none">• Vasúti kapcsolat gyengesége• Kis-és középfalvas környezet (Szekszárdi járás)• Nemzetközi gazdasági együttműködések gyengék és nem intézményesültek• Növekvő gépjárműforgalom környezetkárosító hatása• Községi közlekedés nem alkalmazkodik a változó igényekhez• Oltóvíz általános hiánya
LEHETŐSÉGEK	VESZÉLYEK
<ul style="list-style-type: none">• M9 átadása a Szekszárdot érintő nyomvonalon• A térségi elérhetőség fejlesztése javíthatja a tőkevonzó képességet• Közszolgáltatások megosztása a környező településekkel• Jármű sharing rendszerek bevezetésének vizsgálata• Községi közlekedés optimalizálása, járatszám- és géppark felülvizsgálat, korszerűsítés	<ul style="list-style-type: none">• Külső infrastrukturális fejlesztések elmaradása, elhúzódása• A dinamikusabb külső térségek szívó hatása

3.1.2. A településfejlesztés és -rendezés kapcsolata

3.2. Probléma-és értéktérkép

Azonosított problémák:

- Időskorú népesség növekvő részarányával számolnia kell a városnak.
- A roma lakosság alacsony foglalkoztatási szintje
- Alacsony vállalkozói készség, kevés vállalkozó
- Képzett munkaerő hiánya, magasabban képzettek nem jönnek vissza a térségbe
- Szegregátumban élők kedvezőtlen életkörülményei
- Alacsony feldolgozottságú mezőgazdasági termékek
- Szervezőerő hiánya a mezőgazdaságban
- Képzett munkaerő hiánya, magasabban képzettek elvándorolnak és nem jönnek vissza a térségbe
- Nincs megfelelő termék és térségi marketing
- vállalati mérethierarchia torz, mikrovállalkozások túlsúlya jellemző, KKV szféra relatíve gyenge, nagyvállalati kör kicsi;
- külföldi tőke jelenléte mérsékelt
- helyi vállalkozások jellemzően alacsony tőkével, csekély létszámmal működnek, fejlődési potenciáljuk csekély, a kereslet ingadozásai rendkívül súlyosan érintik őket
- az önkormányzat gazdaságfejlesztésre fordítható eszközei és erőforrásai korlátozottak
- helyi vállalkozások korlátozott innovativitása, limitált K+F tevékenység
természetvédelmi területeken nem a védeettséggel összeegyeztethető területhasználat, illegális hulladéklerakás,
természetközeli területek rekreációs célú használata, bemutatása sok esetben elégtelen,
zöldfelületi kataszter hiánya,
- Kertes mezőgazdasági területekkel szemben támasztott lakóterületi fejlesztési szándékok,
- Vasúti kapcsolat gyengesége
- Nemzetközi gazdasági együttműködések gyengék és nem intézményesültek
- Növekvő gépjárműforgalom környezetkárosító hatása
- Községi közlekedés nem alkalmazkodik a változó igényekhez
- Oltóvíz általános hiánya

Azonosított értékek:

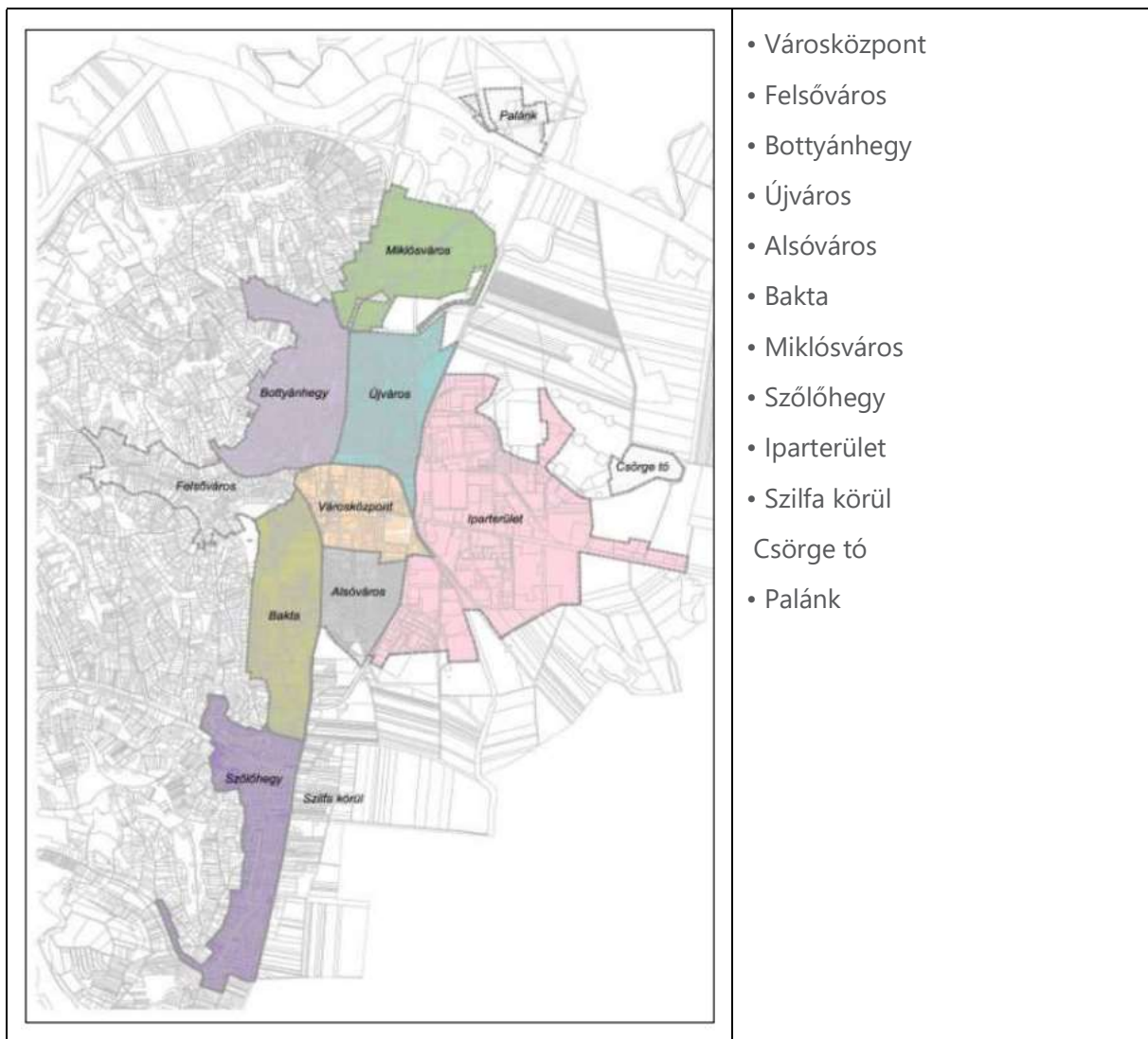
- Erős helyi identitás
- Nemzetiségi kulturális élet erős megjelenése
- Jó foglalkoztatottsági mutatók
- Alacsony a szegregáció veszélye
- Minőségi közszolgáltatások
- Jó adottságok a fiatalok helyben tartására (Generációk parkja, Sportkomplexum, kulturális és szabadidős programok stb.)
- Viszonylag széleskörű civil élet és tevékenységi terület
- Folyamatosan emelkedik a vállalkozások száma
- Kedvező térségi elérhetőség
- Feldolgozóipari tapasztalatok, termelési hagyományok (élelmiszer és fa)

- Borturizmus köré épülő idegenforgalmi szektor
- Jelentős kereskedelmi kapacitások
- Ipari parkban jelentős helyi gazdasági szereplők
- járási szinten magas gazdasági aktivitás, alacsony munkanélküliség
- Támogató szolgáltatások helyi és térségi elérhetősége (üzleti szolgáltatások)
- Ipari-kereskedelmi célú fejlesztésekre alkalmas területek szabályozási szinten biztosítottak
- A településre nem jellemző a környezetszennyező iparágak jelenléte
- Szakképzési lehetőségek adottak (PTE, Szekszárdi Szakképzési Centrum)
- Rendezett városkép
- Változatos természeti, környezeti adottságok
- Zöldterületek magas aránya
- Jelentős, jó minőségű vízkészlet
- Turisztikai vonzerő
- Magas a biológiailag aktív felületek aránya (~50ha)
- Közparkok és közkertek együttes területe 44ha
- Térségi közlekedési csomópont szerepkör
- Foglalkoztatási központ
- Közlekedési infrastruktúrában jelentős fejlesztések valósultak meg az elmúlt évtizedben
- Közösségi közlekedés működik a városban
- Közterületi elektromos töltőhálózat kiépítése elkezdődött
- Teljesnek mondható közművesítettség
- Kiépült távhő szolgáltatás

3.3. Eltérő jellemzőkkel rendelkező településrészek

3.3.1. Településrészek kijelölése, pontos lehatárolása, lehatárolás indoklása, térképi ábrázolása, a lehatárolt településrészek rövid bemutatása

Szekszárd városrészeinek kijelölése a hatályos településszerkezeti tervben megállapított városrészi elnevezések figyelembe vételével, a településképi arculati kézikönyv alapján történik. Mivel a településszerkezeti terv nem került módosításra, jelen fejezet a 2014-2020-as időszakra készült ITS megalapozó vizsgálatában meghatározott városrészeket mutatja be.

78. ábra: Szekszárd városrészei

FORRÁS: MEGALAPOZÓ VIZSGÁLAT 2013

Városközpont

A városrész szerkezetének domináns elemeiként jelennek meg az intézmények épületei, melyek térben, építésük idejében és funkcióikban is eltérést mutatnak. A grandiózus vízrendezési munkálatok előtt emeltek az árvízmentes dombtság peremét ülik meg, míg az újabbak az egykori magas- és alacsonyártéren helyezkednek el. Ennek megfelelően a magasabb térszíneken, az Széchenyi utcától Ny-ra régebbi beépítéssel, zömmel műemléki jelentőségű létesítményekkel találkozunk. A Széchenyi utcától K-re a városközpont intézményei a Szent István térre fűződnek fel, melynek épületei a D-i oldalon a 20. század első felében épített intézmények, É-i oldalon pedig a modern városépítésnek megfelelően közparkba ágyazottan 20. század második felében megvalósult épületállomány található.

A városközpontban megvalósult az az elképzelés, mely szerint fokozni kell a gyalogos felületek méretét, ezen intézmények, illetve az itt található kereskedelmi - szolgáltató funkcióval bírók összekapcsolása érdekében. A városközpont szerepe az urbanizáció folyamatával együtt változik, melynek részeként a funkcionális átrendeződés eredőjeként a gyalogosforgalom kényszeríti ki az ún. sétáló felületek létrehozását. A területfelhasználás jellege a városközpontban nagyrészt kialakult.

Alsóváros

Alsóváros a belvárostól D-re elhelyezkedő városrész a Béri-Balogh Ádám utca (56.sz. út) és a Tartsay Vilmos utca (városközpontot elkerülő út) között. É-i részén a Kecskés erenc és Wesselényi utcák között a városközponti lakótelepek (Tambov és Tartsay) folytatásaként többszintes telepszerű beépítés található, tőle D-re jelentős kiterjedésű családi házas terület helyezkedik el. Ennek D-i harmada sorház jellegű földszintes, egykor szociális épületekkel beépült terület, mely területrészen a szegény, többnyire cigány lakosság koncentrált szegregációja jött létre, a terület degradálódott, szlömösödött. A hatályos településfejlesztési koncepció erre a városrészre vonatkozóan sürgető feladatként fogalmazta meg a „Chichago” területrész rehabilitációját.

A városrész DNy-i részén szintén telepszerű lakóterület található. A Kövendi Sándor utcától D-re lévő tömb D-i részén jelentős méretű beépítetlen terület található, melyre vonatkozóan a hatályos koncepció kereskedelmi gazdasági zóna elhelyezését irányozta elő. E területen fejlesztések nem történtek, a településszerkezeti terv készítésének időpontja szerinti állapotok változatlanok.

Újváros

A belvárostól É-ra a Rákóczi út (56.sz. út) és vasút közötti területszakasz Újváros, melynek É-i határa a Patak utca, D-i pedig a Mátyás király utca. A városrész három elkülönülő területegységre tagozódik. ÉK-i része a Pollack Mihály út és vasút közötti terület, melynek É-i fele gazdasági, D-i része pedig különleges sport rendeltetésű területfelhasználással rendelkezik. A gazdasági terület K-i része a hatályos településszerkezeti tervben tervezett fejlesztési terület, melynek igénybevétele, beépítése az eltelt időszak során megvalósult.

A Pollack Mihály úttól K-re lakóterület helyezkedik el, a terület Ny-i és D-i része a múlt század közepét megelőzően alakult ki, viszonylag apró telkes, zártosú családi házas beépítéssel rendelkezik. Épületállománya és lakossága jelentősen elöregedett. E területtől ÉK-re az un. Északi Kertváros jött létre a múlt század második felében (60-as 70-es évek), a korábbihoz képest lazább,

szabadon vagy oldalhatáron álló beépítéssel. Az épületállomány a városrész Ny-i széléhez képest újabb, jobb minőségű, de e városrész népessége is már előregedett.

A hatályos településfejlesztési koncepció erre a városrésze vonatkozóan a régebbi lakóépületállomány rehabilitációját fogalmazta meg.

Iparterület

Szekszárd városszerkezeti adottságának előnye, hogy a gazdasági és iparterületek egyértelműen elhatárolódnak a lakóterületektől. Az „Iparterület” városrész a vasúttól, illetve a Tartsay utcától (56.sz. elkerülő út) K-re lévő területek. A településszerkezeti terv e területek a korábbi szerkezeti tervvel megegyezően jelentős fejlesztési területeket jelöl ki É-i és D-i irányban. E fejlesztési területek közül a Damjanich és Bogyiszlói út csatlakozásától ÉK-re ipari park fejlesztést hajtott végre az önkormányzat, melynek következtében a közlekedési infrastruktúra és az építési telkek kialakultak és a terület részben beépült.

A városrész továbbra is jelentős fejlesztési területekkel bír, a hatályos szerkezeti tervnek megfelelően, továbbá a már hasznosított területek esetében is jelentős tartalékok vannak, az intenzitásnöveléssel és a barnamezős alulhasznosított területek újrahasznosításával.

Csörge-tó

A Csörge-tó a város egyik tervezett zöldterületi és rekreációs területe. A hatályos településfejlesztési koncepció szerint fejlesztése során egy cca. 4,0 ha - os strandterület és kemping létesítése javasolt, tekintettel a terület városközpont közeli, ugyanakkor az idegenforgalmi folyosót is jelentő Sió menti fekvésére. A területen a településszerkezeti tervben megfogalmazott célok szerinti fejlesztés nem történt.

Bakta

Bakta városrész a belvárostól D-re, az 56.sz főút feletti domboldalon helyezkedik el. Ragyogó természeti adottsággal, gyönyörű kilátással rendelkező lakóterület, mely a domboldalon egészen a szőlőterületekig felkúszik. Néhány kisebb családi házas területrészt leszámítva sűrű beépítésű sorházas, társasházas területekkel, jelentős intézményterülettel és többszintes panel-lakóteleppel bír.

A városrész területének számottevő részét teszi ki a városközpont szomszédságában elhelyezkedő kórház területe, mely ugyancsak jó természeti adottságokkal, zöldterületbe ágyazottan alakult ki.

A városrész szerkezetében beállt, új fejlesztési területekkel csak minimális helyen rendelkeznek. A városrész D-i részén a zártkerti területek rovására kisebb terület beépítését határozza el a szerkezeti terv a Napfény utcától Ny-ra. E területen a szerkezeti terv jóváhagyása óta fejlesztés nem történt, új területek nem kerültek belterületbe, az utcák tervezett szabályozása nem valósult meg.

A városrész alsó részén a Vitéz utcától É-ra található beépítetlen területet lakóterületi fejlesztési területként szabályozza a hatályos szabályozási terv, míg a szerkezeti terven e terület településközpont vegyes rendeltetéssel szerepel. A terület fejlesztése a szerkezeti terv készítése óta nem történt meg.

Szőlőhegy

Szőlőhegy városrész Szekszárd D-i területén, az 56.sz úttól Ny-ra, a dombok lábánál elhelyezkedő, összefüggő kertvárosias lakóterület, mely a közelmúltban alakult ki és épült be. E városrész a legfiatalabb, lakóépület állománya a legjobb minőségű és népessége a legtehetősebb. A városrész rendezett, szerkezetében beállt. A hatályos településfejlesztési koncepció Szőlőhegy településrésze vonatkozóan lakóterületi fejlesztéseket irányozott elő, a Borvidék határának csökkentésével, lakótelkek kialakításával. A hatályos terv a belterületbe csatolással kapcsolatosan megfogalmaz előírásokat, javaslatokat. A belterületbe csatolás lehetőségét ezeken a zártkerti részeken a lakosság, a tulajdonosok kezdeményezték a zártkerti telkek lakóterületként történő felhasználása érdekében.

Szilfa körül

A hatályos településszerkezeti terv a Szilfa körül az 56-os út mentén kereskedelmi szolgáltató gazdasági területeket jelölt ki, e területektől K-re pedig lakóterületi fejlesztéseket tartalmaz. A 10 évvel ezelőtti döntések e területet jelölték ki a város új nagy fejlesztési területének. A városrész É-i részén elkészült az 56-os főút elkerülő útjának D-i szakasza és csatlakozása az Alisca utcai csomópontnál. Ennek az útszakasznak a környékén jelentős kereskedelmi fejlesztési területek jöttek létre, kiépült a város D-i bevásárló központja.

A D-i bevásárló központtól D-re az 56-os út mentén kereskedelmi és gazdasági funkcióval számos telek beépült, de a beépítés szórvány jellegű. A terület rendezési terv szerinti nagyobb léptékű fejlesztése, feltárása nem kezdődött meg.

Felsőváros

A Szekszárd-séd völgyében kialakult városrész a történelmi városközpont felett helyezkedik el, a városrész területét lehatárolja annak táji, természeti környezete, jelentősebb bővítést sem a domborzati viszonyok, sem pedig a terület közlekedési kapcsolatai nem tesznek lehetővé. A szerkezeti terv rögzíti, hogy e városrész fejlesztésének tervezésekor a terület történelmileg kialakult értékeire (beépítési mód, utcakép, építészeti részletek, épülethomlokzatok) kell koncentrálni. Az épületállomány rehabilitációjának a meglévő településszerkezet és lépték megtartása mellett kell megtörténnie. A városrész D és É felé is kb. 1,5 km hosszan határos a szőlőterületekkel, melyek területén új fejlesztési területeket jelöl ki a szerkezeti terv a völgygel párhuzamos zártkerti utcák lakó utcákká történő átépítésével.

A korábbi nagy területfejlesztési szándékokat az idő megcáfolta, a terület meglévő épület és telekállományában is megfelelő tartalékokkal rendelkezik az új lakóterületi fejlesztésekhez. A városrész azon kevés lakóterületek egyike, mely domborzati adottságából, a városhoz történő pontszerű kapcsolódásából kifolyólag elkülönülő, lehatárolódó településrészt alkot.

Bottyánhegy

A város É-i részének domboldali beépítése, mely a Rákóczi és Kadarka utca közötti területsáv az óváros része, beépítése, szerkezete több száz éves. E terület a központtól távolabb eső szegényebb lakóházakkal és számos pincesorral rendelkezik. A Bottyánhegyi városrész a 20. század 2. felében nagyon jelentős fejlesztésekkel bírt, a családi házas területek és a telepszerű beépítések is felkúsztak a domboldalra. Telepszerű, nagyvárosias, intenzív beépítés létrejött a történelmi központ É-i folytatásában a Kadarka út és Rákóczi út között, délen a Szekszárdi-séd völgye felett a Mérey

lakótelep kiépítésével, valamint tőle É-ra a családi házas beépítésű területek felett a Bottyánhegyi lakótelep kialakításával.

A hatályos településfejlesztési koncepció szerint a városrész különleges értékei a pincék, melyek városképi pozitívumot és negatívumot egyaránt jelentenek. A pincék, valamint a bottyánhegyi lakótelep fejlesztését irányozza elő a hatályos koncepció, mely fejlesztés a folyamatosan végrehajtandó rekonstrukciót és rehabilitációt jelenti.

A hatályos tervek a lakóterületek szőlőhegyek irányába történő bővítését jelölik, a terület határa mentén több egységben. A szőlőhegyi fejlesztési területekkel kapcsolatban összességében megállapítható, hogy az elmúlt évtized nem eredményezett olyan léptékű beépítést, fejlesztéseket, mint amit a korabeli tervek prognosztizáltak. A hatályos tervben szereplő fejlesztési területek a következő időszak számára is elegendők. A városrészben településszerkezeti változás igénye nem jelentkezik.

Miklósváros

Miklósváros Szekszárd É-i nagy kiterjedésű része, a városrész területén az 56.sz. úttól K-re kizárólag gazdasági területek, a domboldalon a gazdasági területek mellett szórvány lakóterületek helyezkednek el. E városrész D-i szélén helyezkedik el Szekszárd másik temetője, elsővárosi Temető, melynek É-i irányú, Palánki út menti bővítését tartalmazza a hatályos szerkezeti terv.

Heterogén beépítettségű városrész, melyen üzemerületek, kereskedelmi szolgáltató egységek, nagyterjedésű zöldfelület (temető), intézmények és lakóépületek egyaránt megtalálhatók.

A gyorsforgalmi utak átépítésével kialakuló új úthálózat az 56-os elkerülő szakaszának kiépítése jelentősen megváltoztatta a városrész K-i felének közlekedési viszonyait, ugyanakkor a településrendezési tervekben e részen kialakított gazdasági területek részben kerültek beépítésre, így gazdasági fejlesztési tartalék-területtel rendelkezik Miklósváros DK-i fele.

A városrész domboldallal határos szélén a Bor utca Ny-i oldalán, valamint a Dűlő utca folytatásában a zártkerti területek felhasználásával új kertvárosias lakóterületek kialakítását tartalmazzák a tervek. E területeken a lakó funkció kialakítása, a belterületbe csatolás csak szórvány jelleggel valósult meg. A korábbi tervekben kijelölt fejlesztési területek a közeljövőben is elegendő lakóterületet biztosítanak.

A szerkezeti terv a városrész É-i szélén a Sió mentén rekreációs célokat szolgáló parkerdő, valamint vízi sporttelep kialakításáról döntött. E területek fejlesztése nem kezdődött meg.

Palánk

Palánk városrész Szekszárd legészakibb területe, mely a Sió túlszélén a Tolnára vezető út mentén helyezkedik el. A Sió túlszélén jelentős gazdasági terület található, melynek É-i irányú bővítését tartalmazza a szerkezeti terv. A városrészben az elmúlt időszakban történt legnagyobb változás az M9-es gyorsforgalmi út, valamint az M9-es és a 6-os út csomópontjának megépítése, mely a terület gazdasági szerepét a közlekedési kapcsolat révén felértékeli.

A hatályos településfejlesztési koncepció Palánk városrészen a közlekedés fejlesztés várható hatásaira alapozva jelentős kereskedelmi-szolgáltató, valamint logisztikai funkciót jelölt ki. A kijelölt fejlesztési területek igénybevételére a terv készítése óta eltelt időszakban nem került sor.

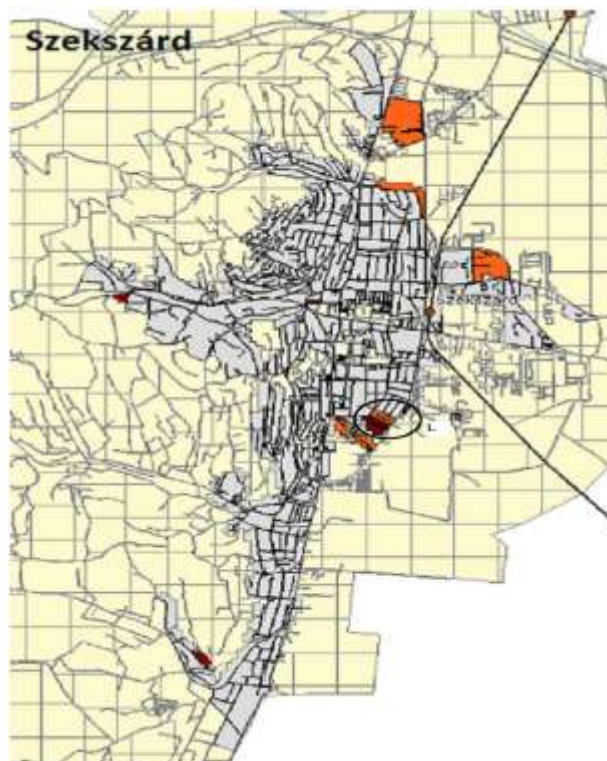
3.3.2. Szegregált és szegregációval veszélyeztetett területek lehatárolása, térképi ábrázolása és helyzetelemzése

3.3.2.1. Szegregált és szegregációval veszélyeztetett területek lehatárolása

Szekszárd MJV a 2014-ben elkészült és 2018-ban felülvizsgált Integrált Településfejlesztési Stratégia 4. fejezetében határozta meg Antiszegregációs Tervét.

A szegregált vagy szegregációval veszélyeztetett területek lehatárolása a 314/2012. (XI.8.) Kormányrendelet 10. mellékletében meghatározott egységes módszertan alapján történt. Ennek értelmében azokat az egybefüggő területeket tekintették szegregátumnak, ahol a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és a rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aktív korúakon (15-59 év) belüli aránya alapján számított szegregációs index elérte vagy meghaladta az adott településtípusra vonatkozó határértéket (35%). További fontos kritérium, hogy szegregátumnak csak az a terület nevezhető, ahol az érintett lakosság száma legalább 50 fő.

Szekszárdon, a KSH 2011-es népszámlálási adatai az alábbi szegregátumokat mutatta ki:

- 1. szegregátum: Rákóczi utca - Rózsamáj utca északi oldala - Patak utca északi oldala - Pollack Mihály utca – Nyár utca – Patak utca
- 2. szegregátum: dr. Hadnagy Albert utca - Orgona utca - Halas utca – Tartsay Vilmos utca - Alkony utca déli oldala – Búzavirág utca - Kisfaludy utca – Csengey Dénes utca
- 3. szegregátum: Sárköz utca - Kerámia utca - Csatár utca - Névtelen utca
- 4. Ózsákpuszta (Külterület)

3.3.2.2. A szegregáció társadalmi jelenségeinek horizontális elemzése – a változások értékelése

Az antiszegregációs intézkedések közül a 2014-2020-as tervezési időszakban Szekszárd MJV Önkormányzata 163 millió Ft támogatást nyert a TOP-6.7.1-16-SE1-2017-00001 azonosítószámú pályázati konstrukció keretében Szekszárd leromlott városi területének rehabilitációjára. A projekt részeként a Patak utcában 9 lakóegység felújítása és egy közösségi ház kerül kialakításra.

A szegregált területek jellemzően roma származású családok lakóhelye. Jellemző az itt élőkre, hogy tartósan a létminimum alatt élnek, rendkívül alacsony jövedelmük jelentős részét szociális támogatások teszik ki, magas számú az alacsony komfortfokozatú lakások aránya, és önerőből szinte képtelenek kijutni nehéz helyzetükből. A mélyszegénységben élők körében magas számú a foglalkoztatott nélküli háztartások száma, jelentős a romák aránya, az aluliskolázott felnőttek, és a megváltozott munkaképességűek aránya. Ezen okok miatt lényegesen nehezebben tudnak elhelyezkedni a munkaerőpiacon, így számukra rendkívül fontos a megfelelő szintű pénzügyi és szociális jellegű segítségnyújtás. A korábbi városi tapasztalatok azt mutatták, hogy bár számos felzárkóztató szociális program valósult meg, ezek még ha rövid távon sikeresek is voltak, hosszú távon, a projektek befejeztével nem tudtak tartós eredményt felmutatni.

3.3.3 Egyéb szempontból beavatkozást igénylő területek lehatárolása, térképi ábrázolása és helyzetelemzése (potenciális akcióterületek)

Szekszárd számára jelen fázisban kettő olyan városrészi területet azonosítottunk, ahol jó esély kínálkozik valódi akcióterületek lehatárolására, ahol olyan potenciális projekt- és beruházásigény tapasztalható, amely nem csak sűrűsödésük miatt jelentős, de egymásra tehető kölcsönös hatásukban is közösen erősíthetik adott városrész funkcióit. A megyeszékhely fejlesztési igényeit természetesen nem fedik le teljes mértékben ezek az akcióterületek, számos esetben hálózatos jellegű (Intézményrendszeri, közlekedési, infrastruktúra hálózat, stb.), több városrészele átnyúló, vagy kifejezetten egyedi projektek is számba vehetők.

Városhközpont Akcióterület

Városhközpont Akcióterület

Flórián u. - Bezerédj u. - Béri Balogh Ádám u. - Wesselényi u. – Csengey Dénes u. – Dienes Valéria u. - Séd patak - Keselyűsi út - Aranytó u. - Mátyás Király u.

A 2021-2027-es tervezési időszakban az energetikai és klímavédelmi beavatkozások várhatóan a források jelentős részét fogják lefedni. A korábbi fejlesztésekhez (Agóra program) kapcsolódóan szükséges az akcióterületen lévő további intézmények (oktatási intézmények, idősek otthona, Babits Mihály Művelődési Ház, önkormányzati lakások, irodaházak stb.) energetikai korszerűsítése.

Iparváros
Akciónterület

Pollack Mihály u. - Bajcsy Zsilinszky u. - Tartsay Vilmos u. - Keselyűsi út -
Aranytó út - Mátyás Király u. - Bogyiszlói út - Séd patak

Az Iparváros Akciónterületen számos infrastrukturális és energetikai korszerűsítést szükséges megvalósítani – pl. Epreskert utca, Béketelep fejlesztése, déli fűtőmű fejlesztése – amelyek az élhető környezet és a város energetikai szektorának megújítását, jobb hatékonyságát kell hogy szolgálják.

1. MELLÉKLET: SZEKSZÁRD MEGYEI JOGÚ VÁROS KÖZGYŰLÉSÉNEK 789/2021. (XII. 17.) SZ. HATÁROZATA SZEKSZÁRD VÁROS INTEGRÁLT TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI STRATÉGIÁJÁNAK FELÜLVIZSGÁLATÁRÓL

Kivonat

Szekszárd Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének 2021. december 17-i rendes, nyilvános ülésének jegyzőkönyvéből

Szekszárd Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének 789/2021. (XII.17.) határozata
Szekszárd Megyei Jogú Város Integrált Településfejlesztési Stratégiájának felülvizsgálatáról

Szekszárd Megyei Jogú Város Önkormányzatának Közgyűlése az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény 9/A. §-ban foglaltak alapján, Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 13. § (1) bekezdés 1. pontjában, valamint az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény 6.§ (1) bekezdésében meghatározott feladatkörében eljárva

1. dönt Szekszárd Megyei Jogú Város Integrált Településfejlesztési Stratégiájának felülvizsgálatáról;

Határidő: 2021. december 17.

Felelős: Ács Rezső polgármester

2. dönt az Integrált Területfejlesztési Stratégiához szükséges Magalapozó Vizsgálat – ITS szempontjából releváns részeinek – felülvizsgálatáról;

Határidő: 2021. december 17.

Felelős: Ács Rezső polgármester

3. dönt a tervezési és partnerségi egyeztetési feladatok elvégzéséhez az Integrált Területfejlesztési Stratégia-tervezés beszerzési tenderének meghívásos eljárás keretében való megindításáról;

Határidő: 2021. december 17.

Felelős: Ács Rezső polgármester

4. felkéri a Polgármestert a döntéssel kapcsolatos településfejlesztési és településrendezési feladatok ellátására, ezen belül kiemelten a tervezet egyeztetésének végrehajtására.

Határidő: folyamatos

Felelős: Ács Rezső polgármester

Magyarné Somogyvári Tünde osztályvezető

Ács Rezső s.k.
polgármester

s.k.

dr. Gábor Ferenc

jegyző

Szekszárd, 2021. december 17.

dr. Gábor Ferenc jegyző nevében és megbízásából:

dr. Gyulay Soma
jogi és bizottsági referens

A határozatról értesül:

- *Magyarné Somogyvári Tünde osztályvezető*

2. MELLÉKLET: FŐÉPÍTÉSI NYILATKOZAT A MEGALAPOZÓ VIZSGÁLAT MÓDOSÍTÁSÁHOZ

SZEKSZÁRD MEGYEI JOGÚ VÁROS POLGÁRMESTERI HIVATALA

FŐÉPÍTÉS

Tárgy: Szekszárd Integrált Településfejlesztési Stratégia felülvizsgálata

FŐÉPÍTÉSI NYILATKOZAT

SZEKSZÁRD INTEGRÁLT TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI STRATÉGIA FELÜLVIZSGÁLATÁHOZ KÉSZÍTENDŐ MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATÁNAK TARTALMI TEMATIKÁJA

A településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a település-rendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 314/2012. (XI.8.) Kormányrendelet 3/A. § alapján a következőt nyilatkozom:

Jogsabályi háttér: „314/2012. (XI.8.) Kormányrendelet 3/A. § (1) Az 1. melléklet szerinti megalapozó vizsgálat (a továbbiakban: megalapozó vizsgálat) — a (2) és a (3) bekezdésben meghatározott keretek között felhasználható a stratégia és a településrendezési eszköz készítése, valamint a koncepció, a stratégia és a településrendezési eszköz módosítása során is. (2) A megalapozó vizsgálat tartalmát a tervezési terület, a tervezési feladat és a tervezési cél figyelembevételével aktualizálni kell olyan módon, hogy a szükséges tartalmat és annak részletezettségét az önkormányzati főépítész írásban határozza meg. (3) A stratégia és a településrendezési eszköz készítése, valamint a koncepció, a stratégia és a településrendezési eszköz módosítása során felhasználni csak az aktualizálást megelőzően legfeljebb hét éven belül készült megalapozó vizsgálatot lehet, ideértve az ezen időtávon belül a településrendezési eszközhöz nem e rendelet szerinti tartalommal elkészített megalapozásnak minősülő vizsgálatot is. A felhasználható tartalmi elemeket az önkormányzati főépítész írásban határozza meg. (4) Közös megalapozó vizsgálat készíthető, ha a koncepció, a stratégia és a településrendezési eszközök vagy ezek módosítása együtt, vagy közvetlenül egymást követően kerülnek kidolgozásra.”

Figyelembe véve a településen végbement változásokat, valamint, hogy a hatályos Integrált Településfejlesztési Stratégia felülvizsgálatához milyen kiinduló adatok szükségesek, a készítendő megalapozó vizsgálat következő fejezeteinek kidolgozását szükséges a 314/2012. (XI.8.) Kormányrendelet 1. sz. melléklete alapján meghatározott tartalom szerint elkészíteni:

1. HELYZETFELTÁRÓ MUNKARÉSZ

- 1.1. Településhálózati összefüggések, a település helye a településhálózatban, térségi kapcsolatok
- 1.2. A területfejlesztési dokumentumokkal (Országos Területfejlesztési Koncepcióval és a területileg releváns megyei, valamint térségi területfejlesztési koncepciókkal és programokkal) való összefüggések vizsgálata
- 1.3. A területrendezési tervekkel való összefüggések vizsgálata
- 1.4. A szomszédos települések hatályos településszerkezeti terveinek - az adott település fejlesztését befolyásoló - vonatkozó megállapításai
- 1.5. Hatályos településfejlesztési döntések bemutatása
 - 1.5.1. A hatályos fejlesztési koncepció, integrált településfejlesztési stratégia vonatkozó megállapításai
 - 1.5.2. Hatályos településfejlesztési és településrendezési szerződések

- 1.6. A település településrendezési tervi előzményeinek vizsgálata
 - 1.6.1. A hatályban lévő településrendezési eszközök
 - 1.6.2. A hatályos településszerkezeti terv megállapításai, megvalósult elemek
- 1.7. A település társadalma
 - 1.7.1. Demográfia, népesesség, nemzetiségi összetétel, képzettség, foglalkoztatottság, jövedelmi viszonyok, életminőség
 - 1.7.2. Térbeli-társadalmi rétegződés, konfliktusok, érdekviszonyok
 - 1.7.3. Települési identitást erősítő tényezők (történeti és kulturális adottságok, társadalmi élet, szokások, hagyományok, nemzetiségi kötődés, civil szerveződések, vallási közösségek stb.)
- 1.8. A település humán infrastruktúrája
 - 1.8.1. Humán közszolgáltatások (oktatás, egészségügy stb.)
 - 1.8.2. Esélyegyenlőség biztosítása
- 1.9. A település gazdasága
 - 1.9.1. A település gazdasági súlya, szerepköre
 - 1.9.2. A település főbb gazdasági ágazatai, jellemzői
 - 1.9.3. A gazdasági szervezetek jellemzői, fontosabb beruházásai települést érintő fejlesztési elképzelése
 - 1.9.4. A gazdasági versenyképességet befolyásoló tényezők (elérhetőség, munkaerő képzettsége, K+F stb.)
 - 1.9.5. Ingatlanpiaci viszonyok (kereslet-kínálat)
- 1.10. Az önkormányzat gazdálkodása, a településfejlesztés eszköz- és intézményrendszere
 - 1.10.1. Költségvetés, vagyongazdálkodás, gazdasági program
 - 1.10.2. Az önkormányzat településfejlesztési tevékenysége, intézményrendszere
 - 1.10.3. Gazdaságfejlesztési tevékenység
 - 1.10.4. Foglalkoztatáspolitikai
 - 1.10.5. Lakás- és helyiséggazdálkodás
 - 1.10.6. Intézményfenntartás
 - 1.10.7. Energiagazdálkodás
- 1.11. Településüzemeltetési szolgáltatások, okos város települési szolgáltatások
- 1.12. Zöldfelületi rendszer vizsgálata
- 1.13. Közlekedés
 - 1.13.1. Hálózatok és hálózati kapcsolatok
 - 1.13.2. Közúti közlekedés
 - 1.13.3. Közösségi közlekedés
 - 1.13.3.1. közúti
 - 1.13.3.2. kötöttpályás
 - 1.13.4. Kerékpáros és gyalogos közlekedés
 - 1.13.5. Parkolás
- 1.14. Közművesítés
- 1.15. Környezetvédelem (és településüzemeltetés)
- 1.16. Városi klíma

2. HELYZETELEMZŐ MUNKARÉSZ

- 2.1. A vizsgált tényezők elemzése, egymásra hatásuk összevetése
A vizsgálatok alapján a tényleges állapotok elemzése, egymásra hatásuk összevetése, folyamataik elemzése

3. HELYZETÉRTÉKELŐ MUNKARÉSZ

3.1. A helyzetelemzés eredményeinek értékelése, szintézis

A tényleges állapot értékelése, továbbá a szélsőséges, a települési környezettel szemben támasztott általános követelményeknek ellentmondó, problematikus témakörök kiemelése. A település adottságainak, lehetőségeinek és a fejlesztés korlátainak összefoglalása, a település-veszélyeztető hatások alapján készített kockázatértékelés figyelembevételével.

3.1.1. A folyamatok értékelése

3.1.2. A település és környezetének fejlesztését befolyásoló külső és belső tényezők összefoglaló értékelése

3.1.3. A településfejlesztés és -rendezés kapcsolata

3.2. Problématérkép/értéktérkép

A település problémáinak és értékeinek összefoglalója térképi formában, a területi lehetőségek és korlátok térképi ábrázolása

3.3. Eltérő jellemzőkkel rendelkező településrészek

3.3.1. településrészek kijelölése, pontos lehatárolása, a lehatárolás indoklása, térképi ábrázolása, a lehatárolt településrészek rövid bemutatása

3.3.2. szegregált vagy szegregációval veszélyeztetett területek lehatárolása, térképi ábrázolása és helyzetelemzése (potenciális akcióterületek)

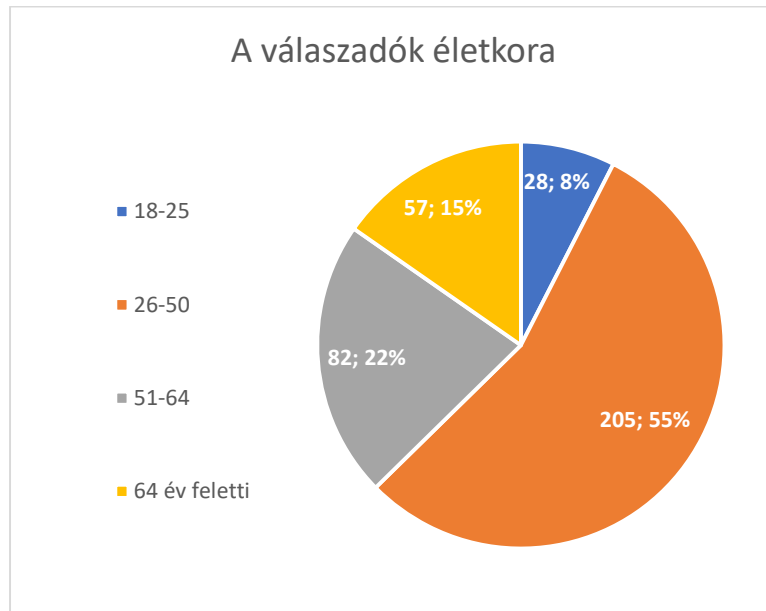
3.3.3. egyéb szempontból beavatkozást igénylő területek lehatárolása, térképi ábrázolása és helyzetelemzése (potenciális akcióterületek)

Szekszárd, 2022. március 25.

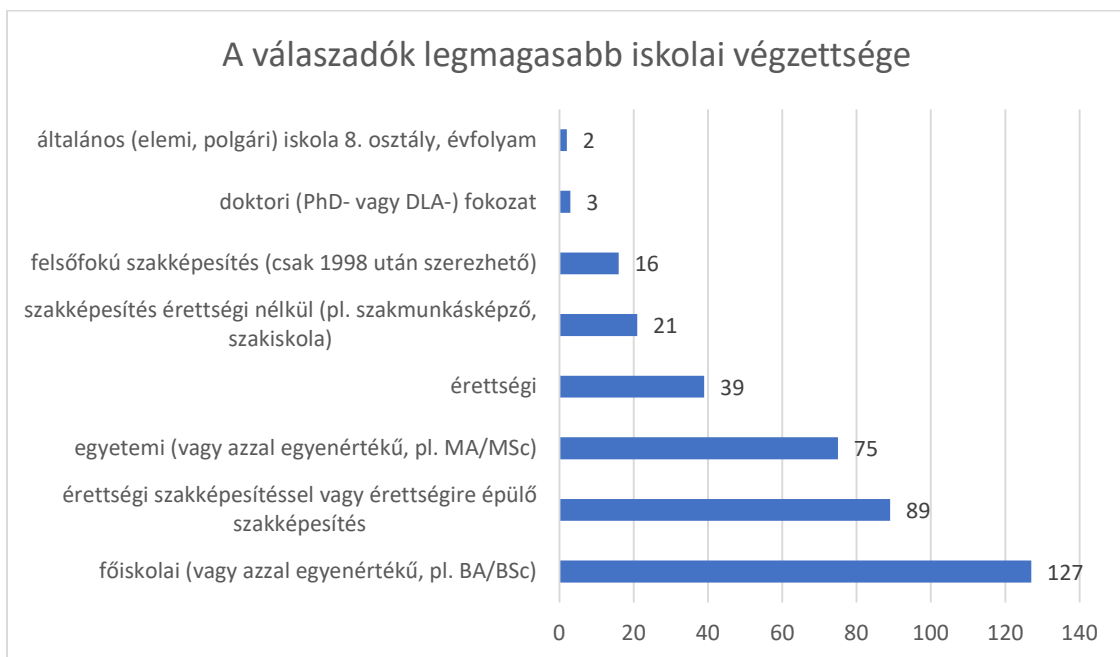

3. MELLÉKLET: KÉRDŐÍVES FELMÉRÉSEK DOKUMENTÁLÁSA

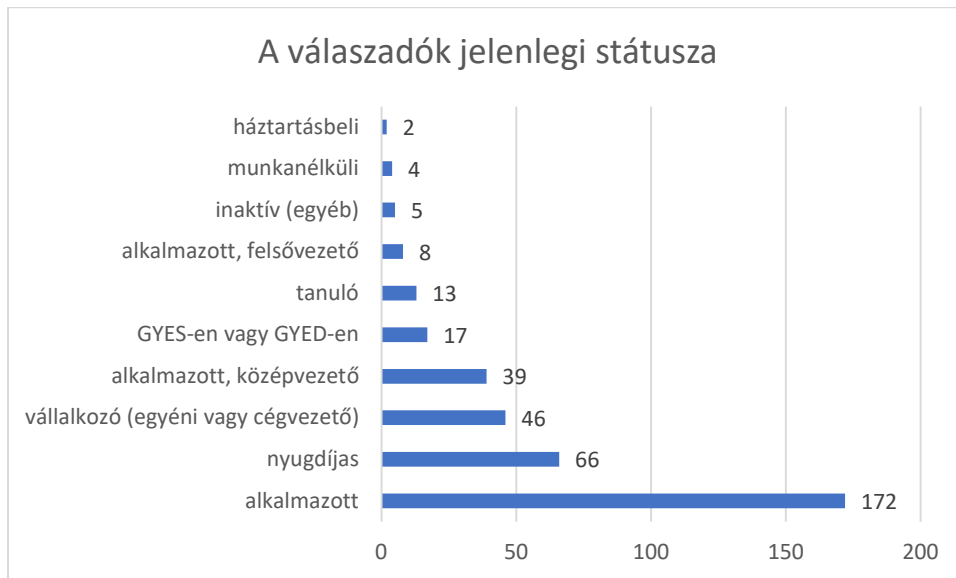
Lakossági kérdőíves mintavétel

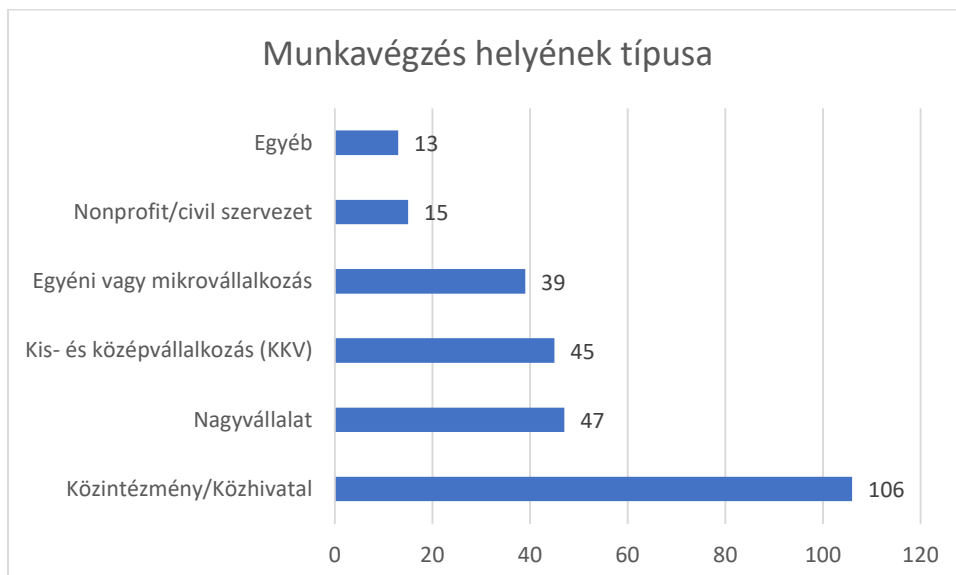
A kérdőívet összesen 372 személy töltötte ki. A válaszadók többségében nők voltak (210 fő, ~56%)
A válaszadók több, mint fele a 26-50-es korosztályból került ki. A legfiatalabb 18-25-ös korosztályból 28-an, a 64 év felettek közül 57-en töltötték ki a kérdőívet.

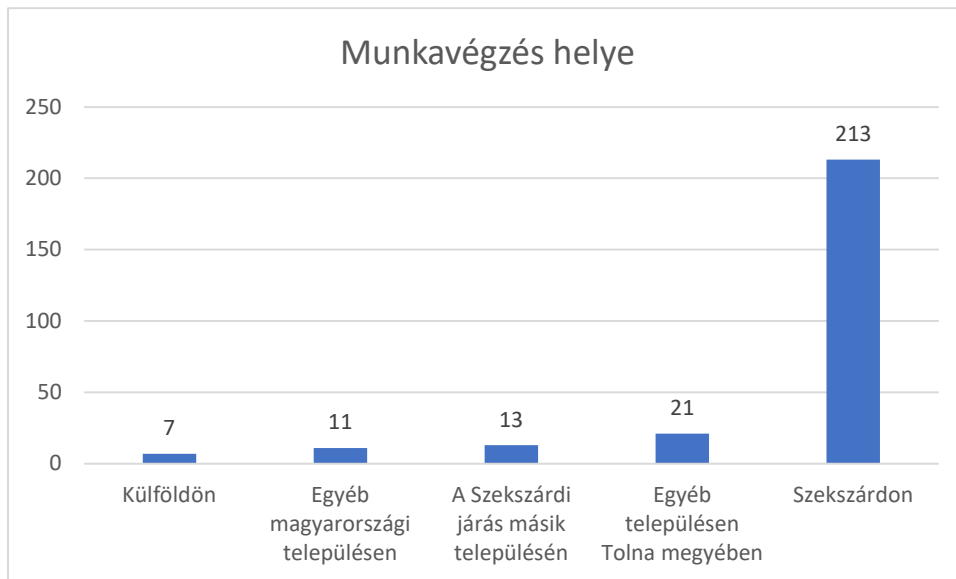
A válaszadók több, mint harmada (34%) főiskolai végzettséggel rendelkezett, 89 fő (24%) érettségivel, vagy arra épülő szakképesítéssel, 75 fő (20%) pedig egyetemi végzettséggel rendelkezett. A 8 osztályos általános iskolát végeztek és a doktori fokozattal rendelkezők száma elenyésző volt.

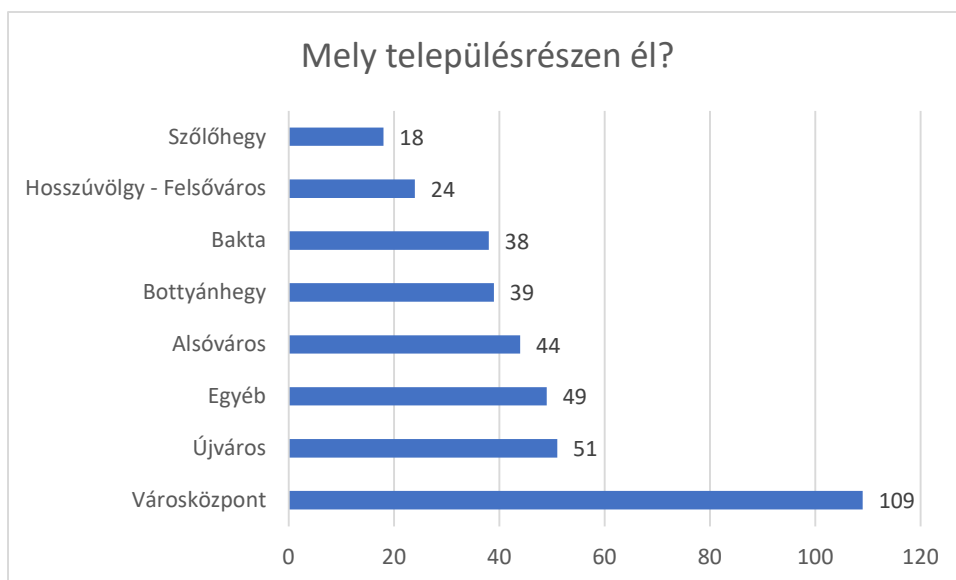
A válaszadók közel fele (46%) alkalmazotti státuszban volt, 66 fő nyugdíjas (18%) és 46 vállalkozó (12%) vett részt a felmérésben. A kérdőívet kitöltők között kis arányban voltak jelen a háztartásbeliek, a munkanélküliek és inaktívak, a felsővezetők és a tanulók.

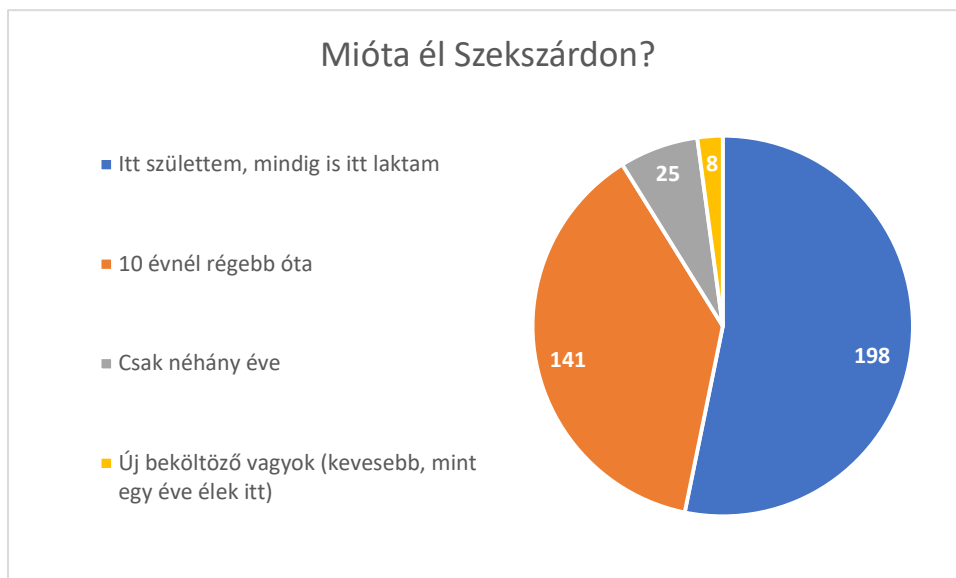
A kérdőívet jelentős részben a közintézmények, közhivatalok dolgozói töltötték ki (40%), 47-en nagyvállalatok (18%), 45-en kis- és középvállalkozások dolgozói (17%).

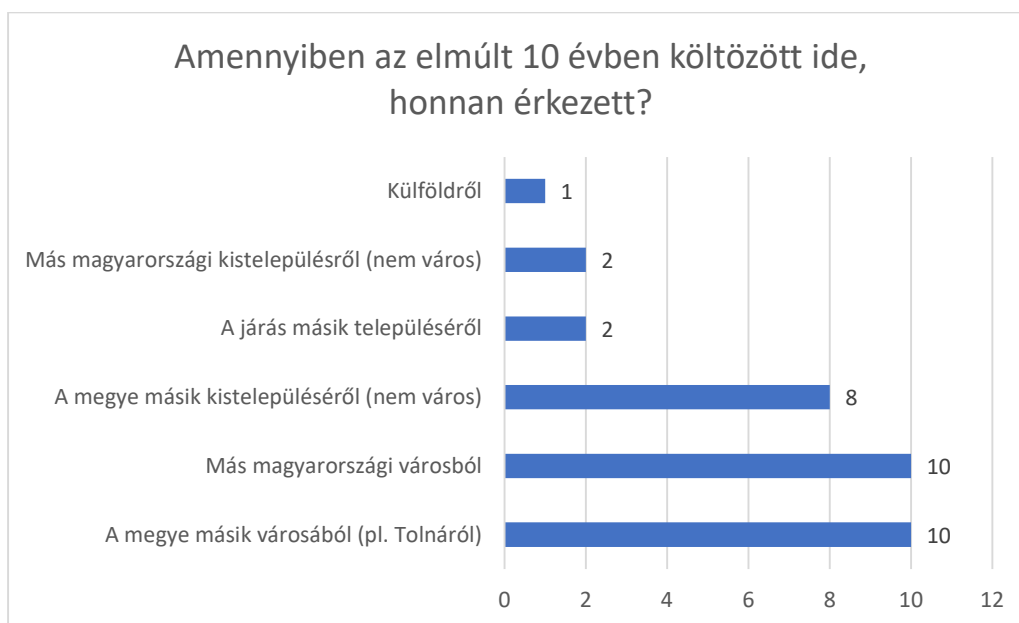
A kitöltők 80%-a Szekszárdon végzi a munkáját, a Szekszárdi járáson kívül eső Tolna megyei településeken 21 kitöltő, a járást egyéb településein 13, míg a megyén kívüli magyar településeken 11 fő dolgozott. A kérdőívet 7 olyan személy is kitöltötte, akinek a munkahelye külföldön található.

109 kitöltő (29%) a Városközpontban él, 51 fő (14%) Újváros, 44 fő (13%) Alsóváros városrészen lakik. A legkevesebb kitöltő Bakta, Hosszúvölgy – Felsőváros és Szőlőhegy városrészekből volt.

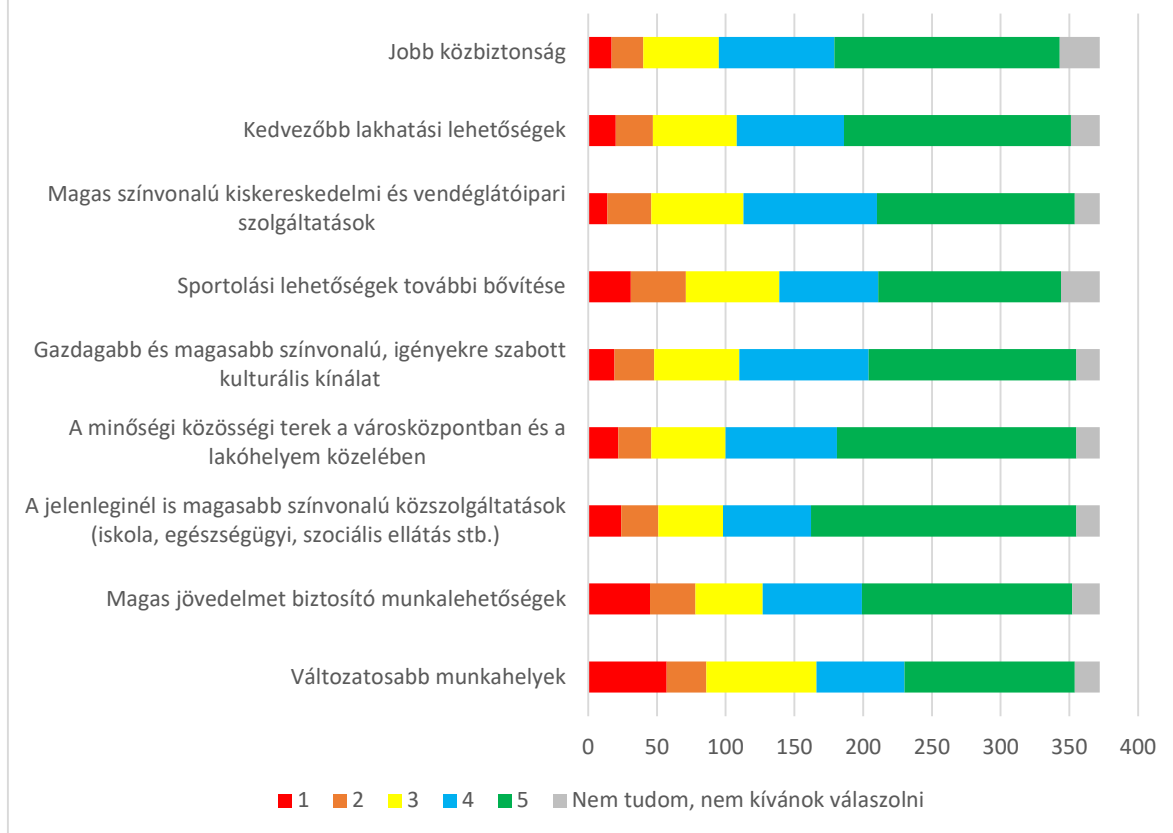

A kitöltők között többségében voltak a Szekszárdon régóta élők. A válaszadók 53%-a mindig is Szekszárdon élt, 38% pedig több, mint 10 éve a város állampolgára. Mindössze 8 olyan kitöltő volt, aki kevesebb mint egy éve lakik Szekszárdon.

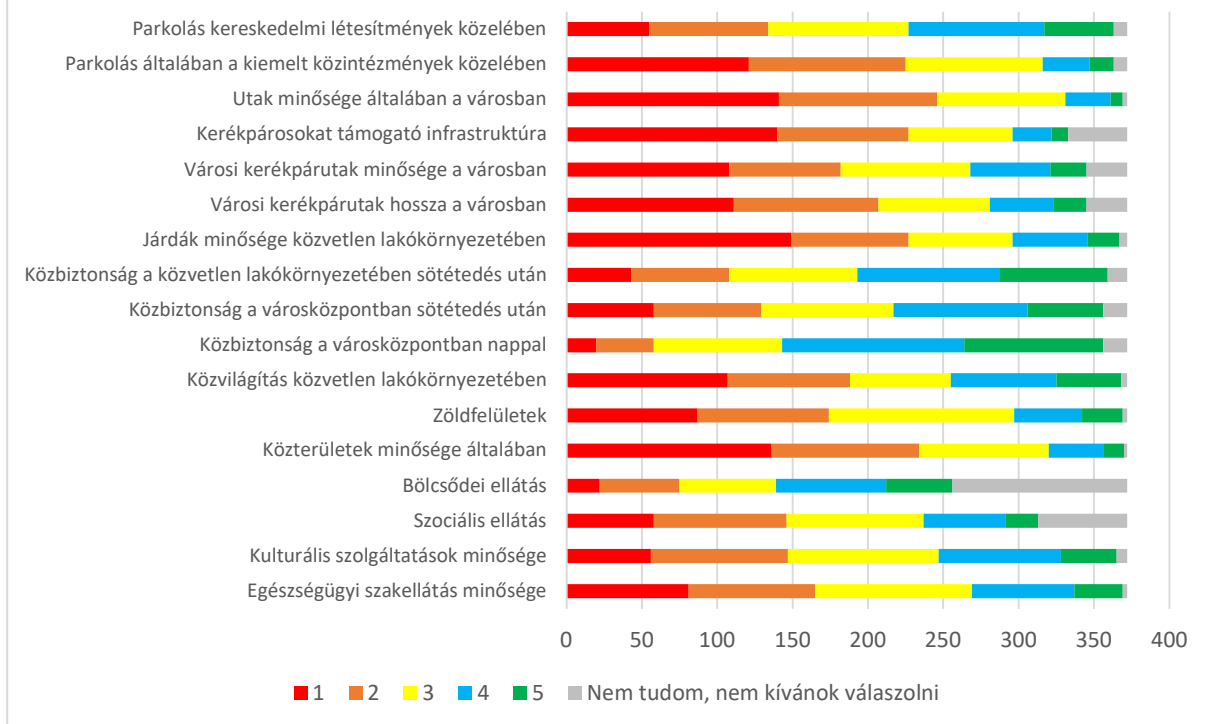
Az elmúlt 10 évben betelepülők többnyire a járáson kívülről érkeztek, elsősorban a megye más városaiból és Tolna megyén kívüli egyéb hazai településekről.

A felsorolt tényezők mennyiben játszanak szerepet helyi életminőségével való elégedettségének növelésében?

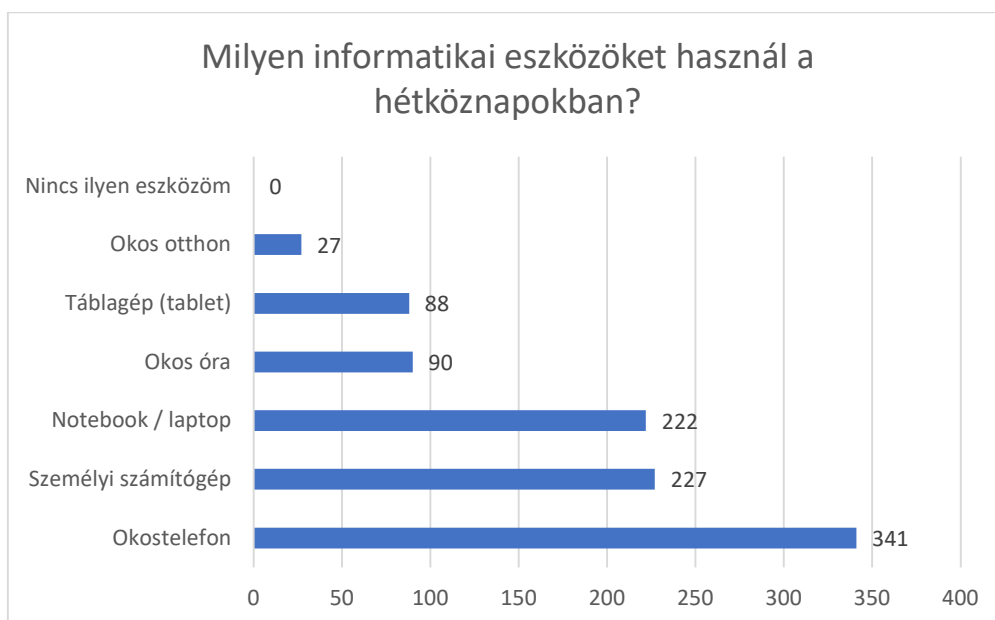
A válaszadók számára a helyi életminőséggel való elégedettségben a közszolgáltatások színvonala, közösségi terek és a közbiztonság játszik a legnagyobb szerepet. A legkevésbé befolyásoló tényezőnek a munkahelyek változatosságát és a magas jövedelmet biztosító munkalehetőségeket tartották, azonban ezekről is elmondható, hogy ezek meglétét is többnyire nagyhatású szempontnak ítélték meg.

Mennyire elégedett a városban elérhető humán közszolgáltatásokkal és életminőséget befolyásoló tényezőkkel?

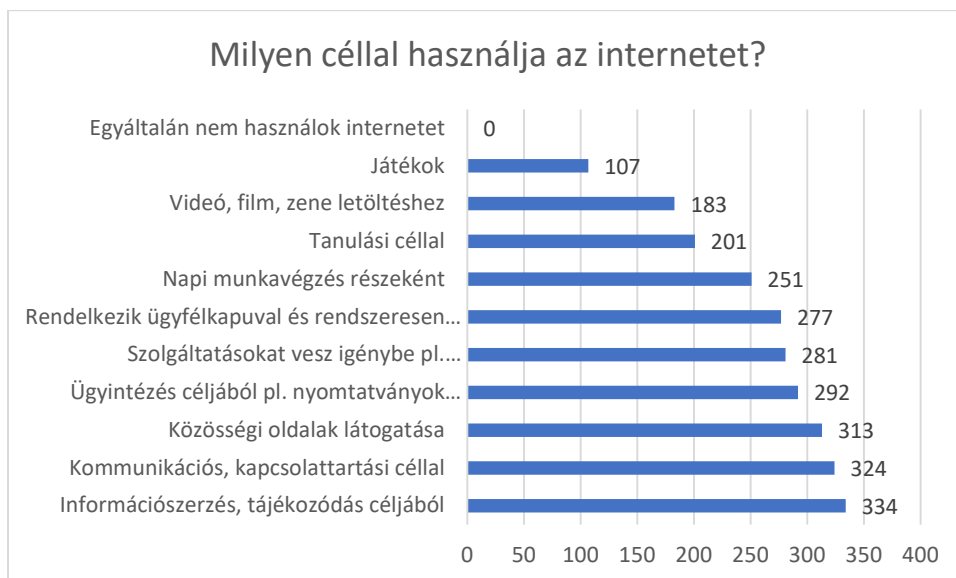

A városi életminőséget befolyásoló tényezők közül a legnagyobb elégedetlenséget az utak minősége, a kerékpárosokat támogató infrastruktúra helyzete, és a járdák minősége váltotta ki. A legnagyobb fokú elégedettség a közbiztonsággal volt.

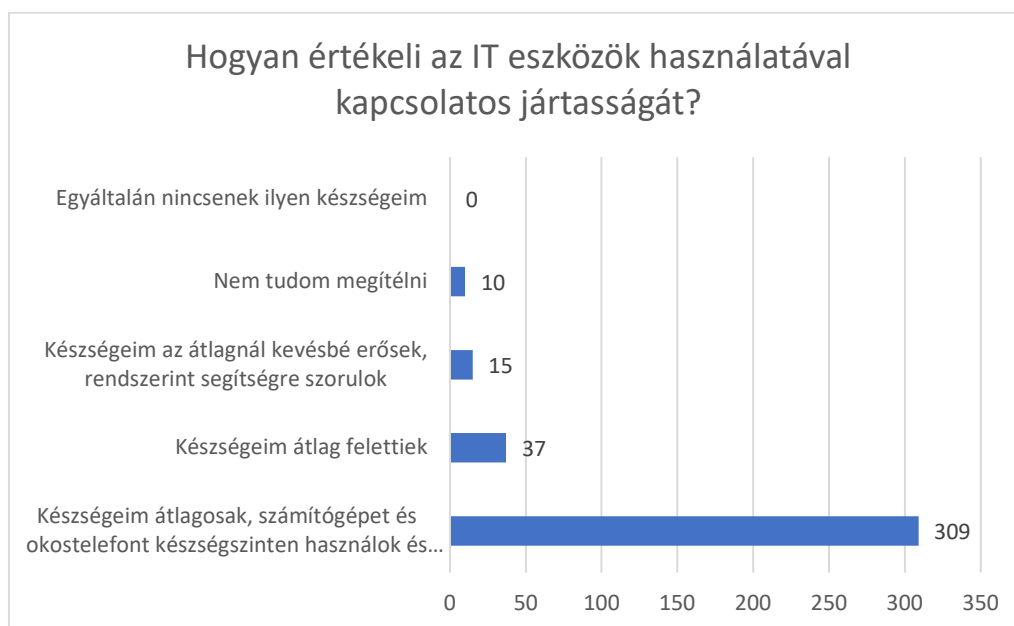
Milyen informatikai eszközöket használ a hétköznapokban?

A kitöltők között nem volt olyan, aki semmilyen informatikai eszközt ne használna a hétköznapokban. A kitöltők 92%-a rendelkezik okostelefonnal, 61% személyi számítógéppel, 60% pedig notebookkal/lappal. Okos otthon eszközökkel felszerelt lakásban a válaszadók 7%-a lakik.

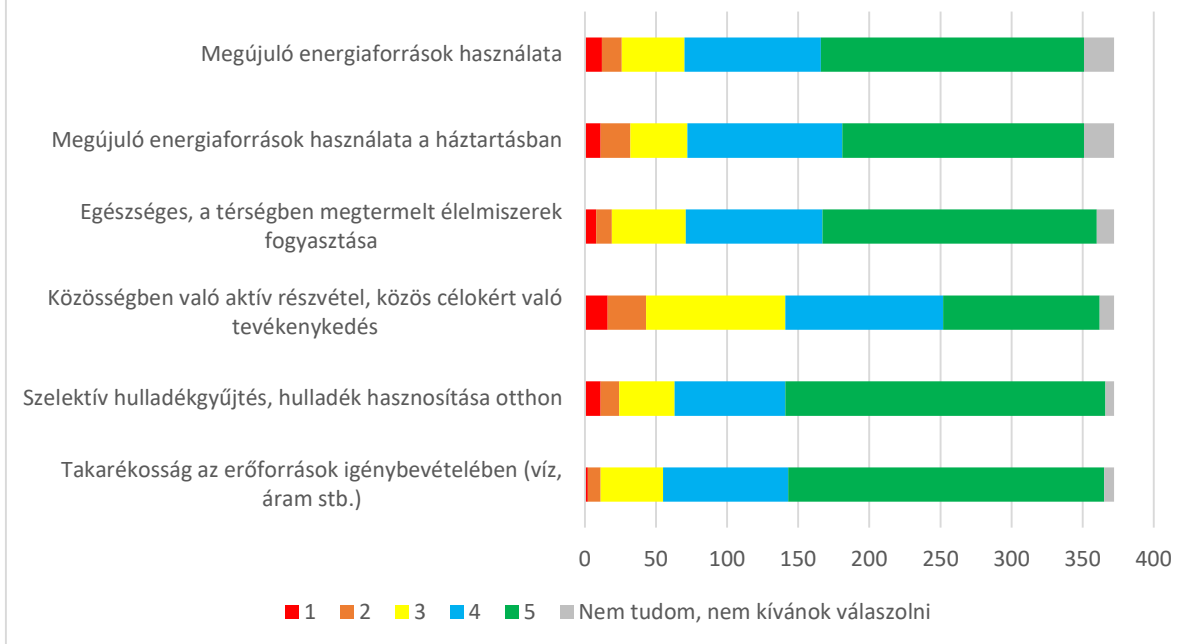

Az internethasználat célja elsősorban az információszerzés, a kommunikáció és a közösségi oldalak látogatása volt. A válaszadók az internet nyújtotta lehetőségek széles körét igénybe veszik, a legkevésbé népszerű használati cél a videójátékok voltak, azonban ez is a válaszadók 29%-nak felelt meg. Olyan aki egyáltalán nem használná az internetet, nem volt a válaszadók között.

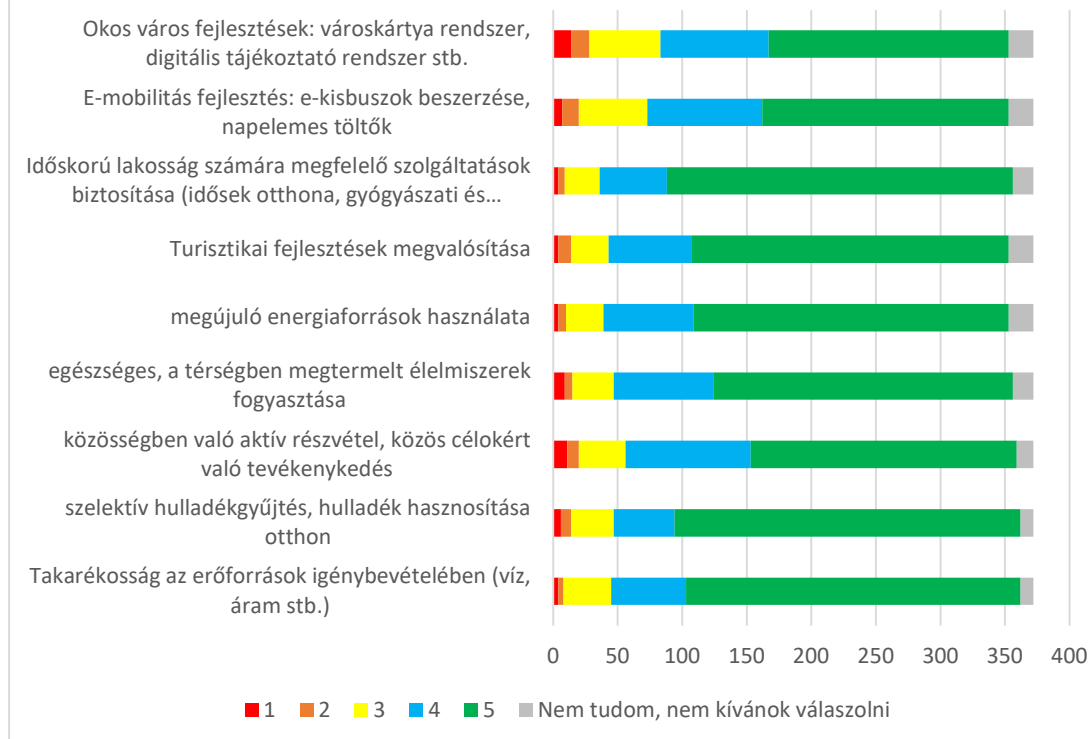

A válaszadók túlnyomó többsége átlagosnak vallotta saját informatikai készségeit, olyan nem volt aki egyáltalán ne rendelkezne ilyen jellegű tudással.

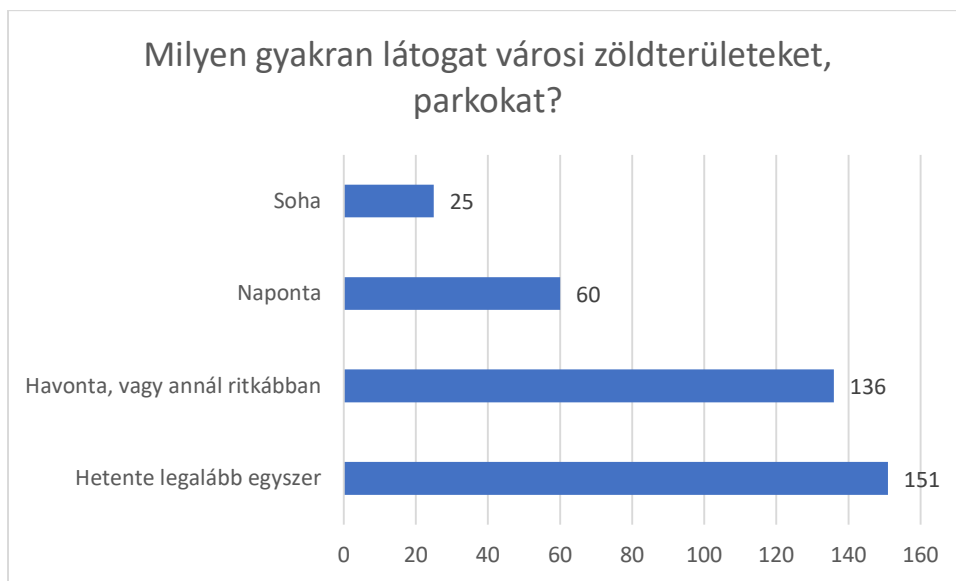
A saját életminősége szempontjából mennyire tartja fontosnak a felsoroltakat?

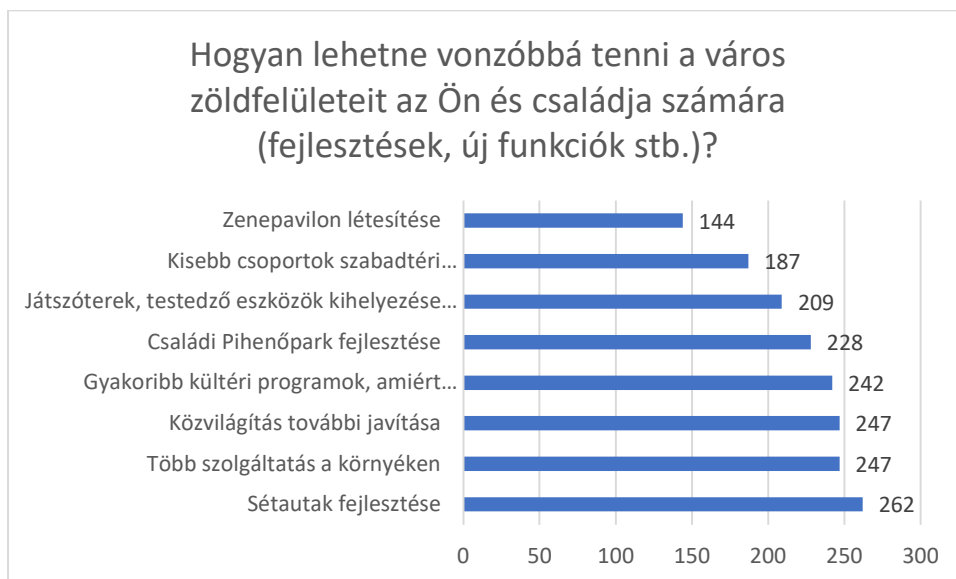
Ha a város jövőjére gondol, ezek a szempontok mennyire fontosak?

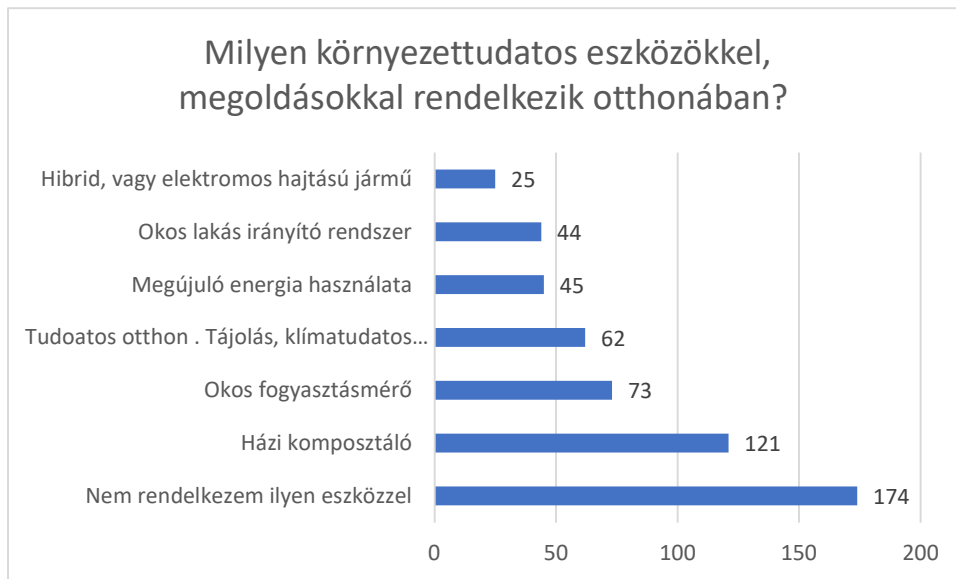
A válaszadók a kérdőívben felsorolt szempontok mindegyikét fontosnak találták a mind a saját életminőségük, mind a város jövője szempontjából. A legkevésbé fontosnak a közösségben való aktív részvételt minősült, azonban a többség ezt is lényegesnek tartja.

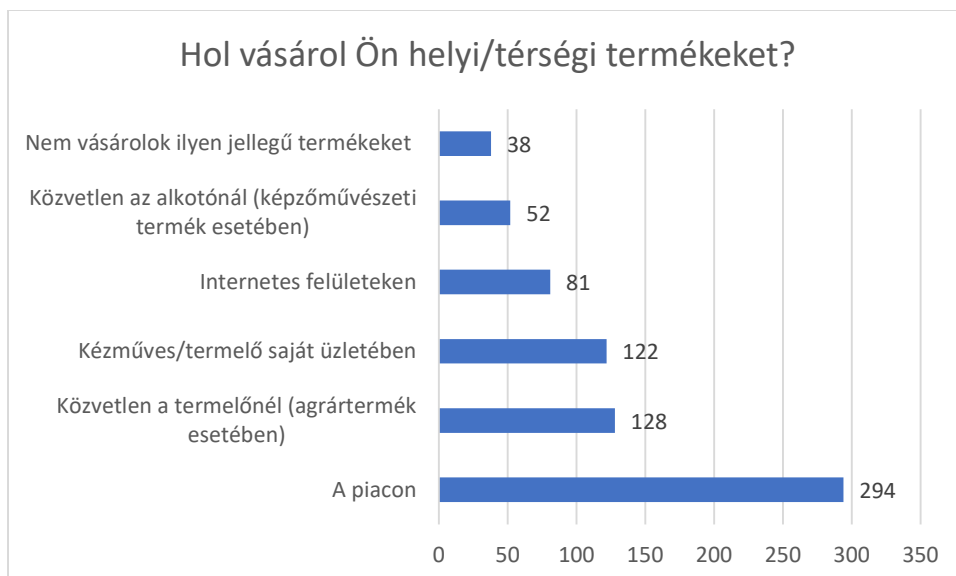
A válaszadók közül 151 fő (41%) hetente legalább egyszer látogat városi zöldterületeket parkokat, 7% azonban soha nem tesz így. Havonta vagy annál ritkábban 136 fő, naponta 60 fő jár városi zöldterületekre.

A várost a válaszadók elsősorban a sétautak fejlesztésével, a szolgáltatások számának növelésével, a közvilágítás javításával és a kültéri programok gyakoriságának növelésével tenné vonzóbbá.

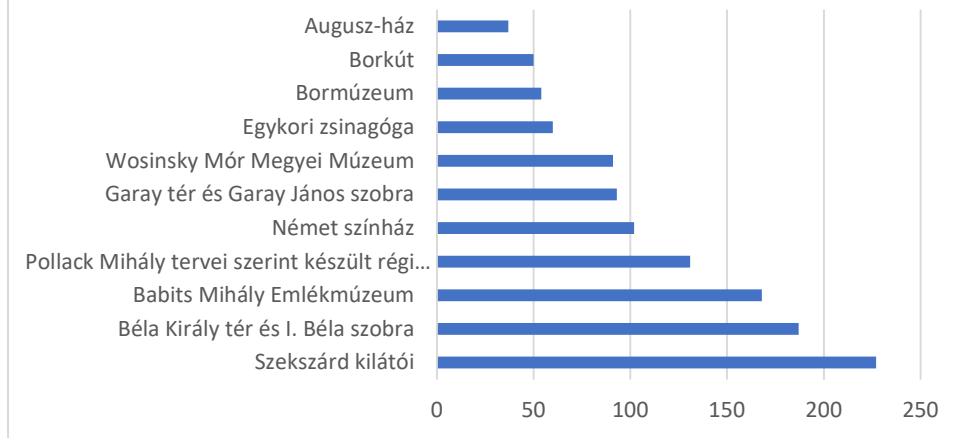

174 válaszadó (47%) semmilyen környezettudatos eszközzel nem rendelkezik otthonában. A leggyakoribb ilyen eszköz a házi komposztáló, az okos fogyasztásmérő és az otthon klímatudatos tájéltása volt.

A válaszadók helyi termékeket elsősorban a piacon vásárolnak. Az ilyen jellegű termékek beszerzése közvetlenül a termelőknél illetve internetes felületeken jellemző még. A válaszadók csupán 10%-a nem vásárol helyi terméket.

Az Ön véleménye szerint melyik Szekszárdra jellemző dolgot ismerik az országban legjobban?

A válaszadók szerint Szekszárd legnagyobb nevezetességei a kilátók, a Béla Király tér és I. Béla szobra, valamint a Babits Mihály emlékmúzeum.

Lakossági kérdőív

I.) A válaszadó adatai

1.) Válaszadó neme:

- 1.1) nő
- 1.2) férfi

2.) Válaszadó kora (év):

- 2.1) 18-25
- 2.2) 26-50
- 2.3) 51-64
- 2.4) 65- felett

3.) Válaszadó legmagasabb iskolai végzettsége:

- 3.1) általános (elemi, polgári) iskola 8. osztálynál, évfolyamnál alacsonyabb
- 3.2) általános (elemi, polgári) iskola 8. osztály, évfolyam
- 3.3) szakképesítés érettségi nélkül (pl. szakmunkásképző, szakiskola)
- 3.4) érettségi
- 3.5) érettségi szakképesítéssel vagy érettségire épülő szakképesítés
- 3.6) felsőfokú szakképesítés (csak 1998 után szerezhető)
- 3.7) főiskolai (vagy azzal egyenértékű, pl. BA/BSc)
- 3.8) egyetemi (vagy azzal egyenértékű, pl. MA/MSc)
- 3.9) doktori (PhD- vagy DLA-) fokozat

4.) Válaszadó jelenlegi státusza:

- 4.1) tanuló
- 4.2) alkalmazott
- 4.3) alkalmazott, középvezető
- 4.4) alkalmazott, felsővezető
- 4.5) vállalkozó (egyéni vagy cégvezető)
- 4.6) munkanélküli
- 4.7) nyugdíjas
- 4.8) GYES-en vagy GYED-en
- 4.9) háztartásbeli
- 4.10) inaktív (egyéb)

5.) Munkavégzés helyének típusa

- 5.1) nagyvállalat
- 5.2) kis és középvállalkozás (KKV)
- 5.3) egyéni vagy mikrovállalkozás
- 5.4) közintézmény/közhivatal
- 5.5) nonprofit/civil szervezet
- 5.6) nem releváns (ha fent 4.6, 4.7; 4.8, 4.9; 4.10 a válasz)

6.) Munkavégzés földrajzi helye

- 6.1) az adott város
- 6.2) az adott város járásához tartozó település
- 6.3) egyéb település a megyében
- 6.4) egyéb

II. Tematikus kérdések

Mi jelenti az Ön helyi kötődésének alapját (több válasz is lehetséges)

Választási lehetőség

Válasz (X)

1. itt született
2. itt alapított családot és otthont
3. ismeri és gyakorolja a helyi szokásokat
4. pörgő nagyvárosi lét/ a nyugodt kisvárosi lét
5. a helyi identitásúak összetartása
6. tagja valamilyen helyi kisebb közösségnek, akikkel szívesen tölti szabadidejét
7. táj és természeti adottságok
8. itt talált biztos egzisztenciára (munkalehetőségek)
9. egyéb

A felsorolt tényezők mennyiben játszanak szerepet helyi életminőségével való elégedettségének növelésében?

5- nagyon jelentős szerepet játszana

4- jelentős

3- közepesen

2-kis szerepet játszana

1- nem játszana szerepet

0= „Nem tudom megítélni / „Nem kívánok válaszolni”

1. változatosabb munkahelyek	5-4-3-2-1 vagy 0
2. magas jövedelmet biztosító munkalehetőségek	5-4-3-2-1 vagy 0
3. a jelenleginél is magasabb színvonalú közszolgáltatások (iskola, egészségügyi, szociális ellátás stb.)	5-4-3-2-1 vagy 0
4. minőségi közösségi terek a városközpontban és a lakóhelyem közelében	5-4-3-2-1 vagy 0
5. gazdagabb és magasabb színvonalú, igényekre szabott kulturális kínálat	5-4-3-2-1 vagy 0
6. sportolási lehetőségek további bővítése	5-4-3-2-1 vagy 0
7. magas színvonalú kiskereskedelmi és vendéglátóipari szolgáltatások	5-4-3-2-1 vagy 0
8. kedvezőbb lakhatási lehetőségek	5-4-3-2-1 vagy 0
9. jobb közbiztonság	5-4-3-2-1 vagy 0
10. egyéb	5-4-3-2-1 vagy 0

Értékelje a városban elérhető humán közszolgáltatásokat és egyéb városi életminőséget befolyásoló tényezőket egy 1-től 5-ig tartó skálán

5=nagyon elégedett

4=elégedett

3= közepesen elégedett
 2= alig elégedett
 1=egyáltalán nem elégedett

1. óvodai ellátás (családtagja által igénybe vett)	5-4-3-2-1 vagy 0
2. általános iskola, infrastruktúra, felszereltség (családtagja által igénybe vett)	5-4-3-2-1 vagy 0
3. általános iskola oktatás (családtagja által igénybe vett)	5-4-3-2-1 vagy 0
4. egészségügyi alapellátás minősége (Ön és családtagja által igénybe vett)	5-4-3-2-1 vagy 0
5. egészségügyi szakellátás minősége (Ön és családtagja által igénybe vett)	5-4-3-2-1 vagy 0
6. kulturális szolgáltatások (intézményekhez kötött pl. mozi, kulturális központ stb.) minősége (Ön és családtagja által igénybe vett)	5-4-3-2-1 vagy 0
7. szociális ellátás („akár saját, akár valamely családtag okán pl. idősellátás”)	5-4-3-2-1 vagy 0
8. bölcsődei ellátás (családtagja által igénybe vett)	5-4-3-2-1 vagy 0
9. közterületek minősége általában (közterek, utak stb.)	5-4-3-2-1 vagy 0
10. zöldfelületek (parkok, ligetek fasorok)	
11. közvilágítás közvetlen lakókörnyezetében	5-4-3-2-1 vagy 0
12. közbiztonság a városközpontban nappal	5-4-3-2-1 vagy 0
13. közbiztonság a városközpontban sötétedés után	5-4-3-2-1 vagy 0
14. közbiztonság a közvetlen lakókörnyezetében sötétedés után	
15. járdák minősége közvetlen lakókörnyezetében	5-4-3-2-1 vagy 0
16. városi kerékpárutak hossza a városban	5-4-3-2-1 vagy 0
17. városi kerékpárutak minősége a városban	5-4-3-2-1 vagy 0
18. kerékpárosokat támogató infrastruktúra (pl. tárolók, esővédő beállók stb.)	5-4-3-2-1 vagy 0
19. utak minősége általában a városban	5-4-3-2-1 vagy 0
20. parkolás általában a kiemelt közintézmények közelében	5-4-3-2-1 vagy 0
21. parkolás kereskedelmi létesítmények közelében	5-4-3-2-1 vagy 0

Kérdés	Választási lehetőség	Válasz (X)
Milyen elektronikus eszközöket használ a hétköznapi életben? (több válasz is lehetséges kivéve, ha a válasz a 7.)		
1. személyi számítógép (asztali számítógép)		
2. notebook / laptop		
3. táblagép (tablet)		

4. okos / smart televízió
5. okostelefon
6. okos óra
7. nincs ilyen eszközöm

Milyen céllal használja az INTERNETET (több válasz) 1. napi munkavégzés részeként

2. ügyintézés céljából pl. nyomtatványok letöltése és benyújtása
3. rendelkezik ügyfélkapuval és rendszeresen használja
4. szolgáltatásokat vesz igénybe pl. elektronikus vásárlás, foglalások intézése (szállás, repülőjegy stb.)
5. kommunikációs, kapcsolattartási céllal (telefon, levelezés, Skype stb.)
6. információszerzés, tájékozódás céljából
7. tanulási céllal - oktatási anyagok letöltése, e- oktatás igénybevétele
8. közösségi oldalak látogatása
9. szórakozás – video, film, zene letöltéshez
10. játékok
11. egyéb
12. egyáltalán nem használok internetet

Hogyan értékeli az IT eszközök használatával kapcsolatos jártasságát (összehasonlítva saját korosztályához)

(csak egy válasz lehetséges)

1. nincsenek ilyen készségeim egyáltalán
2. készségeim az átlagnál kevésbé erősek, rendszerint segítségre szorulok
3. készségeim átlagosak, okostelefont használok készség szinten és rendszeres internet használó vagyok
4. készségeim átlag feletti (a 3. ponton túl e-ügyintézésre és egyéb, speciális IT használatra is képes vagyok)
5. nem tudom megítélni

Milyen módon kerül Ön ügyfélként kapcsolatba a szolgáltatókkal

1. hagyományos postai levelezés
2. telefon
3. személyes ügyintézés
4. online ügyintézés / e-mail
5. mobil applikáció
6. digitális mérőkön /eszközökön keresztül
7. nem kerültem velük kapcsolatba

1. áramszolgáltatás	1,2,3,4,5,6,7
2. távhő / hőszolgáltatás (amennyiben releváns)	1,2,3,4,5,6,7
3. víz és csatorna szolgáltatás	1,2,3,4,5,6,7
4. hulladékszállítás	1,2,3,4,5,6,7
5. közösségi közlekedés (helyközi járatok helyi viszonylatban)	1,2,3,4,5,6,7
6. közhivatali ügyintézés (önkormányzat, kormányhivatal)	1,2,3,4,5,6,7
7. alapfokú oktatás (óvoda és általános iskola)	1,2,3,4,5,6,7
8. egészségügyi alapellátás	1,2,3,4,5,6,7
9. kulturális szolgáltatások (intézményekhez kötött pl. mozi, kulturális központ stb.)	1,2,3,4,5,6,7

10. szociális ellátás (valamely családtag okán pl. 1,2,3,4,5,6,7
idősellátás)

Kérdés	Választási lehetőség	Válasz (X)
<p>A saját életminősége szempontjából mennyire tartja fontosnak a felsoroltakat?</p> <p>5= nagyon jelentős 4=jelentős 3=közepesen fontos 2= majdnem jelentéktelen az 1=egyáltalán nem fontos 0= „nem elérhető a városban”, a „nem tudom megítélni / nem vagyok érintett” és a „nem kívánok válaszolni”</p>		
1. környezettudatos életvitel (takarékoság az erőforrások igénybevitelében: víz, áram stb.)	5-4-3-2-1 vagy 0	
2. szelektív hulladékgyűjtés, hulladék hasznosítása otthon	5-4-3-2-1 vagy 0	
3. közösségben való aktív részvétel, közös célokért való tevékenykedés	5-4-3-2-1 vagy 0	
4. egészséges, a térségben megtermelt élelmiszerek fogyasztása	5-4-3-2-1 vagy 0	
5. megújuló energiaforrások használata a háztartásban	5-4-3-2-1 vagy 0	
6. megújuló energiaforrások használata	5-4-3-2-1 vagy 0	
<p>5.) Ha a város jövőjére gondol ugyanezek a szempontok mennyire fontosak?</p> <p>5= nagyon jelentős 4=jelentős 3=közepesen fontos 2= majdnem jelentéktelen az 1=egyáltalán nem fontos 0= „Nem elérhető a városban”, a „Nem tudom megítélni / nem vagyok érintett” és a „nem kívánok válaszolni”</p>		
1. környezettudatos életvitel (takarékoság az erőforrások igénybevitelében: víz, áram stb.)	5-4-3-2-1 vagy 0	
2. szelektív hulladékgyűjtés, hulladék hasznosítása otthon	5-4-3-2-1 vagy 0	
3. közösségben való aktív részvétel, közös célokért való tevékenykedés	5-4-3-2-1 vagy 0	
4. egészséges, a térségben megtermelt élelmiszerek fogyasztása	5-4-3-2-1 vagy 0	
5. megújuló energiaforrások használata a háztartásban	5-4-3-2-1 vagy 0	
6. megújuló energiaforrások használata	5-4-3-2-1 vagy 0	
<p>Milyen gyakran látogat városi zöldterületeket, parkokat?</p> <p>1. soha 2. havonta vagy annál ritkábban</p>		

3. hetente legalább egyszer
4. naponta
5. nem válaszol

Milyen céllal látogat városi zöldterületeket, parkokat?

1. szabadidő eltöltés
2. rekreációs séta
3. testedzés
4. kültéri közösségi és kulturális programokon vesz részt
5. egyéb

Hogyan lehetne vonzóbbá tenni a belváros zöldfelületeit az Ön és családja számára (fejlesztések, új funkciók stb.)?

Több válasz is lehetséges

1. sétautak fejlesztése
2. játszóterek, testedző eszközök kihelyezése a parkokhoz kapcsolódóan
3. zenepavilon létesítése (térzene befogadására)
4. kisebb csoportok szabadtéri összejöveteleit lehetővé tevő utcabútorok kihelyezése
5. gyakoribb kültéri programok, amiért érdemes a parkba látogatni
6. több szolgáltatás a környéken pl. büfé, fagyizó, nyilvános WC
7. közvilágítás további javítása
8. egyéb

Milyen környezettudatos eszközökkel, megoldásokkal rendelkezik otthonában? (több válasz is lehetséges)

1. okos fogyasztásmérő (pl. elektromos áram, víz, gáz stb. szolgáltatás)
2. okos lakás irányító rendszer (az okos lakás irányító rendszer automatikusan szabályozza a lakás hűtését, fűtését/távrolról vezérelhető stb.)
3. okos, családi ház telkét fenntartó rendszer pl. okos locsoló, ami a talajnedvességet méri és szükség szerint indítja el a locsolórendszert
4. hibrid vagy elektromos hajtású autó / egyéb jármű
5. tudatos otthon – tájolás, klímatudatos növénytelepítés
6. megújuló energia használata (földhő, napenergia stb.)
7. házi komposztáló
8. egyéb

Kérdés	Választási lehetőség	Válasz (X)
Milyen helyben, illetve térségben létrehozott termékeket ismer?		

Több válasz is lehetséges?

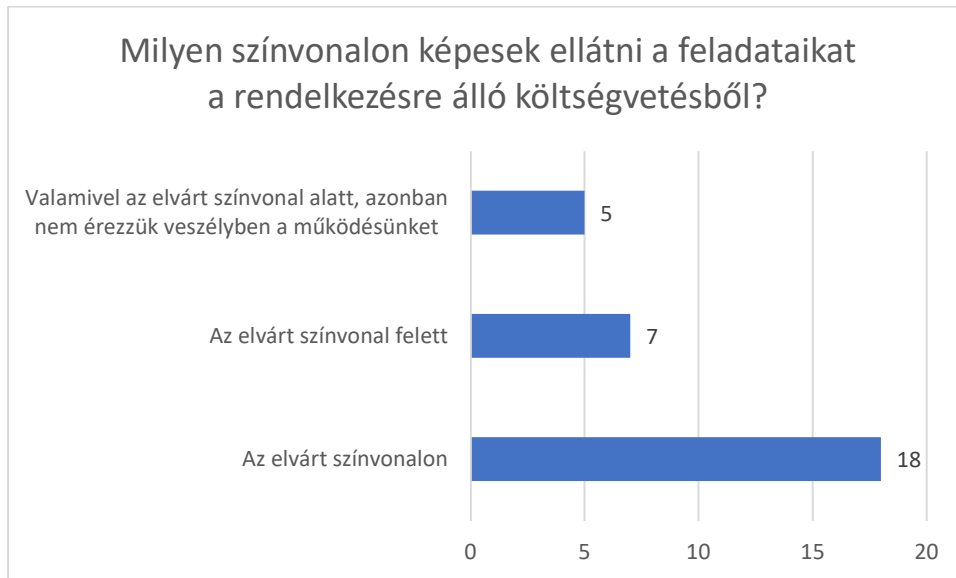
1. zöldség /gyümölcs
2. egyéb élelmiszer vagy ital
3. használati tárgyak (beleértve kézműves termékeket)
4. műalkotások (helyi művészek alkotásai)
5. egyéb
6. nem ismerek ilyeneket

Hol vásárol Ön a helyi/ térségi termékeket?

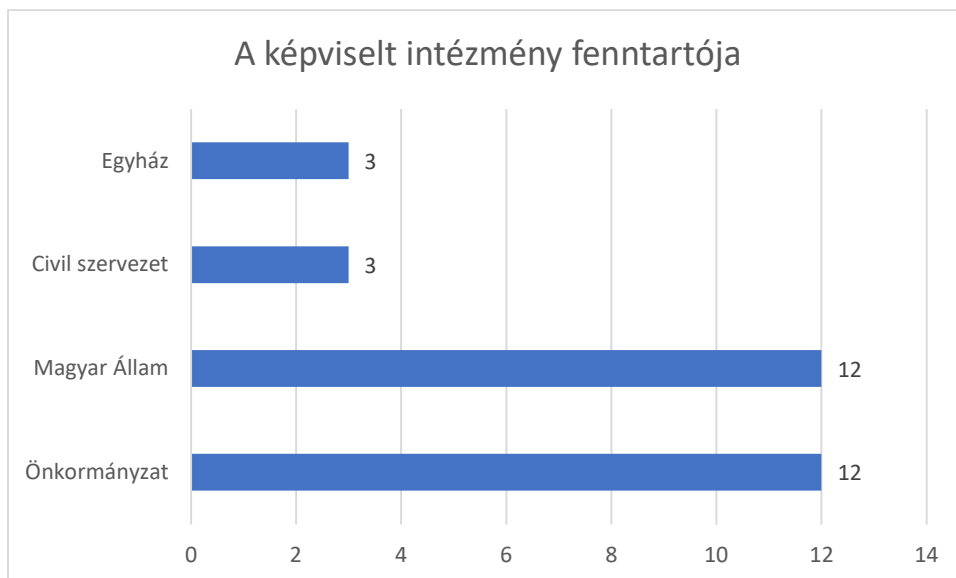
Több válasz is lehetséges. A 1. válasz kizárja a több válasz lehetőségét

1. nem vásárol
2. közvetlen a termelőnél (agrártermék esetében)
3. közvetlen az alkotóknál (képzőművészeti termék esetében)
3. a piacon
4. internetes felületeken (weboldal, közösségi média pl. facebook)
5. kézműves /termelő saját üzletében

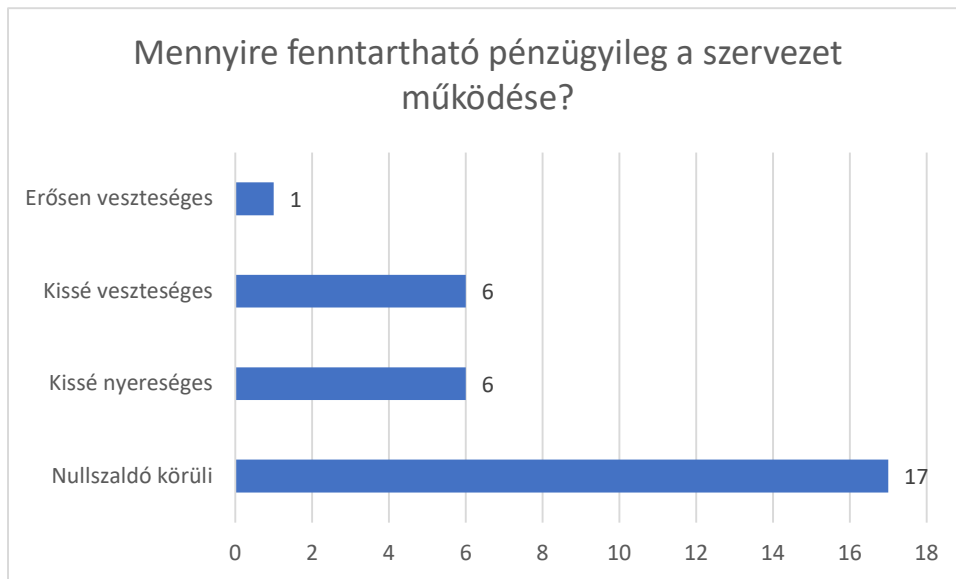
Intézményi kérdőíves mintavétel

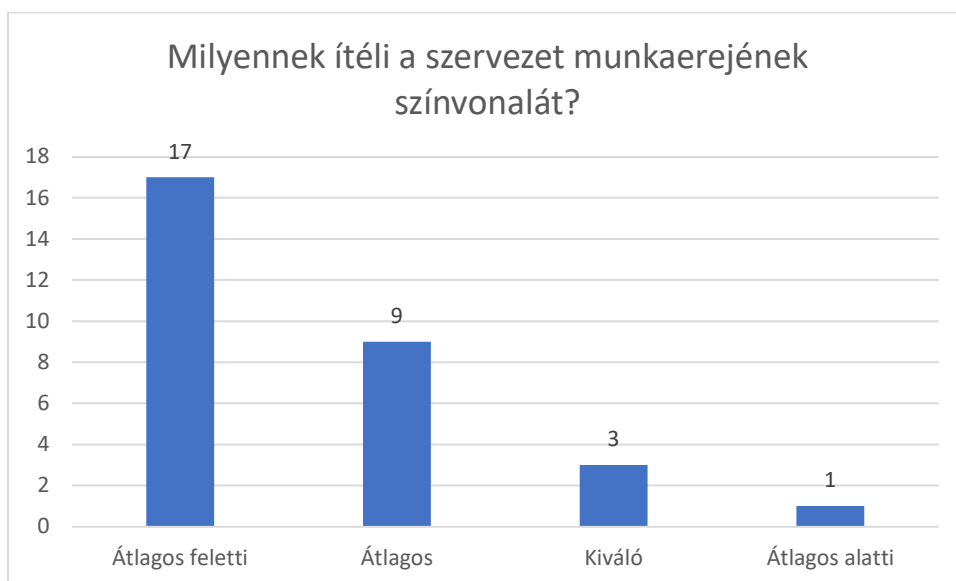
A kérdőívet kitöltő 30 városi intézmény többsége szerint a rendelkezésükre álló költségvetés elegendő ahhoz, hogy munkájukat az elvárt színvonalon tudják végezni. 7 intézmény az elvárt színvonalat meghaladó módon képes ellátni feladatait, míg 5 intézmény számára gondot jelent az elvárásoknak való megfelelés. Olyan intézmény nincs, amelynek a költségvetési viszonyai veszélyeztetnék a működését.

A válaszadó intézmények főként állami és önkormányzati fenntartásban vannak, 3 darab egyházi és 3 darab civil fenntartású intézmény volt a válaszadók között.

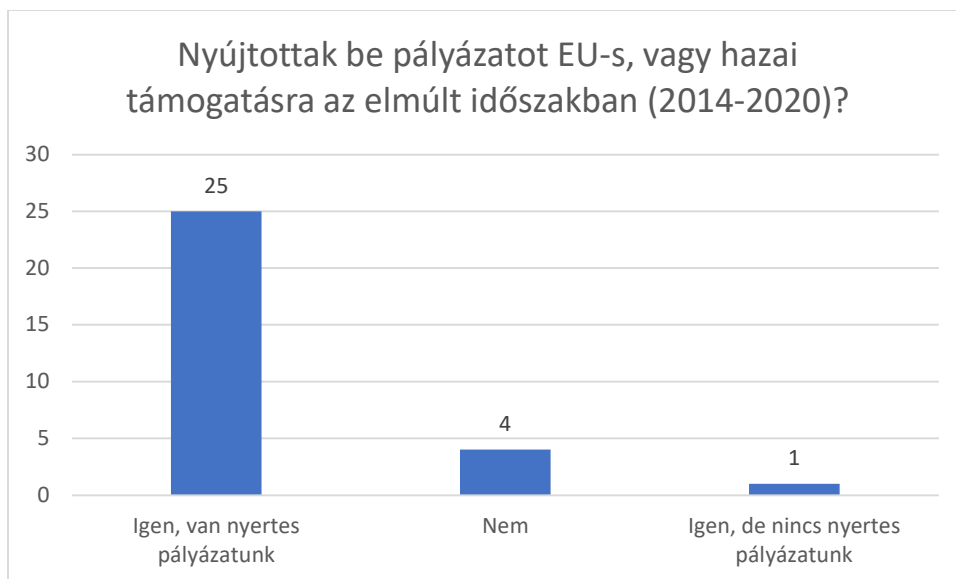
Az intézmények több mint fele számára az intézmény működése nullszaldó körüli, vagyis a bevételek nagyjából lefedik a kiadások összegét. 6 darab intézmény nyereséges, azonban ezek esetében is csak kisebb nyereségekről beszélhetünk. Kissé veszteséges intézményekből 6 darab van, míg egy intézmény működése pénzügyileg erősen veszteségesnek minősül.

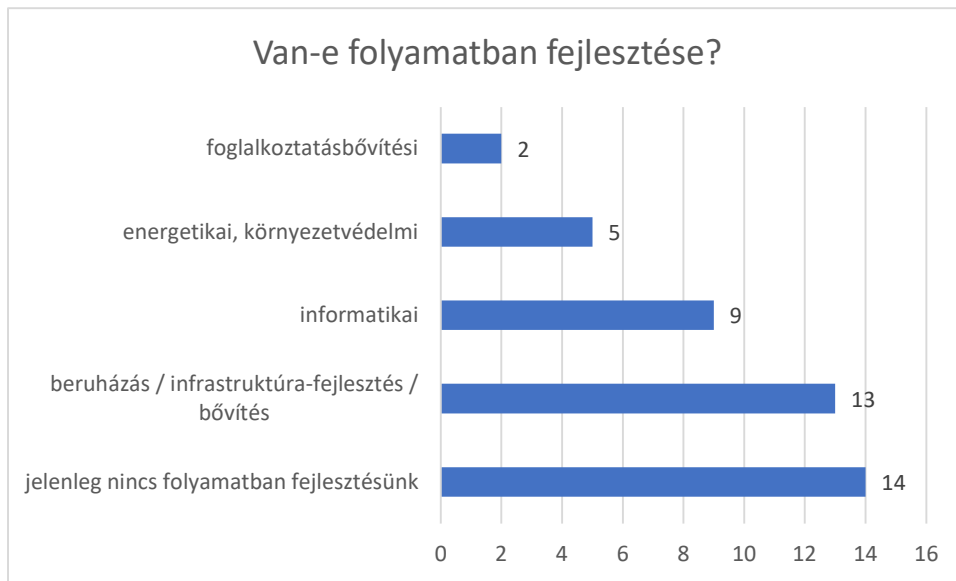
A szervezetekben dolgozó munkaerővel az intézmények rendszerint elégedettek. 17 intézmény szerint átlagon felüli az ott dolgozók teljesítménye, 3 intézmény pedig egyenesen kiválónak tartja azt. Mindössze egy intézmény minősítette munkaerejét átlagon alulinak.

A városi intézményekben a munkaerőfelesleg nem jellemző, mindössze egy intézmény nyilatkozott úgy, hogy náluk túlzott a munkaerőellátottság. Az intézmények többségét kisebb munkaerőhiány jellemzi.

Az előző, 2014-2020-as pályázati ciklusban mindössze négy olyan intézmény volt, amelyik nem nyújtott be semmilyen Európai uniós pályázatot. A pályázatot benyújtó intézmények között csupán egy olyan volt, amelyik egyszer sem nyert pályázatot.

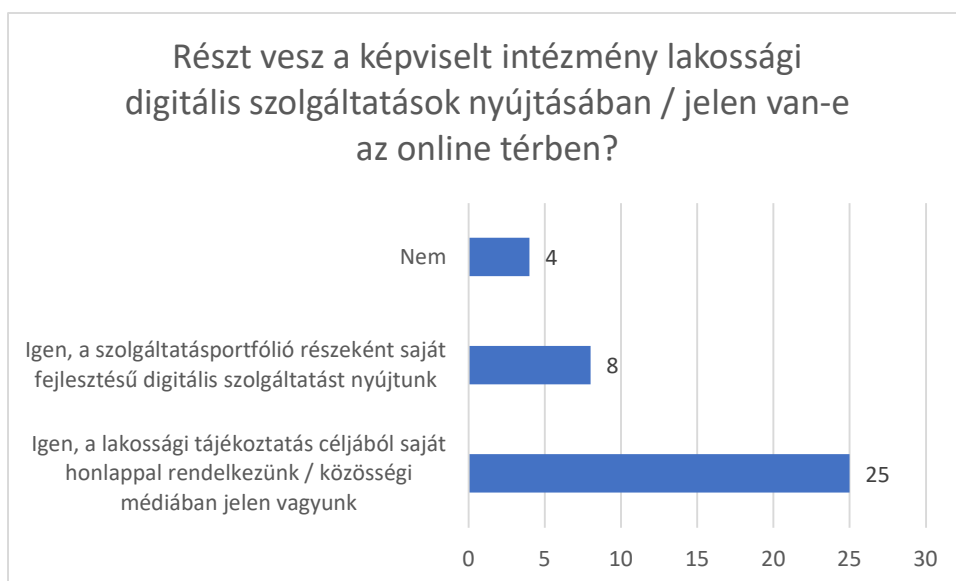
Bár a városi intézmények többségének van folyamatban valamilyen jellegű fejlesztése, közel felük esetében semmilyen fejlesztés nem zajlik jelenleg. A fejlesztések között a leggyakoribbak a beruházás/infrastruktúra-fejlesztés/bővítés és az informatikai típusú fejlesztések.

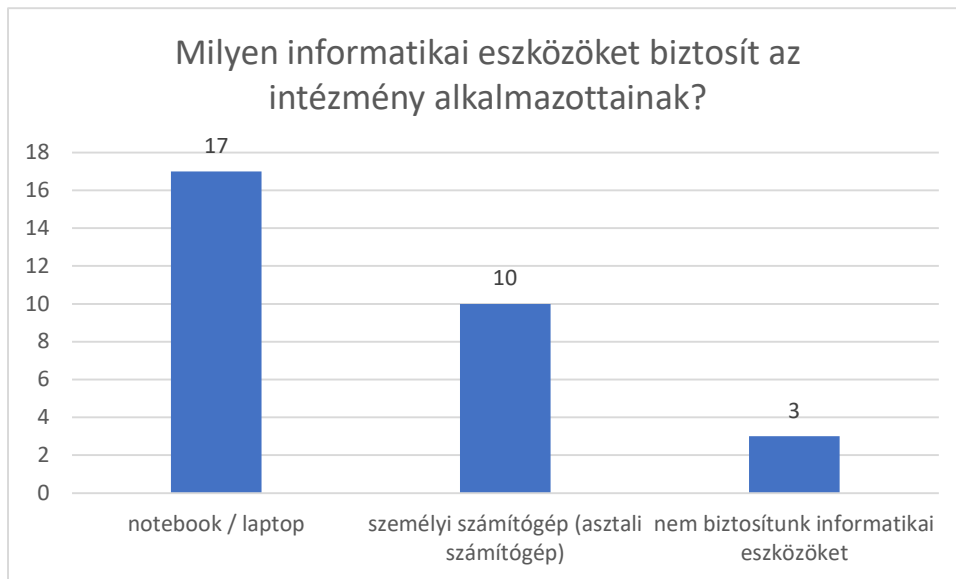
Annak ellenére, hogy jelenleg viszonylag kevés az olyan intézmény, ahol foglalkoztatásbővítést folytatnának, a következő öt évben 10 intézmény is bővülni tervez. A következő öt évben 19 intézmény tervez valamilyen beruházást megvalósítani, 8 esetében azonban semmilyen fejlesztés nincsen kilátásban erre az időszakra.

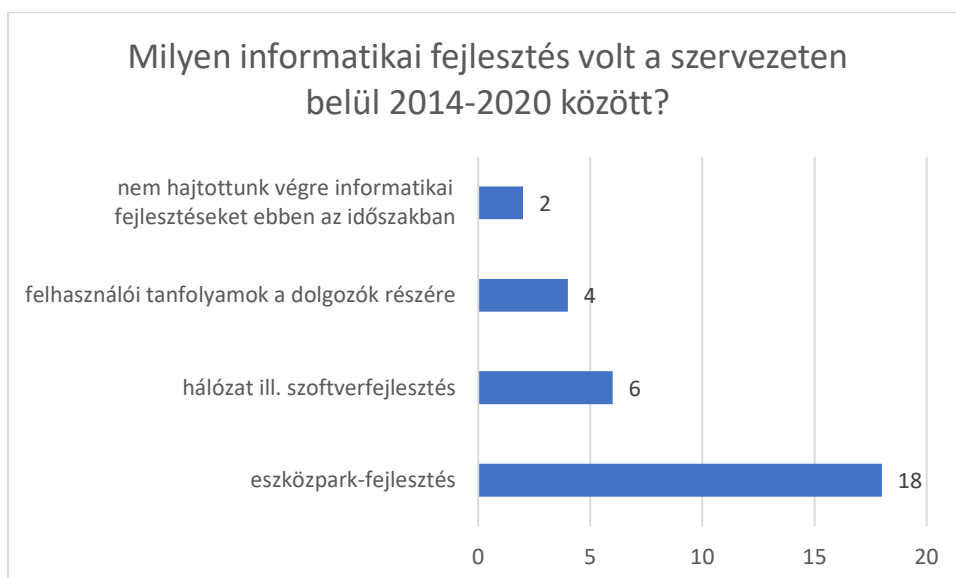
A fejlesztést tervező intézmények többsége eszközvásárlást fog megvalósítani, de népszerűek a székhely/telephely fejlesztések és informatikai fejlesztések is.

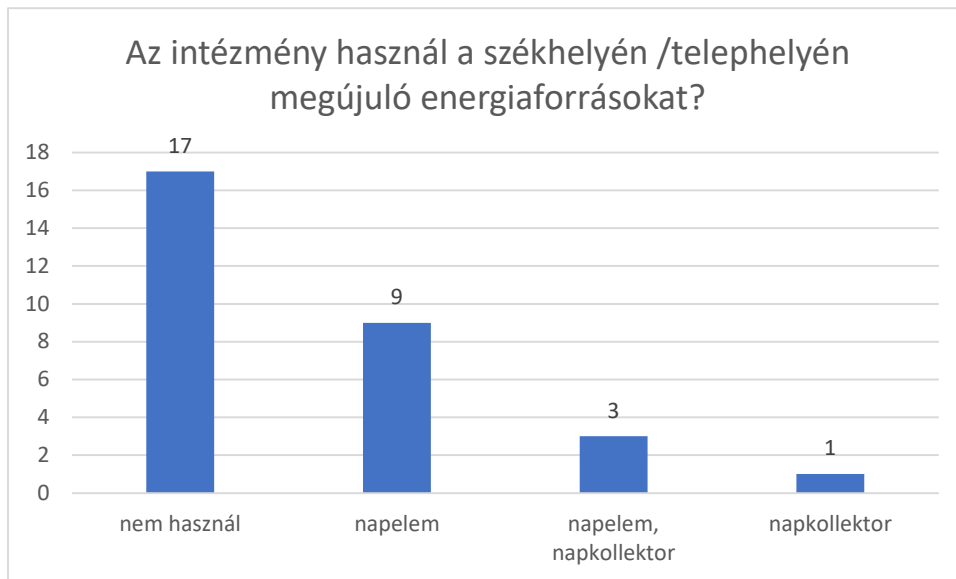
A városi intézmények többsége a lakosság tájékoztatásának céljából jelen van az online térben, 8 intézmény saját fejlesztésű digitális szolgáltatást is nyújt, míg 4 intézmény egyáltalán nem nyújt digitális szolgáltatást és nincs jelen az online térben.

Az intézmények 10%-a nem nyújt semmiféle informatikai eszközt alkalmazottainak. A fennmaradó 90% főként notebookokat, laptopokat nyújt a dolgozók rendelkezésére, 10 intézmény asztali számítógépet biztosít alkalmazottainak.

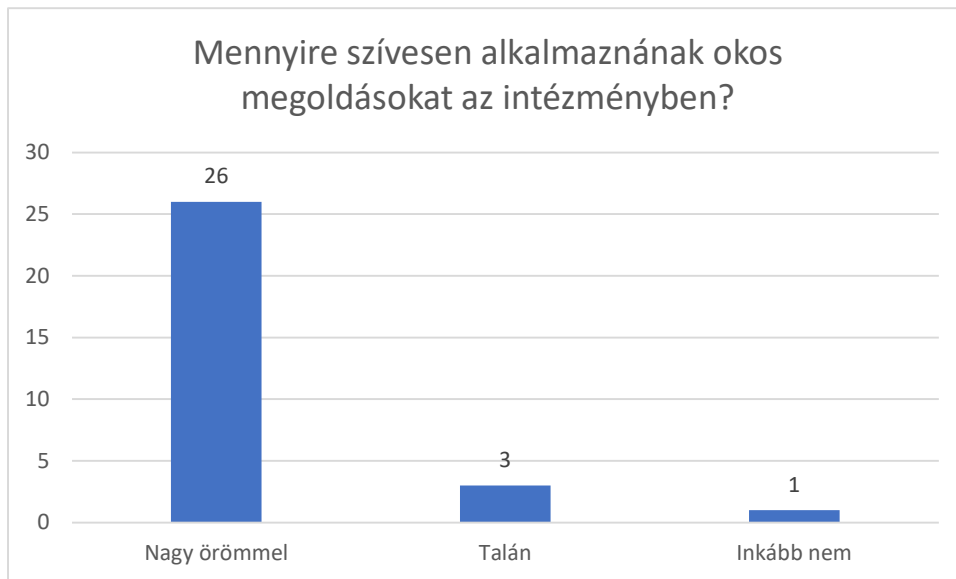
A 2014-2020-as időszakban 18 intézmény szerzett be informatikai eszközöket, 6 intézmény hajtott végre szoftver- és hálózatfejlesztést. Viszonylag kevés intézményben nyújtottak informatikai tanfolyamokat a dolgozók részére. Mindössze két olyan intézmény volt, ahol informatikai fejlesztésre nem került sor.

A városi intézmények többsége nem használ megújuló energiaforrást telephelyén. A megújuló energiaforrást alkalmazó intézmények kivétel nélkül napenergiát hasznosítanak.

Az intézmények többségében ugyan van szelektív hulladékgyűjtés, de harmaduknál nincsen. Kerékpártároló az intézmények felében érhető el. Az okos megoldások ritkák a szekszárdi intézmények körében, mindössze 2 intézmény rendelkezik okos épület irányító rendszerrel, 3 pedig okos fogyasztásmérővel.

Annak ellenére, hogy az okos megoldások még nem kifejezetten elterjedtek a városi intézmények körében, nagy nyitottság mutatkozik irántuk. Egyetlen egy olyan intézmény van, ahol nem tartják indokoltnak az okos megoldások bevezetését, míg 26 nagy örömmel telepítené ilyen rendszert.

Intézményi kérdőív

1. Mi szervezetének 5-7 évre vonatkozó jövőképe?

Ennek alapján milyen változtatásokat terveznek a működésben az elkövetkező években (profil bővítés vagy szűkítés, szervezeti átalakítás, finanszírozás átalakítása stb.)

Rendelkeznek intézményi /szervezeti szintű fejlesztési tervvel? Ha igen, mikor készült és mi a címe?

2. Milyen konkrét fejlesztésekben (projektekben) gondolkodnak, amelyek a célok megvalósítását szolgálják vagy egyszerűen szükségessé váltak a működéshez? Kérjük, fejtse ki röviden a fejlesztési elképzeléseiket (projekteket) egyenként a tartalom és indoklás megjelölésével. Kérjük NE csak az infrastrukturális, hanem a tartalmi, szervezeti fejlesztéseket is ossza meg. Fontos: a fejlesztési elképzelések megfontolásánál a finanszírozási korlátokat NE vegyék figyelembe, mivel a stratégiai tervezés feladata a jövőbeni források feltárása/feltérképezése is. Kérjük, bővítse sorokkal a táblázatot amennyiben szükséges.

a.) infrastruktúra fejlesztés (épületkarbantartás, bővítés, ingatlan vásárlás és fejlesztés, összevonás, ingatlan értékesítés stb.)

fejlesztés 1

fejlesztés 2

fejlesztés 3

b.) eszközfejlesztés (nem digitális)

fejlesztés 1

fejlesztés 2

fejlesztés 3

c.) eszközfejlesztés (digitális)

fejlesztés 1

fejlesztés 2

fejlesztés 3

d.) szervezetfejlesztés

fejlesztés 1

fejlesztés 2

fejlesztés 3

e.) humán erőforrás állomány fejlesztési

fejlesztés 1

fejlesztés 2

fejlesztés 3

f.) kapcsolati hálózatok fejlesztése (helyi, hazai, külföldi)

fejlesztés 1

fejlesztés 2

fejlesztés 3

Az eddigiekben pontosan milyen forrásokat használtak fejlesztési céllal? Kérjük, alább kategóriánként pontosítsa ezeket.

önkormányzati:

Európai Unió: TOP egyéb Operatív Program; közvetlen brüsszeli program

állami: célprogramok / céltámogatás

önerős beruházás:

3. Milyen, a korábbiakhoz képest áttörő, újszerű fejlesztési elképzelései vannak az intézményével / szervezetével kapcsolatban? Kik a partnerei ebben?

a.) Hogyan jellemezhető az intézmény / cég IKT ESZKÖZÁLLOMÁNYA¹⁸

asztali számítógép (PC) db

A.) IKT eszközállomány
tételesen

az ALAPTEVÉKENYSÉGBEN

laptop db

adattároló szerver db

szerverszoba (külön helyiség) db

működéshez kapcsolódó többfunkciós okos telefon db

nyomtató db

fénymásoló db

helyi vezetékös hálózat (LAN) db

helyi wifi db

egyéb db

asztali számítógép (PC) db

B.) IKT eszközállomány
tételesen

az ADMINISZTRÁCIÓS
TEVÉKENYSÉGBEN

laptop db

adattároló szerver db

szerverszoba (külön helyiség) db

működéshez kapcsolódó többfunkciós okos telefon db

nyomtató db

fénymásoló db

helyi vezetékös hálózat (LAN) db

helyi wifi db

egyéb db

HÁLÓZATBA vannak kapcsolva az IKT eszközök?

Kérjük, húzza alá!

igen

nem

csak bizonyos eszközök,
nevezetesen:(pl.
személyi számítógépek és
nyomtatók)

ITK eszközök milyen alaptervékenységet támogatnak és milyen fejlesztések történtek eddig?

Milyen ALAPTEVÉKENYSÉGEKET segítenek IKT eszközök és milyen módon? pl. közterület felügyelet
esetében az adatrögzítés, fotódokumentáció készítés, küldés, tárolás stb.

Milyen IKT fejlesztést vagy azt is célzó projektjei vannak, ill. voltak az intézménynek / cégnek az utóbbi 10 évben? Kérjük sorolja fel.

Minden esetben kérjük: projekt címe, finanszírozó konstrukció, konkrét projekt outputok

Milyen kifejezetten energetikai célú projektek valósultak meg és milyen tartalommal?

Minden esetben kérjük: projekt címe, finanszírozó konstrukció, konkrét projekt outputok (különös tekintettel az IKT elemekre)

Konkrétan előkészítés alatt álló (tervezett) vagy értékelés alatt álló projektek:

Minden esetben kérjük: projekt címe, finanszírozó konstrukció, tervezett konkrét projekt outputok (különös tekintettel az IKT elemekre)

Milyen AKADÁLYOKAT kell még leküzdeni az intézményen belül az okos eszközök és rendszerek fejlődése és használatuk elterjedése érdekében?

az alkalmazottak / munkatársak egyéni ellenállása
 az alkalmazottak / munkatársak egyéni kompetenciáinak hiánya
 eszközök beszerzését akadályozó forráshiány
 szervezeti akadályok
 egyéb,
nevezetesen:.....

Kérjük, húzza alá! Több válasz is lehetséges.

Kérdés / Információ kérés

Alkérés ill. adatkérés

Adat

(amennyiben releváns)

b.) Milyen DIGITÁLIS ADATVAGYONNAL rendelkezik az intézmény / cég?

Adminisztratív és pénzügyi adatok:

igen - nem

Alaptevékenységhez kapcsolódó adatok:

igen – nem

Rendelkeznek nyílt adatbázissal?

igen- nem

Mi történik az alaptevékenység során keletkezett digitális adatokkal?

- csak digitális adattárolás történik, feldolgozás nincs
 adatfeldolgozás a napi szintű működést támogatja
 megjelenítés belső használatra pl. feldolgozás jelentések készítéséhez, prognózishoz
 bizonyos típusú alaptevékenységhez kapcsolódó adatok nyilvános megjelenítése (pl. honlapon a közszolgáltatást igénybe vevők felé)
 egyéb (kérjük részletezze):

Kérjük, húzza alá!

Hol kerülnek tárolásra az alaptevékenységhez kapcsolódó adatok?

- saját adatbázisban (szerver)
 saját adatfelhőben
 központi adatbázisban (szerver)
 központi adatfelhőben
 harmadikfél-szolgáltató rendszerében

Kérjük, húzza alá!

b.) A KOMMUNIKÁCIÓ módja és eszközei:

Milyen módszereket használnak a belső

(intézményen/cégen belüli)

kommunikációhoz?

- digitális zárt / belső posta, „üzenőfal”
 e-mail
 telefon

Kérjük, húzza alá! (több válasz is lehetséges)

Kérjük, tegyen egy X jelet oda, amelyik a legjellemzőbb.

chat
 egyéb, nevezetesen:

Milyen módszereket használnak a külső (fenntartó, intézmények, ügyfelek stb. felé) kommunikációhoz?

Kérjük, húzza alá! (több válasz is lehetséges)
Kérjük, tegyen egy X jelet oda, amelyik a legjellemzőbb.

ügyfélszolgálat
 hirdetőtábla
 üzenőtábla
 normál postai levél
 e-mail
 telefon
 mobiltelefonos applikáció (mobilapp)
 egyéb, nevezetesen:

Mi az intézmény honlapjának elérhetősége?
Mióta rendelkeznek honlappal?
Ha nem rendelkezik honlappal, annak mi az oka?
Kérjük, húzza alá!

www.
 hiányzó idő
 hiányzó szakértelem
 a szolgáltatás célcsoportja ismeretük szerint nem igényli

egyéb, nevezetesen:

Hogyan jellemezné a honlap tartalmát és működtetésének célját?
Kérjük, húzza alá (több válasz is lehetséges)

egyoldalú információközlés történik (statikus pl. intézmény leírása)
 egyoldalú információközlés történik (dinamikus pl. napi aktualitások, hírek)
 egyoldalú információközlés történik (formanyomtatványok letölthetők)
 kétoldalú információcsere történik pl. rendelés leadása a felületen
 kétoldalú információcsere történik pl. hibabejelentés, a szolgáltatásban jelentkező problémák jelzése
 többoldalú információcsere történik pl. vélemények, igények megosztása, viták kezdeményezése
 egyéb:

Az ügyfelekkel / a szolgáltatást igénybe vevőkkel való kapcsolattartásban milyen internetes kommunikációs felületeket használnak?

honlap
 applikáció
 nem használunk ilyet

Ha nem használnak ilyet, annak mi az oka?
Történt-e bármilyen IGÉNYFELMÉRÉS vagy ELÉGEDETTSÉG VIZSGÁLAT az Önök által nyújtott szolgáltatásokkal kapcsolatban a szolgáltatást használók / ügyfelek körében?
Kérjük, húzza alá!

igen – nem

Ha volna rá lehetőségük szolgáltatásukat milyen tartalommal és funkciókkal jelenítenék meg egy VÁROSI MOBIL telefonos APPLIKÁCIÓ-ban.

- alapinformációk közlése
- interaktív felület pl. rendelés leadás
- figyelmeztetés: pl. valamilyen helyi közszolgáltatásokat érintő lakossági határidőkre - lomtalanítás)
- Időpont foglalási lehetőségek
- direkt kommunikációs felület a helyi lakosokkal
- lakossági bejelentések fogadása és kezelése
- egyéb:.....

Használnak-e bármilyen, a MŰKÖDÉST/FENNTARTÁST / KARBANTARTÁST SEGÍTŐ OKOS MEGOLDÁST az intézményben / telephelyen, amelyek elősegítik a létesítmény működtetését ill. fenntartási költségeinek csökkentését?
(pl. okos beléptető rendszer, okos fűtési, szellőztetési rendszer stb.)
Kérjük sorolja fel és adjon egy rövid technológiai és funkcionális leírást!

Használnak ÉPÜLETÜZEMELTETÉST / HELYISÉGGAZDÁLKODÁST TÁMOGATÓ INFORMATIKAI RENDSZERT/SZOFTVERT? Milyen ADATÁLLOMÁNY áll rendelkezésre az ÉPÜLETEKRŐL?
Kérjük, húzza alá!

igen- nem

- papír alapú tervek
- papír alapú tervek digitalizálva (pdf formátum)
- CAD formátum
- BIM modell

Kérdés / Információ kérés	Alkérés ill. adat kérés	Adat (amennyiben releváns)
Személyi állomány összesen:	fő	
Státusz szerinti megoszlás:	alkalmazottak száma:	fő
szerződött (nem alkalmazotti státuszú) kollégák száma	fő	
egyéb:	fő	
A személyi állomány legmagasabb iskolai végzettség szerinti megoszlása:	felsőfokú:	fő
középfokú:	fő	
alapfokú:	fő	
IKT-val kapcsolatos szakirányú végzettséggel rendelkező kollégák száma:	fő	
Milyen státuszban dolgoznak ők?		
Milyen feladatkörben dolgoznak ők?		
Létezik az informatikai HÁLÓZAT karbantartását, felügyeletét ellátó személy (kb. rendszergazda), ha igen, hány fő?	igen – nem	fő
Milyen gyakorisággal végzi feladatát?		
Kérjük, húzza alá!	☐ napi	
	☐ heti	

- havi
- igény szerint
- egyéb, nevezetese:

Kérdés / Információ kérés	Alkérdés ill. adat kérés	Adat (amennyiben releváns)
----------------------------------	---------------------------------	---------------------------------------

**Milyen formában látják el az informatikai hálózat karbantartását, felügyeletét?
Kérjük, húzza alá!**

- alkalmazott
- szerződött cég
- szerződött egyéni vállalkozó
- a fenntartó biztosítja
- egyéb, nevezetesen:

Az Önök intézménye / cége hány alkalmazottal szervezett IKT kompetenciák erősítését célzó tanfolyamot / képzést stb. saját alkalmazottaik számára?

Események száma: db

Egyéb IKT kompetenciák erősítését célzó tanfolyamok, képzések, továbbképzések (Amennyiben háromnál több ilyen esemény volt, kérjük, bővítse a táblázatot sorok beszúrásával!)

A képzés /tanfolyam száma:
részvevők száma:

a részvétel finanszírozója:

Ha egyik formában sem voltak képzések ill. igen – nem

**képzésen résztvevők jeleztek a kollégák IGÉNYT ilyen témájú ismeretszerzésre?
Kérjük, húzza alá!**